სააქციო საზოგადოება
ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური ანგარიშგება და
მმართველობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის
მდგომარეობით

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

სარჩევი

გვერდი

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებასა და დამტკიცებაზე 1

მმართველობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის:

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 12-14

ფინანსური ანგარიშგება 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით:

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში 15
მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში 16
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში 17
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში 18

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები

1. ორგანიზაცია 19
2. მომზადების საფუძველი 19
3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება 21
4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა 22
5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების არასარწმუნოობის ძირითადი წყაროები 39
6. ფული და ფულის ექვივალენტები 40
7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში 40
8. კლიენტებზე გაცემული სესხები 41
9. ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში 44
10. ძირითადი საშუალებები 45
11. სხვა აქტივები 46
12. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ 47
13. კლიენტების დეპოზიტები 48
14. საიჯარო ვალდებულება 48
15. სუბორდინირებული სესხი 49
16. სხვა ვალდებულებები 50
17. სააქციო კაპიტალი 50
18. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე 50
19. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი 51
20. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები 52
21. წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე 52
22. საოპერაციო ხარჯები 53
23. მოგების გადასახადი 53
24. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები 54
25. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება 56
26. კაპიტალის რისკის მართვა 58
27. რისკის მართვის პოლიტიკა 61
28. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან 85
29. შემდგომი მოვლენები 86

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მის მიერ წარმოებული ოპერაციების შედეგებს, ფულადი სახსრების მოძრაობასა და კაპიტალში ცვლილებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს") შესაბამისად. ხელმძღვანელობა აგრეთვე, პასუხისმგებელია მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულად შესრულებაზე;
- ინფორმაციის წარდგენაზე, ბუღალტრული პოლიტიკების ჩათვლით, რომელიც უზრუნველყოფს მართებული, საიმედო, შესადარი და გასაგები ინფორმაციის არსებობას;
- დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიური მოთხოვნები არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მომხმარებელმა გააანალიზოს კონკრეტული გარიგების და სხვა მოვლენებისა და პირობების გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ შედეგებზე;
- ბანკის მიერ მოქმედი საწარმოს დაშვების პრინციპის საფუძველზე მუშაობის უნარის შეფასებაზე;
- მმართველობის ანგარიშში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციის განმარტებაზე; და
- ფინანსური ანგარიშგების შესატყვისი მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ბანკში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც წარმოადგენს და ხსნის ბანკის გარიგებებს და ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ბანკის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ფასს-ის მოთხოვნებთან ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ბანკის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თაღლითობისა და სხვა დარღვევების თავიდან აცილებასა და აღმოჩენაზე.

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიშიბანკის დირექტორატის მიერ დამტკიცებულია გამოსაშვებად 2022 წლის 7 მარტს.

დირექტორატის სახელით:

_____	_____
ნიკოლოზ გეგეჭკორი **გენერალური დირექტორი**	**გულნარა მარშანიშვილი** **მთავარი ბუღალტერი**
2022 წლის 7 მარტი თბილისი, საქართველო	2022 წლის 7 მარტი თბილისი, საქართველო

მიმოხილვა

სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკ საქართველო“ (`ბანკი“) არის სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ საკუთრებაში არსებული შვილობილი კომპანია, რომელიც საქართველოს ბაზარზე 2008 წლიდან ოპერირებს.

2009 წელს ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენდა საბანკო პროდუქტების გასაყიდად ყველა აუცილებელი პირობის შექმნა, კერძოდ, საბანკო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვა და საოპერაციო საქმიანობის ფორმალიზება.

2010 წლიდან მოყოლებული ბანკი აქტიური ოპერაციებითაა დაკავებული და საფონდო ბაზარზე ახორციელებს სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების შესყიდვისა და ბანკთაშორის ტრანზაქციებს. 2010 წლის პირველი კვარტლის შემდეგ ბანკი ჩაერთო სესხების გაცემის აქტიურ პროცესში, რაც დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს.

ბანკს აქვს რვა კარგად მოწყობილი წარმომადგენლობითი ოფისი (ფილიალი), აგრეთვე ბანკომატებისა და გადახდის ტერმინალების ქსელი. რვიდან ორი ფილიალი განთავსებულია ქვეყნის დედაქალაქის გარეთ (ბათუმსა და ქუთაისში), დარჩენილი ექვსი ფილიალი კი ფუნქციონირებს დედაქალაქში.

ბანკის მიზანია, წარმატებული საქმიანობა გააგრძელოს ყველა საბაზრო სეგმენტში, მათ შორის, საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის, კორპორაციული ბიზნესის სეგმენტებში. ამ მიზნით ბანკი კლიენტებს სთავაზობს მომსახურებათა ფართო სპექტრს - საკრედიტო პროდუქტებს, სახელფასო პროგრამებს, მიმდინარე ანგარიშებისა და ვადიანი ანაბრების დიდ არჩევანს, ბარათებს, დისტანციურ საბანკო სერვისებსა და დოკუმენტურ ოპერაციებს.

ბანკს მნიშვნელოვანი ინვესტიციები აქვს ჩადებული საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საგადახდო სისტემების განვითარებაში და წარმატებას აღწევს ბაზარზე ინოვაციური საბანკო პროდუქტების თვალსაზრისით. ბანკს აქვს კარგად ჩამოყალიბებული საერთაშორისო საკორესპონდენტო ურთიერთობები, რომელთა მეშვეობით გადახდის ტრანზაქციების განხორციელება მთელი მსოფლიოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. ბანკი ჩართულია SWIFT და საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) დროის რეალურ რეჟიმში ანგარიშსწორების (RTGS) სისტემებში.

ახლო მომავალში ბანკი გეგმავს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებასა და კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზებას. კერძოდ, ბანკის ახალი პრიორიტეტი იქნება საცალო რესურსები და მათი გავრცელების არხები - ახლის შემუშავება და არსებულის გაუმჯობესება. გარდა ამისა, ხარისხის გაუმჯობესების ერთ-ერთ კომპონენტად, საბანკო პროდუქტების შემუშავებასთან ერთად, განიხილება პროდუქტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა ბანკის ფილიალების ქსელისა და დისტანციური მომსახურების არხების განვითარების გზით.

ბანკის სტრატეგიის წარმატებით განხორციელება მოითხოვს ამ სტრატეგიის ბანკის შიდა ზედამხედველობის ქსელის მიხედვით გამართვას. ბანკში ფუნქციონირებს რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის მძლავრი სისტემები, რაც მას საშუალებას აძლევს, სტრატეგიის განხორციელების პარალელურად, დაადგინოს რისკის დასაშვები ოდენობები და მყისიერად გამოავლინოს, შეაფასოს, მართოს და ანგარიშებში ეფექტურად ასახოს სხვადასხვა დროს არსებული რისკები.

ინფორმაცია აქციათა შესყიდვის თაობაზე

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის სააქციო კაპიტალმა შეადგინა 76,000 ჩვეულებრივი აქცია, თითოეული 1,000 ლარის ნომინალური ღირებულებით. ბანკს გამოსყიდული აქციები არ ჰქონდა. ამჟამად ბანკს გამოშვებული აქვს ერთი კლასის ჩვეულებრივი აქციები, რომლებიც სრულადაა გადახდილი. პრივილეგირებული აქციები ბანკს არ აქვს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული უფლებები და მოვალეობები აღწერილია ბანკის წესდებაში. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების ხმის უფლება შეზღუდული არ არის და თითოეულ ჩვეულებრივ აქციას ერთი ხმა გააჩნია. წლის განმავლობაში სააქციო კაპიტალის მოძრაობა აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების მე-17 შენიშვნაში.

ფინანსური შედეგების მიმოხილვა

გრძელვადიან თანამშრომლობასა და უმაღლესი ხარისხის ფინანსურ პროდუქტებსა და მომსახურებაზე გათვლის შედეგად ბანკი კორპორაციულ სეგმენტში მყარად იკავებს ადგილს. ბანკის მთლიანი სესხების პორტფელში კონცენტრაციის დონეებია: მცირე და საშუალო საწარმოები - 43%, კორპორაციული - 36%, საცალო - 20%. გამოწვევებით სავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბანკმა მოახერხა მთლიანი სესხების პორტფელის 39%-ით გაზრდა და ამის მთავარი ფაქტორი მცირე და საშუალო საწარმოების სესხების ზრდა იყო. 2021 წელს ამ უკანასკნელის პორტფელი 70%-ით გაიზარდა, საცალო - 34%-ით, ხოლო კორპორაციული - 17%-ით. ბანკი გეგმავს, მომავალ წლებშიც შეინარჩუნოს სტრატეგიული პრიორიტეტი მცირე და საშუალო საწარმოებისა და საცალო სეგმენტებზე. სებ-ის მიერ გამოცემული კომერციული ბანკების კონსოლიდირებული ანგარიშის მიხედვით, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი მთლიანი აქტივების ოდენობით მეათე ადგილზეა, ხოლო საბანკო სექტორში წილმა 1.12% შეადგინა.

პანდემიით გამოწვეული სირთულეების მიუხედავად, 2021 წლის 12 აგვისტოს „ფიტჩ რეიტინგსმა“ სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“ გრძელვადიანი სესხის გამცემის დეფოლტის რეიტინგი „უარყოფითიდან“ „სტაბილურში“ გადაიყვანა და რეიტინგი „BB+“ დონეზე დააფიქსირა.

მოგვიანებით, 2021 წლის ნოემბერში „ფიტჩმა“ კვლავ მიანიჭა ბანკს რეიტინგი და სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“ გრძელვადიანი სესხის გამცემი დეფოლტის რეიტინგი დაადასტურა დონეზე „BB+“ სტაბილური პროგნოზით.

წლის დასაწყისში გაკეთებულ პროგნოზებს ბევრად აღემატებოდა კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (უკუგება კაპიტალზე, რომელიც იანგარიშება წმინდა შემოსავლის გაყოფით საშუალო თვიურ კაპიტალზე), რომელიც მოგებიანობის ერთერთი მთავარი მაჩვენებლია. მან 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 11.6% შეადგინა. ამ მაჩვენებელმა პანდემიურ დონესაც გაუსწრო.

სხვა ძირეული მაჩვენებლები შემდეგია:

- სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის ფარდობა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან) – 2021: 2.88%; 2020: 3.73%;
- ხარჯებისა და შემოსავლის ფარდობა 2021 (საოპერაციო ხარჯების ფარდობა სხვა შემოსავლისა და საპროცენტო შემოსავლის ჯამის და რეზერვებისა და აღდგენების სხვაობასთან): 52.74; 2020: 46.97%;
- პერსონალის გადინება - 2021: 11.5%; 2020: 8.34%.

აღსანიშნავია, რომ ბანკის სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი კვლავაც შესაბამისია საქართველოს მთელი საბანკო სექტორის მაჩვენებლისა. უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი (90 დღეზე მეტით ვადაგადაცილება) 3.8%-დან 3.1%-მდე შემცირდა.

სხვა მაჩვენებლები, როგორებიცაა ბანკის დეპოზიტარებისა (2021: 24,439; 2020: 21,198, ზრდა: 15%) და დაქირავებულ პირთა (2021: 290; 2020: 260, ზრდა: 10%) რაოდენობა, გაზრდილია.

ბანკს სრულად აქვს შესრულებული სებ-ის მოთხოვნები. კერძოდ, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი (CET1) - 110,553 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 58,157 ათასი ლარის ნაცვლად (ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი არის პირველადი კაპიტალის კომპონენტი, რომელიც ძირითადად წარმოდგენილია ბანკის მიერ ფლობილი ჩვეულებრივი აქციებით)
- პირველადი კაპიტალი - 110,553 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 77,574 ათასი ლარის ნაცვლად.
- მთლიანმა საზედამხედველო კაპიტალმა შეადგინა 152,499 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 120,401 ათასი ლარის ნაცვლად.

სხვა მნიშვნელოვანი ფინანსური მონაცემები ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში.

კორპორატიული მმართველობა და რისკის მართვა

რისკის მართვის ღონისძიებები იმართება რისკის მართვის გაერთიანებული სისტემის ფარგლებში. რისკის მართვის პროცესში ყველა მმართველობითი რგოლის მონაწილეობა, კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა და სხვადასხვა პირს შორის კომუნიკაციის ეფექტურობა ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიული და რისკის მართვის ამოცანების ცხადად ჩამოყალიბებასა და დასაშვები რისკის მაჩვენებლების დაცვასა და რისკის გონივრულად მართვას.

ბანკის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ზედამხედველობისა და ანგარიშვალდებულების ადეკვატური დონის არსებობასა და მოვალეობათა მკაფიო განაწილებას. ზოგადი პასუხისმგებლობა დასახულ ამოცანებთან შესაბამისობასთან აკისრია სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატი („დირექტორატი“) ზედამხედველობას უწევს და ხელმძღვანელობს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ბანკში მოქმედებს რისკის მართვის შემდეგი მთავარი ორგანოები: სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი, რისკების კომიტეტი, აუდიტის კომიტეტი, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი, საოპერაციო რისკების დეპარტამენტი, აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, ხაზინის დეპარტამენტი და საკრედიტო კომიტეტები:

- ბანკის აქტივების, ვალდებულებებისა და რისკის მართვის ღონისძიებებზე, პოლიტიკასა და პროცედურებზე ზოგადი პასუხისმგებლობა ეკისრება დირექტორატს. იგი განსაზღვრავს ბანკის ძირეულ ფასეულობებს, აწესებს ბანკის სტრატეგიას და აკონტროლებს მის განხორციელებას რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის ძლიერი და ეფექტური სისტემების მექანიზმების საშუალებით. რისკის მართვის სისტემის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, დირექტორატის რისკის მართვასთან დაკავშირებული ცალკეული ფუნქციები დელეგირებული აქვს ბანკის შიგნით მოქმედ გადაწყვეტილების მიმღებ და აღმასრულებელ ორგანოებზე.

- დირექტორატის შემადგენლობაშია ხუთი დირექტორი, რომელთაგან თითოეული აღმასრულებელი დირექტორია. დირექტორატისწევრები შეირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორატის თითოეულ წევრს მკაფიოდ განსაზღვრული ფუნქცია აკისრია.

- რისკების კომიტეტი მიმოიხილავს რისკის მართვის სტრატეგიებსა და პოლიტიკებს და აკვირდება ბანკის მიერ მათ შესრულებას. იგი სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციებს უწევს რისკის აპეტიტთან ყველა არსებული რისკის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით.

- აუდიტის კომიტეტი ზედამხედველობს და აკონტროლებს შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემებს ფინანსური ანგარიშგების პროცესის თვალსაზრისით. ის პასუხისმგებელია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირეული პოლიტიკების განხორციელებაზე და ხელს უწყობს შიდა და გარე აუდიტორებს მათს საქმიანობაში.

- აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCM) უზრუნველყოფს მნიშვნელოვანი მმართველობითი ინფორმაციის სისტემების ფუნქციონირებას და ზედამხედველობს ბანკში ფინანსური რისკის მართვის პროცესს. ALCM -ს ერთ-ერთი მიზანია ლიკვიდობის უზრუნველყოფა საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის სპრედის მართვის პროცესში. მხედველობაში მიიღება, აგრეთვე, ინვესტიციები და საოპერაციო რისკი. ALCM-ს სხდომა სულ მცირე თვეში ერთხელ ტარდება და მასზე ხდება ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველოს მიერ მომზადებული ყოველთვიური ანგარიშის შემოწმება. დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ALCM დროდადრო ამოწმებს მოქმედ პოლიტიკებს და ფინანსური რისკის მართვის პროცესში დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებლებს.

- რისკის მართვის სხვადასხვა სფეროში მუშაობს სამი დეპარტამენტი. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი წარმართავს რისკის მართვის ღონისძიებებს და აკონტროლებს რისკის მნიშვნელოვან ტენდენციებს. ამ პროცესის მიზანია რისკის პროფილის შენარჩუნება ფინანსური რისკებისა და პორტფელის ანალიზით განსაზღვრული დასაშვები რისკების ფარგლებში. 2021 წელს დაფუძნდა საოპერაციო რისკების მართვის დამოუკიდებელი დეპარტამენტი, რომელმაც საოპერაციო რისკები უნდა მართოს. გარდა ამისა, საკრედიტო რისკის მართვის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია საკრედიტო აქტივობების კონტროლსა და საკრედიტო პროექტებზე დასკვნების მომზადებაზე.

- შიდა აუდიტის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის, შიდა კონტროლისა და კორპორაციული მართვის პროცესების რეგულარულ აუდიტზე, საოპერაციო და სხვა რისკების დონის შემცირების, ბანკის შიდა კონტროლის სისტემების აუდიტირების დეპარტამენტის, სამმართველოებისა და განყოფილებების მხრივ გადაცდომებისა თუ შეცდომების აღმოჩენის მიზნით. ბანკის შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ყველა შეფასების შედეგებს განიხილავს ბანკის ხელმძღვანელობასთან ერთად და დასკვნებსა და რეკომენდაციებს აწვდის ბანკის აუდიტის კომიტეტს. იგი ბანკის მმართველი საბჭოსგან დამოუკიდებელია. დეპარტამენტის უფროსს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო ნიშნავს. დეპარტამენტის უფროსი ანგარიშვალდებულია ბანკის აუდიტის კომიტეტის წინაშე.
- ხაზინა პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და პასივების მართვასა და მის მთლიან ფინანსურ სტრუქტურაზე. სწორედ მას ეკისრება პირველადი პასუხისმგებლობა ბანკის კუთვნილი სახსრებისა და ლიკვიდობის რისკის მართვაზე.
- ბანკში მოქმედებს რამდენიმე საკრედიტო კომიტეტი (ერთობლივად “საკრედიტო კომიტეტები”), რომელთაგან თითოეული ზედამხედველობს და მართავს საკრედიტო რისკებს საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის (მსბ) და კორპორაციულ სესხებთან მიმართებით. ეს კომიტეტებია: დიდი საკრედიტო კომიტეტი, მცირე/საშუალო ბიზნესის საკრედიტო კომიტეტი და საცალო საკრედიტო კომიტეტი. კორპორაციული და მსბ სეგმენტებში თითოეულ კომიტეტში შედის სულ მცირე ერთი დირექტორი და საკრედიტო რისკების სამმართველოს უფროსი ან დირექტორი - რისკების ზედამხედველი. საკრედიტო კომიტეტების წარმომადგენლობა საცალო სეგმენტში დამოკიდებულია კომიტეტის დონეზე. მოცემული ანგარიშგება დამტკიცებულია დამფუძნებელი ბანკის დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

ოფიციალური პოლიტიკა და პროცედურები შემუშავებულია ბანკის დონეზე, უმაღლესი ხელმძღვანელობის დახმარებით და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს რისკების სისტემატურად გამოვლენა, შეფასება, რაოდენობრივად გამოსახვა, მართვა და კონტროლი.

ბანკის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო რისკი, ლიკვიდობის რისკი, საბაზრო რისკი (სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ჩათვლით) და საოპერაციო რისკი. ქვემოთ მოცემულია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების აღწერა აღნიშნულ რისკებთან მიმართებით.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკის ეფექტურად მართვის მიზნით ბანკმა რამდენიმე კონკრეტული ზომა მიიღო, როგორც ორგანიზაციის სტრუქტურის, აგრეთვე ბიზნეს-პროცესის მართვის თვალსაზრისით, რაც განმარტებულია რისკის მართვის პოლიტიკასა და ცალკეული სამმართველოების საქმიანობის დებულებებში. ბანკში ყველა საკრედიტო პროდუქტი აღნიშნულ მოთხოვნებს აკმაყოფილებს.

ბანკში მოქმედებს საკრედიტო რისკის სამმართველო, რომელიც პასუხისმგებელია რისკების დროულად გამოვლენასა და მართვაზე. სამმართველოს ფუნქციები აგრეთვე, მოიცავს მთლიანად ბანკის რისკის პოლიტიკის განსაზღვრას, მისი შესრულების უზრუნველყოფას, სესხის პორტფელის ხარისხის მუდმივ მონიტორინგს, აგრეთვე, ბანკის რისკის შეზღუდვის ნორმების მონიტორინგს.

ბანკის პოლიტიკის მიხედვით, სისტემატურად სრულდება შემდეგი პროცედურები:

- პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის პრინციპად აღებულია სეგმენტში მსესხებლის დეფოლტის მაქსიმალური ჰომოგენურობა.
- საკრედიტო სამმართველო იყოფა კორპორაციული ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის და საცალო ბიზნესის აკრედიტების სამმართველოებად. დაყოფის კრიტერიუმებად აღებულია საკრედიტო ლიმიტის მოცულობა, კლიენტის სიდიდე და შემოსავლის წყარო. სეგმენტაციის პროცესს სპეციალიზებული თანამშრომლები წარმართავენ. ამ პროცესის მიზანია სეგმენტის მოთხოვნებსა და კლიენტის პროფილს შორის მაქსიმალური შესაბამისობის დაცვა. კორპორაციულ სექტორში გაყიდვებისა და ანალიზის ფუნქციები ერთმანეთისგან განცალკევებულია.

- საკრედიტო ლიმიტების დამტკიცება პოტენციური მომხმარებლისთვის ხდება მხოლოდ მათი გადახდისუუნარობის საფუძველზე.
- საკრედიტო რისკის მაქსიმალურად გამოსარიცხად, ყველა სესხზე განაცხადს განიხილავს საკრედიტო რისკების განყოფილება, რომელიც, თავის მხრივ აძლევს რეკომენდაციებს საკრედიტო კომიტეტებს.

ფინანსური რისკები

ფინანსური რისკის მართვის პოლიტიკაში გათვალისწინებულია რისკის პროფილი, ოპერაციების მასშტაბი და ბანკის განვითარების გეგმები. ფინანსური რისკების (სავალუტო, საპროცენტო განაკვეთის, ლიკვიდობის, ა.შ.) პოლიტიკების მიხედვით ფინანსური რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოა ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო. აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია სხვადასხვა საბაზრო პირობებში წარმოშობილი დანაკარგების შემცირება და ლიკვიდობის უსაფრთხო დონეზე შესანარჩუნებლად საკმარისი სახსრების არსებობის უზრუნველყოფა. რისკის მართვის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია ფინანსური კონტრაგენტის მიერ დაწესებული ლიმიტები (ფინანსური ინსტიტუტები) - ქვეყნები, სავალუტო პოზიცია, ღირებულება რისკქვეშ (VAR) უცხოური ვალუტების მიხედვით, ვალუტის გადაფასება, ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის დეფიციტი, რაც განსაზღვრავს ბანკისათვის მისაღები რისკის დონეს. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტს ყოველთვიურად მიეწოდება ანგარიშები დადგენილი ლიმიტების გამოყენების თაობაზე. მათი დარღვევის შემთხვევაში ძალაში ამოქმედდება რისკის შემცირების ღონისძიებები.

საბაზრო რისკი იმართება ბანკის შესაბამისი პოლიტიკებით, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკებს. საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკები დამფუძნებლისა და მარეგულირებელი ორგანოს პოლიტიკებისა და მოთხოვნების შესაბამისად დგება.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკის ადრეული ნიშნების გამოვლენისას რისკის მართვაში პირველ რიგში ხაზინა ერთვება, ხოლო ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რისკების მონიტორინგსა და ლიმიტების კონტროლზეა პასუხისმგებელი. აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი ყოველთვიურად წარადგენს ანგარიშს, რომელშიც სავალუტო პოზიციები და ლიმიტებია მოცემული. მათი დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი განიხილავს და მხედველობაში იღებს რისკის შემცირების სხვადასხვაგვარ მიდგომებს.

სავალუტო რისკის მართვის მიზნით 2021 წლის ბოლოსათვის განისაზღვრება შემდეგი ლიმიტები: უცხოური ვალუტის (USD, EUR) ღია პოზიცია არ უნდა აჭარბებდეს 3,000 ათას აშშ დოლარსა და 450 ათას ევროს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა აშშ დოლარის პოზიციაზე - 185 ათას ლარს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა ევროს პოზიციაზე - 35 ათას ლარს, მთლიან ღია სავალუტო პოზიციაზე - 220 ათას ლარს და სტოპ-ლოსის ლიმიტი - 270 ათას ლარს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო საპროცენტო განაკვეთს გეპ-ანალიზის მეშვეობით აფასებს. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზითვე დგინდება ლიმიტი დაგეგმილ წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან მიმართებითაც. ეს ინფორმაცია ყოველთვიურად გადაეცემა ALCM -ს, რომელიც ლიმიტებს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ადგენს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკის მართვა (სრმ) ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების განუყოფელი ნაწილია. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რეგულარულად აკონტროლებს საოპერაციო რისკებს მათი თავიდან არიდების მიზნით ან იმისათვის, რათა მიიღოს ზომები, რეკომენდაციების შესაბამისად, მათი ჰეჯირების ან რისკის დონის შემცირების მიზნით. პროდუქტები და პოლიტიკები რეგულარულად ფასდება და ანალიზდება რისკზე, რის შედეგადაც ახლდება და კორექტირდება არსებული რეკომენდაციები, ხოლო ზოგჯერ ინერგება ახალი რეკომენდაციები და პოლიტიკები. 2021 წელს დაფუძნდა საოპერაციო რისკების დამოუკიდებელი დეპარტამენტი, რომელმაც საოპერაციო რისკები უნდა მართოს.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზნით, წელიწადში ერთხელ დგინდება ბანკისათვის მისაღები წლიური დონეები. ეს ხდება წმინდა დანაკარგების სტრუქტურული ერთეულების შესაბამისად. გარდა ამისა, ყოველ წელს თითოეული სამმართველოსათვის მზადდება საოპერაციო რისკის მატრიცა. პროგრამული უზრუნველყოფის მატრიცას ინფორმაციის დაცვის კომიტეტი აფასებს და ამტკიცებს. დამატებით, რისკის კონტროლის ეფექტურობისა და პოტენციური პრობლემების დასადგენად გამოიყენება შემდეგი საშუალებები: საოპერაციო დანაკარგის მონაცემთა ბაზები, ახალი პროდუქტების/პროცესების რისკის შეფასება, რისკის კონტროლის თვით-შეფასება, ბიზნესი პროცესების უწყვეტობის გეგმის ტესტირება და ა.შ.

ძირითადი რისკები და განუსაზღვრელობები

რისკის მართვა ბანკის სტრატეგიის ხერხემალია. მის ეფექტურად განსახორციელებლად არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება რისკებისა და განუსაზღვრელობების ადრეულ გამოვლენას. ბანკის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და პერსპექტივებზე უარყოფითი ზეგავლენა შეიძლება იქონიოს შემდეგმა ძირითადმა რისკებმა:

1 ბანკზე მოქმედი რეგულირების რისკი

ფინანსური ინსტიტუტები მკაცრად რეგულირდება და, ამდენად, მათზე რეგულირების რისკი მოქმედებს. დაფინანსებისა და სხვა გარიგებების პირობები და რეგულაციები კაპიტალის ადეკვატურობისა და სხვა გარკვეული კოეფიციენტების დაკმაყოფილებას მოითხოვს. ადგილობრივმა მარეგულირებელმა, სებმა შემოიტანა კაპიტალის ადეკვატურობის სქემა, რომლითაც მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნა პირველი და მეორე პილარების ბუფერებზე იყოფა. გარდა ამისა, სებ-ს შეუძლია გონიერების მოთხოვნები მთელ სექტორს ან მის ცალკეულ ინსტიტუტებს გაუზარდოს. ამდენად, ბანკის რენტაბელობა და ფინანსური მაჩვენებლები რეგულირების დამატებითმა ტვირთმა, მათ შორის, კაპიტალის მაღალმა მოთხოვნამ, შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს.

რისკის შემცირება

საზედამხედველო კოეფიციენტებს ანგარიშობს ფინანსური ანალიზის დეპარტამენტი. სებ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების შესრულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება, რაზედაც ბანკი ამზადებს ანგარიშს სებ-ის ბუღალტრული აღრიცხვის წესების შესაბამისად. ბანკს შემუშავებული აქვს ფინანსური აღდგენის გეგმაც, რომელიც შემუშავდა სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს სესხების პორტფელის ხარისხსა და კაპიტალის ადეკვატურობაზე უარყოფითი ზემოქმედების სცენარს და მისი დაძლევის ზომებს.

2021 წლის დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის კაპიტალიზაცია შეადგენდა 11.87% და 11.87%-ს ძირითად პირველად და მთლიან პირველად კაპიტალზე სებ-ის მიერ მოთხოვნილი 6.24% და 8.33%-ის ნაცვლად. ეს მონაცემები შესაბამის მარეგულირებელ მინიმუმებს აღემატება.

გარდა ამისა, ბანკი რეგულარულად ასაჯაროვებს მესამე პილარის განმარტების ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომელიც სებ-ის მმართველობის #92/04 ბრძანებით („მესამე პილარის განმარტების მოთხოვნები კომერციული ბანკებისათვის“) განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად მზადდება.

2 ბანკზე მოქმედი კონცენტრაციისა და საკრედიტო რისკი

მიუხედავად დადებითი ტენდენციებისა, ბანკზე მაინც მოქმედებს იმით გამოწვეული რისკი, რომ მას აქვს მსხვილი ინდივიდუალური სესხები გაცემული მსესხებლებზე, რომელთა პოტენციურ დეფოლტს შეუძლია საკრედიტო ზარალის და მაღალი გაუფასურების ხარჯის გაზრდა გამოიწვიოს. ათ უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების კოეფიციენტი მთლიანი სესხების პორტფელის 13.6%-ს შეადგენს. ასევე, არსებობს გარკვეული ეკონომიკური სექტორების ციკლური ხასიათიდან მომდინარე ზეგავლენა. ამის გამო, ერთი მსხვილი მსესხებლის ან მცირე მსესხებლების დიდი კონცენტრაციის დეფოლტს შეუძლია მაღალი საკრედიტო რისკისა და გაუფასურების ხარჯების გამოწვევა. 20 უმსხვილესი მსესხებელზე გაცემული სესხების მოცულობა სესხების მთლიანპორტფელთან მიმართებაში შეადგენს 21.8%-ს .

რისკის შემცირება

ბანკის კლიენტების საკრედიტო ხარისხის შესაძლო ცვლილებებისა და პოტენციური ზარალის ადრეული იდენტიფიკაცია და საკრედიტო რისკის შესამცირებლად აღმკვეთი ზომების დაგეგმვის მიზნით, საკრედიტო კომიტეტები მუდმივად ატარებენ კრედიტუნარიანობის ხარისხის შემოწმებას.

ბანკი საკრედიტო რისკებს აგრეთვე მართავს დარგობრივი ლიმიტების დაწესებით, მსესხებლის/მსესხებლების ჯგუფის რისკის პოზიციის განსაზღვრით, ვადაგადაცილებული სესხების მუდმივი მონიტორინგითა და იმგვარი რეზერვების შექმნით, რომლებიც ბანკს საშუალებას მისცემს, პოტენციურ ზარალს გაუმკლავდეს. ბანკს აგრეთვე გააჩნია ბიზნეს-სესხების საკრედიტო რეიტინგის სისტემა, რომელიც ასახავს კლიენტების საკრედიტო რისკის დონეს.

3 ლიკვიდობის რისკი ბანკის ოპერაციების თანმდევი ფაქტორია

ლიკვიდობის რისკი საზოგადოდ საბანკო ოპერაციების მახასიათებელია და მის დონეზე მრავალი ფაქტორი მოქმედებს. მათ შორისაა დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტი დამოკიდებულება ან მასთან წვდომის შეზღუდვა.

რისკის შემცირება

ლიკვიდობის რისკის შეფასების მიზნით, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო ზომავს და აანალიზებს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან დეფიციტებზე შიდა პოლიტიკით დაწესებული ლიმიტების გამოყენების დონეს და, მათი დარღვევის შემთხვევაში, ამის შესახებ აცნობებს ALCM-ს, რომელიც, თავის მხრივ, გადაწყვეტილებას იღებს საკმარისი ლიკვიდობის უზრუნველყოფაზე. ლიმიტები განისაზღვრება პერიოდების მიხედვით, ლიკვიდობის ჯამურ დეფიციტების მთლიან აქტივებთან ფარდობასთან მიმართებით. გარდა ამისა, შემოტანილია და დაკვირვების ქვეშაა ლიკვიდობის სხვა ინდიკატორები (ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, ადრეული შეტყობინება, ლიკვიდური აქტივების ფარდობა ვალდებულებებთან, სესხების ფარდობა აქტივებთან, საშუალო ლიკვიდობა). ლიკვიდობის კრიზისული სიტუაციის სამართავად შემუშავებულია შტატგარეშე სიტუაციის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია კონკრეტული ქმედებები სხვადასხვა კრიზისის შემთხვევაში. არსებობს, აგრეთვე, აღდგენის გეგმა, რომელიც შემუშავებულია სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს ლიკვიდობის სტრეს-სცენარსა და ამ სიტუაციაში აღდგენის ზომებს.

2021 წლის განმავლობაში ბანკს დაკმაყოფილებული ჰქონდა დასაშვები რისკის ყველა ლიმიტი,მათ შორის, ლიკვიდობისა. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 97.4%(GEL)/125.4% (FXD)/112.5% (სულ) შესაბამისი საზედამხედველო მოთხოვნით - 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (სულ), ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი იყო 121.1%, მაშინ, როდესაც საზედამხედველო ორგანოს მოთხოვნაა 100%.

კოვიდ-19 და მისი ზემოქმედება

კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული სირთულეების გამო, ბანკმა სწრაფად გაატარა ყველა აუცილებელი ზომა მთავრობის მიერ დაწესებული მოთხოვნების შესასრულებლად და თანამშრომელთა და კლიენტთათვის უსაფრთხო სამუშაო და მომსახურების გარემოს შესაქმნელად. ბანკმა შეიმუშავა საგანგებო მდგომარეობის სპეციალური გეგმა ყველა შესაძლო სცენარის შემთხვევაში, ყველა ფილიალის, დეპარტამენტისა და თანამშრომლის მობილიზების მიზნით.

ბანკი აღიჭურვა ყველა იმ ნივთით, რაც საჭიროა რუტინული თერმული სკრინინგის ჩასატარებლად და სამუშაო სივრცის სისუფთავისა და უსაფრთხოების დასაცავად რეგულარული სანიტარიზაციის გზით. გარდა ამისა, უსაფრთხოების დადგენილი წესების მიხედვით, ბანკმა საჭირო ინვესტიციები განახორციელა დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე გადასასვლელად და ოფისში, სალაროს საქმიანობის უზრუნველსაყოფად მხოლოდ რამდენიმე კრიტიკული თანამშრომელი დატოვა. თუმცა, ვირუსის გავრცელების რისკის შესამცირებლად, ეს თანამშრომლებიც რეგულარულად იცვლებოდნენ. ბანკსა და მის ფილიალებს მუშაობა არ შეუწყვეტიათ. გატარებულმა ზომებმა საშუალება მისცა ბანკს, გაეგრძელებინა კლიენტების მომსახურება და შეენარჩუნებინა ფინანსური სტაბილურობა.

პანდემიის გამოცხადების შემდეგ ბანკმა კლიენტებს რამდენჯერმე შესთავაზა საშეღავათო პერიოდი. კლიენტების დიდმა ნაწილმა 2021-2021 წლებში შეთავაზებით ისარგებლა. საშეღავათო პერიოდის შეთავაზების ბოლო სერიას ადგილი ჰქონდა 2021 წელს. ბანკი აქტიურად აკვირდება პორტფელის ხარისხს, რათა თავიდან აიცილოს ვადაგადაცილებული სესხების დაგროვება. საფრთხის ქვეშ მყოფ სეგმენტებში (სასტუმრო, რესტორანი, კაფე) მომუშავე კლიენტები, რომლებიც საგრძნობი რისკის ქვეშ არიან, გაუფასურებაზე ინდივიდუალურად მოწმდებიან ფასს 9-ის შესაბამისად.

ბანკის მეთოდოლოგიის თანახმად, ყველა აქტივის ფასს 9-ის კლასიფიკაციის კატეგორიის დასადგენად გამოიყენება SPPI ტესტი. ამ მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ბანკი აქტივებს გაუფასურებას არიცხავს კოვიდ-19-ის ზემოქმედების გათვალისწინებით. გაუფასურების შესაფასებლად გამოიყენება საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ მოწოდებული მაკრო-სცენარები. გაუფასურებაში გათვალისწინებული უნდა იყოს სხვადასხვა მაკრო-ინდიკატორზე, მათ შორის უძრავი ქონების ფასებზე კოვიდ-19-ის უარყოფითი ზემოქმედება.

ბანკს მნიშვნელოვანი რეზერვი აქვს შექმნილი მომავალი შოკების შთანთქმისა და დამატებით ეკონომიკურ განუსაზღვრელობებთან გამკლავების მიზნით. თუმცა, 2021 წელს სებ-მა ბანკს ნება დართო, გაეთავისუფლებინა სებ-ის სტანდარტების დარჩენილი ნაწილი (საწყისი ბუფერის დაახლოებით მესამედი), რომელიც შეიქმნა სებ-ის მითითებით, 2020 წლის I კვარტალში კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საკრედიტო რისკების უზრუნველსაყოფად, რადგან ამ რისკების სრულად რეალიზება არ მომხდარა.

კოვიდ-19-ის გავრცელების მიუხედავად, ბანკს საკმარისი ლიკვიდობა გააჩნდა პანდემიურ სიტუაციასთან გასამკლავებლად. ბანკმა შექმნა ბუფერები, რომლებიც დაეხმარა ძლიერი ლიკვიდური პოზიციის შენარჩუნებაში, საქმიანობის სტაბილურად გაგრძელებასა და მარეგულირებელი მოთხოვნების დაკმაყოფილებაში, როგორებიცაა ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი, საშუალო ლიკვიდობა, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი კოვიდ 19-ის გავრცელების შემდეგ. ლიკვიდობასთან დაკავშირებული მიზნით ბანკს ეროვნული ბანკისა თუ მთავრობისთვის არ მიუმართავს. გარდა ლიკვიდობის პოზიციის რეგულარული ანალიზისა, ბანკი ატარებდა ლიკვიდობის სტრეს-ტესტებს, რომლებიც ითვალისწინებდა ლიკვიდობის პოზიციის შემოწმებას სხვადასხვა სტრესის სცენარის პირობებში (ანაბრების გადინება, ფასების ზრდა ან დაფინანსების შემცირება და ლარის გაუფასურების ეფექტი) და შეიმუშავა აღდგენის გეგმა, მათ შორის სისტემური და იდიოსინკრატული სტრეს-სცენარები შესაძლო დარტყმის გასაანალიზებლად და აგრეთვე მათი დაძლევის გეგმა. დამფუძნებელი მზადყოფნას გამოთქვამს, დაეხმაროს ბანკს აუცილებლობის შემთხვევაში. ბანკს არ აქვს ისეთი ფინანსური პირობები, რომელთა შესრულება ლიკვიდობის კრიზისის დროს საფრთხის ქვეშ დგება.

მას შემდეგ, რაც კოვიდ-19-ის გავრცელება დაიწყო, სებ-მა შეამცირა მარეგულირებელი წნეხი ბანკებზე, რაც კვლავ აისახება კაპიტალის მოთხოვნებზე:

- კომბინირებული ბუფერი შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე
- ვალუტის გაცვლით გამოწვეული საკრედიტო რისკის წონა შემცირდა 25%-მდე.
- პილარ 2-ის მოთხოვნა პირველი დონის საბაზო კაპიტალზე შემცირდა 2.9%-დან 1.7%-მდე
- პილარ 2-პირველი დონის კაპიტალი შემცირდა 3.9%-დან 2.3%-მდე
- საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნა შემცირდა 7.0%-დან 4.9%-მდე.

ამჟამად ბანკს საკმარისი კაპიტალი გააჩნია მარეგულირებელი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. გარდა ამისა, ის აქტიურად მუშაობს დაფინანსების წყაროების გამრავალფეროვნებაზე. მთლიანობაში, ბანკმა მოახერხე ყველა მარეგულირებელი და შიდა მოთხოვნის შესრულება.

ბანკის პოზიცია ძლიერია, მას აქვს საკმარისი კაპიტალის, დაფინანსებისა და ლიკვიდობის რესურსები და მიზნად ისახავს ამ მდგომარეობის შენარჩუნებას. იგი კვლავაც თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან და ეროვნულ ბანკთან ერთად პროცესის მართვის მიზნით სათანადო ზომების მისაღებად.

ადამიანური რესურსების მართვა

ბანკის მენეჯმენტი მაღალი ეთიკური სტანდარტებით, ფასეულობებითა და ადამიანის უფლებებით ხელმძღვანელობს და თავის თანამშრომლებს ხელს უწყობს ერთიმეორისა და კლიენტების, პარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ სანდო და პასუხისმგებლიანი მიდგომით მოქმედებაში. ბანკში მოქმედებს რამდენიმე შიდა პოლიტიკა და პროცედურა, რომელთა აღსრულება ყურადღებით კონტროლდება.

კოვიდ-19-ის გავრცელების გამო, ბანკის საოფისე თანამშრომლების უმრავლესობა დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე გადავიდა. მათ ტექნიკური მხარდაჭერა მიეწოდებოდა კიბერ-უსაფრთხოების ზომების თვალსაზრისით. ფრონტ-ოფისმა საქმიანობა გააგრძელა ჩვეული რეჟიმით სამთავრობო რეგულაციების შესაბამისად, პერსონალისა და კლიენტების ჯანმრთელობის უზრუნველსაყოფად.

ეთიკისა და ქცევის კოდექსები - არეგულირებს თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს და აწესებს ურთიერთობათა ნორმებსა და პრინციპებს. ბანკი თავის დაქირავებულ პირთაგან მუდმივად მოელის პატიოსან და ობიექტურ ქცევას და ყველა კანონის პრინციპისა და სულისკვეთების დაცვას. ყველა თანამშრომელს ევალება სამუშაო გარემოში დევნის, დისკრიმინაციის (გენდერის, ასაკის, ფიზიკური უნარშეზღუდულობის თუ რელიგიური შეხედულებების) თუ მიუღებელი საქციელის აღმოფხვრის უზრუნველყოფა.
ბანკის ეთიკის კოდექსისა და ქცევის კოდექსის დაცვას აკონტროლებს პერსონალის სამმართველო. პერიოდულ აუდიტს, ასევე, ატარებს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი. მისი მიზანია აღნიშნული პოლიტიკების დარღვევის ან მათგან გადაცდომის შემთხვევების გამოვლენა.

პერსონალის შრომის ორგანიზების სისტემა ეფუძნება საქართველოს შრომით კანონმდებლობას, კანონს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ და საქართველოს ეროვნული ბანკის სხვა მარეგულირებელ აქტებს.

პერსონალის მართვის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ ძირითად სფეროებს:

- საორგანიზაციო სტრუქტურის გაუმჯობესება, ადამიანური რესურსების დაგეგმვა;
- თანამშრომელთა შერჩევა და თანამდებობებზე განაწილება;
- პერსონალის ტრენინგი და განვითარება;
- უფლებამოსილებათა მართვა და თანამშრომელთა მოტივაცია, სამუშაოს ანაზღაურება;
- კორპორაციული კულტურის ფორმირება და თანამშრომელთა სოციალური მხარდაჭერა.

წახალისების ახალი გამჭვირვალე და მოქნილი სისტემა ითვალისწინებს ყოველთვიური წამახალისებელი პრემიების გაცემას ბანკის ერთიანი ამოცანების დაძლევის პროცესში პერსონალის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. პრემია დამოკიდებულია წმინდა მოგების თვალსაზრისით გეგმების შესრულებაზე. 2021 წლის განმავლობაში მცირე და საშუალო საწარმოების დეპარტამენტისა და საცალო ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებზე შედეგებზე დაფუძნებული პრემიები გაიცემოდა ყოველთვიურად, ხოლო ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე პრემიები გაიცა ორი კვარტლის შედეგების გამო, რაც ბანკის ფინანსურ შედეგებს შეესაბამებოდა.

ბანკის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად, თანამშრომლებზე ფინანსური დახმარება გაიცემა ფეხმძიმობის, მშობიარობისა და ბავშვზე ზრუნვისათვის.

2021 წელს ბანკის სხვადასხვა სტრუქტურული დანაყოფის მონაწილეობით, ბანკის საცალო ქსელის ოპერატორები და საოპერაციო ნაღდი ფულის სერვისების თანამშრომლები აქტიურად იყვნენ ჩართულები მომსახურების ხარისხის ამაღლებასა და გაყიდვების უნარების განვითარებაში.

ბანკის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საგანმანათლებლო ღონისძიებაში, ფორუმსა და კონფერენციაში, რომლებიც სხვადასხვა კომპანიის, მათ შორის, სებ-ისა და დამფუძნებელი ბანკის ორგანიზებით მოეწყო.

კორპორაციული პასუხისმგებლობა

2021 წლის განმავლობაში ბანკმა მონაწილეობა მიიღო შემდეგი პირების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში:

- ასოციაცია „კათარზისი“ - არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც სოციალურად დაუცველ მოქალაქეებს ეხმარება - თებერვლის რამდენიმე დღის განმავლობაში, აგრეთვე აპრილსა და დეკემბერში უფასო სადილის დაფინანსება (ზესტაფონი, თბილისი).

ხელმძღვანელობის სახელით:

_____

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") თანდართული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე აღნიშნული დღით დასრულებული წლის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში `*აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე*~. ჩვენ ვმოქმედებდით ბანკისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი `პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი~ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი. თუ, ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ.

ამ თვალსაზრისით არაფერი გვაქვს მოსახსენებელი.

ხელმძღვანელობისა და ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ბანკის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ბანკის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ბანკის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ბანკის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის

მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ბანკი აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგებაში, შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ბანკის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

სბრუჯი ჰაკობიანი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2022 წლის 7 მარტი

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
აქტივები:			
ფული და ფულის ექვივალენტები	6	116,169	43,032
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	7	100,835	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		815	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	725,031	516,327
ინვესტიციები კაპიტალში		54	54
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	9	17,309	17,293
ძირითადი საშუალებები*	10	17,007	16,753
არამატერიალური აქტივები		4,499	4,464
მოგების მიმდინარე გადასახადი		21	1,115
სხვა აქტივები	11	21,243	17,760
სულ აქტივები		**1,002,983**	**668,024**
ვალდებულებები:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	12	432,978	313,537
კლიენტების დეპოზიტები	13	385,266	186,304
საიჯარო ვალდებულება*	14	2,206	2,654
ანარიცხები	19	366	853
მოგების გადასახადის ვალდებულება		2,115	-
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	23	837	3,158
სუბორდინირებული სესხი	15	31,057	32,862
სხვა ვალდებულებები	16	6,973	2,880
სულ ვალდებულებები		**861,798**	**542,248**
კაპიტალი:			
სააქციო კაპიტალი	17	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი		1,960	1,983
გაუნაწილებელი მოგება		63,225	47,793
სულ კაპიტალი		**141,185**	**125,776**
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		**1,002,983**	**668,024**

* ძირითადი საშუალებები მოიცავს იჯარის მიხედვით აქტივის გამოყენების უფლებას და განმარტებულია შენიშვნაში 10.

დირექტორატის სახელით:

_____
ნიკოლოზ გეგეჭკორი
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

_____
გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2021	2020
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით	18	51,801	39,943
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	18	2,214	1,094
საპროცენტო ხარჯი	18	(21,993)	(14,340)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე	18	**32,022**	**26,697**
გაუფასურების დანაკარგები პროცენტიან აქტივებზე	19	(869)	(11,696)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**31,153**	**15,001**
საკომისიო შემოსავლები	20	2,592	1,901
საკომისიო ხარჯები	20	(2,419)	(1,860)
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე დანაკარგების მოდიფიკაცია		(254)	(837)
წმინდა მოგება/(ზარალი) მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე		2,131	(1,232)
წმინდა (ზარალი)/მოგება სავალუტო ოპერაციებზე	21	(800)	3,382
გაუფასურების დანაკარგები უპროცენტო აქტივებზე	19	(70)	(72)
ანარიცხების (შექმნა)/აღდგენა	19	488	(642)
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		**1,668**	**640**
საოპერაციო შემოსავალი		**32,821**	**15,641**
სხვა შემოსავალი		139	220
საოპერაციო ხარჯები	22	(17,756)	(13,673)
მოგება მოგების გადასახადამდე		**15,204**	**2,188**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	23	205	(33)
წლიური მოგება		**15,409**	**2,155**
სხვა სრული შემოსავალი:			
შემდგომში მოგება-ზარალში არარეკლასიფიცირებული ერთეულები:			
მოგება ძირითადი საშუალებების გადაფასებიდან	10	-	476
ძირითადი საშუალებების გადაფასებასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი		-	(71)
სხვა სრული შემოსავალი მოგების გადასახადის გარეშე		**-**	**405**
სულ სრული შემოსავალი		**15,409**	**2,560**

დირექტორატის სახელით:

_____ _____

ნიკოლოზ გეგეჭკორი **გულნარა მარშანიშვილი**
გენერალური დირექტორი **მთავარი ბუღალტერი**

2022 წლის 7 მარტი 2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	გადაფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2020		**76,000**	**1,596**	**45,620**	**123,216**
პერიოდის მოგება		-	-	2,155	2,155
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(18)	18	-
სხვა სრული შემოსავალი, მოგების გადასახადის გარეშე		-	405	-	405
31 დეკემბერი, 2020					
		76,000	**1,983**	**47,793**	**125,776**
პერიოდის მოგება		-	-	15,409	15,409
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო			(23)	23	-
31 დეკემბერი, 2021		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგეჭკორი	**გულნარა მარშანიშვილი**
გენერალური დირექტორი	**მთავარი ბუღალტერი**
2022 წლის 7 მარტი	2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო	თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2021	2020
ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი		55,738	35,412
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი		(17,563)	(11,811)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით მიღებული რეალიზებული მოგება		1,956	495
მიღებული საკომისიო შემოსავალი		2,592	1,901
გადახდილი საკომისიო ხარჯი		(2,419)	(1,860)
მიღებული სხვა შემოსავალი		139	220
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები		(13,940)	(11,870)
ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებებამდე		**26,503**	**12,487**
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება			
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:			
ფულის სავალდებულო რეზერვი სებ-ში		(59,808)	(9,038)
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		1	1,130
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(248,817)	(48,300)
სხვა აქტივები		(1,613)	(13,353)
საოპერაციო ვალდებულებების (კლება)/ზრდა:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		(1)	(10,750)
კლიენტების დეპოზიტები		203,177	65,611
სხვა ვალდებულებები		2,823	497
ნაღდი ფულის გადინება ოპერაციებიდან		**(77,735)**	**(1,716)**
გადახდილი მოგების გადასახადი		-	(1,115)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან		**(77,735)**	**(2,831)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან:			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	10	(1,601)	(1,246)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		29	50
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(605)	(1,307)
შემოდინება სავალო ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციებიდან		-	2,757
სავალო ფასიან ქაღლდებში ინვესტიციების შეძენა		-	(5,684)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან		**(2,177)**	**(5,430)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
შემოდინება დამფუძნებლისგან აღებული სესხებიდან*	12	335,890	367,358
დამფუძნებლისგან აღებული სესხების დაფარვა*	12	(91,371)	(345,833)
შემოდინება დამფუძნებლის ანაბრებიდან*	12	79,158	119,847
დამფუძნებლის ანაბრების დაფარვა*	12	(167,304)	(126,650)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	14	(1,102)	(938)
წმინდა ფულადი სახსრების შემოდინება ფინანსური საქმიანობიდან		**155,271**	**13,784**
ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი ფულსა და ფულის ექვივალენტებზე		(2,224)	2,258
წმინდა ზრდა ფულსა და ფულის ექვივალენტებში		**73,135**	**7,781**
ფული და ფულის ექვივალენტები, წლის დასაწყისი	6	**43,032**	**35,251**
ფული და ფულის ექვივალენტები, წლის ბოლოს	6	**116,169**	**43,032**

* შედის ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებულ გადასახდელებში, რომლებიც წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

დირექტორატის სახელით:

_____	_____
ნიკოლოზ გეგუჩაძე	**გულნარა მარშანიშვილი**
გენერალური დირექტორი	**მთავარი ბუღალტერი**
2022 წლის 7 მარტი	2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო	თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

1. ორგანიზაცია

ხალიკ ბანკი საქართველო („ბანკი“) არის სააქციო საზოგადოება, რომელიც საქართველოში დარეგისტრირდა 2008 წლის 29 იანვარს. ბანკის საქმიანობას არეგულირებს საქართველოს ეროვნული ბანკი („სებ“). ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს საბანკო საქმიანობის #0110246 გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს კომერციული საქმიანობა, ფასიანი ქაღალდებითა და უცხოური ვალუტით ვაჭრობა, სესხების და გარანტიების გაცემა და დეპოზიტების მოზიდვა.

ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი, კოსტავას ქუჩა #74. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს გააჩნდა რვა ფილიალი საქართველოში.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მიერ გამოშვებულ აქციებს ფლობდა შემდეგი აქციონერი:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
პირველი დონის აქციონერი:		
სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკი“	100%	100%
სულ	**100%**	**100%**

სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ ძირითადი აქციონერები არიან სს ჰოლდინგი ალმექსი და სს გაერთიანებული აკუმულირებული საპენსიო ფონდი. სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ტიმურ კულიბაიევი და დინარა კულიბაიევა.

ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2022 წლის 7 მარტს დირექტორატის მიერ.

2. მომზადების საფუძველი

შესაბამისობის ანგარიში. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (“ფასს”) შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია იმის გათვალისწინებით, რომ ბანკი წარმოადგენს მოქმედ საწარმოს და გააგრძელებს მუშაობას ახლო მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას, მენეჯმენტმა გაითვალისწინა ბანკის ფინანსური მდგომარეობა, არსებული განზრახვები, ოპერაციების მომგებიანობა და წვდომა ფინანსურ რესურსებზე.

2021 წელს ბანკის ფინანსური მდგომარეობა გაძლიერდა. წმინდა შემოსავალმა შეადგინა 15,409 ათასი ლარი, რაც წლიურ 502%-იანი ზრდაა და გამოწვეულია როგორც წმინდა საპროცენტო შემოსავლის, აგრეთვე არასაპროცენტო შემოსავლის მატებით.

მთლიანი აქტივები წლიური 33.4%-ით, ანუ 335 მილიონი ლარით გაიზარდა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგინა 1 მილიარდი ლარი. ზრდა ძირითადად გამოწვეული იყო კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ფულის და ფულის ეკვივალენტების ზრდით. წმინდა სესხების პორტფელის ზრდამ შეადგინა მთლიანი აქტივების ზრდის 62%.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმდინარე აქტივები მიმდინარე ვალდებულებებს აჭარბებდა 42,546 ათასი ლარით, ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მიმდინარე ვალდებულებები მიმდინარე აქტივებს აჭარბებდა 16,240 ათასი ლარით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის შემოდინება იყო 26,503 ათასი ლარი, ხოლო გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან - 77,735 ათასი ლარი, ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის შემოდინება იყო 12,489 ათასი ლარი, ხოლო საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის გადინება - 2,832 ათასი ლარი.

დამფუძნებელი, ანუ სს „ყაზახეთის სახალხო ბანკი“ მზადყოფნას გამოთქვამს, გააგრძელოს ბანკის ოპერაციების დაფინანსება. ეს ვალდებულება 2021 წლის განმავლობაში გამოიხატა ფინანსების განთავსებული დეპოზიტებისა და კლიენტებზე გაცემული სესხების სახით. გარდა ამისა, ბანკმა მიიღო 2021 წლის 14 თებერვლით დათარიღებული მხარდაჭერის წერილი, რომელშიც დამფუძნებელმა განაცხადაა, რომ მზადაა, მხარი დაუჭიროს ბანკის ოპერაციებს.

ბანკის მენეჯმენტი დარწმუნებულია, რომ არსებული პროგნოზებისა და ზომების საფუძველზე, ბანკს საკმარისი სახსრები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა იმ ზოგიერთი ქონებისა, რომელიც ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს აისახება გადაფასებული ღირებულებით, როგორც ეს განმარტებულია ქვემოთ.

ისტორიული ღირებულება საზოგადოდ ეფუძნება საქონელსა და მომსახურებაში გადახდილი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის ის ფასი, რომლესაც გაზომვის დღეს ბაზრის მონაწილეთა შორის არსებულ თანმიმდევრულ ტრანზაქციაში პირი მიიღებდა აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების გასხვისებისთვის, იმის მიუხედავად, შეიძლება თუ არა ამ ფასზე პირდაპირ დაკვირვება ან მისი გამოთვლა შეფასების სხვა ტექნიკის გამოყენებით.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების გამოთვლისას, ბანკი ითვალისწინებს ამ აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეები ამავე მახასიათებლებს გაითვალისწინებდნენ აღნიშნული აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას, გაზომვის დღეს. წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულება გაზომვის ან/და განმარტების მიზნით აღნიშნულ საფუძველზე დაყრდნობით განისაზღვრება.

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, სამართლიანი ღირებულების საზომი იყოფა 1-ელი, მე-2 და მე-3 დონის კატეგორიებად იმის მიხედვით, თუ სამართლიანი ღირებულების რომელი კომპონენტებია დაკვირვებადი და რა მნიშვნელობის მატარებელია ეს კომპონენტები მთლიანად სამართლიანი ღირებულების მოცულობის დადგენაში. აღნიშნული კატეგორიებია:

- 1-ელი დონის კომპონენტებს წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე იდენტურ აქტივებზე ან ვალდებულებებზე დადგენილი ფასები (კორექტირების გარეშე), რომელთა შეფასება პირს შეუძლია გაზომვის დღეს;
- მე-2 დონის კომპონენტებს წარმოადგენს ის კომპონენტები, რომლებიც განსხვავდება 1-ელ დონეში მოცემული დადგენილი ფასებისგან და პირდაპირ ან ირიბად დაკვირვებადია მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის; და
- მე-3 დონის კომპონენტებზე დაკვირვება მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის შეუძლებელია.

ბანკი რეგისტრირებულია საქართველოში და ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებს ქართული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად.

ბანკი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს წარადგენს ლიკვიდობის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და 12 თვეზე მეტი დროის განმავლობაში (გრძელვადიანი) მისაღები და გადასახდელი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში #27.

ფუნქციონალური ვალუტა

ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებებში შეტანილი ელემენტები იზომება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტის გამოყენებით, რომელშიც ბანკი ახორციელებს თავის საქმიანობას (“ფუნქციონალური ვალუტა”). ფუნქციონალური ვალუტა ბანკის აქციონერებისათვის არის ქართული ლარი. ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები წარმოდგენილია ქართულ ლარში. ყველა ღირებულება დამრგვალებულია ათასობით ლარამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სხვაგვარად არის მითითებული.

ურთიერთჩათვლა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება წმინდა ღირებულებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკს გააჩნია იურიდიულად აღსრულებადი უფლება, ურთიერთგაქვითოს ზემოხსენებული თანხები და განზრახული აქვს წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა ან სურს ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში არ გაიქვითება, თუ ეს არ არის სავალდებულო ან ნებადართული რომელიმე საბუღალტრო სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით და შესაბამისად განმარტებული ბანკის საბუღალტრო პოლიტიკაში.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკები აღწერილია შენიშვნაში 4.

3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება

მიმდინარე წელს ბანკმა გამოიყენა საბჭოს მიერ გამოშვებული ფასს სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების შემდეგი შესწორებები, რომლებიც ძალაშია 2021 წლის 1 იანვარს ან მას შემდეგ დაწყებული წლიური პერიოდებისათვის. მათ გამოყენებას არ ჰქონია რაიმე საგრძნობი ეფექტი ფინანსურ ანგარიშგებაში განმარტებულ თანხებზე.

ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის რეფორმა ფასს 9 და ფასს 7 სტანდარტების შესწორება	2020 წლის სექტემბერში ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ გამოსცა „ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის რეფორმა“ (შესწორება სტანდარტებში ფასს 9, ბასს 39 და ფასს 7). აღნიშნული შესწორებებით შეიცვალა ჰეჯირების აღრიცხვის კონკრეტული მოთხოვნები, რომელთა მიხედვით, დაშვებულია, ზეგავლენის ქვეშ მყოფი ჰეჯის აღრიცხვა გაგრძელდეს განუსაზღვრელობის პერიოდში, სანამ მოქმედი ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთების მოქმედების ქვეშ მყოფი ჰეჯირებული ერთეულები ან ჰეჯირების ინსტრუმენტები შეიცვლება ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის მიმდინარე რეფორმის შედეგად. ეს შესწორებები არ ეხება ბანკს, რადგან იგი რისკის ქვეშ მყოფ ამოსავალ საპროცენტო განაკვეთებზე ჰეჯირებას არ აღრიცხავს. შესაბამისად, აღნიშნული შესწორებების გამოყენება ზეგავლენას არ ახდენს ბანკის 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული პერიოდის ბუღალტრულ აღრიცხვაზე. ამ შესწორებებით აგრეთვე შემოვიდა ფასს 7 სტანდარტით გათვალისწინებული განმარტების ახალი მოთხოვნები, რომლებიც ჰეჯირების ისეთ ურთიერთობებს ეხება, რომლებზეც ვრცელდება ფასს 9 სტანდარტის შესწორებით შემოტანილი გამონაკლისები.

ახალი და რედაქტირებული, გამოქვეყნებული, მაგრამ ძალაში ჯერ არშესული ფასს-ები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღისათვის ბანკი არ იყენებს შემდეგ ახალ და რედაქტირებულ, გამოქვეყნებულ მაგრამ ძალაში ჯერ არშესულ ფასს-ებს:

ფასს 17 (ფასს 17-ის 2020 წლის ივნისის შესწორებების ჩათვლით)	სადაზღვევო კონტრაქტები
შესწორება სტანდარტებში ფასს 10 და ბასს 28	აქტივების გაყიდვა ან შეწირვა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად
შესწორება სტანდარტში ფასს 3	მითითება კონცეპტუალურ ჩარჩოზე
შესწორება სტანდარტში ბასს 16	ძირითადი საშუალებები - დაგეგმილ გამოყენებამდე მიღებული შემოსავალი
შესწორება სტანდარტში ბასს 37	მძიმე კონტრაქტები - კონტრაქტის შესრულებასთან დაკავშირებული ხარჯი
წლიური შესწორებები - ფასს სტანდარტების 2018-2021 წლების ციკლი	შესწორებები სტანდარტში ფასს 1 - ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება, ფასს 9 - ფინანსური ინსტრუმენტები, ფასს 16 - იჯარა და ბასს 41 - სოფლის მეურნეობა
შესწორება სტანდარტში ბასს 1 და ფასს პრაქტიკულ სახელმძღვანელოში #2	სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტება
შესწორება სტანდარტში ბასს 8	სააღრიცხვო შეფასებების განსაზღვრება
შესწორება სტანდარტში ბასს 12	ერთი ტრანზაქციიდან წარმოშობილ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი

ხელმძღვანელობა არ ელის, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი სტანდარტების ამოქმედება მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე მომავალ პერიოდებში.

4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა

ქვემოთ აღწერილია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკის პრინციპები:

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალის ანგარიშში აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აღნიშნული არ ეხება შემდეგ ერთეულებს:

- შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. მათ შემთხვევაში ბანკი კრედიტზე შესწორებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარებისას დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.
- ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ იყო შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდგომ გაუფასურდა. მათ შემთხვევაში ბანკი ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ახდენს მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინების ზუსტ დისკონტირებას ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდის ამოწურვამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოთვლისას ბანკი მხედველობაში იღებს მოსალოდნელ ფულად სახსრებს, ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობის გათვალისწინებით, გარდა სესხის დანაკარგებისა. გამოთვლაში შედის გადახდილი ან მიღებული საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, ასევე ტრანზაქციის ხარჯებსა და სხვა პრემიუმებსა თუ დისკონტებს.

საკომისიო შემოსავლების აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის საკომისიო შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად გადავადდება და აღიარდება, როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

როდესაც სავარაუდოა, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიო გადავადდება შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად და აღირიცხება, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება. თუ სავარაუდო არ არის, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში სავალო ვალდებულების მოქმედების დარჩენილი პერიოდის განმავლობაში. როდესაც სავალო ვალდებულების მოქმედების ვადა იწურება სასესხო ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში ვადის ამოწურვის დღეს. სესხის მომსახურების საკომისიოს შემოსავლად აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ყველა სხვა საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება მაშინ, როდესაც ბანკი ხდება ხელშეკრულების მონაწილე შესაბამის ფინანსურ ინსტრუმენტთან მიმართებაში.

აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შესყიდვასა და გამოშვებას (მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გარდა) თავდაპირველი აღიარებისას ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შესყიდვასთან პირდაპირ დაკავშირებული ტრანზაქციის ხარჯები, რომლებიც მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აისახება, პირდაპირ აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ტრანზაქციის ფასი თავდაპირველი აღიარებისას რეალური ღირებულებისგან განსხვავდება, ბანკი სხვაობას აღრიცხავს შემდეგი წესით:

- თუ რეალური ღირებულება განსაზღვრულია აქტიურ ბაზარზე კოტირებული ფასით იდენტური აქტივისთვის ან ვალდებულებისათვის ან ეფუძნება შეფასების ისეთ მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვების ქვეშ მყოფი ბაზრებიდან მიღებულ მონაცემებს, ამ შემთხვევაში სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში თავდაპირველი აღიარებისას (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი).
- სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში რეალური ღირებულება დაკორექტირდება გარიგების ფასის მიხედვით (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი გადავადდება აქტივის ან ვალდებულების საწყის საბალანსო ღირებულებაში შეყვანით).

პირველადი აღიარების შემდეგ გადავადებული მოგება ან ზარალი აისახება როგორც მოგება ან ზარალი რაციონალური საფუძვლით მხოლოდ იმ ზომით, რა ზომითაც იგი წარმოიშობა იმ ფაქტორის (მათ შორის, დროის) ცვლილებიდან, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული; რეალური ღირებულებით შეფასებული სხვა სრულ შემოსავალში; ან მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივები.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ ორ გარემოებას და არ განეკუთვნება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ აქტივებს:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და ძირი თანხის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ფინანსური აქტივი ფასდება რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, თუ ის აკმაყოფილებს მომდევნო ორ პირობას და არ ექვემდებარება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივის პირობას:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და მის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

კაპიტალში ინვესტიციის საწყისი აღიარებისას, რომელიც არ არის განკუთვნილი ვაჭრობისათვის, ბანკს შეუძლია განახორციელოს რეალური ღირებულების ცვლილება სხვა სრულ შემოსავალში. ასეთი გადაწყვეტილება მიიღება ყოველი ინვესტიციისათვის ცალკე. ბანკმა გადაწყვიტა, სხვა სრულ შემოსავალში ასახოს `გაერთიანებულ ბილინგ-ცენტრში~ ფლობილი ინვესტიციის რეალური ღირებულების შემდგომი ცვლილება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ კლასიფიცირდება როგორც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ან რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

საწყისი აღიარებისას ბანკს შეუძლია აირჩიოს იმ ფინანსური აქტივების შეფასება რეალური ღირებულებით მოგება ზარალში, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში ასახვას იმ შემთხვევაში, თუ ამგვარი ასახვით ბათილდება ან მნიშვნელოვნად მცირდება მოსალოდნელი შეუსაბამობა აღიარებასა თუ შეფასებაშიბანკის ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდები	საზომი კატეგორია
ფული და ფულის ექვივალენტები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები კაპიტალში	სხვა ბიზეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდას	სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახული
კლიენტებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს-მოდელის შეფასება

ბანკი აფასებს ბიზნეს-მოდელის მიზანს, რომლის მიხედვითაც ფლობს ფინანსურ აქტივებს, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო გზა, რომლითაც ხდება ბიზნესის მართვა და ინფორმაციის წარდგენა მენეჯმენტისთვის. ინფორმაცია მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- დადგენილ პოლიტიკებსა და მიზნებს პორტფელისთვის და ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში განხორციელებას. ეს განსაზღვრავს, მიმართულია თუ არა ხელმძღვანელობის სტრატეგია სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის მიღებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პორტფელის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ხანგრძლივობის დამთხვევაზე დაკავშირებული ვალდებულების ხანგრძლივობასთან თუ ფულადი სახსრების გადინებასა და აქტივების გაყიდვის გზით ფულადი ნაკადების მიღებაზე;
- როგორ არის შეფასებული და წარდგენილი ბანკის ხელმძღვანელობისთვის პორტფელის მაჩვენებლები;
- რისკებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-მოდელზე (და ამ ბიზნეს-მოდელით ფლობილ ფინანსურ აქტივებზე) და როგორ იმართება ეს რისკები;
- როგორ ხდება მენეჯმენტის ანაზღაურება - მაგ. ეფუძნება თუ არა მათი ანაზღაურება ფინანსური აქტივების რეალურ ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ფინანსური აქტივების გაყიდვების სიხშირეს, მოცულობას და ვადებს წინა პერიოდებში, ამგვარი გაყიდვების და მომავალი გაყიდვების მოლოდინებს.

გასაყიდად ფლობილი ან მართული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებლებიც ფასდება რეალური ღირებულების საფუძველზე, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში, რადგან ისინი არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისთვის და არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისა და ფინანსური აქტივების გაყიდვისთვის არ არის განკუთვნილი.

შეფასება, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხის და პროცენტის გადახდას

ამ შეფასების მიზნებისთვის, 'ძირი თანხა' განისაზღვრება როგორც ფინანსური აქტივის რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას. 'პროცენტი' განისაზღვრება, როგორც ფულის დროში ღირებულებისა და დარჩენილ ძირ თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის კომპენსაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში, აგრეთვე, კომპენსაცია სხვა ძირითადი დაკრედიტების რისკებისა და დანახარჯებისთვის (მაგ. ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები) და მოგების მარჟისთვის.

იმის შეფასებისას, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, ბანკი აფასებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს წარმოადგენს იმის შეფასებას, მოიცავს თუ არა ფინანსური აქტივი სახელშეკრულებო პირობებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადებს ან თანხებს, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პირობებს. ამ შეფასების გაკეთებისას კომპანია განიხილავს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობებს, რომლებსაც შეუძლია შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონური განაკვეთი, ცვლადი განაკვეთის ჩათვლით;
- წინასწარ გადახდისა და გადავადების ფუნქციებს; და
- პირობებს, რომლებიც ზღუდავს ბანკის მოთხოვნას ფულად ნაკადებზე კონკრეტული აქტივებიდან.

ფული და ფულის ექვივალენტები

ფული და ფულის ექვივალენტები შედგება ხელზე არსებული ნაღდი ფულისგან, საქართველოს ეროვნულ ბანკში განთავსებული შეუზღუდავი ნაშთებისგან და მაღალლიკვიდური ფინანსური აქტივებისგან სამ თვემდე ან ნაკლები დაფარვის ვადით, რომლებზეც მოქმედებს რეალური ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი და რომელთაც ბანკი იყენებს მოკლევადიანი ვალდებულებების სამართავად.

სავალდებულო ნაშთი სებ-ში

სებ-ში განთავსებული სავალდებულო ნაშთები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტს, რომლის გამოყენება ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად დაუშვებელია. ამდენად, ეს ნაშთი არ განიხილება ფულისა და ფულის ექვივალენტების ნაწილად ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის.

მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება მაშინ, როდესაც ბანკი ავანსის სახით, სამ თვეზე მეტი თავდაპირველი ვადით გასცემს ფულს კონტრაგენტ ბანკებზე. ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში მოიცავს ინვესტიციებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ სადეპოზიტო სერტიფიკატებში. ეს ინვესტიციები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები კაპიტალში

ბანკმა არჩია, არასავაჭროდ განკუთვნილი კაპიტალში ინვესტიციის რეალური ღირებულება წარმოადგინოს სხვა სრულ შემოსავალში. გადაწყვეტილება მიიღება ინდივიდუალურად თითო ინსტრუმენტისათვის თავდაპირველი აღიარებისას და შეუქცევად ხასიათს ატარებს.

კაპიტალის ინსტრუმენტებით მიღებული მოგება და ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში არასოდეს რეკლასიფიცირდება და გაუფასურება ამავე ანგარიშში არ აისახება.

დივიდენდები აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ეს დივიდენდები მკაფიოდ არ წარმოადგენს ინვესტიციის ღირებულების ნაწილს, რა შემთხვევაშიც მათი აღიარება ხდება სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული ჯამური მოგება და ზარალი ინვესტიციის რეალიზაციისას გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

დერივაციული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებში შესული დერივაციული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს.

დერივატები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით დერივაციული კონტრაქტის გაფორმების თარიღში და შემდგომში ფასდება რეალური ღირებულებით. ყველა დერივატივი, თუ მათი რეალური ღირებულება დადებითია, აისახება ფინანსურ აქტივად, ხოლო თუ მათი რეალური ღირებულება უარყოფითია - ფინანსურ ვალდებულებად.

დერივატივეების რეალური ღირებულების ცვლილება დაუყოვნებლივ აისახება მოგებაში ან ზარალში.

რეკლასიფიკაცია

ფინანსური აქტივები არ რეკლასიფიცირდება მათი საწყისი აღიარების შემდეგ, გარდა ბანკის მიერ ბიზნეს-მოდელის შეცვლისა. თუ ბიზნეს-მოდელი, რომლის ფარგლებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ აქტივებს, იცვლება, შესაბამისი ფინანსური აქტივები რეკლასიფიცირდება. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციისა და შეფასების მოთხოვნები გამოიყენება პროსპექტიულად ფინანსური აქტივების რეკლასიფიციკაციის შემდგომი საანგარიშო პერიოდის პირველი დღიდან. მიმდინარე და გასულ საანგარიშო პერიოდში ბიზნეს-მოდელი, რომლის პირობებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ სახსრებს, არ შეცვლილა და ამდენად, რეკლასიფიცირებაც არ მომხდარა. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების მოძრაობაში გათვალისწინებულია სააღრიცხვო პოლიტიკით ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ (იხილეთ ქვემოთ).

გაუფასურება

ბანკი აღიარებს რეზერვებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის შეფასებული რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

გარდა შეძენილი ან წარმოშობილი საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივებისა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს თანხით, რომელიც ტოლია:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში საანგარიშგებო პერიოდიდან 12 თვის ვადაში (მოიხსენიება როგორც 1-ელი ეტაპი); ან
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მოქმედების ვადაში (მოიხსენიება, როგორც მე-2 და მე-3 ეტაპი).

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი საჭიროა შეიქმნას იმ ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელთა საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანასური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება თანხით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა.
სხვა დებიტორული დავალიანებების რეზერვი იანგარიშება თანხით, რომელიც ტოლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა არსებობის მანძილზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ალბათურ-შეწონილ შეფასებას. იგი იზომება, როგორც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ღირებულებისა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულება, რომელიც გამოითვლება სხვადასხვა სამომავლო ეკონომიკური სცენარის დისკონტირებული აქტივების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის შესახებ მოცემულია 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოყვანილია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ხდება ინსტრუმენტების დაჯგუფება მათი კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები</u>

ფინანსური აქტივი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მოხდა ერთი ან რამდენიმე მოვლენა, რომელთაც აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა მოსალოდნელ ფულად ნაკადებზე. საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მიეკუთვნება მე-3 ეტაპის აქტივებს. საკრედიტო გაუფასურება მტკიცდება შემდეგი მოვლენების დაკვირვებადი მონაცემებით:

- მსესხებლის ან კრედიტორის სერიოზული ფინანსური პრობლემები;
- კონტრაქტის დარღვევა, როგორიცაა დეფოლტი ან ვადაგადაცილებული ვალდებულება;
- სესხის გამცემი მსესხებლის ფინანსური პრობლემების გამო მიდის გარკვეულ დათმობაზე, რის შესაძლებლობასაც კრედიტორი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- ფინანსური აქტივისთვის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური პრობლემების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის შეძენა დიდი ფასდაკლებით, რაც წარმოშობილი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებელია.

ზოგჯერ არ არის შესაძლებელი ცალკეული ზარალის გამომწვევი მოვლენის აღმოჩენა და ფინანსური აქტივის საკრედიტო გაუფასურება შეიძლება რამდენიმე მოვლენის კომბინირებული მოქმედებით იყოს გამოწვეული. ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ბანკი აფასებს, არის თუ არა საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ის სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გაზომილია ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში.

სესხი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მსესხებელს ეძლევა შეღავათი მისი ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, თუკი არ არსებობს დამადასტურებელი ფაქტი, რომ დათმობის შედეგად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაღდი ფულის არმიღების რისკი მნიშვნელოვნად მცირდება და არ არსებობს გაუფასურების სხვა ნიშნები. ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როდესაც განიხილება შეღავათები, მაგრამ არ ხდება მათი გამოყენება, აქტივი საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად ითვლება, თუ არსებობს საკრედიტო რისკით გაუფასურების აშკარა დამადასტურებელი ფაქტი, დეფოლტის განსაზღვრების ჩათვლით.

დეფოლტის განსაზღვრება (იხ. ქვემოთ) გულისხმობს ვალის არ გადახდას, თუ ვალის გადახდა დაგვიანდა 90 ან მეტი დღით.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებელი შეძენილი ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები</u>

საკრედიტო რისკით გაუფასურებელ შეძენილ ან წარმოშობილ ფინანსურ აქტივებზე გაუფასურების შეფასება ხდება განსხვავებულად, რადგან ასეთი აქტივები გაუფასურებული იყო თავდაპირველი აღიარების დროს. ამ აქტივებისთვის ბანკი ყველა ცვლილებას აღიარებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო

ზარალში, როგორც ზარალს ყველა ცვლილებასთან ერთად, რომელიც აღიარდა მოგება-ზარალში. ასეთ აქტივებზე დადებითი ცვლილება გაუფასურების მოგებას წარმოშობს.

ვალდებულებათა შეუსრულებლობის (დეფოლტის) განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განმარტების მიზნით უნდა განვსაზღვროთ, თუ რა არის დეფოლტი. დეფოლტის განსაზღვრება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობის გასაზომად და იმის შესაფასებლად, ზარალის შეფასების რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს თუ არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი წარმოადგენს დეფოლტის ალბათობის კომპონენტს, რომელიც გავლენას ახდენს როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სიდიდეების გაზომვაზე, ისე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ბანკი აღიარებს ვალდებულებების შეუსრულებლობას, ანუ დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში:

- ნებისმიერი მნიშვნელოვანი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადით გადაცილება მსესხებლის მხრიდან; ან
- ნაკლებ სავარაუდოა, რომ მსესხებელმა სრულად გადაუხადოს საკრედიტო ვალდებულება კომპანიას.

დეფოლტი განმარტებულია ისე, რომ კარგად ასახოს სხვადასხვა ფინანსური აქტივების მახასიათებლები. იმის შეფასებისას, თუ რამდენად არსებობს იმის ალბათობა, რომ მსესხებელი არ შეასრულებს საკრედიტო ვალდებულებას, ბანკი ითვალისწინებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. რაოდენობრივი მაჩვენებლები, როგორიცაა იმავე მხარესთან სხვა ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილება და გადაუხდელობა, წარმოადგენს მთავარ მონაცემებს ასეთი ანალიზისთვის. ბანკი დეფოლტის შესაფასებლად იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროებს, რომლებიც ან ბანკის დონეზეა შემუშავებელი, ან მოპოვებულია გარეშე წყაროებიდან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომელიც ექვემდებარება გაუფასურების მოთხოვნას იმის შესაფასებლად, გაიზარდა თუ არა მნიშვნელოვნად საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბანკი გაზომავს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

30 დღიანი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, ბანკი თვლის, რომ ადგილი ჰქონდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას და აქტივი გადადის გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი აღირიცხება როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე.

ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას არ არის მიზანშეწონილი იმის დაშვება, რომ «დაბალი» საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში ანგარიშგების დღეს არ აღინიშნებოდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. შედეგად, ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომლებიც უფასურდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად გაზრდის შემთხვევაში.

დეტალური ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ მოცემულია 27-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: როგორც აქტივების მთლიანი ღირებულებიდან გამოქვითვა;
- რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში მეთოდით შეფასებული სასესხო ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის შეფასების რეზერვის აღიარება არ ხდება, რადგან საბალანსო ღირებულება მოცემულია რეალური ღირებულებით.

- ფულად-სასესხო და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებისთვის: როგორც უზრუნველყოფა; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიცავს როგორც წარმოდგენილ, ისე აუთვისებელ კომპონენტებს, კომპანიას არ აქვს შესაძლებლობა, დაადგინოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი სესხის კომპონენტზე წარმოდგენილი კომპონენტისგან იზოლირებულად: კომპანია წარმოადგენს ზარალის შეფასების ერთობლივ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. ერთიანი თანხა ნაჩვენებია, როგორც წარმოდგენილი კომპონენტის ერთიანი საანგარიშო ღირებულებიდან გამოქვითვა. ზარალის რეზერვის სიჭარბით შეფასება წარმოდგენილი კომპონენტის საერთო ოდენობაზე ნაჩვენებია, როგორც უზრუნველყოფა.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირდება მაშინ, როდესაც გადაიხედება ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც არეგულირებს ფინანსური აქტივების ფულადი ნაკადების მოძრაობას ან იცვლება ამ ხელშეკრულების პირობების შეცვლა ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან მათი გადახდის ვადის დადგომამდე პერიოდში. მოდიფიცირების ზეგავლენა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოცულობაზე ან/და დროზე მყისიერია ან მოსალოდნელია მომავალში.

ბანკი აწარმოებს ხელახალ მოლაპარაკებას იმ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე, რომელთაც შეექმნათ ფინანსური პრობლემები, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს ამ თანხების ამოღება და მინიმუმამდე შეამციროს დეფოლტის რისკი. სესხის პირობები იცვლება იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებლის ყველა შესაძლო ძალისხმევის მიუხედავად, გადაეხადა სათანადო თანხები ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობებით, არსებობს დეფოლტის დიდი რისკი და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შეასრულებს ახალ პირობებს. განახლებული პირობები უმეტესწილად გულისხმობს სესხის დაფარვის ვადის გაგრძელებას, ფულადი ნაკადების (ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდის) მოძრაობის ვადების შეცვლას, მისაღები ფულადი ნაკადების ოდენობის შემცირებას (ძირი თანხიდან და პროცენტიდან) და სხვა პირობების შეცვლას.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისას ბანკი აფასებს, თუ რამდენად იწვევს მოდიფიკაცია აღიარების შეწყვეტას. ბანკის პოლიტიკის თანახმად, მოდიფიკაცია იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც მის შედეგად ხელშეკრულებაში ჩნდება არსებითად განსხვავებული პირობები. იმის დასადგენად, თუ შეცვლილი პირობები რამდენად არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი ხელშეკრულების პირობებისგან, ბანკი მხედველობაში იღებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორიცაა სახელშეკრულებო თანხების მოძრაობა, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირი თანხისა და დარჩენილ ძირზე პროცენტის გადახდების კატეგორიას, ვალუტის ან ხელშეკრულების მხარის შეცვლა, საპროცენტო განაკვეთის შეცვლა, გადახდის ვადის დადგომა, კოვენანტების დაწესება; თუ აღნიშნული ფაქტორები აშკარად არ მიუთითებს არსებით ცვლილებაზე (მოდიფიკაციაზე), მაშინ:
- რაოდენობრივი შეფასება ტარდება დარჩენილი თავდაპირველი პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარებით განახლებული პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებასთან. ამასთან, ორივე თანხა დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებათა სხვაობა 10%-ზე მეტია, ბანკი თვლის, რომ ახალი შეთანხმება არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი შეთანხმებისგან, რაც იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას.

იმ შემთხვევაში, თუ ხდება ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის რეზერვი ხელმეორედ გაიზომება, რათა მოხდეს აღიარების შეწყვეტის დღეს აქტივების წმინდა საბალანსო ღირებულების დადგენა. სხვაობა ამგვარად განახლებულ საბალანსო ღირებულებასა და ახალი პირობებით ახალი ფინანსური აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის გამოიწვევს სარგებლის ან ზარალის მიღებას აღიარების შეწყვეტისას. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც გაზომილია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, გარდა იმ იშვიათი შემთხვევებისა, როდესაც ითვლება, რომ წარმოშობილი ახალი სესხი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით. აღნიშნული მეთოდი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ხდება ახალი სესხის რეალური ღირებულების აღიარება მნიშვნელოვანი ფასდაკლებით განახლებული ნომინალური ღირებულებით, რადგან ამ შემთხვევაში არსებობს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც არ შემცირდა მოდიფიცირების შედეგად. ბანკი მონიტორინგს უწევს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს, რა

მიზნითაც აფასებს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინფორმაციას, როგორიცაა მაგალითად, ინფორმაცია იმის შესახებ, ხომ არ რჩება მსესხებელს ვადაგადაცილებულის სტატუსიახალი პირობების მიხედვით;

როდესაც ხდება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობების მოდიფიცირება და ასეთი მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი აფასებს, ხომ არ გაიზარდა მნიშვნელოვნად ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან.

ისეთი ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომელთა მოდიფიცირებაც მოხდა ბანკის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის ფარგლებში და აღნიშნულმა მოდიფიცირებამ არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა, დეფოლტის ალბათობის შეფასება ასახავს ბანკის უნარს, მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით რესტრუქტურიზაციის ანალოგიური მოქმედების განხორციელებისას და, ასევე, ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის, მსესხებლის გადახდების ისტორიისა, ხელშეკრულების მოდიფიცირებული/შეცვლილი პირობების ფონზე. თუ საკრედიტო რისკი კვლავ მნიშვნელოვნად მაღალია მოსალოდნელ მნიშვნელობაზე თავდაპირველი აღიარების მომენტში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კვლავაც შეფასდება იმ ოდენობით, რომელიცარსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლია. გადაუხდელი სესხების რეზერვი როგორც წესი, იზომება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც არსებობს იმის დამადასტურებელი ფაქტი, რომ მსესხებლის გადახდის უნარი გაუმჯობესდა მოდიფიცირების შემდგომ, რაც იწვევს წარსულში საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეჩერებას.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოდიფიციკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი მოდიფიცირების სარგებელს/ზარალს ანგარიშობს ერთიანი საანგარიშო ღირებულების შედარებით მოდიფიკაციამდე და მას შემდეგ (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეღავათის გამოკლებით). შემდეგ ბანკი ზომავს მოდიფიცირებული აქტივის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, როდესაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის შედეგად წარმოშობილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებიც მონაწილეობს თავდაპირველი აქტივის მოსალოდნელი ფულადი დეფიციტის ანგარიშში.

ბანკი ფინანსური აქტივის აღიარებას წყვეტს მხოლოდ აქტივის ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებების ვადის ამოწურვის შემდეგ (მათ შორის, ვადის ამოწურვისაც, რომელიც წარმოიშვება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირების შემთხვევაში), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის ფლობის ყველა რისკი და სარგებელი არსებითად გადაეცემა სხვა პირს. თუ ბანკი არც არსებითად გადასცემს და არც იტოვებს აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს და კვლავ აკონტროლებს გადაცემულ აქტივს, ის აღიარებს, რომ მას კვლავ გააჩნია აქტივისა და თანხების გადახდაზე ვალდებულების ინტერესი. თუ ბანკი არსებითად ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს, იგი კვლავაც აღიარებს ფინანსურ აქტივს.

ჩამოწერა

სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების ჩამოწერა ხდება, როდესაც ბანკს არ აქვს იმის გონივრული მოლოდინი, რომ მოხდება ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერება (მთლიანად ან ნაწილობრივ) ანაზღაურება. ეს ზოგადად არის შემთხვევა, როდესაც ბანკს აქვს მოლოდინი, რომ მსესხებელს არ ექნება აქტივები ან უზრუნველყოფილი შემოსავალი, რომლის საშუალებითაც მსესხებელი შეძლებს შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, ჩამოსაწერად განკუთვნილი თანხების გადასახდელად. ამასთან, ფინანსური აქტივები, რომლებიც ჩამოიწერება, შესაძლოა კვლავ იყოს აღსრულების საქმიანობის საგანი, ბანკის მიმართ მართებული თანხების ამოღების პროცედურების დასაკმაყოფილებლად.

ფინანსური გარანტიები და სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიის კონტრაქტი არის კონტრაქტი, რომლის მიხედვით გამცემი ვალდებულია, განახორციელოს წინასწარ დადგენილი გადახდები მისი მფლობელისათვის გაწეული ზარალის ანაზღაურების მიზნით, თუ დადგენილი მოვალე არ ფარავს გადახდის ვალდებულებას ვადის დადგომის შემთხვევაში სავალო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად. სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებაარის კრედიტის გაცემის დამოწმებული გარანტია წინასწარ განსაზღვრული პირობებით.

ფინანსური გარანტიები და საბაზროზე ნაკლები განაკვეთით სესხის გაცემის ვალდებულებები თავდაპირველ აღიარებას ექვემდებარება რეალური ღირებულებით. შემდგომ ისინი იზომება ფასს 9-ის მიხედვით

განსაზღვრული დანაკარგის ანარიცხებსა და თავდაპირველად აღიარებული თანხის (შესაბამის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპებით აღიარებული ჯამური შემოსავლის გამოკლებით) სხვაობას შორის უმეტესით. ბანკს მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით ასახული სასესხო პირობითი ვალდებულებები და გარანტიები გაცემული არ აქვს.

სხვა ფულად-სასესხო გარანტიების შემთხვევაში, ბანკი დანაკარგის ანარიცხებს აღიარებს ფასს 9-ის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალის ინსტრუმენტები

გამოშვებული სესხისა და კაპიტალის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულებები ან კაპიტალი, საკონტრაქტო შეთანხმებების არსიდან გამომდინარე.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულება არის კონტრაქტით ნაკისრი ვალდებულება, რომელიც ითვალისწინებს სხვა პირისათვის ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის გადაცემას ან ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების გაცვლას ისეთი პირობებით, რომლებიც პოტენციურად არასასურველია ბანკისათვის, ან ისეთი კონტრაქტი, რომელზე ანგარიშსწორება შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით და რომელიც არის არაწარმოებული კონტრაქტი, რომლის მიხედვით ბანკი ვალდებულია ან შეიძლება ვალდებული გახდეს, პირს მიაწოდოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ცვლადი რაოდენობა ან წარმოებული კონტრაქტი საკუთარ კაპიტალზე, რომელზე ანგარიშსწორება მოხდება ან შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობის სანაცვლოდ ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) ფიქსირებული ოდენობის გადახდის გარდა სხვა გზით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს შეცვლილი პირობების საფუძველზე ხდება ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება.

თუ ბანკმა ფინანსური ვალდებულების მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტით არ აღრიცხა, მაშინ ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება გადაიანგარიშება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით და მიღებული მოგება ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ცვლადგანაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებების შემთხვევაში, მოდიფიცირებით გამოწვეული მოგების ან ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი კორექტირდება ისე, რათა მასში აისახოს მოდიფიცირების მომენტში არსებული საბაზრო პირობები. გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს ხდება შეცვლილი პირობების საფუძველზე ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება. თუ ფინანსური ვალდებულების ცვლილება არ აღირიცხა როგორც აღიარების შეწყვეტა, მაშინ გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტები და სუბორდინირებული სესხები

ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს გადასახდელებს ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტებსა და იმ სუბორდინირებულ სესხებს, რაც წარმოადგენს ბანკის დაფინანსების წყაროებს. ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით, პირდაპირი ტრანზაქციის ხარჯების გამოკლებით. შემდგომში ფინანსური ვალდებულებები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯი აღიარდება ეფექტური უკუგების საფუძველზე.

სააქციო ინსტრუმენტები

სააქციო ინსტრუმენტი წარმოადგენს ნებისმიერ კონტრაქტს, რომელიც ადასტურებს ბანკის აქტივებში ნარჩენ წილს, ყველა ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო ინსტრუმენტები აღიარებას ექვემდებარება მიღებულ შემოსავლებთან ერთად გამოშვების ხარჯების გამოკლებით.

იჯარა

იმას, შეიცავს თუ არა კონტრაქტი იჯარას, ბანკი აფასებს კონტრაქტის მიღებისას. ბანკი აქტივების გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას აღიარებს ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის გამოდის როგორც იჯარის მიმღები, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (განისაზღვრება, როგორც იჯარა 12 თვიანი ან ნაკლები ვადით) და დაბალღირებულებიანი აქტივების იჯარებისა (როგორებიცაა ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, მცირე საოფისე ავეჯი და ტელეფონები). ასეთი იჯარების შემთხვევაში, საიჯარო გადახდები აღიარდება როგორც საოპერაციო ხარჯი იჯარის მთელი ვადის განმავლობაში წრფივად, თუ სისტემატიზაციის სხვა ბაზისი უკეთ წარმოაჩენს იჯარით აღებული აქტივების მოხმარებით მიღებული ეკონომიკური სარგებლის სურათს დროში.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იმ საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, რომელთა გადახდა იჯარის დაწყების დღეს არ ხდება, რაც დისკონტირებულია იჯარაში ჩადებული განაკვეთით. თუ ამ განაკვეთის დადგენა რთულია, ბანკი იყენებს თავის სესხის მზარდ განაკვეთს.

იჯარის ვალდებულება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ცალკე მუხლში.

იჯარის ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ისეთი მატებით, რაც ასახავს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხულ პროცენტს (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით) ან საბალანსო ღირებულების ისეთი კლებით, რაც ასახავს გადახდილ საიჯარო გადასახდელს.

ბანკი საიჯარო ვალდებულებას გადააფასებს (და აქტივების გამოყენების უფლებას დააკორექტირებს), როდესაც:

- იჯარის ვადა შეიცვალა ან ადგილი ჰქონდა მნიშვნელოვან მოვლენას ან გარემოებათა ცვლილებას, რამაც გამოიწვია შესყიდვის ოფციის აღსრულების შეფასების შეცვლა, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- საიჯარო გადახდები შიცვალა ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა დროსაც ხდება საიჯარო ვალდებულების გადაფასება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ ცვლილება საიჯარო გადახდებში გამოწვეული არ არის ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებით, რა დროსაც დისკონტირებისათვის გამოიყენება კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთი).
- იჯარის კონტრაქტი შეიცვალა და იჯარის ცვლილება არ აღირიცხება დამოუკიდებელ იჯარად, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულების გადაფასება ხდება მოდიფიცირებული იჯარის ვადის საფუძველზე, კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირებული განაკვეთის გამოყენებით მოდიფიცირების ძალაში შესვლის დღეს.

ბანკს წარმოდგენილ პერიოდებში მსგავსი კორექტირებები არ გაუკეთებია.

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შესაბამისი საიჯარო ვალდებულების ღირებულებას საწყისი შეფასებით, დაწყების თარიღში ან მანამდე გაკეთებულ საიჯარო გადახდებს და გამოკლებული აქვს მიღებული საიჯარო შეღავათები და საწყისი პირდაპირი ხარჯები. აქტივები შემდგომში ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

როდესაც ბანკს ეკისრება იჯარით აღებული აქტივის დაშლისა და ადგილიდან გატანის, ამ აქტივის ადგილის აღდგენის ან აქტივის იჯარის პირობების შესაბამის მდგომარეობაში დაბრუნების ხარჯების გაწევის ვალდებულება, ბანკი ბასს 37-ის მიხედვით აღიარებს და აფასებს რეზერვს. თუ ხარჯები დაკავშირებულია აქტივების გამოყენების უფლებასთან, ხარჯები შედის შესაბამის აქტივში, თუ მათი მიზანი მარაგების წარმოება არ იყო.

აქტივების გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხება იჯარის ვადასა და შესაბამისი აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადას შორის უმცირესი პერიოდის განმავლობაში. თუ იჯარით შესაბამისი აქტივის მფლობელობა სხვა პირზე გადადის ან აქტივების გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ბანკი ვარაუდობს შესყიდვის ოფციის გამოყენებას, შესაბამის აქტივს ცვეთა ერიცხება აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადის განმავლობაში. ცვეთა იწყება იჯარის დაწყების დღეს.

აქტივების გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ძირითადი საშუალებების გრაფაში.

აქტივების გამოყენების უფლების გაუფასურების დასადგენად ბანკი იყენებს ბასს 36-ს და დადგენილ გაუფასურებულ ზარალს აღრიცხავს, როგორც ეს აღწერილია სააღრიცხვო პოლიტიკაში „ძირითადი საშუალებები“.

პრაქტიკული შეღავათის სახით, ფასს 16 იჯარის მიმღებს საშუალებას აძლევს, არ განაცალკევოს ერთმანეთისგან არასაიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად საიჯარო და მათთან დაკავშირებული არასაიჯარო კომპონენტები აღრიცხოს ერთ გარიგებად. ბანკი ამ პრაქტიკულ შეღავათს იყენებს.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში ბანკი იჯარის გამცემი არ ყოფილა.

დასაკუთრებული აქტივები

გარკვეულ ვითარებაში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტიანი სესხების უზრუნველყოფის დაკავების შედეგად. დასაკუთრებული აქტივები იზომება, ერთი მხრივ, საბალანსო ღირებულებასა და, მეორე მხრივ, რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესი ღირებულებით.

ძირითადი საშუალებები

საქონლისა და მომსახურების მიწოდების, ასევე ადმინისტრაციული მიზნით გამოყენებისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების დღეს, გამოკლებულია შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგები. გადაფასება ხდება რეგულარულად, ისე, რომ საბალანსო ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება იმ ღირებულებისგან, რომელიც თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების გამოყენებით დადგინდებოდა.

ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად წარმოქმნილი ზრდა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და გროვდება კაპიტალში მხოლოდ იმ ოდენობით, რომ მან მოახდინოს მანამდე მოგება-ზარალში აღიარებული გადაფასების კლება იმავე აქტივზე. ასეთ შემთხვევაში ზრდა შედის მოგება-ზარალში მანამდე ხარჯად აღიარებული კლების ოდენობით. ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად აქტივის საბალანსო ღირებულების კლება აღიარდება მოგება-ზარალში იმ ოდენობით, რომ მან გადააჭარბოს ამავე აქტივის წინა გადაფასებასთან დაკავშირებულ, უძრავი ქონების გადაფასების რეზერვში არსებულ ნაშთს.

წარმოების, მიწოდების ან ადმინისტრაციული მიზნით მიმდინარე მშენებლობით მოცული ქონება აღირიცხება თვითღირებულებით, გაუფასურების აღიარებული ზარალის გამოკლებით. თვითღირებულებაში შედის პროფესიული ანაზღაურება და, ასევე, ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით შესაბამის აქტივებზე ხდება სესხის ხარჯების კაპიტალიზაცია. ამგვარი ქონება ძირითადი საშუალების შესაბამის კატეგორიაში გადადის მაშინ, როდესაც დასრულდება და მზად იქნება დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის. ამ აქტივების ცვეთა, სხვა უძრავი აქტივების მსგავსად, აღირიცხება მათი დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად გამზადების შემდეგ.

გადაფასებული უძრავი ქონების გაუფასურება აღირიცხება მოგება-ზარალში. მისი შემდგომი გაყიდვის ან ჩამოწერის შემდეგ, გადაფასების ჭარბი ოდენობა, რომელიც გადაფასების რეზერვში რჩება, პირდაპირ გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

მიწას ცვეთის ხარჯი არ ერიცხება.

ცვეთა აისახება ისე, რომ წრფივი მეთოდით ჩამოიწეროს ღირებულება (გარდა მიწისა და მიმდინარე მშენებლობებისა) და შეფასებული ღირებულება აქტივების სასარგებლო მოხმარების პერიოდის მანძილზე ნარჩენი ღირებულებების გამოკლებით. სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდი, ნარჩენი ღირებულება და ცვეთის მეთოდი განიხილება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. ცვეთის დარიცხვა ხდება შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

შენობები და სხვა უძრავი ქონება	1%-2.17%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-15%
კომპიუტერები და საკომუნიკაციო მოწყობილობა	10%-33.33%
სატრანსპორტო საშუალებები	10%-33.33%
იჯარით აღებული ქონების კეთილმოწყობა	20%-50%
სხვა	15%

ძირითადი საშუალებები ჩამოიწერება გაყიდვისას ან როდესაც ბანკს აქვს აქტივის უწყვეტი გამოყენებით მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღების მოლოდინი. ნებისმიერი მოგება ან ზარალი, რომელიც წარმოიქმნება ძირითადი საშუალებების გაყიდვისას ან მისი სასარგებლო მოხმარების ვადის დასრულებისას, გამოითვლება როგორც სხვაობა რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აღიარებულია მოგება-ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები, განსაზღვრული მოხმარების ვადით, აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციისა და გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით. ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის საფუძველზე მათი სავარაუდო 2-15 წლიანი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე, ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით.

არამატერიალური აქტივი ჩამოიწერება რეალიზაციისას ან იმ შემთხვევაში, თუ მისი გამოყენების ან გაყიდვის შედეგად არ ივარაუდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება. არამატერიალური აქტივის ჩამოწერით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას რეალიზაციის შედეგად მიღებულ წმინდა ფულად სახსრებსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აისახება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტისას.

<u>არამატერიალური აქტივების აღიარების შეწყვეტა</u>. არამატერიალური აქტივის აღიარება წყდება მისი გაყიდვისას ან მაშინ, როდესაც მისი გამოყენების ან გასხვისების შედეგად ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ ივარაუდება. აღიარების შეწყვეტით მიღებული მოგება ან ზარალი, რომელიც იანგარიშება როგორც სხვაობა გაყიდვიდან მიღებული წმინდა შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის, აღიარდება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტის მომენტში.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება, გარდა გუდვილისა. ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკი სისტემატურად განიხილავს მატერიალურ და არამატერიალურ აქტივებს, ამ აქტივების გაუფასურების ობიექტური მაჩვენებლების გამოვლენის მიზნით. ასეთი მაჩვენებლის არსებობის შემთხვევაში, აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება ფასდება გაუფასურების ხარჯის განსაზღვრისათვის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია ინდივიდუალური აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების დადგენა, ბანკი განსაზღვრავს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც განეკუთვნება აქტივი. განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, კორპორატიული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე, ან ამ ერთეულების უფრო პატარა ჯგუფებზე, რომელთათვისაც განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის გამოვლენა შესაძლებელია.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ისეთი არამატერიალური აქტივები, რომლებიც ჯერ გამოსაყენებლად არაა მზად, გაუფასურებაზე მოწმდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ და მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

ანაზღაურებადი ღირებულება არის უმეტესი, ერთი მხრივ, სამართლიან ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას, და, მეორე მხრივ, გამოყენებულ ღირებულებას შორის. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას სამომავლო ფულადი ნაკადები მიმდინარე ღირებულებამდე დისკონტირდება არსებული საპროცენტო განაკვეთით გადასახადების გამოკლებით, რომელიც ასახავს დროში ფულის ღირებულების ბაზრისეულ შეფასებას და აქტივისათვის დამახასიათებელ იმ რისკებს, რომელთა საფუძველზე სამომავლო ფულადი ნაკადების კორექტირება არ მომხდარა.

იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, აქტივის (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების დანაკარგები აღიარებას ექვემდებარება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის წარმოდგენილი გადაფასებული ღირებულებით. ამ შემთხვევაში გაუფასურების დანაკარგები აისახება, როგორც შემცირება გადაფასების შედეგად.

გაუფასურების ხარჯის გაუქმების შემთხვევაში, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება იზრდება ანაზღაურებადი თანხის შესწორებულ სავარაუდო მოცულობამდე ისე, რომ გაზრდილმა საბალანსო ღირებულებამ არ გადააჭარბოს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც დაფიქსირდებოდა, წინა წლებში აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) გაუფასურების ხარჯი რომ არ აღიარებულიყო. გაუფასურების ხარჯების გაუქმება დაუყოვნებლივ აისახება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის აღრიცხული გადაფასებული ღირებულებით, რა შემთხვევაშიც გაუფასურების ხარჯების აღდგენა განიხილება, როგორც ზრდა გადაფასების შედეგად.

გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ზარალის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და, აგრეთვე, იმ ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ბანკის მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად მოქმედებდა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული გადასახადის აღიარება ხდება იმ დროებითი სხვაობების მიხედვით, რომლებიც თავს იჩენს ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და დასაბეგრი მოგების გამოთვლისას გამოყენებულ შესაბამის საგადასახადო ბაზისს შორის. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა დასაბეგრი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში. გადავადებული საგადასახადო აქტივი, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა გამოქვითვადი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში, თუ, სავარაუდოდ, იარსებებს ისეთი დასაბეგრი მოგება, რომელზეც შეიძლება აღნიშნული გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების გამოყენება. ამგვარი გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი სხვაობა გამომდინარეობს სხვა აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარებისგან ისეთი გარიგების საფუძველზე, რომელიც არ ეხება არც დასაბეგრ მოგებას და არც საბალანსო მოგებას. გადავადებული გადასახადის აქტივები და ვალდებულებები იანგარიშება იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომელიც მოსალოდნელია ვალდებულების დაფარვის ან აქტივის რეალიზების პერიოდისათვის იმ საგადასახადო განაკვეთისა და კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც ძალაში იყო საანგარიშო პერიოდის ბოლოსათვის.

გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებებისა და აქტივების შეფასება ასახავს იმ საგადასახადო შედეგებს, რომლებიც მოყვება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკის მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების აღდგენას ან დაფარვას.

წლის მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები

მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი დაკავშირებულია ისეთ ერთეულებთან, რომელთა აღიარება ხდება მოგება-ზარალში ან პირდაპირ კაპიტალში. ასეთ შემთხვევაში, მიმდინარე და გადავადებული გადასახადებიშესაბამისად აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში ან პირდაპირ კაპიტალში.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა კანონი კომპანიების მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ასევე, ცნობილია, როგორც კომპანიების დაბეგვრის ესტონური მოდელი), რომლის მიხედვით დაბეგვრა ხდება არა დასაბეგრი მოგების მიღების, არამედ მისი განაწილების მომენტში.

კომპანიების მოგების დაბეგვრის ახალი სისტემა მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას არ გულისხმობს. მასში დაბეგვრა უბრალოდ გადატანილია მოგების მიღების მომენტიდან მათ განაწილებამდე; ანუ დაბეგვრის ობიექტი განაწილებული მოგებაა. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის განსაზღვრებით, განაწილებული მოგება არის აქციებზე დივიდენდის სახით განაწილებული მოგება. თუმცა, მოგების განაწილებად ითვლება ზოგიერთი სხვა ტრანზაქციაც, მაგალითად, საერთაშორისო ტრანზაქცია დაკავშირებულ პირებს შორის ან/და გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან საგადასახადო მიზნებისათვის.. გარდა ამისა, გადასახადის ობიექტი ასევე მოიცავს ხარჯებსა თუ სხვა გადახდებს, თუ ისინი არაა დაკავშირებული პირის ეკონომიკურ საქმიანობასთან, საქონლისა და მომსახურების უფასოდ მიწოდებას და ზედმეტად დიდ წარმომადგენლობით ხარჯებს.

დივიდენდების გადახდისგან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება ხარჯად დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მათი გადახდის თარიღის თუ პერიოდის მიუხედავად.

კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და ყველა პირის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტიტუტების გარდა (ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), ვრცელდება 2020 წლის 1 იანვრის შემდეგ დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე. ფინანსური ინსტიტუტების შემთხვევაში, კანონი თავდაპირველად ძალაში უნდა შესულიყო 2020 წლის 1 იანვარს. 2018 წლის 27 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა კანონის ძალაში შესვლის ვადა 2023 წლის 1 იანვრამდე გადასწია. 2023 წლის 1 იანვრიდან მოყოლებული, ფინანსური ინსტიტუტები შეწყვეტენ გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების ფლობას იქიდან გამომდინარე, რომ მოგების გადასახადის დარიცხვა მოხდება მხოლოდ დივიდენდების გამოცხადების შემთხვევაში.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში ასევე მოქმედებს სხვა გადასახადები, რომლებიც განისაზღვრება ბანკის საქმიანობიდან გამომდინარე. ეს გადასახადები მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში აისახება როგორც საოპერაციო ხარჯების ნაწილი.

რეზერვები

რეზერვების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს აქვს მიმდინარე (სამართლებრივი ან პირობითი) ვალდებულებები, რომლებიც წარმოიშვა წარსული მოვლენების შედეგად, ბანკს სავარაუდოდ მოეთხოვება მათი დაფარვა და აღნიშნული ვალდებულების შეფასება შესაძლებელია საკმარისი სიზუსტით.

რეზერვებად აღიარებული თანხა წარმოადგენს იმ ანაზღაურების საუკეთესო შეფასებას, რომელიც საჭიროა ვალდებულების დასაფარად საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უზუსტობების გათვალისწინებით. იმ შემთხვევაში, თუ რეზერვი გამოითვლება ვალდებულების დასაფარად საჭირო ფულადი სახსრების მოძრაობიდან, მათი საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს ამავე ფულადი სახსრების მიმდინარე ღირებულებას (სადაც არსებითია ფულის ღირებულება დროში).
იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია, რომ ბანკი მესამე მხარისგან ნაწილობრივ ან სრულად ამოიღებს ეკონომიკურ სარგებელს, რომელიც საჭიროა რეზერვის ფორმირებისთვის, ხდება მოთხოვნის ასახვა აქტივებში. ამავდროულად, გადახდა უნდა იყოს სარწმუნო, ხოლო მოთხოვნის შეფასება შესაძლებელი საკმარისი სიზუსტით;

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მაგრამ აღიწერება ფინანსურ ანგარიშგების შენიშვნებში, სანამ არ გაჩნდება სახსრების გადინების შესაძლებლობა. პირობითი აქტივი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში არ აისახება, მაგრამ წარმოდგენილია ანგარიშგების შენიშვნებში იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა ნავარაუდევი.

უცხოური ვალუტა

ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ორგანიზაციის ფუნქციონალური ვალუტის გარდა სხვა ვალუტაში (უცხოურ ვალუტაში) განხორციელებული გარიგებები აისახება გარიგების თარიღისათვის მოქმედი გაცვლითი კურსით. თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მონეტარული ერთეულები ამ თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით ექვემდებარება გადაფასებას. არაფულადი ერთეულები უცხოურ ვალუტაში ფასდება ისტორიული ღირებულების გათვალისწინებით და არ ექვემდებარება გადაფასებას.

გაცვლითი კურსის სხვაობა ფულად ერთეულებზე აღიარებულია მოგება-ზარალში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნა.

ქვემოთ მოცემულია წლის ბოლოსათვის არსებული გაცვლითი კურსები, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი 2020
ლარი / 1 აშშ დოლარი	3.0976	3.2766
ლარი / 1 ევრო	3.5040	4.0233

უზრუნველყოფა

ბანკი უზრუნველყოფას ითხოვს კლიენტების ვალდებულებებზე, საჭიროების მიხედვით. ჩვეულებრივ, უზრუნველყოფა გულისხმობს კლიენტის აქტივების გირავნობას და ბანკს აძლევს ამ აქტივების მოთხოვნის უფლებას, როგორც არსებული, ასევე მომავალი ვალდებულებებისთვის.

კაპიტალის რეზერვები

ბანკის ფინანსური მდგომარეობის უწყისში კაპიტალში აღრიცხული რეზერვი (სხვა სრული შემოსავალი) მოიცავს ქონების გადაფასების რეზერვს, რომელშიც, თავის მხრივ, შედის მიწისა და შენობა-ნაგებობების გადაფასების რეზერვი.

5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ბანკის ბუღალტრული პოლიტიკის გამოყენებისას ხელმძღვანელობა ვალდებულია, განიხილოს, შეაფასოს და გააკეთოს დაშვებები აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან არ იკვეთება. შეფასება და შესაბამისი დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც მართებულად ითვლება. ფაქტიური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები ფასდება საწარმოს უწყვეტობის დაშვების პრინციპით. ბუღალტრული შეფასებების შესწორება აღიარებას ექვემდებარება იმ პერიოდისათვის, როდესაც ხდება შესწორება, თუ შესწორება ეხება მხოლოდ ამ პერიოდს, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იგი ეხება მიმდინარე და მომავალ პერიოდებს, შესაბამისად შესწორება მოხდება მიმდინარე და შემდგომ პერიოდებში.

ბუღალტრული პოლიტიკების გამოყენების კრიტიკული განსჯა

შემდეგი საკითხები წარმოადგენს კრიტიკული განსჯის საგანს, იმ შეფასებების გარდა (იხილეთ ქვემოთ), რომლებიც ხელმძღვანელობამ გააკეთა ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომელთაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვები

ქვემოთ წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის მიერ სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას გამოყენებული ძირითადი შეფასებები, რომლებიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების რეზერვებზე:

- **საპროგნოზო სცენარების დადგენა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას ბანკი იყენებს გონივრულ და ფაქტებით გამყარებულ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეფუძნება მოსაზრებებს სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორის სამომავლო მოქმედებისა და ამ ფაქტორების ურთიერთქმედების შესახებ.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

  საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა: როგორც მე- 4 შენიშვნაშია განმარტებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება რეზერვის სახით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა პირველი ეტაპის აქტივებისთვის ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა სესხის არსებობის მანძილზე მეორე ან მესამე ეტაპის აქტივებისთვის. აქტივი გადადის მეორე სტადიაში როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. იმის შეფასებისას თუ რაოდენ მნიშვნელოვნად გაიზარდა აქტივის საკრედიტო რისკი ბანკი საყურადღებოდ იღებს ხარისხობრივად და რაოდენობრივად დასაბუთებულ და დადასტურებულ საპროგნოზო ინფორმაციას.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **დეფოლტის ალბათობა:** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მთავარ მონაცემს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას. დეფოლტის ალბათობა არის მაჩვენებელი, რომელიც გვიჩვენებს დეფოლტის მოხდენის ალბათობას კონკრეტულ პერიოდში, რომლის გაანგარიშებისას გამოიყენება ისტორიული მონაცემები და სამომავლო პირობებთან დაკავშირებული დაშვებები და მოლოდინი.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის ალბათობაზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **ზარალი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში :** ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში არის შესაძლო ზარალის სიდიდე, რომელიც წარმოიშვება დეფოლტის შემთხვევაში. იგი ეფუძნება ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფულად ნაკადებსა და იმ ნაკადებს შორის სხვაობას, რომლის მიღებასაც ელის კრედიტორი გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხებიდან და კრედიტის ერთიანი გაზრდით მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების გათვალისწინებით.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის შემთხვევაში ზარალზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

6. ფული და ფულის ექვივალენტები

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ნაღდი ფული	10,331	7,981
სებ-ში არსებული ნაშთები	54,493	9,797
მოკორესპონდენტო ანგარიშები და 90 დღემდე დაფარვის ვადიანი დეპოზიტები	51,347	25,255
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2)	(1)
სულ ფული და ფულის ექვივალენტები	**116,169**	**43,032**

ფული და ფულის ექვივალენტები არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივები 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი, 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასდა საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ დადგენილი რეიტინგების საფუძველზე.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ ბანკებში განთავსებული ნაღდი ფულის უმეტესობა მოთავსებული იყო „ფიტჩ რეიტინგსის“ მიერ B (მოკლევადიანი რეიტინგი) და BB- (გრძელვადიანი რეიტინგი) რეიტინგებით შეფასებულ ბანკებში.

7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ“) წარმოადგენს სებ-ში განთავსებულ თანხას. რეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, სებ-ში განთავსებული ჰქონდეთ პროცენტიანი სავალდებულო რეზერვი, რომლის ოდენობა დამოკიდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ მოზიდულ თანხებზე. სებ-ში განთავსებული სავალდებულო რეზერვი პროცენტიანი ფინანსური აქტივია.

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	100,836	50,365
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(1)	(1)
სულ სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	**100,835**	**50,364**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავალდებულო რეზერვები სებ-ში არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივი. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე. საქართველოს, როგორც ქვეყნის, საკრედიტო რეიტინგი კვლავაც არის BB, ხოლო პერსპექტივა „სტაბილურიდან“ შეიცვალა „უარყოფითით“.

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კლიენტებზე გაცემული სესხები	746,561	536,332
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

კლიენტებზე გაცემული ყველა სესხი აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. კლიენტებზე გაცემული სესხები სახეობებად კლასიფიცირდება რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციის საფუძველზე (ძირითადად, მსესხებლის შემოსავლის წყარო და სესხის დანიშნულება). ინდივიდუალური ბიზნესის მფლობელების მიერ სამომხმარებლო მიზნით აღებული სესხები შესაბამის კატეგორიებში წარმოდგენილია მსესხებლის ბიზნეს-საქმიანობის მიხედვით.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავდა, შესაბამისად, 9,050 ათასი და 9,623 ათასი ლარის ოდენობით დარიცხულ პროცენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები სექტორების მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
იურიდიულ პირებზე		
ვაჭრობა და მომსახურება	299,710	238,935
სამთო მომპოვებელი მრეწველობა	72,392	24,785
მშენებლობა	68,134	47,505
სოფლის მეურნეობა	23,855	19,929
იჯარა	10,962	18,300
ენერგეტიკა	4,616	5,298
სხვა	9,450	9,212
სულ იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები	**489,119**	**363,964**
ფიზიკურ პირებზე		
სამომხმარებლო სესხები	144,758	78,174
იპოთეკური სესხები	112,684	94,194
სულ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები	**257,442**	**172,368**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**536,332**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის კაპიტალის 5%-ზე მეტი ოდენობის სესხები გაცემულია, შესაბამისად, 14 და 16 კლიენტზე, 146,567 ათასი და 157,971 ათასი ლარის ოდენობით.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები ბანკის მიერ მიღებული უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კომბინირებულად უზრუნველყოფილი სესხები*	488,263	358,980
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	219,772	147,410
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	23,493	18,832
ნაღდი ფულით უზრუნველყოფილი სესხები	6,389	4,328
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	8,644	6,782
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**536,332**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

* ეს სესხები უზრუნველყოფილია სხვადასხვა სახის უზრუნველყოფის კომბინაციით, როგორიცაა: უძრავი ქონებით, სატრანსპორტო საშუალებებით, მარაგებით, მანქანა-დანადგარებით, მზა პროდუქციითა და გარანტიებით.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხების დიდი წილი (მთლიანი პორტფელის 99%) გაცემულია საქართველოში მოღვაწე კომპანიებზე.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო მიმდინარე სესხების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი შემდეგნაირია:

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო				
ვადაგადაუცილებელი	572,768	(7,294)	565,474	1.27%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	8,148	(418)	7,730	5.13%
31-60 დღე	4,882	(621)	4,261	12.72%
61-90 დღე	1,881	(280)	1,601	14.89%
91-180 დღე	2,567	(410)	2,157	15.97%
180 დღეზე მეტი	8,240	(1,731)	6,509	21.01%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**598,486**	**(10,754)**	**587,732**	**1.80%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	128,611	(8,953)	119,658	6.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	4,197	(224)	3,973	5.34%
31-60 დღე	2,655	(263)	2,392	9.91%
180 დღეზე მეტი	12,612	(1,336)	11,276	10.59%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**148,075**	**(10,776)**	**137,299**	**7.28%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(21,530)**	**725,031**	**2.88%**
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით				
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო	367,184	(3,832)	363,352	1.04%
ვადაგადაუცილებელი	304,541	(9,265)	295,276	3.04%
ვადაგადაცილებული:	-	-	-	
30 დღემდე	10,509	(516)	9,993	4.91%
31-60 დღე	3,504	(429)	3,075	12.24%
61-90 დღე	1,169	(153)	1,016	13.09%
91-180 დღე	685	(162)	523	23.65%
180 დღეზე მეტი	10,929	(1,994)	8,935	18.25%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**331,337**	**(12,519)**	**318,818**	**3.78%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	180,701	(5,752)	174,949	3.18%
ვადაგადაცილებული:	-	-	-	
30 დღემდე	9,556	(230)	9,326	2.41%
31-60 დღე	2,170	(162)	2,008	7.47%
61-90 დღე	3,684	(70)	3,614	1.90%
91-180 დღე	4,460	-	4,460	0.00%
180 დღეზე მეტი	4,424	(1,272)	3,152	28.75%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**204,995**	**(7,486)**	**197,509**	**3.65%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**536,332**	**(20,005)**	**516,327**	**3.73%**

2021 და 2020 წლებში ბანკმა მიიღო არაფინანსური აქტივები უზრუნველყოფად წარმოდგენილი აქტივების დასაკუთრების გზით. 2021 და 2020 წლების განმავლობაში დასაკუთრებული აქტივების ღირებულებამ შეადგინა 1,445 ათასი და 13,763 ათასი ლარი, შესაბამისად. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ აქტივების საბალანსო ღირებულება შევიდა სხვა აქტივებსა და დასაკუთრებულ აქტივებში და შეადგინა, შესაბამისად, 15,767 ათასი ლარი და 15,378 ათასი ლარი.

2021 წლის 31 დეკემბრისა და 1 იანვრის მდგომარეობით კლიენტების სესხები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში ეტაპების მიხედვით განაწილებულია შემდეგნაირად:

	31 დეკემბერი, 2021			31 დეკემბერი, 2020		
	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები
1-ელი ეტაპი- 12 თვიანი მსზ	539,750	(2,244)	**537,506**	252,222	(3,444)	**248,778**
მე-2 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკის არმქონე:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	96,227	(7,148)	89,079	*155,364*	(3,936)	*151,428*
ჯგუფურად შეფასებული	22,340	(2,400)	19,940	43,525	(3,469)	*40,056*
	118,567	(9,548)	**109,019**	**198,889**	**(7,405)**	**191,484**
მე-3 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკიანი:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	51,848	(3,628)	48,220	*49,631*	*(3,549)*	*46,082*
ჯგუფურად შეფასებული	36,396	(6,110)	30,286	*35,590*	*(5,607)*	*29,983*
	88,244	(9,738)	**78,506**	**85,221**	**(9,156)**	**76,065**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	(21,530)	**725,031**	**536,332**	**(20,005)**	**516,327**

9. ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021		31 დეკემბერი, 2020	
	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა
სახაზინო ვალდებულებები	9.37%-11.6%	17,328	9.37%-11.6%	17,315
		(19)		(22)
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი				
		17,309		**17,293**
სულ ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში		**14,170**		**16,857**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა, შესაბამისად, 728 ათასი და 555 ათასი ლარი.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში წარმოადგენს ვადაგადაუცილებელ ფინანსურ აქტივებს. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი

საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები მოიცავს:

	შენობები და სხვა უძრავი ქონება	კომპიუტერები და კავშირგაბმულობის ტექნიკა	სატრანსპორტო საშუალებები	ავეჯი და აქსესუარები	სხვა	იჯარით აღებული ქონების გაუმჯობესება	გამოყენების უფლებიანი აქტივები	სულ
ღირებულება / გადაფასებული								
1 იანვარი, 2020	**10,577**	**3,727**	**586**	**1,006**	**1,129**	**507**	**2,425**	**19,957**
დამატება	341	301	-	133	75	396	1,083	2,329
რეალიზაცია	-	(45)	-	-	(5)	-	-	(50)
გადაფასება	103	-	-	-	-	-	-	103
31 დეკემბერი, 2020	**11,021**	**3,983**	**586**	**1,139**	**1,199**	**903**	**3,508**	**22,339**
დამატება	-	1,431	-	109	58	4	582	2,184
რეალიზაცია	-	(30)	(82)	(3)	(21)	(141)	(325)	(602)
31 დეკემბერი, 2021	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
დაგროვილი ცვეთა								
1 იანვარი, 2020	**240**	**1,695**	**284**	**717**	**654**	**217**	**520**	**4,327**
წლის დარიცხვა	147	416	51	85	136	114	733	1,682
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	(45)	-	-	(5)	-	-	(50)
გაუქმება გადაფასების შედეგად	(373)	-	-	-	-	-	-	(373)
31 დეკემბერი, 2020	**14**	**2,066**	**335**	**802**	**785**	**331**	**1,253**	**5,586**
წლის დარიცხვა	162	428	44	100	135	194	837	1,900
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	(30)	(55)	(2)	(20)	(141)	(324)	(572)
31 დეკემბერი, 2021	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
წმინდა საბალანსო ღირებულება								
31 დეკემბერი, 2020	**11,007**	**1,917**	**251**	**337**	**414**	**572**	**2,255**	**16,753**
31 დეკემბერი, 2021	**10,845**	**2,920**	**180**	**345**	**336**	**382**	**2,000**	**17,007**

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შენობა-ნაგებობებთან და სხვა უძრავი ქონების ჯგუფთან დაკავშირებულ იჯარას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ ჰქონდა დაგირავებული ძირითადი საშუალებები.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანად გაცვეთილმა ძირითადმა საშუალებებმა შეადგინა შესაბამისად, 2,574 ათასი და 1,627 ათასი ლარი.

ბანკის კუთვნილი შენობა-ნაგებობები მოცემულია გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს გადაფასების დღეს არსებულ რეალურ ღირებულებას, რასაც აკლდება შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. 2021 წლის 31 ოქტომბერს შენობა-ნაგებობები გადაფასდა საბაზრო ღირებულებით.

შეფასება ჩაატარა შემფასებელთა დამოუკიდებელმა კომპანიამ, რომელსაც გააჩნია აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და აქვს ბოლოდროინდელი გამოცდილება მსგავსი ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის აქტივების შეფასებაში. შედარების პროცესში მათ გამოიყენეს სამი შესადარი ანალოგი (რეგისტრირებული გაყიდვა ან/და გაყიდვის შეთავაზება), რომლის ფარგლებში ფასები კორექტირდა შესაბამისი აქტივებისა და ანალოგების სხვაობების საფუძველზე. აქტივების უმეტესობა შეფასდა საბაზრო მიდგომით/მეთოდით ბაზარზე არსებული სიტუაციის გამო, კერძოდ, იმის გამო, რომ შეფასების დღეს არსებობდა რეგისტრირებული გაყიდვებისა და გაყიდვის შეთავაზებათა საკმარისი რაოდენობა.

ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ბანკის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისა რეალური ღირებულების იერარქიის შესახებ, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	შეფასების ტექნიკა	არახილული მონაცემები	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	სამართლიანი ღირებულება 2021 წ. 31 დეკემბერს
შენობები რეგიონის მიხედვით:				
- თბილისი – შარტავას ქუჩა				6,829
- თბილისი – კოსტავას ქუჩა	გაყიდვების			2,559
- ბათუმი – გორგასალის ქუჩა	შედარების	ფასი კვადრატულ	III დონე	1,291
- თბილისი - გამსახურდიას ქუჩა	მიდგომა	მეტრზე		342
სულ				**11,021**

ბანკის შენობა-ნაგებობები ისტორიული ღირებულებით რომ გაზომილიყო, მათი საბალანსო ღირებულება, 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იქნებოდა, შესაბამისად, 8,547 ათასი და 8,699 ათასი ლარი.

11. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სხვა ფინანსური აქტივები		
მოთხოვნები	4,099	300
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(230)	(160)
მოთხოვნები, წმინდა	**3,869**	**140**
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები (შენიშვნა 16)	80	-
სულ ფინანსური აქტივები	**3,949**	**140**
სხვა არაფინანსური აქტივები		
დასაკუთრებული აქტივები	15,767	15,378
წინასწარ გაწეული ხარჯები	696	233
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	263	1,760
ავანსი ძირითადი საშუალებების შესყიდვაზე	151	-
სხვა	417	249
	17,294	**17,620**
სულ სხვა აქტივები	**21,243**	**17,760**

რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები წარმოადგენს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს. ფორვარდი არის საკონტრაქტო შეთანხმება ორ მხარეს შორის, რომელიც ითვალისწინებს დროის პერიოდის განმავლობაში გადახდების ნაკადების გაცვლას შეთანხმებული პირობითი ოდენობების საფუძველზე.

სავალუტო ფორვარდის შემთხვევაში, ბანკი იხდის კონკრეტულ თანხას ერთ ვალუტაში და იღებს კონკრეტულ თანხას სხვა ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდი ურთიერთჩათვლადია.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრისათვის დარჩენილი არადისკონტირებული საკონტრაქტო თანხები და მათი დარჩენილი ვადები. ქვემოთ მოცემული ოდენობები უცხოურ ვალუტაში, კონვერტირებულია საანგარიშგებო თარიღში მოქმედი კურსით. ამ ჯერ არამოწურული კონტრაქტებით მიღებული არარეალიზებული მოგება და ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და მოგებაში ან ზარალში რეალური ღირებულებით ფინანსური ინსტრუმენტების ფარგლებში, როგორც ეს უფრო მართებულია.

	პირობითი ღირებულება	
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
აშშ დოლარის გაყიდვა, ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	13,749	-

	პირობითი ღირებულება	
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ევროს გაყიდვა, აშშ დოლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	12,874

12. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის წელი	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2021	31 დეკემბერი, 2021	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2021	31 დეკემბერი, 2020
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხები	EUR/USD	2022-2024	2.70%	431,142	2.70%	218,465
დეპოზიტები დამფუძნებელი კომპანიიდან	EUR	2022	1.01%	1,768	1.19%	95,003
რეზიდენტი კომერციული ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშები	EUR/USD	2022	0%	68	0%	69
სულ გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ				**432,978**		**313,537**

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ გადასახდელები მოიცავს დარიცხულ გადასახდელ პროცენტებს 7,771 ათას და 4,882 ათას ლარს, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, 432,910 ათასი და 313,468 ათასი ლარი – 99.9% და 99.6%) წარმოდგენილი იყო ერთი ბანკის მიმართ (დამფუძნებელი) არსებული ვალდებულებით, რაც მნიშვნელოვან კონცენტრაციას წარმოადგენს. ქვემოთ მოცემულია 2021 და 2020 წლებში დამფუძნებლის სესხებიდან და დეპოზიტებიდან წარმოშობილი ცვლილებები:

	1 იანვარი, 2021	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2021
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	218,465	335,890	(91,371)	6,679	(3,237)	(35,284)	431,142
დამფუძნებლის დეპოზიტი	95,003	79,158	(167,304)	816	(1,093)	(4,812)	1,768

	1 იანვარი, 2020	ძირი თანხის მიღება	ძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2020
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	167,647	367,358	(345,833)	5,930	(4,604)	27,967	218,465
დამფუძნებლის დეპოზიტი	82,858	119,847	(126,650)	995	(963)	18,916	95,003

13. კლიენტების დეპოზიტები

კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
მოთხოვნამდე ანგარიშები	281,620	121,979
ვადიანი დეპოზიტები	103,646	64,325
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**385,266**	**186,304**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს დარიცხულ პროცენტს 3,115 ათასი და 1,515 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 233,525 ათასი და108,525 ათასი ლარის ოდენობით (კლიენტების მთლიანი დეპოზიტების 60.2% და 58.25%), ეკუთვნოდა 10 კლიენტს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 290 ათასი და 1,261 ათასი ლარის ოდენობით, წარმოადგენდა ბანკის მიერ გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 9,081 ათასი და 8,824 ათასი ლარის ოდენობით, გამოყენებული იყო კლიენტების სესხების უზრუნველყოფად.

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ანალიზი დარგების მიხედვით:		
სახელმწიფო და საჯარო ორგანიზაციები	139,593	57,723
ვაჭრობა და მომსახურება	126,843	56,694
ფიზიკური პირები	79,010	40,184
მშენებლობა	17,818	13,026
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	5,125	5,042
ენერგეტიკა	159	139
სხვა	16,718	13,496
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**385,266**	**186,304**

14. საიჯარო ვალდებულება

ფილიალებისათვის ბანკს იჯარით აქვს აღებული რამდენიმე ფართი. იჯარის საშუალო ვადაა 5 წელი.

ქვემოთ წარმოდგენილია საიჯარო ოპერაციების ცვლილებები:

საიჯარო ვალდებულებები	1 იანვარი,2021 საიჯარო ვალდებულებები	დამატება წლის განმავლობაში	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	იჯარის დაფარვა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2021
2021	2,654	582	132	(1,102)	(60)	2,206
2020	2,049	1,083	150	(938)	310	2,654

მოგებაში და ზარალში აღიარებულ საიჯარო ოპერაციებთან დაკავშირებული თანხებია:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები		
ცვეთის ხარჯი აქტივების გამოყენების უფლებაზე	837	733
საპროცენტო ხარჯი საიჯაროვალდებულებებზე	132	150
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯი	44	34

საიჯარო ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 27.

15. სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხი მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის ვადა	ნომინალური/საშუალო შეწონილი ეფექტური განაკვეთი 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკი"	აშშ დოლარი	2028	4.5%	31,057	32,862
სულ სუბორდინირებული სესხი				**31,057**	**32,862**

ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ეს სესხი დაიფარება ყველა სხვა კრედიტორის დავალიანების დაფარვის შემდეგ.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებულ სესხში შედის დარიცხული პროცენტი, შესაბამისად, 81 ათასი და 96 ათასი ლარის ოდენობით.

სუბორდინირებული სესხის მოძრაობა 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში იყო:

	1 იანვარი	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის მოგება/(ზარალი) გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობით მიღებული წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი
2021	32,862	1,499	(1,511)	(1,793)	31,057
2020	28,777	1,636	(1,955)	4,404	32,862

16. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:		
კრედიტორული დავალიანება	4,306	994
მოგებასა და ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	878
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები:		
თანამშრომელთა ბენეფიტების რეზერვები	2,249	904
საგადასახადო ვალდებულებები მოგების გადასახადის გარდა	418	104
სულ სხვა ვალდებულებები	**6,973**	**2,880**

17. სააქციო კაპიტალი

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის განცხადებული და გამოშვებული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 76,000 ჩვეულებრივი აქციისაგან, შესაბამისად, თითოეული ნომინალური ღირებულებით 1,000 ლარის ოდენობით. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო კაპიტალი სრულად იქნა გადახდილი.

18. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი გაუფასურების დანაკარგებამდე მოიცავს:

	2021	2020
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი:		
კლიენტებზე გაცემული სესხები	47,471	37,196
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	1,752	1,576
ფული და ფულის ექვივალენტები	2,483	934
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	95	237
	51,801	**39,943**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
ჯარიმები	1,960	874
სხვა	254	220
	2,214	**1,094**
სულ საპროცენტო შემოსავალი	**54,015**	**41,037**
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო ხარჯი:		
კლიენტების დეპოზიტები	(12,697)	(5,580)
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(7,665)	(6,974)
სუბორდინირებული სესხი	(1,499)	(1,636)
საიჯარო ვალდებულება	(132)	(150)
სულ საპროცენტო ხარჯი	**(21,993)**	**(14,340)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**32,022**	**26,697**

19. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე:

	ფული და ფულის ექვივალენტები	სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	კლიენტებზე გაცემული სესხები	ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	სულ
1 იანვარი, 2020	**33**	**3**	**1**	**7,742**	**18**	**7,797**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	(32)	(2)	(1)	11,727	4	11,696
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	536	-	536
31 დეკემბერი, 2020	**1**	**1**	**-**	**20,005**	**22**	**20,029**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	1	-	-	871	(3)	869
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	654	-	654
31 დეკემბერი, 2021	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის არმქონე აქტივებზე:

	სხვა ფინანსური აქტივები
1 იანვარი, 2020	**88**
გაუფასურების დანაკარგები	72
31 დეკემბერი, 2020	**160**
გაუფასურების დანაკარგები	70
31 დეკემბერი, 2021	**230**

სხვა ოპერაციების რეზერვი წარმოადგენს რეზერვს გაცემულ სასესხო ვალდებულებებსა და გარანტიებზე. რეზერვების მოძრაობა იყო:

	გარანტიები და ფულად-სასესხო ვალდებულებები
1 იანვარი, 2020	**211**
რეზერვები	642
31 დეკემბერი, 2020	**853**
რეზერვების აღდგენა	(487)
31 დეკემბერი, 2021	**366**

20. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები

საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები მოიცავს:

	2021	2020
საკომისიო შემოსავლები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	1,582	1,150
ანგარიშსწორების საკომისიო	474	348
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	360	173
სხვა	176	230
სულ საკომისიო შემოსავლები	**2,592**	**1,901**
საკომისიო ხარჯები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	(2,176)	(1,661)
ანგარიშსწორების საკომისიო	(202)	(170)
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	(41)	(29)
სულ საკომისიო ხარჯები	**(2,419)**	**(1,860)**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში, საკომისიო შემოსავლებსა და ხარჯებში შევიდა პლასტიკური ბარათით განხორციელებულ ოპერაციებზე დარიცხული მომსახურების გადასახადი. ბანკი შუამავლის როლს ასრულებს რამდენიმე რეზიდენტ კომპანიასა და პლასტიკური ბარათის მომსახურების მომწოდებლებს, „ვიზასა“ და „მასტერკარდს“ შორის. ამ მომსახურებისათვის ბანკი იღებს და იხდის საკომისიო გადასახადს.

21. წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოიცავს:

	2021	2020
სავაჭრო ოპერაციები, წმინდა	785	849
საკურსო სხვაობა, წმინდა	(1,585)	2,533
სულ წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოგება-ზარალში	**(800)**	**3,382**

22. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები მოიცავს:

	2021	2020
ხელფასები და პრემიები	10,991	8,268
ცვეთა და ამორტიზაცია	2,467	2,105
საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურება	1,189	738
პროფესიული მომსახურება	387	435
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	409	261
კომუნალური ხარჯები	233	168
კავშირგაბმულობა	198	161
სარეკლამო ხარჯები	174	119
პლასტიკური ბარათით განხორციელებული ოპერაციები და ანგარიშსწორება	121	118
საოფისე მარაგები	137	84
დაზღვევის ხარჯები	70	52
დაცვის ხარჯები	60	49
ძირითადი საშუალებების რემონტი	69	45
წარმომადგენლობითი ხარჯები	22	39
მოკლევადიან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯები	44	34
სამივლინებო ხარჯები	16	4
სხვა ხარჯები	1,169	993
სულ საოპერაციო ხარჯები	**17,756**	**13,673**

23. მოგების გადასახადი

ბანკი მიმდინარე მოგების გადასახადის ოდენობასა და აქტივებისა და ვალდებულებების სახით წარმოდგენილ საგადასახადო ბაზისს ანგარიშობს და აღრიცხავს საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

იმის გამო, რომ საგადასახადო მიზნებისათვის გარკვეული ხარჯები არ ექვემდებარება გამოქვითვას, ხოლო გარკვეული შემოსავალი განიხილება როგორც დაუბეგრავი, ბანკს შეიძლება გაუჩნდეს გარკვეული მუდმივი საგადასახადო სხვაობები.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის გადავადებული გადასახადები ასახავს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასა და საგადასახადო მიზნებისათვის არსებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან,
დროსა და, ასევე, გარკვეული სახის აქტივების აღრიცხვიანობის სხვაობასთან საბუღალტრო მონაცემებზე დაყრდნობით.

მონაცემების შეჯამებისას გამოყენებული საგადასახადო განაკვეთი წარმოადგენს 15%-იან კორპორატიულ საგადასახადო განაკვეთს, რომელსაც საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე კორპორატიული საწარმოები იხდიან დასაბეგრ მოგებაზე.

2023 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შედის მოგების გადასახადის ახალი კანონი. კომპანიათა მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალ სისტემაში დაბეგვრა მოგების მიღების მომენტის ნაცვლად მოხდება მათი განაწილების მომენტში. შესაბამისად, 2023 წლის 1 იანვრის შემდეგ ფინანსურ ინსტიტუტებს გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღარ ექნებათ. ბანკის გამოთვლით, ახალ საგადასახადო მოთხოვნებზე გადასვლის მომენტისთვის ათვისებული არ იქნება გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება 690 ათასი ლარის ოდენობით. შესაბამისად, გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება ამ თანხით შემცირდა. აუთვისებელი გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების კორექტირება 2020 წლისათვის იყო 1,802 ათასი ლარი.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები შეადგენს:

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020
სხვა აქტივები	2	91	93
სხვა ოპერაციების რეზერვი	156	181	337
საიჯარო ვალდებულებები	256	(119)	137
სხვა ვალდებულებები	58	58	86
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(578)	392	(186)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(3,052)	1,748	(1,304)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,158)**	**2,321**	**(837)**

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2019	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული გადასახადი საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	სხვა სრული შემოსავალში აღიარებული	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020
სხვა აქტივები	40	(38)	-	-	2
სხვა ოპერაციების რეზერვი	181	(25)	-	-	156
საიჯარო ვალდებულებები	307	91	(142)	-	256
სხვა ვალდებულებები	82	(24)	-	-	58
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(1,144)	(174)	811	(71)	(578)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(2,520)	(1,665)	1,133	-	(3,052)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,054)**	**(1,835)**	**1,802**	**71**	**(3,158)**

კავშირი ეფექტურ გადასახადის განაკვეთთან, 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისათვის, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2020	2019
მოგება მოგების გადასახადამდე	**15,204**	**2,188**
გადასახადი კანონით განსაზღვრული განაკვეთით (15%)	2,281	328
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	(1,468)	-
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	(1,018)	(295)
მოგების გადასახადის (ხარჯი) / სარგებელი	**(205)**	**33**
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	3,583	-
მიმდინარე წელს აღიარებული გადავადებული გადასახადის ხარჯი	(2,321)	33
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	(1,468)	-
მოგების გადასახადის (ხარჯი) / სარგებელი	**(205)**	**33**

24. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ბანკი თავისი ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით იყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავს სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს, არ არის ასახული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ბანკი გარესაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს, რომელსაც საბალანსო ოპერაციებში იყენებს. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობით ვალდებულებებზე დანაკარგების რეზერვმა შეადგინა 365 ათასი და 853 ათასი ლარი, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობითი ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
პირობითი ვალდებულებები და საკრედიტო ვალდებულებები:		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულები	7,631	6,652
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	29,444	16,941
სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები	**37,075**	**23,593**

საკრედიტო ხაზის ფარგლებში კლიენტისათვის სესხის გაცემას ბანკი ამტკიცებს ინდივიდუალურად. სესხის გაცემა დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მაჩვენებლებზე, სესხის მომსახურებასა და სხვა პირობებზე.

კაპიტალური ვალდებულებები

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნდა არსებითი კაპიტალური ვალდებულებები.

სასამართლო დავები

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირებისას დროდადრო ჩნდება კლიენტებისა და კონტრაგენტების მოთხოვნები ბანკის მიმართ. ხელმძღვანელობის აზრით, არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და ამგვარად ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს შესაბამისი ზარალის რეზერვს.

გადასახადები

საქართველოს კანონმდებლობაში არსებობს ისეთი მუხლები, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. ასევე არსებობს საგადასახადო ორგანოების მიერ ბიზნესის საქმიანობის თაობაზე თვითნებური დასკვნების გაკეთების საშიშროება. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანოები არ მოიწონებენ ბანკის რომელიმე კონკრეტულ ქმედებას, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის თავისებურად გაგებას, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა.

საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით კანონი "საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების შეფასება" 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა. კანონში შევიდა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტაციის განმსაზღვრელი მოთხოვნები. ახალი კანონის მიხედვით საგადასახადო უწყებებს უფლება აქვთ, მეწარმეს დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეული ტრანზაქციების ფარგლებში, რომლებიც ასევე მოიცავს გარიგებებს დაკავშირებულ მხარეებთან, თუ საგადასახადო ორგანომ ჩათვალა, რომ ტრანზაქციის ფასი კომერციულ საფუძველზე არ არის განსაზღვრული. საგადასახადო ორგანოების მიერ ბანკის საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების ეჭვქვეშ დაყენების შესაძლო შედეგის სარწმუნოდ განსაზღვრა შეუძლებელია.

ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების რეზერვის შექმნისა და გარიგებების საბაზრო ფასის დადგენისას. ასევე, ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს კლიენტების სესხებისა და სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ან რეზერვის

აღდგენაზე დროებითი განსხვავებების შეფასებისას, რაც იწვევს დასაბეგრი მოგების შემცირებულად წარმოდგენას. ბანკის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ყველა საგადასახადო თანხა უკვე დარიცხულია და ამდენად ფინანსურ ანგარიშგებაში რაიმე რეზერვი გათვალისწინებული არ არის.

ბოლო საგადასახადო შემოწმება ჩატარდა 2018 წლის აგვისტოში. ამდენად, საგადასახადო შემოწმებისათვის ამჟამად ღიაა 2019-2021 წლების პერიოდი.

საოპერაციო გარემო

საქართველო, როგორც განვითარებადი ბაზარი, ხასიათდება ისეთი რისკებით, როგორიცაა ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური, იურიდიული და საკანონმდებლო რისკები, რომლებიც არ არსებობს განვითარებულ ბაზარზე. წესები და კანონები, რომლებიც გავლენას ახდენს ბიზნესზე საქართველოში, სწრაფად ვითარდება, ხოლო საგადასახადო და მარეგულირებელ კანონმდებლობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია. საქართველოში ამჟამად მოღვაწე მეწარმეთა წინაშე დგას სხვა სამართლებრივი და ფისკალური გამოწვევებიც. საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მომავალი მიმართულება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური, ფისკალური და მონეტარული ღონისძიებების ეფექტურობაზე, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი და პოლიტიკური მოვლენების პარალელურად.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში რამდენიმე საკანონმდებლო ცვლილება განხორციელდა, რომლებიც ძირითადად ქვეყნის ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებს უკავშირდება. 2021 და 2020 წლის განმავლობაში ჩატარებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს ერთგვარად გზის გამკვლევის ფუნქცია ეკისრებოდა, საქართველო-ევროკავშირის დაახლოების სამოქმედო გეგმის პარალელურად მრავალი სხვა რეფორმაა მოსალოდნელი.

კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული გართულებებით გამოწვეული მატერიალური დარტყმა ოპერაციებზე ბანკს არ მიუღია, თუ არ ჩავთვლით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას 2020 წლის განმავლობაში, რომელიც ახსნილია შენიშვნაში #20. ბანკმა სწრაფად მოახერხა სამთავრობო რეგულაციების დასაკმაყოფილებლად ყველა საჭირო ზომის გატარება და თანამშრომელთა და კლიენტთათვის უსაფრთხო სამუშაო და მომსახურების სივრცის შექმნა. მას საგანგებო გეგმა აქვს შემუშავებული სხვადასხვა სცენარის პირობებში ყველა ფილიალის, დეპარტამენტისა და თანამშრომლის საქმიანობის ორგანიზების მიზნით.

25. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს-ის თანახმად, სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდება ვალდებულების გასხვისებისთვის ბაზარზე კომერციული ოპერაციის შედეგად გარიგების თარიღში.

რეალური ღირებულების რეგულარული შეფასება

ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები ითხოვენ ან ნებას რთავენ კომპანიებს რეგულარულად შეაფასონ რეალური ღირებულებები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში რეალური ღირებულებით ფასდება და მესამე დონეს მიეკუთვნება.

ისეთი ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომლებიც რეგულარულად არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით (და რომელთა მიმართ არსებობს რეალური ღირებულების განმარტების მოთხოვნა).

მოკლევადიანი (3 თვეზე ნაკლები) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში იგულისხმება, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მიახლოებულია რეალურ ღირებულებასთან. ეს დაშვება აგრეთვე ვრცელდება მოთხოვნამდე ანაბრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე, რომელთა დაფარვის ვადა განსაზღვრული არ არის.

ფული და ფულის ექვივალენტები, სავალდებულო რეზერვი სებ-ში, მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ და კლიენტების დეპოზიტები

რეალური ღირებულების შეფასება ფულისა და ფულის ექვივალენტების, სებ-ში სავალდებულო რეზერვების, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნებისა და გადასახდელების და კლიენტების დეპოზიტების შემთხვევაში ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე,.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

ფიზიკურ პირებზე სესხები გაიცემა როგორც ფიქსირებული, აგრეთვე ცვლადი განაკვეთით. ვინაიდან ამგვარი სესხებისა და ავანსების აქტიური, მეორადი ბაზარი არ არსებობს, პორტფელის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია. ფიქსირებული განაკვეთი - უზრუნველყოფილი სესხების გარკვეული ნაწილი გაიცემა ფიქსირებული განაკვეთით. სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე.

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

სამართლიანი ღირებულების შეფასება ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ინსტრუმენტებზე ხდება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების საფუძველზე იმ მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით რომელიც ახასიათებს ახალ ფინანსურ ინსტრუმენტებს მსგავსი საკრედიტო რისკითა და დარჩენილი ვადით. დისკონტის განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტის ვალუტაზე, ვადაზე და კონტრაგენტის საკრედიტო რისკზე.

სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხის რეალური ღირებულება განისაზღვრება შეფასების საზოგადოდ გავრცელებული მოდელებით და ეფუძნება მსგავს ინსტრუმენტებზე დაკვირვებადი საბაზრო ტრანზაქციების ფასების გამოყენებით შედგენილი სახსრების მოძრაობის ანალიზს.
სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, ძირითადად, წარმოდგენილია მოკლევადიანი მოთხოვნებითა და გადასახდელებით. ამდენად, მათი საბალანსო ღირებულება ითვლება სამართლიან ღირებულებად.

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომელიც შედარებულია მათ შესაბამის საბალანსო ღირებულებასთან:

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2020 წ. 31 დეკემბერი			
		საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	725,031	736,457	516,327	519,208
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	მე-2 დონე	17,309	17,328	17,293	17,498
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	მე-3 დონე	432,978	426,162	313,537	313,162
კლიენტების დეპოზიტები	მე-3 დონე	385,266	383,845	186,304	186,704
სუბორდინირებული სესხი	მე-3 დონე	31,057	31,309	32,862	32,860

ბანკის იმ ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომლებიც რეალური ღირებულებით რეგულარულად ფასდება

დერივატივები რეალური ღირებულებით ფასდება ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. შემდეგ ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ როგორ დგინდება ამ ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების რეალური ღირებულებები (შეფასების ტექნიკა და გამოყენებული მონაცემები).

	რეალური ღირებულება					
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020	რეალური ღირებულების იერარქია	შეფასების ტექნიკა და მონაცემები	მნიშვნელოვანი არახილული მონაცემები	არახილული მონაცემების კავშირი რეალურ ღირებულებასთან
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	80	-	მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსისა (საანგარიშებო პერიოდის ბოლოს ხილული ფორვარდული გაცვლითი კურსებიდან) და საკონტრაქტო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულება	-	878	მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსისა (საანგარიშებო პერიოდის ბოლოს ხილული ფორვარდული გაცვლითი კურსებიდან) და საკონტრაქტო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A

ბანკი ისეთი დერივატების რეალური ღირებულების დასადგენად, მაგალითად, სავალუტო ფორვარდული კონტრაქტებისა და სავალუტო სვოპებისა, რომლებიც მხოლოდ ხილულ საბაზრო მონაცემებსა და ნაკლებ მენეჯმენტისეულ შეფასებას მოითხოვს, იყენებს ფართოდ გავრცელებულ შეფასების მოდელებს.

26. კაპიტალის რისკის მართვა

ბანკი საკუთარ კაპიტალს მართავს იმისათვის, რომ შეძლოს ჩვეულ რეჟიმში ფუნქციონირების გაგრძელება, რათა სესხებისა და კაპიტალის ნაშთების ოპტიმიზაციის საშუალებით მოახდინოს აქციონერების უკუგების მაქსიმიზაცია. მენეჯმენტსა და აქციონერებს განზრახული აქვთ, გააგრძელონ ბანკის განვითარება. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მოქმედი საწარმოს დაშვება ბანკის შემთხვევაში ადეკვატურია საკმარისი კაპიტალის ადეკვატურობისა და წარსული გამოცდილების გამო, რომელიც მეტყველებს, რომ მოკლევადიანი ვალდებულებები ბიზნესის მიმდინარეობისას ჩვეულებრივ დაფინანსდება.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა სხვა ღონისძიებებთან ერთად მონიტორინგს ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ზედამხედველობის პროცესში დადგენილ კოეფიციენტებზე დაყრდნობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად ბანკის მიერ სებ-ის აღრიცხვის წესების დაცვით შედგენილი ანგარიშების მეშვეობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკები ვალდებულნი არიან:
ა) ფლობდნენ საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ დონეს შემდეგი გრაფიკით

- 50,000 ათასი ლარი - 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
- 50,000 ათასი ლარი - 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ბ) შეინარჩუნონ რისკების მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და მარეგულირებელი კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან მინიმალურ დადგენილ დონეზე ან მეტზე მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ შემუშავებული ჩარჩო-პრინციპების ფარგლებში, ბანკი ვალდებული იყო, დაეცვა მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები „კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების რეგულირება კომერციული ბანკებისათვის“ დოკუმენტის შესაბამისად.

I პილარის მინიმალური მოთხოვნებია:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი - 4.5%
- პირველადი კაპიტალი - 6%
- მარეგულირებელი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი - 8%

პანდემიამდე სებ-ის მიერ შემოტანილი პილარ 1 და პილარ 2 ბუფერები იყო:

1. I პილარის ბუფერებია:

- კაპიტალის კონსერვაციის (კკ) ბუფერი, რომელიც 2020 წლის 31 დეკემბრიდან შევიდა ძალაში;

სისტემური რისკის ბუფერი, რომელიც ვრცელდება მნიშვნელოვან ბანკებზე, 2020 წლიდან ყოველწლიურად თანდათანობით იზრდება.

- კონტრციკლური კაპიტალის (კცკ) ბუფერი განსაზღვრულია 0%-ზე.

I პილარის ბუფერების კორექტირება ხდება სებ-ის შეხედულებისამებრ.

2. II პილარის ბუფერები:

- სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (სკცსრ) ბუფერი, რომელიც 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძალაშია არაჰეჯირებული უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხებისათვის;
- კონცენტრაციის რისკის (კრ) ბუფერი, რომელიც დაწესდება სექტორული და ინდივიდუალური მსესხებლის რისკებისათვის;
- წმინდა სტრესის (წს) ბუფერი, რომელიც დაწესდება ბანკის მიერ წარდგენილი სტრესის ტესტირების შედეგების მიხედვით;
- წმინდა ზოგადი რისკის შეფასების პროგრამის ბუფერი (GRAPE), რომელიც ისაზღვრება სებ-ის მიერ და გამოიყენება ბანკის სპეციფიური რისკების მიხედვით.

ზედამხედველობის გეგმის მიღება - კოვიდ-19

2021 წლის I კვარტლის ბოლოს საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა ზედამხედველობის გეგმა, რომელიც მიზნად ისახავს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური შოკების უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე დაყვანას.

ზედამხედველობის გეგმის შესაბამისად მიღებული ზომები საშუალებას მისცემს ბანკებს, გამოიყენონ კაპიტალისა და ლიკვიდობის ბუფერები სტრესულ პერიოდში და ამით მოახდინონ პოტენციური ზარალის ნეიტრალიზება და უწყვეტად გააგრძელონ ბიზნესი და საკრედიტო საქმიანობა.

ზედამხედველობის გეგმის მიხედვით, მოხდა შემდეგი ცვლილებები:

- კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი განუსაზღვრელი ვადით შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე;

- HHI და GRAPE ბუფერებისათვის, CET 1-სა და I პილარს შორის ბუფერის განაწილების გარდამავალი გრაფიკი გადავადდა და დარჩა პანდემიამდელ დონეზე;
- 2021 წლის 31 მარტამდე CET 1-თვის 30%-ის ნაცვლად 15%, ხოლო I პილარისათვის 40%-ის ნაცვლად 20%, მარეგულირებელი კაპიტალის ბუფერების განაწილების განაკვეთის თვალსაზრისით შენარჩუნდა უცვლელად, 100%-ზე;
- CICR ბუფერის მოთხოვნა შემცირდა 2/3-ით;
- 2021 წლის მაისამდე ეროვნულ ვალუტაზე LCR მოთხოვნა ერთი წლით შემცირდა 75%-დან 0%-მდე.

ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტმა საჭიროდ ჩათვალა, დაეწყო 2020 წლის მარტში გამოთავისუფლებული კაპიტალის ბუფერების აღდგენა. 2022 წლის 1 იანვარი ჩაითვალა კაპიტალის ბუფერების მოთხოვნების აღდგენის საწყის თარიღად. ბანკებს 2 წელი მიეცათ კაპიტალის მოთხოვნების აღდგენილი დონეების დასაკმაყოფილებლად. ბანკები ვალდებულები იქნებიან, 2023 წლის 1 იანვრისათვის აღადგინონ ვალუტით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (CICR) ბუფერი, ხოლო 2024 წლის 1 იანვრისათვის - კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის მოთხოვნა.

კაპიტალის ადეკვატურობის სქემით დადგენილი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების მოთხოვნები, 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შემდეგია:

კაპიტალი რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	**I პილარი**				**II პილარი**				**31 დეკემბერი, 2021**
	მოთხოვნა	**I პილარის ბუფერები**			**II პილარის ბუფერები**				**სულ მინიმალური მოთხოვნები**
		CC	**SR**	**CCC**	**CICR**	**CR**	**NS**	**GRAPE**	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.57%	0.24%	0.00%	0.93%	6.24%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.77%	0.32%	0.00%	1.02%	8.33%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	1.02%	0.80%	0.00%	3.10%	12.92%

კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	**I პილარი**				**II პილარი**				**31 დეკემბერი, 2020**
	მოთხოვნა	**I პილარის ბუფერები**			**II პილარის ბუფერები**				**სულ მინიმალური მოთხოვნები**
		CC	**SR**	**CCC**	**CICR**	**CR**	**NS**	**GRAPE**	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.57%	0.18%	0.00%	0.42%	5.67%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.77%	0.24%	0.00%	0.56%	7.57%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	1.03%	1.20%	0.00%	2.80%	13.03%

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამავე თარიღისათვის მოქმედი სებ-ის აღრიცხვის წესებისა და კაპიტალის ადეკვატურობის სქემის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშების მიხედვით, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სააქციო კაპიტალი	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი	1,958	1,983
გაუნაწილებელი მოგება კაპიტალის ადეკვატურობისათვის	39,052	17,556
გამოქვითვები ძირითადი პირველადი კაპიტალიდან	(6,458)	(6,446)
პირველადი კაპიტალი	**110,553**	**89,093**
პირველადი კაპიტალი	**110,553**	**89,093**
კონვერტირებადი სუბორდინირებული სესხი	30,976	32,766
სესხზე დანაკარგების საერთო რეზერვები (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-მდე)	10,970	7,409
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	**152,499**	**129,268**
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	**931,551**	**645,230**
ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	11.87%	13.81%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	11.87%	13.81%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	16.37%	20.03%

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას მიზნებისთვის ბანკმა გაითვალისწინა მიღებული სუბორდინირებული დეპოზიტი, რომელიც შეზღუდულია პირველადი კაპიტალის 100%-მდე. ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში ამ ვალდებულების გადახდა სუბორდინირებულია ბანკის ყველა სხვა კრედიტორის მიმართ არსებული ვალდებულებების გადახდასთან.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის დადგენის მიზნით, სრული საზედამხედველო კაპიტალის გამოთვლაში შეიტანა საერთო რეზერვები, რომლებიც რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-ით შემოიფარგლება. კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის ზოგადი რეზერვები გამოითვლება სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა სრულად დააკმაყოფილა გარედან დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნები.

27. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საბანკო საქმიანობაში და არის ბანკის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ელემენტი. ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკები მოიცავს:

- საკრედიტო რისკს
- ლიკვიდობის რისკს
- საბაზრო რისკს

ბანკი აღიარებს, რომ რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა მნიშვნელოვანია. ამისათვის ბანკმა დაადგინა რისკის მართვის ფარგლები, რომლის უმთავრესი მიზანია ბანკი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს. მისი მეშვეობით ბანკი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

საკრედიტო რისკი

ბანკს ახასიათებს საკრედიტო რისკი, რომელიც წარმოადგენს რისკს, რომ ფინანსურ ინსტრუმენტთან დაკავშირებული რომელიმე მხარე ვერ შეძლებს დაკისრებული ვალდებულების შესრულებას, რის შედეგადაც მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი.

საკრედიტო რისკის მართვა და მონიტორინგი ხორციელდება ბანკის დირექტორატის მიერ დაწესებულ ფარგლებში. რისკის მართვის სამმართველო მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საკრედიტო რისკის მართვასა და კონტროლში. ეს სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო რისკის გამოვლენასა და შეფასებაზე, კონტროლის განხორციელებასა და მონიტორინგზე. რისკის მართვის სამმართველო პირდაპირ მონაწილეობს საკრედიტო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შიდა წესების, რეგულაციებისა და საკრედიტო პროგრამების განხილვაში. ამასთან, სამმართველო ბანკს აწვდის დამოუკიდებელ რეკომენდაციებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, ახორციელებს საკრედიტო რისკის კონტროლსა და მონიტორინგს, ხელმძღვანელობას უმზადებს შესაბამის მოხსენებებს და უზრუნველყოფს დაკრედიტების პროცესის შესაბამისობას გარე კანონებთან/წესებთან ისევე, როგორც შიდა მოთხოვნებსა და პროცედურებთან. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს რისკის მოცულობის ლიმიტების დაწესებით ერთ მსესხებელზე/კონტრაგენტზე ან მსესხებელთა ჯგუფზე და დარგობრივ (გეოგრაფიულ) სეგმენტზე. საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის ზღვარი დარგების მიხედვით მტკიცდება და კონტროლდება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. საკრედიტო რისკის ზღვარს საკრედიტო პროგრამებთან მიმართებაში (მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები) ამტკიცებს დირექტორატი. რისკდამოკიდებულება თითოეულ მსესხებელთან, მოიცავს საბალანსო და გარესაბალანსო რისკდამოკიდებულებას, რომელიც განიხილება საკრედიტო კომიტეტისა და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. რეალური რისკდამოკიდებულება ყოველდღიურ მონიტორინგს ექვემდებარება.

საჭიროების დადგომისას და გარანტიების გაცემის შემთხვევაში, ბანკი იღებს უზრუნველყოფასა და კორპორაციულ და პირად გარანტიებს.

კრედიტის გაცემის ვალდებულებას წარმოადგენს გარანტიები ან აკრედიტივები. გარესაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განიმარტება, როგორც დანაკარგების ალბათობა, გამომდინარე კონტრაგენტის უუნაროობიდან, შეასრულოს სახელშეკრულებო პირობები. რაც შეეხება საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო რისკს, ბანკი პოტენციურად დგას მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობის თანხის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. თუმცა, დანაკარგის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებზე, რადგან კრედიტის გაზრდის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და გამომდინარეობს კლიენტების მიერ სპეციფიური საკრედიტო მოთხოვნების დაცვიდან. ბანკი აკონტროლებს გარესაბალანსო საკრედიტო ვალდებულებების ვადიანობას, რადგან გრძელვადიან ვალდებულებებს ძირითადად აქვთ უფრო დიდი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

საკრედიტო რისკების კატეგორიები

ბანკი თითოეულ რისკის პოზიციას საკრედიტო რისკის კატეგორიას აკუთვნებს იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომლებიც განისაზღვრება დეფოლტის რისკის პროგნოზირებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნებული საკრედიტო შეფასებების გაკეთების მიზნით. საკრედიტო რისკის კატეგორიები განისაზღვრება დეფოლტის რისკის ამსახველი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით და დამოკიდებულია გამოვლენილი რისკის მოცულობასა და მსესხებლის სახეობაზე.

ნებისმიერი რისკის გამოვლენა ხდება საწყის ეტაპზე მსესხებლზე ხელმისაწვდომი ინფორმაციის დამუშავების გზით. რისკების გამოვლენა მუდმივ მონიტორინგს ექვემდებარება და იწვევს მის გადატანას საკრედიტო რისკის სხვა კატეგორიაში.

ბანკში გამოიყენება ავტომატიზებული პროგრამა „რისკის ანალიტიკოსი“, რომელიც კორპორაციულ მსესხებლებზე მუშაობს და შიდა რეიტინგის მოდელების ორ შესაძლო მიდგომას გულისხმობს. ესენია „ფუნდამენტური ანალიზი“ და „შეფასების ფურცელი“. ორივე მიდგომა კოეფიციენტებისა და ფინანსური მაჩვენებლების რთულ ანალიზს ემსახურება.

მთავარი სხვაობა ორ აღნიშნულ მიდგომას შორის სისტემის მიერ მოდელის ცვლადი მონაცემების გამოთვლისა და შეფასების მინიჭების მეთოდია. მეორე მხრივ, თუმცა მეთოდოლოგიები განსხვავდება, ორივე სისტემა ერთსა და იმავე ტექნოლოგიურ პლატფორმაზე მუშაობს. გარდა ამისა, თითოეული შიდა სარეიტინგო მოდელი, მოდელის მიუხედავად, იძლევა მსესხებლის რეიტინგსა და დეფოლტის ალბათობას. „შიდა სარეიტინგო მოდელის ავტორი“ შიდა სარეიტინგო მოდელების შექმნასა და პროცესზე მორგებას ორივე მიდგომის გამოყენებით უზრუნველყოფს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბანკში გამოიყენება მცირე და საშუალო მსესხებლების შეფასების კიდევ ერთი, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა. შეფასების ფურცელი მსესხებლის ფინანსური მონაცემების სტატისტიკურ დამუშავებასა და ხარისხობრივ მახასიათებლებს ეფუძნება. შედეგად, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა მსესხებლებს შიდასაბანკო რეიტინგს ანიჭებს.

სესხის გაცემისას მას, წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, ენიჭება რისკის ქულა, რომელიც მოგვიანებით აისახება რეიტინგებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სესხის გაცემისას მინიჭებული რეიტინგები.

რეიტინგი	აღწერა
1	მაღალი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი აკმაყოფილებს უმაღლეს მოთხოვნებს. მსესხებლის გადახდის უნარი ძლიერია. პრაქტიკულად არ არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	დამაკმაყოფილებელი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი მოთხოვნების უმეტესობას აკმაყოფილებს. გადახდის უნარი ძლიერია. სუსტად არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
4+	
4	
4-	
5+	მოკლევადიან პერსპექტივაში მსესხებელი მცირე მოწყვლადობას ავლენს. თუმცა, უფრო მაღალია სენსიტიურობა ბიზნესის, ფინანსურ და ეკონომიკურ სფეროებში უარყოფითი ცვლილებების ეფექტის მიმართ. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
5	
5-	
6+	ძლიერ მოწყვლადია უარყოფითი ბიზნეს-, ფინანსური და ეკონომიკური გარემოებების პირობებში. თუმცა, ამჟამად ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა არსებობს. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
6	
6-	
7+	დეფოლტის მაღალი რისკი (მოცემულ მომენტში მაღალი საკრედიტო რისკი); ფინანსური ვალდებულებების შესრულება შესაძლებელია ხელსაყრელ ბიზნესის, ფინანსური და ეკონომიკურ პირობებში. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
7	
7-	
8	დეფოლტის ძალზე მაღალი რისკი. კლიენტის გადახდისუნარიანობა დაბალია. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
9	
10	

* ურეიტინგო სესხები; 100,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, დეპოზიტით უზრუნველყოფილი სესხები, საცალო სესხები.

რეიტინგის ცვლილება

კატეგორიის ცვლილება რამდენიმე რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინდიკატორზეა დამოკიდებული. ესენია ფინანსური პირობები, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, კონკურენტული პოზიცია ბაზარზე, მომწოდებლების/მყიდველების ზეგავლენა, მფლობელის ზეგავლენა, მართვის ხარისხი, არახელსაყრელი მოვლენების რისკი, ა.შ.

საკრედიტო რისკის შეფასების მეთოდოლოგია

რისკის მართვის მიზნით საკრედიტო რისკის გამოვლენის დადგენა რთული პროცესია და მოდელების გამოყენებას მოითხოვს, რადგან გამოვლენა ბაზრის პირობების ცვლილებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების და დროის სვლის პარალელურად მერყეობს. აქტივების პორტფელის საკრედიტო რისკის შეფასება სხვა ვარაუდების გამოთქმასაც მოიცავს, მაგალითად, დეფოლტის დადგომის ალბათობაზე და შესაბამისი დანაკარგების კოეფიციენტებსა და კონტრაგენტებს შორის დეფოლტის კორელაციაზე. ბანკი საკრედიტო რისკს ზომავს „დეფოლტის ალბათობით“ (PD), „დეფოლტის რისკის პოზიციით“ (EAD) და „დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგით“ (LGD). ეს მიდგომა ფასს 9-ში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაზომად გამოყენებული მიდგომის მსგავსია.

ფასს 9-ის შესაბამისად, ბანკში გამოიყენება გაუფასურების სამეტაპიანი მოდელი, რომელიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას ეფუძნება:

- ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც არ არის საკრედიტო რისკის მატარებელი თავდაპირველი შეფასებისას, კლასიფიცირდება 1-ელ ეტაპზე და მისი საკრედიტო რისკის მონიტორინგი მუდმივად მიმდინარეობს.
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR) გამოვლენის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტრუმენტი გადადის მე-2 ეტაპზე, მაგრამ საკრედიტო რისკის მატარებლად ჯერ არ ითვლება.
- თუ ფინანსური ინსტრუმენტი საკრედიტო რისკის მქონეა, ის შემდეგ გადადის მე-3 ეტაპზე.
- 1-ელი ეტაპის ფინანსურ ინსტრუმენტებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ეზომება არსებობის მანძილზე იმ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით, რომლებიც მომდევნო 12 თვეში შესაძლო დეფოლტის მოვლენებით იქნება გამოწვეული. მე-2 და მე-3 ეტაპის ინსტრუმენტების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის დანაკარგების საფუძველზე.
- ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო დანკარგების გაზომვის საზოგადო კონცეფციის შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება საპროგნოზო ინფორმაცია-.
- საკრედიტო რისკის მატარებელი შესყიდული ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები ის ფინანსური აქტივებია, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას უკვე საკრედიტო რისკის მატარებელია. მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ყოველთვის არსებობის მანძილზე იზომება (მე-3 ეტაპი).

ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს აღიარებს შემდეგ ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით არ აისახება:

- მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ
- კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები
- ინვესტიციები სასესხო ფასიან ქაღალდებში
- სხვა მოთხოვნები
- სასესხო გარანტიები და
- გაცემული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტები+
- ბანკთაშორისი დეპოზიტები და საკორესპონდენტო ანგარიშები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რეზერვი (მსზ/ECL)

- 12 თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (მსზ), ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომლებიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ისეთი მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ანგარიშგების დღიდან 12 თვის განმავლობაში (1-ელი ეტაპი); ან
- მსზ მთელი არსებობის მანძილზე, ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ყველა შესაძლო მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ფინანსური ინსტრუმენტის მთელი არსებობის მანძილზე (მე-2 და მე-3 ეტაპები).

მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის რეზერვი საჭიროა ისეთი ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომლის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საგრძნობლად გაიზარდა. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მსზ შეადგენს 12 თვიანი მსზ-ის ტოლ თანხას.

აუთვისებელი სასესხო გარანტიებისა და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტების შემთხვევაში, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მსზ იზომება კრედიტის კონვერსიის 34.8%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე. ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მსზ იზომებოდა კრედიტის კონვერსიის 34.6%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე.

ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოთხოვნებს, ბანკთაშორის დეპოზიტებსა და საკორესპონდენტო ანგარიშებს, აგრეთვე სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს გაუფასურება ერიცხება 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე. დეფოლტის ალბათობა და დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები კლიენტებისათვის მიიღება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მოწოდებული საკრედიტო რეიტინგის ინფორმაციიდან.

სხვა მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება გაუფასურების მოდელის ჯგუფური მიდგომის რეზერვირების განაკვეთების საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

მსესხებლების საკრედიტო რისკის გამოვლენის შესაფასებლად ბანკმა შეიმუშავა ფასს 9-ის შესაბამისი მეთოდოლოგია.

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად, სესხების იმგვარი პორტფელით აფასებს, რომელიც მსგავსი საკრედიტო რისკის მაჩვენებლებით ხასიათდება.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკის გამოვლენებად ითვლება ის მსესხებლები/მსესხებელთა ჯგუფები, რომელთა რისკის გამოვლენა პირველადი კაპიტალის 1%-ს აჭარბებს. გარდა ამისა, მათში დაფიქსირებული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნები.

ისეთი რისკის გამოვლენის დასადგენად, რომლის საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა ან რომელმაც განიცადა გაუფასურების ზარალის გამომწვევი მოვლენა, ანალიზდება ინფორმაცია მსესხებლების ლიკვიდობის, გადახდისუნარიანობის, ბიზნესისა და ფინანსური რისკების, ვადაგადაცილების სტატუსის, რესტრუქტურიზაციის, საკრედიტო რეიტინგებისა და უზრუნველყოფის რეალური ღირებულების თაობაზე. კოვიდ-19-ის გავრცელება ითვლება ისეთ ხდომილებად, რომელმაც ზოგიერთ არეალში საგრძნობლად გაზარდა სესხების პორტფელის საკრედიტო რისკი. შესაბამისად, ითვლება, რომ ის კლიენტები, რომლებიც კოვიდ-19-გან ყველაზე დაუცველ სეგმენტებში, ანუ სტუმარ-მასპინძლობის სერვისში (სასტუმროებში, რესტორნებსა და კაფეებში) მოღვაწეობენ და ის კლიენტები, რომლებმაც 2021 წელს ისარგებლეს ბანკის მიერ შეთავაზებული საშეღავათო პერიოდით, საკრედიტო რისკის საგრძნობი ნიშნების მატარებლები არიან.

მსზ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე, რომლებიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით ხასიათდება, ფასდება ინდივიდუალურად. მსზ, რომელიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით არ ხასიათდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე ფასდება ჯგუფურად.

მსზ-ის შეფასება ინდივიდუალურად

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, მსზ ფასდება კონტრაქტით ბანკის მიერ მისაღები ფულადი ნაკადებისა და მომავალი ეკონომიკური სცენარების სიმრავლის შეწონვით მისაღები ფულადი

ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სესხების უზრუნველყოფად ფლობილი აქტივების უზრუნველყოფის რეალიზაცია.

უზრუნველყოფის სალიკვიდაციო ღირებულება ზოგადად ფასდება ამოღების პერიოდად მხედველობაში ორი წლის, ხოლო აქტივების ლიკვიდაციისათვის 10%-იანი ხარჯების მიღებით. გამოთვლებში გამოყენებული სალიკვიდაციო ღირებულება უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებაზე სულ მცირე 25%-ით უნდა იყოს ნაკლები. ზოგადი მიდგომა შეიძლება ინდივიდუალურად შეიცვალოს, თუ სხვა გარემოებებმა უჩვენა, რომ ამოღების პერიოდი ან შეფასების ზღვრული მაჩვენებელი არარეალისტურია.

მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად

მსზ-ის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება შემდეგი ცვლადების სტრუქტურა:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD);
- დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, შეფასებულია შიდა სტატისტიკური მოდელების და სხვა ისტორიული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით. ისინი შექმნილია სამომავლო პროგნოზის ასახვის მიზნით.

ჯგუფური შეფასება ტარდება მსესხებლის და არა კონტრაქტის დონეზე.

სეგმენტაცია

ჯგუფურად შეფასებული სესხები სეგმენტებად იყოფა საკრედიტო რისკის შემდეგი მახასიათებლების მიხედვით:

- სეგმენტი
- ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა
- რესტრუქტურიზაცია
- უზრუნველყოფა
- ვალუტა

ის პორტფელი, რომელზეც მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად ხდება, იყოფა 4 სექტორად: ვაჭრობა, მშენებლობა და უძრავი ქონების მართვა, სხვა ბიზნეს-სექტორები და პროდუქტებად: უზრუნველყოფილი საცალო და არაუზრუნველყოფილი საცალო და აგრეთვე ვალუტის მიხედვით (ლარი და უცხოური ვალუტა, გარდა არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხებისა, რომელიც ვალუტებად არ სეგმენტირდება). სულ 9 სეგმენტია.

თითოეული სეგმენტი შემდეგ იყოფა 5 კატეგორიად, რომელთაგან თითოეული მსგავსი საკრედიტო რისკის თვისებებით ხასიათდება, როგორიცაა ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა და რესტრუქტურიზაცია, აგრეთვე, ზოგიერთ შემთხვევაში, საკრედიტო რეიტინგი.

სეგმენტაციის ზემოთ აღწერილი წესების მიხედვით, ჯგუფურად შეფასებული პორტფელი ჯგუფდება 45 მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების კატეგორიად.

დეფოლტის განსაზღვრება

შეფასების დასადგენად კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება დეფოლტის განსაზღვრებას, რომელიც მსზ-ის ოდენობის შეფასებაშია ინტეგრირებული. დეფოლტის მოვლენად ბანკი მიიჩნევს შემდეგ მოვლენებს:

- მსესხებელმა ბანკის მიმართ მატერიალურ საკრედიტო ვალდებულებაზე ვადას გადააცილა 90-ზე მეტი დღით

- მსესხებლის მატერიალური საკრედიტო ვალდებულება დაექვემდებარა სხვადასხვა საკრედიტო კომიტეტების პროტოკოლებით რესტრუქტურიზაციას, ხოლო აქტივების კატეგორია, საქართველოს ეროვნული ბანკის აქტივების კლასიფიკაციის რეგულაციის მიხედვით, არის „საყურადღებო სესხი“, „არასტანდარტული“, „საეჭვო სესხი“, „უიმედო სესხი“
- მსესხებლის მიერ ბანკისათვის საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელი არ არის, მისი ვალები ჩამოიწერა ან გაიყიდა დიდი ფასდათმობით, ან მსესხებელი ითვლება პრობლემურად, ან მსესხებელზე მიმდინარეობს გაკოტრების პროცესი.
- აქტიური საკრედიტო რეიტინგი 8, 9 ან 10.

იმის განსაზღვრისას, სავარაუდოა თუ არა მსესხებლის მხრიდან საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა, ბანკი მხედველობაში იღებს როგორც ხარისხობრივ, აგრეთვე რაოდენობრივ ინდიკატორებს. დეფოლტის შესაფასებლად ბანკი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს, რომლებიც ან ბანკის შიგნით არის შემუშავებული, ან გარე წყაროებიდან მიიღება. შეფასებული ინფორმაცია ასევე დამოკიდებულია რისკის გამოვლენის სიდიდეზეც. ანალიზში მნიშვნელოვან მონაცემებს წარმოადგენს ხარისხობრივი ინდიკატორები, როგორიცაა შიდა საკრედიტო რეიტინგის მოდელის უდაბლესი კატეგორია და გარედან მიღებული ინფორმაცია მსესხებლის ფინანსური სიტუაციის შესაძლო გაუარესების თაობაზე. ეს ინდიკატორები გამოიყენება მსზ-ის ინდივიდუალურად შესაფასებელი სესხების დასადგენად, თუ მსესხებლის რისკის გამოვლენა მნიშვნელოვნად მაღალ ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. მსზ-ის ჯგუფური შეფასების მიზნებისათვის, დეფოლტად აგრეთვე ითვლება საკრედიტო რეიტინგი 8, 9, 10 ან მსესხებლისათვის „პრობლემურის“ სტატუსის მინიჭება.

საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდა

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის აღმოსაჩენად, ბანკი მონიტორინგს ახორციელებს იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებსაც გაუფასურება ერიცხება. თუ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა, ბანკი დანაკარგის რეზერვს აფასებს მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის და არა 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე.

იმის შესაფასებლად, საგრძნობლად გაიზარდა თუ არა ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ბანკი მხედველობაში იღებს სათანადო და არგუმენტირებულ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ ინფორმაციას. მსესხებლის საკრედიტო რეიტინგის მნიშვნელოვანი გაუარესება, რაც იწვევს დეფოლტის ალბათობის 10%-ზე მეტით ზრდას და შიდა რეიტინგი არის 6- ან უარესი, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კლება უზრუნველყოფის ფასში, შეიძლება ჩაითვალოს საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ხარისხობრივ მაჩვენებლად. სწორედ ეს ინდიკატორები გამოიყენება ინდივიდუალურად შესაფასებელი მსზ-ის მქონე სესხების გამოსავლენად, თუ მსესხებლის რისკი ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. ითვლება, რომ ის კლიენტები, რომლებიც კოვიდ-19-გან ყველაზე დაუცველ სეგმენტებში, ანუ სასტუმროებში, რესტორნებსა და კაფეებში, მოღვაწეობენ, საკრედიტო რისკის საგრძნობი ნიშნების მატარებლები არიან. გარდა ამისა, თუ კლიენტმა 2021 წელს გამოიყენა ბანკის მიერ შეთავაზებული საშეღავათო პერიოდი, აღნიშნული ფაქტი ითვლება გაუფასურების მოდელის მეორე დონის ნიშნად.

როდესაც აქტივზე ვადაგადაცილება 30 დღეზე მეტია, ბანკი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა და აქტივი ხვდება გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ დანაკარგის რეზერვი განიხილება მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის მიხედვით.

დეფოლტის ალბათობის მოდელი

თითოეული ჯგუფისათვის დეფოლტის ალბათობის კოეფიციენტის განსასაზღვრად, ბანკი იყენებს მიგრაციის მატრიცების მეთოდოლოგიას, რომელიც ისტორიულ მონაცემებსა და გადაუხდელობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით დეფოლტის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე სარწმუნოდ ზომავს იმ სესხების ოდენობას, რომლებიც დროთა განმავლობაში დეფოლტს განიცდის საბალანსო უწყისის თარიღამდე დამდგარი მოვლენების გამო. ჰომოგენური ჯგუფის დაკვირვების პერიოდად აღებულია ერთი წელი 2020 წლის ნოემბრიდან 2021 წლის ნოემბრამდე. დაკვირვების პერიოდის განმავლობაში გენერირდა ერთ თვიანი მიგრაციის მატრიცები. პორტფელის ზრდის ეფექტის გამოსარიცხად 2020 წლის ივლისის შემდეგ გაცემული სესხები სტატისტიკურ ანალიზში არ შევიდა.

მიგრაციის მატრიცები გამოიყენება თითოეული ჯგუფურად შესაფასებელი ჯგუფის 12 თვიანი დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად. ამის გათვალისწინებით, ხდება ზღვრული დეფოლტის ალბათობების გამოთვლა პორტფელის ვადის ამოწურვამდე რამდენიმე წელიწადზე. დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად დეფოლტად განისაზღვრა 90 დღიანი ვადაგადაცილება.

დროის მომენტში დეფოლტის ალბათობის შესაფასებლად ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას ამუშავებს სხვადასხვა მაკროსცენარის მეშვეობით.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თითოეულ წრეში საშუალო დეფოლტის ალბათობის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მთლიანი მსზ-ის 2.1%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 460/(460) ათას ლარს.

LGD მოდელი

გაუფასურების მოდელის კიდევ ერთი კომპონენტია LGD (დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები), ანუ დეფოლტის შემთხვევაში წარმოშობილი ზარალის შეფასებული ოდენობა. მის შესაფასებლად დეფოლტგანცდილი რისკგამოვლინებები სეგმენტების მიხედვით მცირდება უზრუნველყოფად გამოყენებული დეპოზიტებით, 2 წლიანი ამოღების პერიოდის უძრავი ქონების დისკონტირებული სალიკვიდაციო ღირებულებით, 10%-იანი რეალიზაციის ხარჯებით და საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 25%-იანი ზღვრული მაჩვენებლით. LGD იზომება სეგმენტურად და არა ჯგუფის დონეზე.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასების ზღვრული მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 5.20%/-5.67%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,119/(-1,220) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამოღების პერიოდის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 6.7%/7.5%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,445/(-1,619) ათას ლარს.

EAD მოდელი

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ბანკი მას ანგარიშობს კონტრაგენტის მიმდინარე რისკგამოვლენის საფუძველზე, რომელიც კორექტირებულია პოტენციური ცვლილებებით, რომლებიც დგება მე-3 დონეზე (დეფოლტი) გადაყვანისას, ანუ 1.006 1-ელი დონის სესხებისთვის და 1.011 მე-2 დონის სესხებისათვის.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ბანკი მსზ-ის გამოთვლებში იყენებს საპროგნოზო ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მოიცავს ეკონომიკურ მონაცემებსა და ეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზს, რომელსაც მონეტარული სამსახურები აქვეყნებენ. დეფოლტის ზღვრული ალბათობების კორექტირებისათვის გამოიყენება სამი ეკონომიკური სცენარი (საბაზისო, პესიმისტური, ოპტიმისტური). ამ 3 სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობების საფუძველს, რომლებიც მსზ-ის გამოთვლებში გამოიყენება. 12 თვიანი მსზ (1-ელი ეტაპის სესხები) ფასდება მხოლოდ თორმეტთვიანი დეფოლტის ალბათობით. არსებობის მანძილზე მსზ (მე-2 და მე-3 ეტაპების სესხები) ფასდება ყველა წლიური ზღვრული დეფოლტის ალბათობით სესხის ვადის გასვლამდე.

ფასს 9-ის მიზნებისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკი აქვეყნებს მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზებს სხვადასხვა სცენარით და მათ წონას გამოთვლებში. საბაზისო სცენარი ყველაზე სავარაუდო სცენარია და მისი წონა გამოთვლებში 50%-ია. პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარების წონა 25%-ია.

ისტორიული მონაცემების სტატისტიკური ანალიზის გამოყენებით ბანკმა შეაფასა ურთიერთქმედება მაკროეკონომიკურ ცვლადებსა და და დეფოლტის ალბათობას შორის.
ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების მომავალ ეკონომიკურ სცენარში შედის სამი მაკროეკონომიკური ინდიკატორი - მშპ-ის ზრდა, ლარი/აშშ დოლარი გაცვლითი კურსი და უძრავი ქონების ფასები. ჯგუფურად

შეფასებული პორტფელის შემთხვევაში, ბანკს შეუძლია შეაფასოს, თუ რა ზეგავლენა აქვს მშპ-ის ზრდას, წლიური ინფლაციის განაკვეთს, ლარი/აშშ დოლარის გაცვლით კურსს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია 2021 წლის 31 დეკემბერს გამოყენებულ 2021-2024 წლების საქართველოს ეკონომიკურ სცენარებში შესული ინდიკატორები, რომლებიც დიდ ზეგავლენას ახდენს მსზ-ზე.

	2022	2023	2024
მშპ-ის ზრდის დონე			
საბაზისო სცენარი	5.00%	4.00%	4.50%
აღმავალი სცენარი	6.00%	5.00%	4.50%
დაღმავალი სცენარი	2.00%	4.00%	5.00%
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის ცვლილება (წლიდან წლამდე)			
საბაზისო სცენარი	0.00%	0.00%	0.00%
აღმავალი სცენარი	4.00%	2.00%	2.00%
დაღმავალი სცენარი	-10.00%	2.00%	3.00%
უძრავი ქონების ფასის ცვლილება (წლიდან წლამდე)			
საბაზისო სცენარი	7.00%	5.00%	5.00%
აღმავალი სცენარი	6.00%	5.00%	5.50%
დაღმავალი სცენარი	9.00%	1.00%	3.00%
წლიური ინფლაცია			
საბაზისო სცენარი	7.00%	2.50%	3.00%
აღმავალი სცენარი	5.50%	3.00%	3.00%
დაღმავალი სცენარი	8.00%	4.00%	3.00%

პროგნოზირებული ურთიერთობა ეკონომიკურ ინდიკატორებსა და დეფოლტსა და დანაკარგის განაკვეთებს შორის სესხის პორტფელებში შემუშავდა ბოლო 5 წლის მონაცემების საფუძველზე.

ბანკმა ჩაატარა სენსიტიურობის ანალიზი, რომელიც უჩვენებს, თუ როგორ შეიცვლება სესხის პორტფელის მსზ მათ გამოთვლაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ცვლილებების შემთხვევაში. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ჯგუფურად შეფასებული მთლიანი მსზ, თუ თითოეული გამოყენებული დაშვება შეიცვლება 10%-ით. საილუსტრაციოდ, ცვლილებები იზოლირებულად არის ნაჩვენები და გამოყენებულია თითოეულ ალბათობის მიხედვით შეწონილ სცენარზე, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ეფუძნება.

	ცვლილება	საშუალო დეფოლტის ალბათობა	საშუალო LGD	ზეგავლენა მსზ-ზე (ლარი)
მშპ-ის ზრდის განაკვეთის სცენარის ცვლილება	10%	9.94%	17.75%	(199)
	-10%	10.31%	17.75%	199
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის სცენარის ცვლილება	10%	10.17%	17.75%	49
	-10%	9.98%	17.75%	(151)
ინფლაციის ზრდის განაკვეთის სცენარის ცვლილება	10%	10.17%	17.75%	45
	-10%	10.05%	17.75%	(78)
უძრავი ქონების ფასები	10%	10.12%	13.32%	(2,680)
	-10%	10.12%	22.68%	2,992

მსზ-ის გამოთვლა

როდესაც ზღვრული PD და LGD დგინდება თითოეული სეგმენტისათვის, ხდება სესხზე დანაკარგის რეზერვის გამოთვლა. ის დამოკიდებულია ჯგუფების რისკის მახასიათებლებზე: 12 თვიანი მსზ გამოითვლება 1-ელი ეტაპის ჯგუფებისთვის (31 დღეზე ნაკლები გადაცილება) და არსებობის მანძილზე მსზ მე-2 ან მე-3 ეტაპის ჯგუფებისათვის (30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება ან საკრედიტო კომიტეტების მიერ რესტრუქტურიზებული სესხი ან სხვა ხარისხობრივი ინდიკატორი). დანაკარგის რეზერვის გამოთვლის

შედეგი ბანკს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ჯგუფური შეფასების 45 კატეგორიიდან თითოეულის გაუფასურების განაკვეთი, რომლებიც გამოიყენება სესხზე დანაკარგის რეზერვის ფორმირებისათვის მთლიანი მოდელის ხელახლა გამოთვლამდე. გაუფასურების მოდელის გადათვლა მოხდა 2021 წლის დეკემბერში, უახლესი ინფორმაციის საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორაციული სესხები							
5	4,723	(2)	-	-	(2)	4,721	0.04%
5-	13,506	(25)	-	-	(25)	13,481	0.19%
6+	36,612	(195)	-	-	(195)	36,417	0.53%
6	53,783	(190)	(1,498)	(17)	(1,705)	52,078	3.17%
6-	75,759	(226)	(1,846)	(76)	(2,148)	73,611	2.84%
7+	46,640	(32)	(2,108)	(1,292)	(3,432)	43,208	7.36%
7	4,260	(1)	-	(21)	(22)	4,238	0.52%
10	16,921	-	-	(1,057)	(1,057)	15,864	6.25%
ურეიტინგო	18,633	(27)	-	-	(27)	18,606	0.14%
სულ კორპორაციული სესხები	**270,837**	**(698)**	**(5,452)**	**(2,463)**	**(8,613)**	**262,224**	**3.18%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	7,333	(73)	-	-	(73)	7,260	1.00%
5-	13,160	(70)	(63)	(36)	(169)	12,991	1.28%
6+	83,634	(456)	(924)	(740)	(2,120)	81,514	2.53%
6	130,115	(398)	(1,691)	(1,092)	(3,181)	126,934	2.44%
6-	17,408	(21)	(251)	(273)	(545)	16,863	3.13%
7+	2,859	-	-	-	-	2,859	0.00%
7	4,224	(2)	-	(935)	(937)	3,287	22.18%
7-	-	-	-	-	-	-	0.00%
8	907	-	-	(144)	(144)	763	15.88%
9	4,226	-	-	(509)	(509)	3,717	12.04%
ურეიტინგო	59,441	(298)	(1,040)	(614)	(1,952)	57,489	3.28%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**323,307**	**(1,318)**	**(3,969)**	**(4,343)**	**(9,630)**	**313,677**	**2.98%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	152,417	(227)	(127)	(2,932)	(3,287)	149,130	2.16%
სულ საცალო სესხები	**152,417**	**(227)**	**(127)**	**(2,932)**	**(3,287)**	**149,130**	**2.16%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(2,243)**	**(9,549)**	**(9,738)**	**(21,530)**	**725,029**	**1.79%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორაციული სესხები							
5	2,736	(22)	-	-	(22)	2,714	0.80%
5-	25,745	(78)	-	-	(78)	25,667	0.30%
6+	9,875	(7)	-	-	(7)	9,868	0.07%
6	108,343	(183)	(444)	(458)	(1,085)	107,258	1.00%
6-	56,561	(79)	(230)	(397)	(706)	55,855	1.25%
7+	11,926	-	(1,568)	(1,355)	(2,923)	9,003	24.51%
7	-	-	-	-	-	-	0.00%
10	12,826	-	-	(198)	(198)	12,628	1.54%
ურეიტინგო	3,585	(113)	(46)	-	(159)	3,426	4.44%
სულ კორპორაციული სესხები	**231,597**	**(482)**	**(2,288)**	**(2,408)**	**(5,178)**	**226,419**	**2.24%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	-	-	-	-	-	-	0.00%
5-	4,828	(36)	-	-	(36)	4,792	0.75%
6+	8,247	(161)	(135)	(83)	(379)	7,868	4.60%
6	65,382	(386)	(754)	(741)	(1,881)	63,501	2.88%
6-	69,719	(896)	(1,256)	(849)	(3,001)	66,718	4.30%
7+	13,681	-	(417)	(1,405)	(1,822)	11,859	13.32%
7	2,414	-	-	(105)	(105)	2,309	4.35%
7-	4,780	-	(36)	(389)	(425)	4,355	8.89%
8	2,588	-	-	(191)	(191)	2,397	7.38%
9	655	-	-	-	-	655	0.00%
ურეიტინგო	18,439	(537)	(392)	(429)	(1,358)	17,081	7.36%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**190,733**	**(2,016)**	**(2,990)**	**(4,192)**	**(9,198)**	**181,535**	**4,82%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	114,002	(946)	(2127)	(2,556)	(5,629)	108,373	4.94%
სულ საცალო სესხები	**114,002**	**(946)**	**(2,127)**	**(2,556)**	**(5,629)**	**108,373**	**4.94%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**536,332**	**(3,444)**	**(7,405)**	**-(9,156)**	**(20,005)**	**516,327**	**3.73%**

ბანკის სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით, კორპორაციული და მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხებში შედის ინდივიდუალური მეწარმეებისა და იურიდიული პირების სესხები. ბანკი საცალო სესხებს, რომლებიც ფიზიკურ პირებზე გაცემულ სესხებს მოიცავს, შიდა საკრედიტო რეიტინგით არ ამუშავებს. მცირე და საშუალო ბიზნესზე გაცემული რამდენი სესხი გაცემულია ინდივიდუალურ მეწარმეებზე.

რესტრუქტურიზებული სესხები

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე პირობების ცვლილება, როგორც წესი, ხდება კლიენტებთან ურთიერთობის განვითარების პროცესის ფარგლებში ან მსესხებლის მდგომარეობის გაუარესების დროს. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, მოლაპარაკების შედეგად შესაძლოა გაგრძელდეს სესხის გადახდის ვადა ან შეიცვალოს გადახდის გეგმა, რომლის მიხედვითაც ბანკი შეღავათიან საპროცენტო განაკვეთს სთავაზობს იმ მსესხებლებს, რომლებიც ნამდვილად მძიმე ვითარებაში აღმოჩნდნენ. ამის შედეგად, აქტივი კვლავაც ვადაგადაცილებული რჩება და ინდივიდუალურად გაუფასურებულია, თუ ხელმეორე მოლაპარაკების შედეგად დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისა და ძირითადი თანხის გადახდა ნაკლებია აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაზე. სხვა შემთხვევაში, მოლაპარაკებების შედეგად იდება ახალი ხელშეკრულება, რომელიც ახალ სესხად განიხილება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია იმ ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, კლასების მიხედვით, რომელთა პირობები შეიცვალა:

ფინანსური აქტივის კლასი	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კლიენტებზე გაცემული სესხები	68,813	66,333
გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის	(9,989)	(7,410)

გარდა ამისა, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 60,097 ათასი ლარის საბალანსო ღირებულების სესხებმა 2021 წელს კოვიდ-19-ის გამო ისარგებლა გადახდებთან დაკავშირებული შეღავათიანი პერიოდით (2020: 208,000 ლარი).

გაუნაღდებელ სასესხო ვალდებულებებთან მიმართებაში ბანკი პოტენციურად ექვემდებარება ამგვარი ვალდებულებების მთლიანი ოდენობის დანაკარგს. თუმცა, დანაკარგის სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია, ვინაიდან პირობითი ვალდებულებების უმეტესობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებების გარკვეულ პირობებზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოძრაობა ეტაპების მიხედვით

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2021	**252,222**	**198,889**	**85,221**	**536,332**
ახალი წარმოშობილი სესხები	437,575	-	-	453,575
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	88,344	(88,344)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(105,223)	105,223	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(37,525)	37,525	-
სესხების დაფარვა	(137,801)	(54,995)	(31,310)	(224,106)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(187)	(91)	24	(254)
საკურსო სხვაობა	(11,180)	(4,590)	(3,217)	(18,987)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2021	**539,750**	**118,567**	**88,243**	**746,561**

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2021	**3,444**	**7,405**	**9,156**	**20,005**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	**11,439**	-	-	11,439
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,524	**(2,524)**	**-**	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(9,841)	**9,841**	**-**	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	**(4,531)**	**4,531**	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	**1,126**	**378**	1,504
სესხების დაფარვა	(1,760)	**(3,470)**	**(2,821)**	(8,051)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(3,538)	**1,774**	**(1,980)**	(3,744)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	**-**	**654**	654
საკურსო სხვაობა	(26)	**(72)**	**(180)**	(278)
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2021	**2,242**	9,549	9,738	21,530

2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2020			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2020	**370,392**	**14,616**	**43,706**	**428,714**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში:	288,947	-	-	288,947
ახალი წარმოშობილი სესხები	2,288	(2,288)	-	-
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	(247,737)	247,737	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	-	(59,466)	59,466	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	(183,916)	(2,981)	(20,405)	(207,302)
სესხების დაფარვა	(77)	(319)	(181)	(577)
საკურსო სხვაობა	22,325	1,590	2,635	26,550
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2021	**252,222**	**198,889**	**85,221**	**536,332**

2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2020			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2020	**3,261**	**264**	**4,217**	**7,742**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	5,841	-	-	**5,841**
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2	(2)	-	**-**
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(6,630)	6,630	-	**-**
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(416)	416	**-**
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	2,377	1,047	6,083	**9,507**
სესხების დაფარვა	(1,163)	(154)	(1,308)	**(2,625)**
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(282)	(19)	(1,139)	**(1,440)**
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	536	**536**
საკურსო სხვაობა	38	55	351	**444**
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 31 დეკემბერი, 2020	**3,444**	**7,405**	**9,156**	**20,005**

მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება

ბანკის მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება ცვალებადია და განპირობებულია როგორც ინდივიდუალური რისკებით, ასევე საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებული ზოგადი რისკებითაც.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო ფინანსური აქტივების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკდამოკიდებულებას. ბალანსის უწყისში ასახული ფინანსური აქტივების მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე ან უზრუნველყოფამდე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალამდე. პირობითი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება წარმოდგენილია ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ღირებულებითიმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფა, საპასუხო მოთხოვნები ან გარანტია გაუფასურდა და პირობითი ვალდებულებება ან კრედიტის გაცემის ვალდებულება არ სრულდება. წმინდა რისკდამოკიდებულება არის მთლიანი რისკდამოკიდებულება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით.

31 დეკემბერი, 2021	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	105,840	105,838
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,836	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	815	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	746,561	725,031
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,328	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	4,179	3,949
გარანტიები და აკრედიტივები	7,714	7,631

31 დეკემბერი, 2020	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება

ფული და ფულის ქვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	35,052	35,051
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	50,365	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	862	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	536,332	516,327
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,315	17,293
სხვა ფინანსური აქტივები	300	140
გარანტიები და აკრედიტივები	7,300	6,652

გარესაბალანსო რისკი

გარესაბალანსო რისკების სამართავად გამოიყენება რისკის მართვის არსებითად ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც საბალანსო რისკების შემთხვევაში. სასესხო ვალდებულების შემთხვევაში, კლიენტებსა და კონტრაგენტებზე გავრცელდება კრედიტის მართვის ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც სესხებისა და ავანსების შემთხვევაში. ბანკმა უზრუნველყოფა შეიძლება მოითხოვოს კონტრაგენტის ფინანსური სიძლიერისა და გარიგების ხასიათის მიხედვით.

გეოგრაფიული კონცენტრაცია

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ წესებთან დაკავშირებულ რისკებს და აფასებს მათ გავლენას ბანკის საქმიანობაზე. 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები კონცენტრირებული იყო საქართველოში.

აქტივებისა და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

	საქართველო	სხვა არა ეთგო-ს ქვეყნები	ეთგო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2021 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ექვივალენტები	108,215	2,787	5,167	116,170
ავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,835	-	-	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	-	815	0	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	717,858	5,604	1,569	725,031
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	3,949	-	-	3,949
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	948,220	9,206	6,736	964,163
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	68	432,910	-	432,978
კლიენტების დეპოზიტები	366,596	16,451	2,218	385,265
საიჯარო ვალდებულება	2,206	-	-	2,206
სუბორდინირებული სესხი	-	31,057	-	31,057
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,306	-	-	4,306
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**373,176**	**480,418**	**2,218**	**855,812**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**575,044**	**(471,212)**	**4,518**	**108,351**

	საქართველო	სხვა არა ეთგო-ს ქვეყნები	ეთგო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2021 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				

ფული და ფულის ექვივალენტები	37,099	549	5,384	43,032
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	50,364	-	-	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	-	862	-	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	512,836	3,097	394	516,327
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,293	-	-	17,293
სხვა ფინანსური აქტივები	140	-	-	140
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	617,786	4,508	5,778	628,072
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	69	313,468	-	313,537
კლიენტების დეპოზიტები	169,533	15,058	1,713	186,304
საიჯარო ვალდებულება	2,654	-	-	2,654
სუბორდინირებული სესხი	-	32,862	-	32,862
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,872	-	-	1,872
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**174,128**	**361,388**	**1,713**	**537,229**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**443,658**	**(356,880)**	**4,065**	**90,843**

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასის მიხედვით

ფინანსური აქტივები ხარისხდება საერთაშორისო სააგენტო "ფიტჩის" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით. ააა მაქსიმალური რეიტინგია. საინვესტიციო რანგის ფინანსური აქტივების რეიტინგი მერყეობს AAA-BBB ფარგლებში. ამ უკანასკნელზე ნაკლები რეიტინგის მქონე ფინანსური აქტივები ითვლება სპეკულაციურად.

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

31 დეკემბერი, 2021	AAA	AA	A	BBB	<BBB	შეუფასებელი	სულ
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	-	2,787	113,382	-	**116,169**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	100,835	-	**100,835**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	-	-	**815**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	9,886	715,145	**725,031**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,309	-	**17,309**
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	3,949	**3.949**
31 დეკემბერი, 2020							
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	-	54	42,483	-	**43,032**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	9 -	50,364	-	**50,364**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	862	-	-	-	-	**862**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	18,300	498,027	**516,327**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,293	-	**17,293**
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	140	**140**

კლიენტებზე გაცემული სესხებისგან განსხვავებული ფინანსური აქტივების დახარისხება ხდება საერთაშორისო სააგენტოების, "ფიტჩი", "სტანდარდ & ფუარზი" და "მუდისი" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით.

საბანკო ინდუსტრიას ზოგადად ახასიათებს საკრედიტო რისკი კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ბანკთაშორისი დეპოზიტების გამო. კლიენტებზე გაცემული სესხების შემთხვევაში რისკდამოკიდებულება კონცენტრირებულია საქართველოს ფარგლებში. რისკდამოკიდებულება რეგულარულ მონიტორინგს

ექვემდებარება რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი საკრედიტო ლიმიტებისა და კრედიტუნარიანობის მოთხოვნების დაცვა.

საქართველოს საკრედიტო რეიტინგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების თანახმად შეესაბამება – ბბ-ს.

ბანკი ახორციელებს მრავალ გარიგებას, სადაც კონტრაგენტები არ არიან შეფასებულნი საერთაშორისო შეფასების სააგენტოების მიერ. ბანკმა შეიმუშავა შეფასების შიდა მოდელი, რის მიხედვითაც იგი განსაზღვრავს კონტრაგენტის რეიტინგს. მსესხებელთა შეფასების მიზნით ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის დადგენის მეთოდოლოგია. ამ მეთოდის საშუალებით მსესხებელს რეიტინგი ენიჭება ფინანსური ინფორმაციის გამჭვირვალობის, აუდირებული ფინანსური ანგარიშების, მმართველობის ხარისხის, კონკურენტუნარიანობის, საბაზრო წილის, დაკავშირებული მხარეებისა და სხვა ინდიკატორების მიხედვით.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინებისა და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას, როცა მათი ვადა ამოიწურება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს ზემოთ აღნიშნულ რისკებს ვადიანობის ანალიზის საფუძველზე და განსაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას შემდგომი ფინანსური პერიოდისათვის. მიმდინარე ლიკვიდურობის კონტროლი ხორციელდება ხაზინის მიერ, რომლის ფუნქციაც არის ფულად ბაზრებზე გარიგებების დადება მიმდინარე ლიკვიდობის შესანარჩუნებლად და ფულადი ნაკადების ოპტიმიზაციისათვის.

ლიკვიდობის რისკის სამართავად, ბანკი ახორციელებს ყოველდღიურ მონიტორინგს კლიენტებისგან მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებსა და ბანკის ოპერაციებზე, რომელიც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. დირექტორატი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ წილზე გასანაღდებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესხო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განაღდების მოთხოვნია მისი მოულოდნელი წარმოქმნისას.

ლიკვიდობის რისკის გასაკონტროლებლად, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტისა (სხვაობა აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის) და მთლიანი აქტივების ფარდობაზე ბანკი აწესებს ზღვარს. აღნიშნული ზღვრის დარღვევის შემთხვევაში კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას კორექციული ზომების შემოღების შესახებ.

ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ანალიზი:

(a) ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც გამოიანგარიშება ფინანსური ვალდებულებების დაუდისკონტირებელი ფულადი სახსრების (სესხის ძირითადი თანხა და პროცენტი) იმ უახლოესი თარიღით, როდესაც ბანკი ვალდებულია დაფაროს ვალდებულება; და

(b) ფინანსური აქტივებისთვის განსაზღვრული დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც იანგარიშება ფინანსურ აქტივებზე (პროცენტის ჩათვლით) არადისკონტირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის საფუძველზე, რომელიც მიღებული იქნება აქტივებზე კონტრაქტით გათვალისწინებულ დაფარვის ვადაში, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბანკი ფულადი სახსრების შემოდინებას სხვა დროს ვარაუდობს.

შემდეგ ცხრილში გაანალიზებულია ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკები. ქვემოთ მოცემული მონაცემები ეფუძნება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადებს:

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2021 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.12%	89,270	-	-	-	-	-	**89,270**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.44%	100,835	-	-	-	-	-	**100,835**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.04%	43,517	27,527	139,720	260,296	253,971	-	**725,031**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,902	5,679	-	**17,309**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**233,866**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**259,650**	**-**	**932,445**
ფული და ფულის ექვივალენტები		26,899	-	-	-	-	-	**26,899**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრიტუტების მიმართ		-	-	-	-	815	-	**815**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		3,949	-	-	-	-	-	**3,949**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		30,848	-	-	-	815	54	**31,717**
სულ ფინანსური აქტივები		**264,714**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**260,465**	**54**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	68	1,768	37,893	393,249	-	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,203	10,146	44,266	32,444	7,915	-	**316,974**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	76	154	686	1,290	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	81	-	-	-	30,976	-	**31,057**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,428**	**12,068**	**82,845**	**426,983**	**38,891**	**-**	**783,215**
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	-	**68,262**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,306	-	-	-	-	-	**4,306**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**72,426**	**-**	**132**	**-**	**40**	**-**	**72,598**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**294,854**	**12,068**	**82,977**	**426,983**	**38,931**	-	**855,813**
საპროცენტო პოზიცია		11,438	15,943	56,875	(155,785)	220,759	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		11,438	27,381	84,256	(71,529)	149,230	149,230	
ლიკვიდობის პოზიცია		(30,140)	15,943	56,743	(155,785)	221,534	54	3,734)
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**(30,140)**	**(14,197)**	**42,546**	**(113,239)**	**108,295**	**108,309**	

ცხრილში კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები ნაჩვენებია 1 თვემდე ვადაში. ბანკის გამოცდილების მიხედვით, ისტორიული გამოცდილებიდან გამომდინარე მოთხოვნამდე ანაბრების ნახევარი 1 წლის ვადით არის განთავსებული.

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2020 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.06%	23,178	-	-	-	-	-	**23,178**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.51%	50,364	-	-	-	-	-	**50,364**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.23%	30,024	19,224	112,353	191,456	163,270	-	**516,327**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	483	-	10,887	5,679	-	**17,293**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**103,810**	**19,707**	**112,353**	**202,343**	**168,949**	**-**	**607,162**
ფული და ფულის ექვივალენტები		19,854	-	-	-	-	-	**19,854**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრიტუტების მიმართ		-	-	-	-	862	-	**862**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		140	-	-	-	-	-	**140**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		19,994	-	-	-	862	54	**20,910**
სულ ფინანსური აქტივები		**123,804**	**19,707**	**112,353**	**202,343**	**169,811**	**54**	**628,072**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.50%	70	4,066	99,078	210,323	-	-	**313,537**
კლიენტების დეპოზიტები	4.63%	89,221	4,506	34,011	14,615	5,685	-	**148,038**
საიჯარო ვალდებულება	5.84%	76	155	687	1,736	-	-	**2,654**
სუბორდინირებული სესხი	5.00%	96	-	-	-	32,766	-	**32,862**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**89,463**	**8,727**	**133,776**	**226,674**	**38,451**	**-**	**497,091**
კლიენტების დეპოზიტები		38,257	9	-	-		-	**38,266**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		1,872	-	-	-	-	-	**1,872**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**40,129**	**9**	**-**	**-**	**-**	**-**	**40,138**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**129,592**	**8,736**	**133,776**	**226,674**	**38,451**	-	**537,229**
საპროცენტო პოზიცია		14,347	10,980	(21,423)	(24,331)	130,498	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		14,347	25,327	3,904	(20,427)	110,071	110,071	
ლიკვიდობის პოზიცია		(5,788)	10,971	(21,423)	(24,331)	131,360	54	3,734)
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**(5,788)**	**5,183**	**(16,240)**	**(40,571)**	**90,789**	**90,843**	

შემდეგი ცხრილები დეტალურად წარმოადგენს ბანკის დარჩენილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს გადახდის წინასწარ შეთანხმებული პერიოდით. ცხრილი შედგა არადისკონტირებული ფულადი სახსრების გადინების საფუძველზე ბანკის მიერ მათი დაფარვის ყველაზე ადრეული თარიღის გათვალისწინებით. ცხრილი მოიცავს პროცენტისა და ძირითადი თანხის ფულადი სახსრების მოძრაობას. იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო ხარჯები ემყარება ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, არადისკონტირებული თანხები გამომდინარეობს საპროცენტო განაკვეთის მრუდებიდან საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. კონტრაქტით გათვალისწინებული დაფარვის ვადა ემყარება ყველაზე ადრეულ თარიღს, როდესაც ბანკს შეიძლება მოუწიოს თანხის დაფარვა.

კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები შედის 1 თვემდე ლიკვიდობის კატეგორიაში, რადგან კონტრაქტის მიხედვით, ნებისმიერი თანხა შეიძლება გატანილი იქნეს კლიენტის მოთხოვნისთანავე.ბანკის მთავარი დეპოზიტარები არიან ის მსესხებლები, რომლებიც, სასესხო ხელშეკრულების მიხედვით, ვალდებულნი არიან, ბანკში იქონიონ მოქმედი ანგარიშები და შეინარჩუნონ გარკვეული ბრუნვა. ამდენად, ბანკის

ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მიმდინარე ანგარიშებიდან სავარაუდო გადინება მნიშვნელოვნად განსხვავდება საკონტრაქტო ლიკვიდობისგან.

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2021 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	66	1,770	38,333	407,274	-	**447,445**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,516	10,302	46,711	39,743	8,621	**327,893**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	86	171	750	1,362	-	**2,369**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	119	227	1,059	5,625	33,511	**40,541**
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,789**	**12,470**	**86,853**	**454,004**	**42,132**	**818,248**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	68,292
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,306	-	-	-	-	4,306
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		72,426	-	132	-	40	72,598
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**295,215**	**12,470**	**86,985**	**454,004**	**42,172**	**890,846**

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2020 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.50%	70	4,076	99,893	222,298	-	326,337
კლიენტების დეპოზიტები	4.63%	89,416	4,596	35,885	17,383	7,090	154,370
საიჯარო ვალდებულება	5.84%	89	179	778	1,862	-	2,908
სუბორდინირებული სესხი	5.00%	139	265	1,235	6,558	37,065	45,262
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**89,714**	**9,116**	**137,791**	**248,101**	**44,155**	**528,877**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		38,257	9	-	-	-	**38,266**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		1,872	-	-	-	-	**1,872**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**40,129**	**9**	**-**	**-**	-	**40,138**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**129,843**	**9,125**	**137,791**	**248,101**	**44,155**	**569,015**

ზემოთ მოცემულ ცხრილში ვადიანობა საკონტრაქტო პირობებს შეესაბამება. თუმცა, არსებული კანონმდებლობით, ფიზიკურ პირს უფლება აქვს, ვადამდე ადრე გაწყვიტოს საანაბრე ხელშეკრულება.

ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისათვის (არაწარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში) მოცემული თანხები შეიცვლება, თუ ცვლადი განაკვეთი განსხვავდება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისგან.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის იმის რისკი, რომ ბანკის მოგებაზე ან კაპიტალზე ან მის მიერ მიზნების მიღწევის უნარზე უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს საბაზრო განაკვეთების ან ფასების დონის ცვლილება ან მერყეობა. საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკსა და სხვა რისკებს. ბანკის მიერ

რისკების გამოთვლის მეთოდებში და იმ რისკებში, რომლებსაც ის ექვემდებარება, ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია. ასევე, არ შეცვლილა რისკების მართვისა და გაზომვის მეთოდები.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ბანკის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის შენარჩუნებით, რაც უზრუნველყოფს ბანკის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური ზედამხედველობის სამმართველო აწარმოებს ბანკის მიმდინარე ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს, აფასებს მის მგრძნობიარობას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და ამ განაკვეთის ცვლილების ზეგავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

მგრძნობიარობა საპროცენტო განაკვეთის მიმართ

პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების გზით ბანკი მართავს სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის მდგომარეობის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად. ბანკის ხელმძღვანელობა ახორციელებს ბანკის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს, აფასებს ბანკის მგრძნობიარობას სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მთავარ ინსტრუმენტს წარმოადგენს საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარის დაწესება და მისი მონიტორინგი. ბანკის საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის მიხედვით, საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარი წესდება იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო განაკვეთებში 2%-იანი ცვლილებით გამოწვეული დანაკარგი არ უნდა აჭარბებდეს წლიურ ბიუჯეტში მოცემული წმინდა საპროცენტო შემოსავლის 12%-ს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიმართ მგრძნობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრა ,,რისკის ცვალებადობის შესაძლო მისაღებ ცვლილებებზე" დაყრდნობით. ამ ცვლილებების დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და გათვალისწინებულია ანგარიშებში რისკების თაობაზე, რომლებსაც ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას წარუდგენენ.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2013 წ. 1 იანვრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2021 წ. 31 დეკემბერს		2020 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ექვივალენტები	1,785	(1,785)	464	(464)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	2,017	(2,017)	1,007	(1,007)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	14,501	(14,501)	10,327	(10,327)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	346	(346)	346	(346)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(8,660)	8,660	(6,271)	6,271
კლიენტების დეპოზიტები	(6,339)	6,339	(2,961)	2,961
საიჯარო ვალდებულება	(44)	44	(53)	53
სუბორდინირებული სესხი	(621)	621	(657)	657
წმინდა ზეგავლენა მოგებაზე მოგების გადასახადამდე	**2,985**	**(2,985)**	**2,202**	**(2,202)**

ზეგავლენა აქციონერთა კაპიტალზე:

	2021 წ. 31 დეკემბერს		2020 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ექვივალენტები	1,517	(1,517)	394	(394)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	1,714	(1,714)	856	(856)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	12,326	(12,326)	8,778	(8,778)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	294	(294)	294	(294)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(7,361)	7,361	(5,330)	5,330
კლიენტების დეპოზიტები	(5,388)	5,388	(2,517)	2,517
საიჯარო ვალდებულება	(37)	37	(45)	45
სუბორდინირებული სესხი	(528)	528	(558)	558
წმინდა ზეგავლენა კაპიტალზე	**2,537**	**(2,537)**	**1,872**	**(1,872)**

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი განიმარტება, როგორც რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულება შეიცვლება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობასთან ერთად. ძირითადი უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების რყევა გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი სავალუტო რისკს აკონტროლებს ღია სავალუტო პოზიციის მართვით, რაც ბანკს აძლევს საშუალებას, მინიმუმამდე დაიყვანოს ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში სხვა ვალუტების კურსის ცვალებადობის შედეგად განცდილი დანაკარგები. სახაზინო განყოფილება ახორციელებს ბანკის ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიურ მონიტორინგს, რათა სებ-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობა უზრუნველყოფილი იქნეს.

ბანკის ღია პოზიციები იმ ვალუტების მიხედვით, რომლებშიც იგი ფლობს აქტივებსა და ვალდებულებებს:

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 3.0976 ლარი	ევრო 1 ევრო = 3.0540 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2021 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ექვივალენტები	77,246	24,939	13,793	191	**116,169**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	58,700	42,135	-	**100,835**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	**815**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	200,431	287,366	237,234	-	**725,031**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	-	**17,309**
სხვა ფინანსური აქტივები	284	2,333	1,332	-	**3,949**
სულ ფინანსური აქტივები	**295,324**	**374,153**	**294,494**	**191**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	163,759	269,219	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	193,804	165,257	26,130	75	**385,266**
საიჯარო ვალდებულება	-	1,936	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხები	270.00	31,057	-	-	**31,057**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,197	1,587	1,463	59	**4,306**
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**195,271**	**363,596**	**296,812**	**134**	**855,813**
ღია პოზიცია	**100,053**	**10,557**	**(2,318)**	**57**	

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 3.2766 ლარი	ევრო 1 ევრო = 4.0233 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2020 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ექვივალენტები	23,487	15,317	4,093	135	**43,032**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	20,779	29,585	-	**50,364**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	862	-	-	**862**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	143,525	260,137	112,665	-	**516,327**
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,293	-	-	-	**17,293**
სხვა ფინანსური აქტივები	140	-	-	-	**140**
სულ ფინანსური აქტივები	**184,499**	**297,095**	**146,343**	**135**	**628,072**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	186,252	127,285	-	**313,537**
კლიენტების დეპოზიტები	84,927	92,981	8,278	118	**186,304**
საიჯარო ვალდებულება	343	2,311	-	-	**2,654**
სუბორდინირებული სესხები	-	32,862	-	-	**32,862**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,479	319	74	-	**1,872**
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**86,749**	**314,725**	**135,637**	**118**	**537,229**
ღია საბალანსო პოზიცია	**97,750**	**(17,630)**	**10,706**	**17**	

მგრძნობიარობა სავალუტო რისკის მიმართ. შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ბანკის მგრძნობიარობას აშშ დოლარის ლართან კურსის 25%-იან ზრდასა და შემცირებასთან მიმართებაში. 25% არის მგრძნობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და წარმოადგენს ხელმძღვანელობის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შეფასებას. მგრძნობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი ერთეულების მიმდინარე ნაწილს და აკორექტირებს მათს გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 25%-იანი ცვლილებით.

ავლენა წმინდა მოგებასა და კაპიტალზე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2021 წ. 31 დეკემბერი		2020 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	2,639	(2,639)	(4,408)	4,408
გავლენა კაპიტალზე	2,243	(2,243)	(3,746)	3,746

	2021 წ. 31 დეკემბერი		2020 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(580)	580	2,677	(2,677)
გავლენა კაპიტალზე	(493)	493	2,275	(2,275)

მგრძნობიარობის ანალიზის შეზღუდვები. ზემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითად დაშვებებში მომხდარი ცვლილებების შედეგებს, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძნობიაროზა არ არის წრფივი და უფრო დიდი ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან გამომდინარე.

მგრნობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ბანკის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ბანკის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად, ბანკის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. სხვადასხვა დონის მიმართ საინვესტიციო ბაზრის მოძრაობის პარალელურად, მმართველობითი ზომები შეიძლება მოცავდეს ინვესტიციების გაყიდვას, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებას და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელებას. ამის შედეგად, დაშვებებში ცვლილებებს შეიძლება არ ჰქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ, როდესაც აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ ვითარებაში აქტივებისა და ვალდებულებების გაზომვის განსხვავებულმა მეთოდებმა შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

სხვა შეზღუდვები მგრძნობიარობის ანალიზში მოიცავს ჰიპოთეტიური საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ბანკის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობის შედეგად ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების მერყეობის რისკი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისთვის, ან მისი გამომშვებისთვის სპეციფიური ფაქტორებით, თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიანი ქაღალდზე მოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მისი პროდუქტების საფასო რისკი, რომელიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს. თუმცა, ბანკი არ ფლობს ბაზარზე კვოტირებადი ფასიანი ქაღალდების პორტფელს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს ისეთი ზარალის რისკს, რომელიც წარმოიშობა სისტემის მოშლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის და გარე მოვლენების შედეგად. თუ კონტროლი არ მუშაობს, საოპერაციო რისკმა შეიძლება ავნოს კომპანიის რეპუტაციას, გამოიწვიოს სამართლებრივი სირთულეები და ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ შეამცირებს ყველა საოპერაციო რისკს, მაგრამ იგი ცდილობს, მართოს აღნიშნული რისკები და აკონტროლოს გარემო პოტენციური რისკების მონიტორინგისა და მათზე ადეკვატური რეაგირების საშუალებით. მართვის მექანიზმები მოიცავს მოვალეობების გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შედარების ეფექტიან პროცედურებს, პერსონალის განათლებასა და პროცესების შეფასებას.

28. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან

ქვემოთ მოცემულია ინფორმაცია ბანკსა და მის დაკავშირებულ მხარეებთან განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

	31 დეკემბერი, 2021		31 დეკემბერი, 2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
ფული და ფულის ექვივალენტები	4,352	116,169	5,384	43,032
- დამფუძნებელი	3,750		3,183	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	602		2,201	
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	790	746,561	687	536,332
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	446		474	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	344		214	
კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების რეზერვი	(1)	(21,530)	(2)	(20,005)
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(1)		(1)	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	-		(1)	
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	432,910	432,978	313,468	313,537
- დამფუძნებელი	432,910		313,468	
კლიენტების დეპოზიტები	1,016	385,266	687	186,304
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	228		223	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	788		463	
სუბორდინირებული სესხები	31,057	31,057	32,862	32,862
- დამფუძნებელი	31,057		32,862	

დირექტორებისა და უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება მოიცავს:

	2021		2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება:				
- თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი	805	10,991	944	8,268
სულ	**805**	**10,991**	**944**	**8,268**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	2021		2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით	55	39,943	59	39,943
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	41			
(დამფუძნებლის ან ბანკის)	-		45	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	14		14	
საპროცენტო ხარჯი	(9,091)	(14,340)	(8,575)	(14,340)
- დამფუძნებელი	(9,081)		(8,562)	
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(2)			
ბანკში			(5)	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	(7)		(8)	
საკომისიო ხარჯები	(98)	(1,860)	(64)	(1,860)
- დამფუძნებელი	(98)		(64)	
წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებზე	(2)	3,382	(63)	3,382
- დამფუძნებელი	(2)		(63)	
საოპერაციო ხარჯები	(811)	(17,756)	(944)	(13,673)
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(811)		(944)	

29. შემდგომი მოვლენები

2022 წლის 21 თებერვალს რუსეთის პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა დონეცკის სახალხო რესპუბლიკისა და ლუგანსკის სახალხო რესპუბლიკის აღიარების ბრძანებებს. 2022 წლის 24 თებერვალს გამოცხადდა უკრაინაში სპეციალური ოპერაციის განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილება. აღნიშნულის შემდეგ შეერთებულმა შტატებმა, გაერთიანებულმა სამეფომ, ევროკავშირმა და სხვა ქვეყნებმა გამოაცხადეს, რომ სანქციებში მოექცევიან რუსეთის გარკვეული თანამდებობის პირები, ბიზნესმენები და კომპანიები. ამ მოვლენებმა შეიძლება გამოიწვიოს რუსული ბიზნესისათვის საერთაშორისო კაპიტალსა და საექსპორტო ბაზრებზე ნაკლები წვდომა, რუსული რუბლის გაუფასურება, კაპიტალის ბაზრების შემცირება და სხვა უარყოფითი ეკონომიკური შედეგები.

საქართველოს ეკონომიკის ორი მსხვილი სექტორი, კერძოდ, მეღვინეობა და ტურიზმი, მკვეთრადაა დამოკიდებული რუსეთის ბაზარზე. 2021 წელს ქართული ღვინის ექსპორტის 55% რუსეთზე მოდიოდა და შეადგინა სულ 130 მილიონი აშშ დოლარი, მეორე ადგილზე ექსპორტის მხრივ კი იყო უკრაინა 25 მილიონი აშშ დოლარით. ტურიზმის თვალსაზრისითაც მოგზაურების დიდი ნაწილი რუსეთსა და უკრაინაზე მოდის.

ამ და სხვა მოვლენების ზეგავლენა ბანკის მომავალ ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე ამ ეტაპზე ძნელი განსაჭვრეტია.

სააქციო საზოგადოება
ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური ანგარიშგება და
მმართველობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის
მდგომარეობით

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

სარჩევი

	გვერდი
ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებასა და დამტკიცებაზე	1
მმართველობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის:	
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა	12-14
ფინანსური ანგარიშგება 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით:	
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში	15
მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში	16
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში	17
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში	18
ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები	
1. ორგანიზაცია	19
2. მომზადების საფუძველი	19
3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება	21
4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა	22
5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების არასარწმუნოობის ძირითადი წყაროები	39
6. ფული და ფულის ექვივალენტები	40
7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	40
8. კლიენტებზე გაცემული სესხები	41
9. ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	44
10. ძირითადი საშუალებები	45
11. სხვა აქტივები	46
12. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	47
13. კლიენტების დეპოზიტები	48
14. საიჯარო ვალდებულება	48
15. სუბორდინირებული სესხი	49
16. სხვა ვალდებულებები	50
17. სააქციო კაპიტალი	50
18. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე	50
19. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი	51
20. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები	52
21. წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე	52
22. საოპერაციო ხარჯები	53
23. მოგების გადასახადი	53
24. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები	54
25. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება	56
26. კაპიტალის რისკის მართვა	58
27. რისკის მართვის პოლიტიკა	61
28. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან	85
29. შემდგომი მოვლენები	86

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მის მიერ წარმოებული ოპერაციების შედეგებს, ფულადი სახსრების მოძრაობასა და კაპიტალში ცვლილებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს") შესაბამისად. ხელმძღვანელობა აგრეთვე, პასუხისმგებელია მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობის ანგარიშის მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულად შესრულებაზე;
- ინფორმაციის წარდგენაზე, ბუღალტრული პოლიტიკების ჩათვლით, რომელიც უზრუნველყოფს მართებული, საიმედო, შესადარი და გასაგები ინფორმაციის არსებობას;
- დამატებითი ინფორმაციის წარდგენის უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიური მოთხოვნები არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ მომხმარებელმა გააანალიზოს კონკრეტული გარიგების და სხვა მოვლენებისა და პირობების გავლენა ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ შედეგებზე;
- ბანკის მიერ მოქმედი საწარმოს დაშვების პრინციპის საფუძველზე მუშაობის უნარის შეფასებაზე;
- მმართველობის ანგარიშში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციის განმარტებაზე; და
- ფინანსური ანგარიშგების შესატყვისი მმართველობის ანგარიშის მომზადებაზე.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ბანკში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც წარმოადგენს და ხსნის ბანკის გარიგებებს და ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ბანკის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ფასს-ის მოთხოვნებთან ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ბანკის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თაღლითობისა და სხვა დარღვევების თავიდან აცილებასა და აღმოჩენაზე.

2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიშიბანკის დირექტორატის მიერ დამტკიცებულია გამოსაშვებად 2022 წლის 7 მარტს.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

მიმოხილვა

სააქციო საზოგადოება „ხალიკ ბანკ საქართველო“ (`ბანკი“) არის სს “ყაზახეთის სახალხო ბანკის“ საკუთრებაში არსებული შვილობილი კომპანია, რომელიც საქართველოს ბაზარზე 2008 წლიდან ოპერირებს.

2009 წელს ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენდა საბანკო პროდუქტების გასაყიდად ყველა აუცილებელი პირობის შექმნა, კერძოდ, საბანკო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვა და საოპერაციო საქმიანობის ფორმალიზება.

2010 წლიდან მოყოლებული ბანკი აქტიური ოპერაციებითაა დაკავებული და საფონდო ბაზარზე ახორციელებს სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების შესყიდვისა და ბანკთაშორის ტრანზაქციებს. 2010 წლის პირველი კვარტლის შემდეგ ბანკი ჩაერთო სესხების გაცემის აქტიურ პროცესში, რაც დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს.

ბანკს აქვს რვა კარგად მოწყობილი წარმომადგენლობითი ოფისი (ფილიალი), აგრეთვე ბანკომატებისა და გადახდის ტერმინალების ქსელი. რვიდან ორი ფილიალი განთავსებულია ქვეყნის დედაქალაქის გარეთ (ბათუმსა და ქუთაისში), დარჩენილი ექვსი ფილიალი კი ფუნქციონირებს დედაქალაქში.

ბანკის მიზანია, წარმატებული საქმიანობა გააგრძელოს ყველა საბაზრო სეგმენტში, მათ შორის, საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის, კორპორაციული ბიზნესის სეგმენტებში. ამ მიზნით ბანკი კლიენტებს სთავაზობს მომსახურებათა ფართო სპექტრს - საკრედიტო პროდუქტებს, სახელფასო პროგრამებს, მიმდინარე ანგარიშებისა და ვადიანი ანაბრების დიდ არჩევანს, ბარათებს, დისტანციურ საბანკო სერვისებსა და დოკუმენტურ ოპერაციებს.

ბანკს მნიშვნელოვანი ინვესტიციები აქვს ჩადებული საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საგადახდო სისტემების განვითარებაში და წარმატებას აღწევს ბაზარზე ინოვაციური საბანკო პროდუქტების თვალსაზრისით. ბანკს აქვს კარგად ჩამოყალიბებული საერთაშორისო საკორესპონდენტო ურთიერთობები, რომელთა მეშვეობით გადახდის ტრანზაქციების განხორციელება მთელი მსოფლიოს მასშტაბითაა შესაძლებელი. ბანკი ჩართულია SWIFT და საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) დროის რეალურ რეჟიმში ანგარიშსწორების (RTGS) სისტემებში.

ახლო მომავალში ბანკი გეგმავს ფინანსური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებასა და კლიენტებისათვის ახალი, ინოვაციური პროდუქტების შეთავაზებას. კერძოდ, ბანკის ახალი პრიორიტეტი იქნება საცალო რესურსები და მათი გავრცელების არხები - ახლის შემუშავება და არსებულის გაუმჯობესება. გარდა ამისა, ხარისხის გაუმჯობესების ერთ-ერთ კომპონენტად, საბანკო პროდუქტების შემუშავებასთან ერთად, განიხილება პროდუქტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა ბანკის ფილიალების ქსელისა და დისტანციური მომსახურების არხების განვითარების გზით.

ბანკის სტრატეგიის წარმატებით განხორციელება მოითხოვს ამ სტრატეგიის ბანკის შიდა ზედამხედველობის ქსელის მიხედვით გამართვას. ბანკში ფუნქციონირებს რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის მძლავრი სისტემები, რაც მას საშუალებას აძლევს, სტრატეგიის განხორციელების პარალელურად, დაადგინოს რისკის დასაშვები ოდენობები და მყისიერად გამოავლინოს, შეაფასოს, მართოს და ანგარიშებში ეფექტურად ასახოს სხვადასხვა დროს არსებული რისკები.

ინფორმაცია აქციათა შესყიდვის თაობაზე

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის სააქციო კაპიტალმა შეადგინა 76,000 ჩვეულებრივი აქცია, თითოეული 1,000 ლარის ნომინალური ღირებულებით. ბანკს გამოსყიდული აქციები არ ჰქონდა. ამჟამად ბანკს გამოშვებული აქვს ერთი კლასის ჩვეულებრივი აქციები, რომლებიც სრულადაა გადახდილი. პრივილეგირებული აქციები ბანკს არ აქვს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული უფლებები და მოვალეობები აღწერილია ბანკის წესდებაში. გამოშვებული ჩვეულებრივი აქციების ხმის უფლება შეზღუდული არ არის და თითოეულ ჩვეულებრივ აქციას ერთი ხმა გააჩნია. წლის განმავლობაში სააქციო კაპიტალის მოძრაობა აღწერილია ფინანსური ანგარიშგების მე-17 შენიშვნაში.

ფინანსური შედეგების მიმოხილვა

გრძელვადიან თანამშრომლობასა და უმაღლესი ხარისხის ფინანსურ პროდუქტებსა და მომსახურებაზე გათვლის შედეგად ბანკი კორპორაციულ სეგმენტში მყარად იკავებს ადგილს. ბანკის მთლიანი სესხების პორტფელში კონცენტრაციის დონეებია: მცირე და საშუალო საწარმოები - 43%, კორპორაციული - 36%, საცალო - 20%. გამოწვევებით სავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბანკმა მოახერხა მთლიანი სესხების პორტფელის 39%-ით გაზრდა და ამის მთავარი ფაქტორი მცირე და საშუალო საწარმოების სესხების ზრდა იყო. 2021 წელს ამ უკანასკნელის პორტფელი 70%-ით გაიზარდა, საცალო - 34%-ით, ხოლო კორპორაციული - 17%-ით. ბანკი გეგმავს, მომავალ წლებშიც შეინარჩუნოს სტრატეგიული პრიორიტეტი მცირე და საშუალო საწარმოებისა და საცალო სეგმენტებზე. სებ-ის მიერ გამოცემული კომერციული ბანკების კონსოლიდირებული ანგარიშის მიხედვით, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკი მთლიანი აქტივების ოდენობით მეათე ადგილზეა, ხოლო საბანკო სექტორში წილმა 1.12% შეადგინა.

პანდემიით გამოწვეული სირთულეების მიუხედავად, 2021 წლის 12 აგვისტოს „ფიტჩ რეიტინგსმა“ სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“ გრძელვადიანი სესხის გამცემის დეფოლტის რეიტინგი „უარყოფითიდან“ „სტაბილურში“ გადაიყვანა და რეიტინგი „BB+“ დონეზე დააფიქსირა.

მოგვიანებით, 2021 წლის ნოემბერში „ფიტჩმა“ კვლავ მიანიჭა ბანკს რეიტინგი და სს „ხალიკ ბანკ ჯორჯიას“ გრძელვადიანი სესხის გამცემი დეფოლტის რეიტინგი დაადასტურა დონეზე „BB+“ სტაბილური პროგნოზით.

წლის დასაწყისში გაკეთებულ პროგნოზებს ბევრად აღემატებოდა კაპიტალის უკუგების კოეფიციენტი (უკუგება კაპიტალზე, რომელიც იანგარიშება წმინდა შემოსავლის გაყოფით საშუალო თვიურ კაპიტალზე), რომელიც მოგებიანობის ერთერთი მთავარი მაჩვენებლია. მან 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 11.6% შეადგინა. ამ მაჩვენებელმა პანდემიურ დონესაც გაუსწრო.

სხვა ძირეული მაჩვენებლები შემდეგია:

- სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის ფარდობა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან) – 2021: 2.88%; 2020: 3.73%;
- ხარჯებისა და შემოსავლის ფარდობა 2021 (საოპერაციო ხარჯების ფარდობა სხვა შემოსავლისა და საპროცენტო შემოსავლის ჯამის და რეზერვებისა და აღდგენების სხვაობასთან): 52.74; 2020: 46.97%;
- პერსონალის გადინება - 2021: 11.5%; 2020: 8.34%.

აღსანიშნავია, რომ ბანკის სესხზე დანაკარგის კოეფიციენტი კვლავაც შესაბამისია საქართველოს მთელი საბანკო სექტორის მაჩვენებლისა. უმოქმედო სესხების მაჩვენებელი (90 დღეზე მეტით ვადაგადაცილება) 3.8%-დან 3.1%-მდე შემცირდა.

სხვა მაჩვენებლები, როგორებიცაა ბანკის დეპოზიტარებისა (2021: 24,439; 2020: 21,198, ზრდა: 15%) და დაქირავებულ პირთა (2021: 290; 2020: 260, ზრდა: 10%) რაოდენობა, გაზრდილია.

ბანკს სრულად აქვს შესრულებული სებ-ის მოთხოვნები. კერძოდ, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი (CET1) - 110,553 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 58,157 ათასი ლარის ნაცვლად (ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი არის პირველადი კაპიტალის კომპონენტი, რომელიც ძირითადად წარმოდგენილია ბანკის მიერ ფლობილი ჩვეულებრივი აქციებით)
- პირველადი კაპიტალი - 110,553 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 77,574 ათასი ლარის ნაცვლად.
- მთლიანმა საზედამხედველო კაპიტალმა შეადგინა 152,499 ათასი ლარი, მოთხოვნილი 120,401 ათასი ლარის ნაცვლად.

სხვა მნიშვნელოვანი ფინანსური მონაცემები ხელმისაწვდომია ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში.

კორპორატიული მმართველობა და რისკის მართვა

რისკის მართვის ღონისძიებები იმართება რისკის მართვის გაერთიანებული სისტემის ფარგლებში. რისკის მართვის პროცესში ყველა მმართველობითი რგოლის მონაწილეობა, კომპეტენციათა მკაფიო გამიჯვნა და სხვადასხვა პირს შორის კომუნიკაციის ეფექტურობა ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიული და რისკის მართვის ამოცანების ცხადად ჩამოყალიბებასა და დასაშვები რისკის მაჩვენებლების დაცვასა და რისკის გონივრულად მართვას.

ბანკის მმართველობის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ზედამხედველობისა და ანგარიშვალდებულების ადეკვატური დონის არსებობასა და მოვალეობათა მკაფიო განაწილებას. ზოგადი პასუხისმგებლობა დასახულ ამოცანებთან შესაბამისობასთან აკისრია სამეთვალყურეო საბჭოს, დირექტორატი („დირექტორატი“) ზედამხედველობას უწევს და ხელმძღვანელობს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ბანკში მოქმედებს რისკის მართვის შემდეგი მთავარი ორგანოები: სამეთვალყურეო საბჭო, დირექტორატი, რისკების კომიტეტი, აუდიტის კომიტეტი, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი, საოპერაციო რისკების დეპარტამენტი, აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი, შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, ხაზინის დეპარტამენტი და საკრედიტო კომიტეტები:

- ბანკის აქტივების, ვალდებულებებისა და რისკის მართვის ღონისძიებებზე, პოლიტიკასა და პროცედურებზე ზოგადი პასუხისმგებლობა ეკისრება დირექტორატს. იგი განსაზღვრავს ბანკის ძირეულ ფასეულობებს, აწესებს ბანკის სტრატეგიას და აკონტროლებს მის განხორციელებას რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის ძლიერი და ეფექტური სისტემების მექანიზმების საშუალებით. რისკის მართვის სისტემის ეფექტურად განხორციელების მიზნით, დირექტორატის რისკის მართვასთან დაკავშირებული ცალკეული ფუნქციები დელეგირებული აქვს ბანკის შიგნით მოქმედ გადაწყვეტილების მიმღებ და აღმასრულებელ ორგანოებზე.

- დირექტორატის შემადგენლობაშია ხუთი დირექტორი, რომელთაგან თითოეული აღმასრულებელი დირექტორია. დირექტორატისწევრები შეირჩევიან სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილებით. დირექტორატის თითოეულ წევრს მკაფიოდ განსაზღვრული ფუნქცია აკისრია.

- რისკების კომიტეტი მიმოიხილავს რისკის მართვის სტრატეგიებსა და პოლიტიკებს და აკვირდება ბანკის მიერ მათ შესრულებას. იგი სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციებს უწევს რისკის აპეტიტთან ყველა არსებული რისკის შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით.

- აუდიტის კომიტეტი ზედამხედველობს და აკონტროლებს შიდა კონტროლისა და რისკის მართვის სისტემებს ფინანსური ანგარიშგების პროცესის თვალსაზრისით. ის პასუხისმგებელია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირეული პოლიტიკების განხორციელებაზე და ხელს უწყობს შიდა და გარე აუდიტორებს მათს საქმიანობაში.

- აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი (ALCM) უზრუნველყოფს მნიშვნელოვანი მმართველობითი ინფორმაციის სისტემების ფუნქციონირებას და ზედამხედველობს ბანკში ფინანსური რისკის მართვის პროცესს. ALCM -ს ერთ-ერთი მიზანია ლიკვიდობის უზრუნველყოფა საპროცენტო შემოსავლისა და საპროცენტო ხარჯის სპრედის მართვის პროცესში. მხედველობაში მიიღება, აგრეთვე, ინვესტიციები და საოპერაციო რისკი. ALCM-ს სხდომა სულ მცირე თვეში ერთხელ ტარდება და მასზე ხდება ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველოს მიერ მომზადებული ყოველთვიური ანგარიშის შემოწმება. დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ALCM დროდადრო ამოწმებს მოქმედ პოლიტიკებს და ფინანსური რისკის მართვის პროცესში დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებლებს.

- რისკის მართვის სხვადასხვა სფეროში მუშაობს სამი დეპარტამენტი. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის დეპარტამენტი წარმართავს რისკის მართვის ღონისძიებებს და აკონტროლებს რისკის მნიშვნელოვან ტენდენციებს. ამ პროცესის მიზანია რისკის პროფილის შენარჩუნება ფინანსური რისკებისა და პორტფელის ანალიზით განსაზღვრული დასაშვები რისკების ფარგლებში. 2021 წელს დაფუძნდა საოპერაციო რისკების მართვის დამოუკიდებელი დეპარტამენტი, რომელმაც საოპერაციო რისკები უნდა მართოს. გარდა ამისა, საკრედიტო რისკის მართვის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია საკრედიტო აქტივობების კონტროლსა და საკრედიტო პროექტებზე დასკვნების მომზადებაზე.

- შიდა აუდიტის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია ბანკის რისკის მართვის, შიდა კონტროლისა და კორპორაციული მართვის პროცესების რეგულარულ აუდიტზე, საოპერაციო და სხვა რისკების დონის შემცირების, ბანკის შიდა კონტროლის სისტემების აუდიტირების დეპარტამენტის, სამმართველოებისა და განყოფილებების მხრივ გადაცდომებისა თუ შეცდომების აღმოჩენის მიზნით. ბანკის შიდა აუდიტის დეპარტამენტი ყველა შეფასების შედეგებს განიხილავს ბანკის ხელმძღვანელობასთან ერთად და დასკვნებსა და რეკომენდაციებს აწვდის ბანკის აუდიტის კომიტეტს. იგი ბანკის მმართველი საბჭოსგან დამოუკიდებელია. დეპარტამენტის უფროსს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო ნიშნავს. დეპარტამენტის უფროსი ანგარიშვალდებულია ბანკის აუდიტის კომიტეტის წინაშე.
- ხაზინა პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და პასივების მართვასა და მის მთლიან ფინანსურ სტრუქტურაზე. სწორედ მას ეკისრება პირველადი პასუხისმგებლობა ბანკის კუთვნილი სახსრებისა და ლიკვიდობის რისკის მართვაზე.
- ბანკში მოქმედებს რამდენიმე საკრედიტო კომიტეტი (ერთობლივად "საკრედიტო კომიტეტები"), რომელთაგან თითოეული ზედამხედველობს და მართავს საკრედიტო რისკებს საცალო, მცირე და საშუალო ბიზნესის (მსბ) და კორპორაციულ სესხებთან მიმართებით. ეს კომიტეტებია: დიდი საკრედიტო კომიტეტი, მცირე/საშუალო ბიზნესის საკრედიტო კომიტეტი და საცალო საკრედიტო კომიტეტი. კორპორაციული და მსბ სეგმენტებში თითოეულ კომიტეტში შედის სულ მცირე ერთი დირექტორი და საკრედიტო რისკების სამმართველოს უფროსი ან დირექტორი - რისკების ზედამხედველი. საკრედიტო კომიტეტების წარმომადგენლობა საცალო სეგმენტში დამოკიდებულია კომიტეტის დონეზე. მოცემული ანგარიშგება დამტკიცებულია დამფუძნებელი ბანკის დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოს ან/და შესაბამისი კომიტეტის მიერ.

ოფიციალური პოლიტიკა და პროცედურები შემუშავებულია ბანკის დონეზე, უმაღლესი ხელმძღვანელობის დახმარებით და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს რისკების სისტემატურად გამოვლენა, შეფასება, რაოდენობრივად გამოსახვა, მართვა და კონტროლი.

ბანკის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო რისკი, ლიკვიდობის რისკი, საბაზრო რისკი (სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ჩათვლით) და საოპერაციო რისკი. ქვემოთ მოცემულია ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკებისა და პროცედურების აღწერა აღნიშნულ რისკებთან მიმართებით.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკის ეფექტურად მართვის მიზნით ბანკმა რამდენიმე კონკრეტული ზომა მიიღო, როგორც ორგანიზაციის სტრუქტურის, აგრეთვე ბიზნეს-პროცესის მართვის თვალსაზრისით, რაც განმარტებულია რისკის მართვის პოლიტიკასა და ცალკეული სამმართველოების საქმიანობის დებულებებში. ბანკში ყველა საკრედიტო პროდუქტი აღნიშნულ მოთხოვნებს აკმაყოფილებს.

ბანკში მოქმედებს საკრედიტო რისკის სამმართველო, რომელიც პასუხისმგებელია რისკების დროულად გამოვლენასა და მართვაზე. სამმართველოს ფუნქციები აგრეთვე, მოიცავს მთლიანად ბანკის რისკის პოლიტიკის განსაზღვრას, მისი შესრულების უზრუნველყოფას, სესხის პორტფელის ხარისხის მუდმივ მონიტორინგს, აგრეთვე, ბანკის რისკის შეზღუდვის ნორმების მონიტორინგს.

ბანკის პოლიტიკის მიხედვით, სისტემატურად სრულდება შემდეგი პროცედურები:

- პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის პრინციპად აღებულია სეგმენტში მსესხებლის დეფოლტის მაქსიმალური ჰომოგენურობა.
- საკრედიტო სამმართველო იყოფა კორპორაციული ბიზნესის, მცირე და საშუალო ბიზნესის და საცალო ბიზნესის აკრედიტების სამმართველოებად. დაყოფის კრიტერიუმებად აღებულია საკრედიტო ლიმიტის მოცულობა, კლიენტის სიდიდე და შემოსავლის წყარო. სეგმენტაციის პროცესს სპეციალიზებული თანამშრომლები წარმართავენ. ამ პროცესის მიზანია სეგმენტის მოთხოვნებსა და კლიენტის პროფილს შორის მაქსიმალური შესაბამისობის დაცვა. კორპორაციულ სექტორში გაყიდვებისა და ანალიზის ფუნქციები ერთმანეთისგან განცალკევებულია.

- საკრედიტო ლიმიტების დამტკიცება პოტენციური მომხმარებლისთვის ხდება მხოლოდ მათი გადახდისუუნარობის საფუძველზე.
- საკრედიტო რისკის მაქსიმალურად გამოსარიცხად, ყველა სესხზე განაცხადს განიხილავს საკრედიტო რისკების განყოფილება, რომელიც, თავის მხრივ აძლევს რეკომენდაციებს საკრედიტო კომიტეტებს.

ფინანსური რისკები

ფინანსური რისკის მართვის პოლიტიკაში გათვალისწინებულია რისკის პროფილი, ოპერაციების მასშტაბი და ბანკის განვითარების გეგმები. ფინანსური რისკების (სავალუტო, საპროცენტო განაკვეთის, ლიკვიდობის, ა.შ.) პოლიტიკების მიხედვით ფინანსური რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი ორგანოა ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო. აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი ამოცანებია სხვადასხვა საბაზრო პირობებში წარმოშობილი დანაკარგების შემცირება და ლიკვიდობის უსაფრთხო დონეზე შესანარჩუნებლად საკმარისი სახსრების არსებობის უზრუნველყოფა. რისკის მართვის ერთ-ერთი მთავარი მექანიზმია ფინანსური კონტრაგენტის მიერ დაწესებული ლიმიტები (ფინანსური ინსტიტუტები) - ქვეყნები, სავალუტო პოზიცია, ღირებულება რისკქვეშ (VAR) უცხოური ვალუტების მიხედვით, ვალუტის გადაფასება, ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის დეფიციტი, რაც განსაზღვრავს ბანკისათვის მისაღები რისკის დონეს. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტს ყოველთვიურად მიეწოდება ანგარიშები დადგენილი ლიმიტების გამოყენების თაობაზე. მათი დარღვევის შემთხვევაში ძალაში ამოქმედდება რისკის შემცირების ღონისძიებები.

საბაზრო რისკი იმართება ბანკის შესაბამისი პოლიტიკებით, რომლებშიც განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა სავალუტო და საპროცენტო განაკვეთის რისკებს. საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკები დამფუძნებლისა და მარეგულირებელი ორგანოს პოლიტიკებისა და მოთხოვნების შესაბამისად დგება.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკის ადრეული ნიშნების გამოვლენისას რისკის მართვაში პირველ რიგში ხაზინა ერთვება, ხოლო ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რისკების მონიტორინგსა და ლიმიტების კონტროლზეა პასუხისმგებელი. აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი ყოველთვიურად წარადგენს ანგარიშს, რომელშიც სავალუტო პოზიციები და ლიმიტებია მოცემული. მათი დარღვევის შემთხვევაში, კომიტეტი განიხილავს და მხედველობაში იღებს რისკის შემცირების სხვადასხვაგვარ მიდგომებს.

სავალუტო რისკის მართვის მიზნით 2021 წლის ბოლოსათვის განისაზღვრება შემდეგი ლიმიტები: უცხოური ვალუტის (USD, EUR) ღია პოზიცია არ უნდა აჭარბებდეს 3,000 ათას აშშ დოლარსა და 450 ათას ევროს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა აშშ დოლარის პოზიციაზე - 185 ათას ლარს, რისკის ქვეშ ღირებულების შეზღუდვა ევროს პოზიციაზე - 35 ათას ლარს, მთლიან ღია სავალუტო პოზიციაზე - 220 ათას ლარს და სტოპ-ლოსის ლიმიტი - 270 ათას ლარს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო საპროცენტო განაკვეთს გეპ-ანალიზის მეშვეობით აფასებს. გარდა ამისა, გეპ-ანალიზითვე დგინდება ლიმიტი დაგეგმილ წმინდა საპროცენტო შემოსავალთან მიმართებითაც. ეს ინფორმაცია ყოველთვიურად გადაეცემა ALCM -ს, რომელიც ლიმიტებს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ადგენს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკის მართვა (სრმ) ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების განუყოფელი ნაწილია. ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო რეგულარულად აკონტროლებს საოპერაციო რისკებს მათი თავიდან არიდების მიზნით ან იმისათვის, რათა მიიღოს ზომები, რეკომენდაციების შესაბამისად, მათი ჰეჯირების ან რისკის დონის შემცირების მიზნით. პროდუქტები და პოლიტიკები რეგულარულად ფასდება და ანალიზდება რისკზე, რის შედეგადაც ახლდება და კორექტირდება არსებული რეკომენდაციები, ხოლო ზოგჯერ ინერგება ახალი რეკომენდაციები და პოლიტიკები. 2021 წელს დაფუძნდა საოპერაციო რისკების დამოუკიდებელი დეპარტამენტი, რომელმაც საოპერაციო რისკები უნდა მართოს.

საოპერაციო რისკების მართვის მიზნით, წელიწადში ერთხელ დგინდება ბანკისათვის მისაღები წლიური დონეები. ეს ხდება წმინდა დანაკარგების სტრუქტურული ერთეულების შესაბამისად. გარდა ამისა, ყოველ წელს თითოეული სამმართველოსათვის მზადდება საოპერაციო რისკის მატრიცა. პროგრამული უზრუნველყოფის მატრიცას ინფორმაციის დაცვის კომიტეტი აფასებს და ამტკიცებს. დამატებით, რისკის კონტროლის ეფექტურობისა და პოტენციური პრობლემების დასადგენად გამოიყენება შემდეგი საშუალებები: საოპერაციო დანაკარგის მონაცემთა ბაზები, ახალი პროდუქტების/პროცესების რისკის შეფასება, რისკის კონტროლის თვით-შეფასება, ბიზნესი პროცესების უწყვეტობის გეგმის ტესტირება და ა.შ.

ძირითადი რისკები და განუსაზღვრელობები

რისკის მართვა ბანკის სტრატეგიის ხერხემალია. მის ეფექტურად განსახორციელებლად არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება რისკებისა და განუსაზღვრელობების ადრეულ გამოვლენას. ბანკის მაჩვენებლებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და პერსპექტივებზე უარყოფითი ზეგავლენა შეიძლება იქონიოს შემდეგმა ძირითადმა რისკებმა:

1 ბანკზე მოქმედი რეგულირების რისკი

ფინანსური ინსტიტუტები მკაცრად რეგულირდება და, ამდენად, მათზე რეგულირების რისკი მოქმედებს. დაფინანსებისა და სხვა გარიგებების პირობები და რეგულაციები კაპიტალის ადეკვატურობისა და სხვა გარკვეული კოეფიციენტების დაკმაყოფილებას მოითხოვს. ადგილობრივმა მარეგულირებელმა, სებმა შემოიტანა კაპიტალის ადეკვატურობის სქემა, რომლითაც მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნა პირველი და მეორე პილარების ბუფერებზე იყოფა. გარდა ამისა, სებ-ს შეუძლია გონიერების მოთხოვნები მთელ სექტორს ან მის ცალკეულ ინსტიტუტებს გაუზარდოს. ამდენად, ბანკის რენტაბელობა და ფინანსური მაჩვენებლები რეგულირების დამატებითმა ტვირთმა, მათ შორის, კაპიტალის მაღალმა მოთხოვნამ, შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს.

რისკის შემცირება

საზედამხედველო კოეფიციენტებს ანგარიშობს ფინანსური ანალიზის დეპარტამენტი. სებ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების შესრულება რეგულარულ მონიტორინგს ექვემდებარება, რაზედაც ბანკი ამზადებს ანგარიშს სებ-ის ბუღალტრული აღრიცხვის წესების შესაბამისად. ბანკს შემუშავებული აქვს ფინანსური აღდგენის გეგმაც, რომელიც შემუშავდა სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს სესხების პორტფელის ხარისხსა და კაპიტალის ადეკვატურობაზე უარყოფითი ზემოქმედების სცენარს და მისი დაძლევის ზომებს.

2021 წლის დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის კაპიტალიზაცია შეადგენდა 11.87% და 11.87%-ს ძირითად პირველად და მთლიან პირველად კაპიტალზე სებ-ის მიერ მოთხოვნილი 6.24% და 8.33%-ის ნაცვლად. ეს მონაცემები შესაბამის მარეგულირებელ მინიმუმებს აღემატება.

გარდა ამისა, ბანკი რეგულარულად ასაჯაროვებს მესამე პილარის განმარტების ანგარიშში მოცემულ ინფორმაციას, რომელიც სებ-ის მმართველობის #92/04 ბრძანებით („მესამე პილარის განმარტების მოთხოვნები კომერციული ბანკებისათვის“) განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად მზადდება.

2 ბანკზე მოქმედი კონცენტრაციისა და საკრედიტო რისკი

მიუხედავად დადებითი ტენდენციებისა, ბანკზე მაინც მოქმედებს იმით გამოწვეული რისკი, რომ მას აქვს მსხვილი ინდივიდუალური სესხები გაცემული მსესხებლებზე, რომელთა პოტენციურ დეფოლტს შეუძლია საკრედიტო ზარალის და მაღალი გაუფასურების ხარჯის გაზრდა გამოიწვიოს. ათ უმსხვილეს მსესხებელზე გაცემული სესხების კოეფიციენტი მთლიანი სესხების პორტფელის 13.6%-ს შეადგენს. ასევე, არსებობს გარკვეული ეკონომიკური სექტორების ციკლური ხასიათიდან მომდინარე ზეგავლენა. ამის გამო, ერთი მსხვილი მსესხებლის ან მცირე მსესხებლების დიდი კონცენტრაციის დეფოლტს შეუძლია მაღალი საკრედიტო რისკისა და გაუფასურების ხარჯების გამოწვევა. 20 უმსხვილესი მსესხებელზე გაცემული სესხების მოცულობა სესხების მთლიანპორტფელთან მიმართებაში შეადგენს 21.8%-ს .

რისკის შემცირება

ბანკის კლიენტების საკრედიტო ხარისხის შესაძლო ცვლილებებისა და პოტენციური ზარალის ადრეული იდენტიფიკაცია და საკრედიტო რისკის შესამცირებლად აღმკვეთი ზომების დაგეგმვის მიზნით, საკრედიტო კომიტეტები მუდმივად ატარებენ კრედიტუნარიანობის ხარისხის შემოწმებას.

ბანკი საკრედიტო რისკებს აგრეთვე მართავს დარგობრივი ლიმიტების დაწესებით, მსესხებლის/მსესხებლების ჯგუფის რისკის პოზიციის განსაზღვრით, ვადაგადაცილებული სესხების მუდმივი მონიტორინგითა და იმგვარი რეზერვების შექმნით, რომლებიც ბანკს საშუალებას მისცემს, პოტენციურ ზარალს გაუმკლავდეს. ბანკს აგრეთვე გააჩნია ბიზნეს-სესხების საკრედიტო რეიტინგის სისტემა, რომელიც ასახავს კლიენტების საკრედიტო რისკის დონეს.

3 ლიკვიდობის რისკი ბანკის ოპერაციების თანმდევი ფაქტორია

ლიკვიდობის რისკი საზოგადოდ საბანკო ოპერაციების მახასიათებელია და მის დონეზე მრავალი ფაქტორი მოქმედებს. მათ შორისაა დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტი დამოკიდებულება ან მასთან წვდომის შეზღუდვა.

რისკის შემცირება

ლიკვიდობის რისკის შეფასების მიზნით, ფინანსური რისკებისა და პორტფელური ანალიზის სამმართველო ზომავს და აანალიზებს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან დეფიციტებზე შიდა პოლიტიკით დაწესებული ლიმიტების გამოყენების დონეს და, მათი დარღვევის შემთხვევაში, ამის შესახებ აცნობებს ALCM-ს, რომელიც, თავის მხრივ, გადაწყვეტილებას იღებს საკმარისი ლიკვიდობის უზრუნველყოფაზე. ლიმიტები განისაზღვრება პერიოდების მიხედვით, ლიკვიდობის ჯამურ დეფიციტების მთლიან აქტივებთან ფარდობასთან მიმართებით. გარდა ამისა, შემოტანილია და დაკვირვების ქვეშაა ლიკვიდობის სხვა ინდიკატორები (ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი, ადრეული შეტყობინება, ლიკვიდური აქტივების ფარდობა ვალდებულებებთან, სესხების ფარდობა აქტივებთან, საშუალო ლიკვიდობა). ლიკვიდობის კრიზისული სიტუაციის სამართავად შემუშავებულია შტატგარეშე სიტუაციის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია კონკრეტული ქმედებები სხვადასხვა კრიზისის შემთხვევაში. არსებობს, აგრეთვე, აღდგენის გეგმა, რომელიც შემუშავებულია სებ-ის რეგულაციის მიხედვით და მოიცავს ლიკვიდობის სტრეს-სცენარსა და ამ სიტუაციაში აღდგენის ზომებს.

2021 წლის განმავლობაში ბანკს დაკმაყოფილებული ჰქონდა დასაშვები რისკის ყველა ლიმიტი,მათ შორის, ლიკვიდობისა. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ლიკვიდობის დაფარვის კოეფიციენტი შეადგენდა 97.4%(GEL)/125.4% (FXD)/112.5% (სულ) შესაბამისი საზედამხედველო მოთხოვნით - 75% (GEL)/100% (FXD)/100% (სულ), ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი იყო 121.1%, მაშინ, როდესაც საზედამხედველო ორგანოს მოთხოვნაა 100%.

კოვიდ-19 და მისი ზემოქმედება

კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული სირთულეების გამო, ბანკმა სწრაფად გაატარა ყველა აუცილებელი ზომა მთავრობის მიერ დაწესებული მოთხოვნების შესასრულებლად და თანამშრომელთა და კლიენტთათვის უსაფრთხო სამუშაო და მომსახურების გარემოს შესაქმნელად. ბანკმა შეიმუშავა საგანგებო მდგომარეობის სპეციალური გეგმა ყველა შესაძლო სცენარის შემთხვევაში, ყველა ფილიალის, დეპარტამენტისა და თანამშრომლის მობილიზების მიზნით.

ბანკი აღიჭურვა ყველა იმ ნივთით, რაც საჭიროა რუტინული თერმული სკრინინგის ჩასატარებლად და სამუშაო სივრცის სისუფთავისა და უსაფრთხოების დასაცავად რეგულარული სანიტარიზაციის გზით. გარდა ამისა, უსაფრთხოების დადგენილი წესების მიხედვით, ბანკმა საჭირო ინვესტიციები განახორციელა დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე გადასასვლელად და ოფისში, სალაროს საქმიანობის უზრუნველსაყოფად მხოლოდ რამდენიმე კრიტიკული თანამშრომელი დატოვა. თუმცა, ვირუსის გავრცელების რისკის შესამცირებლად, ეს თანამშრომლებიც რეგულარულად იცვლებოდნენ. ბანკსა და მის ფილიალებს მუშაობა არ შეუწყვეტიათ. გატარებულმა ზომებმა საშუალება მისცა ბანკს, გაეგრძელებინა კლიენტების მომსახურება და შეენარჩუნებინა ფინანსური სტაბილურობა.

პანდემიის გამოცხადების შემდეგ ბანკმა კლიენტებს რამდენჯერმე შესთავაზა საშეღავათო პერიოდი. კლიენტების დიდმა ნაწილმა 2021-2021 წლებში შეთავაზებით ისარგებლა. საშეღავათო პერიოდის შეთავაზების ბოლო სერიას ადგილი ჰქონდა 2021 წელს. ბანკი აქტიურად აკვირდება პორტფელის ხარისხს, რათა თავიდან აიცილოს ვადაგადაცილებული სესხების დაგროვება. საფრთხის ქვეშ მყოფ სეგმენტებში (სასტუმრო, რესტორანი, კაფე) მომუშავე კლიენტები, რომლებიც საგრძნობი რისკის ქვეშ არიან, გაუფასურებაზე ინდივიდუალურად მოწმდებიან ფასს 9-ის შესაბამისად.

ბანკის მეთოდოლოგიის თანახმად, ყველა აქტივის ფასს 9-ის კლასიფიკაციის კატეგორიის დასადგენად გამოიყენება SPPI ტესტი. ამ მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ბანკი აქტივებს გაუფასურებას არიცხავს კოვიდ-19-ის ზემოქმედების გათვალისწინებით. გაუფასურების შესაფასებლად გამოიყენება საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ მოწოდებული მაკრო-სცენარები. გაუფასურებაში გათვალისწინებული უნდა იყოს სხვადასხვა მაკრო-ინდიკატორზე, მათ შორის უძრავი ქონების ფასებზე კოვიდ-19-ის უარყოფითი ზემოქმედება.

ბანკს მნიშვნელოვანი რეზერვი აქვს შექმნილი მომავალი შოკების შთანთქმისა და დამატებით ეკონომიკურ განუსაზღვრელობებთან გამკლავების მიზნით. თუმცა, 2021 წელს სებ-მა ბანკს ნება დართო, გაეთავისუფლებინა სებ-ის სტანდარტების დარჩენილი ნაწილი (საწყისი ბუფერის დაახლოებით მესამედი), რომელიც შეიქმნა სებ-ის მითითებით, 2020 წლის I კვარტალში კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საკრედიტო რისკების უზრუნველსაყოფად, რადგან ამ რისკების სრულად რეალიზება არ მომხდარა.

კოვიდ-19-ის გავრცელების მიუხედავად, ბანკს საკმარისი ლიკვიდობა გააჩნდა პანდემიურ სიტუაციასთან გასამკლავებლად. ბანკმა შექმნა ბუფერები, რომლებიც დაეხმარა ძლიერი ლიკვიდური პოზიციის შენარჩუნებაში, საქმიანობის სტაბილურად გაგრძელებასა და მარეგულირებელი მოთხოვნების დაკმაყოფილებაში, როგორებიცაა ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტი, საშუალო ლიკვიდობა, წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი კოვიდ 19-ის გავრცელების შემდეგ. ლიკვიდობასთან დაკავშირებული მიზნით ბანკს ეროვნული ბანკისა თუ მთავრობისთვის არ მიუმართავს. გარდა ლიკვიდობის პოზიციის რეგულარული ანალიზისა, ბანკი ატარებდა ლიკვიდობის სტრეს-ტესტებს, რომლებიც ითვალისწინებდა ლიკვიდობის პოზიციის შემოწმებას სხვადასხვა სტრესის სცენარის პირობებში (ანაბრების გადინება, ფასების ზრდა ან დაფინანსების შემცირება და ლარის გაუფასურების ეფექტი) და შეიმუშავა აღდგენის გეგმა, მათ შორის სისტემური და იდიოსინკრატული სტრეს-სცენარები შესაძლო დარტყმის გასაანალიზებლად და აგრეთვე მათი დაძლევის გეგმა. დამფუძნებელი მზადყოფნას გამოთქვამს, დაეხმაროს ბანკს აუცილებლობის შემთხვევაში. ბანკს არ აქვს ისეთი ფინანსური პირობები, რომელთა შესრულება ლიკვიდობის კრიზისის დროს საფრთხის ქვეშ დგება.

მას შემდეგ, რაც კოვიდ-19-ის გავრცელება დაიწყო, სებ-მა შეამცირა მარეგულირებელი წნეხი ბანკებზე, რაც კვლავ აისახება კაპიტალის მოთხოვნებზე:

- კომბინირებული ბუფერი შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე
- ვალუტის გაცვლით გამოწვეული საკრედიტო რისკის წონა შემცირდა 25%-მდე.
- პილარ 2-ის მოთხოვნა პირველი დონის საბაზო კაპიტალზე შემცირდა 2.9%-დან 1.7%-მდე
- პილარ 2-პირველი დონის კაპიტალი შემცირდა 3.9%-დან 2.3%-მდე
- საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნა შემცირდა 7.0%-დან 4.9%-მდე.

ამჟამად ბანკს საკმარისი კაპიტალი გააჩნია მარეგულირებელი მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. გარდა ამისა, ის აქტიურად მუშაობს დაფინანსების წყაროების გამრავალფეროვნებაზე. მთლიანობაში, ბანკმა მოახერხე ყველა მარეგულირებელი და შიდა მოთხოვნის შესრულება.

ბანკის პოზიცია ძლიერია, მას აქვს საკმარისი კაპიტალის, დაფინანსებისა და ლიკვიდობის რესურსები და მიზნად ისახავს ამ მდგომარეობის შენარჩუნებას. იგი კვლავაც თანამშრომლობს საქართველოს მთავრობასთან და ეროვნულ ბანკთან ერთად პროცესის მართვის მიზნით სათანადო ზომების მისაღებად.

ადამიანური რესურსების მართვა

ბანკის მენეჯმენტი მაღალი ეთიკური სტანდარტებით, ფასეულობებითა და ადამიანის უფლებებით ხელმძღვანელობს და თავის თანამშრომლებს ხელს უწყობს ერთიმეორისა და კლიენტების, პარტნიორებისა და საზოგადოების მიმართ სანდო და პასუხისმგებლიანი მიდგომით მოქმედებაში. ბანკში მოქმედებს რამდენიმე შიდა პოლიტიკა და პროცედურა, რომელთა აღსრულება ყურადღებით კონტროლდება.

კოვიდ-19-ის გავრცელების გამო, ბანკის საოფისე თანამშრომლების უმრავლესობა დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე გადავიდა. მათ ტექნიკური მხარდაჭერა მიეწოდებოდა კიბერ-უსაფრთხოების ზომების თვალსაზრისით. ფრონტ-ოფისმა საქმიანობა გააგრძელა ჩვეული რეჟიმით სამთავრობო რეგულაციების შესაბამისად, პერსონალისა და კლიენტების ჯანმრთელობის უზრუნველსაყოფად.

ეთიკისა და ქცევის კოდექსები - არეგულირებს თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობებს და აწესებს ურთიერთობათა ნორმებსა და პრინციპებს. ბანკი თავის დაქირავებულ პირთაგან მუდმივად მოელის პატიოსან და ობიექტურ ქცევას და ყველა კანონის პრინციპისა და სულისკვეთების დაცვას. ყველა თანამშრომელს ევალება სამუშაო გარემოში დევნის, დისკრიმინაციის (გენდერის, ასაკის, ფიზიკური უნარშეზღუდულობის თუ რელიგიური შეხედულებების) თუ მიუღებელი საქციელის აღმოფხვრის უზრუნველყოფა.
ბანკის ეთიკის კოდექსისა და ქცევის კოდექსის დაცვას აკონტროლებს პერსონალის სამმართველო. პერიოდულ აუდიტს, ასევე, ატარებს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი. მისი მიზანია აღნიშნული პოლიტიკების დარღვევის ან მათგან გადაცდომის შემთხვევების გამოვლენა.

პერსონალის შრომის ორგანიზების სისტემა ეფუძნება საქართველოს შრომით კანონმდებლობას, კანონს კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ და საქართველოს ეროვნული ბანკის სხვა მარეგულირებელ აქტებს.

პერსონალის მართვის პოლიტიკა მოიცავს შემდეგ ძირითად სფეროებს:

- საორგანიზაციო სტრუქტურის გაუმჯობესება, ადამიანური რესურსების დაგეგმვა;
- თანამშრომელთა შერჩევა და თანამდებობებზე განაწილება;
- პერსონალის ტრენინგი და განვითარება;
- უფლებამოსილებათა მართვა და თანამშრომელთა მოტივაცია, სამუშაოს ანაზღაურება;
- კორპორაციული კულტურის ფორმირება და თანამშრომელთა სოციალური მხარდაჭერა.

წახალისების ახალი გამჭვირვალე და მოქნილი სისტემა ითვალისწინებს ყოველთვიური წამახალისებელი პრემიების გაცემას ბანკის ერთიანი ამოცანების დაძლევის პროცესში პერსონალის ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. პრემია დამოკიდებულია წმინდა მოგების თვალსაზრისით გეგმების შესრულებაზე. 2021 წლის განმავლობაში მცირე და საშუალო საწარმოების დეპარტამენტისა და საცალო ფრონტ-ოფისის თანამშრომლებზე შედეგებზე დაფუძნებული პრემიები გაიცემოდა ყოველთვიურად, ხოლო ბექ-ოფისის თანამშრომლებზე პრემიები გაიცა ორი კვარტლის შედეგების გამო, რაც ბანკის ფინანსურ შედეგებს შეესაბამებოდა.

ბანკის შიდა პოლიტიკის შესაბამისად, თანამშრომლებზე ფინანსური დახმარება გაიცემა ფეხმძიმობის, მშობიარობისა და ბავშვზე ზრუნვისათვის.

2021 წელს ბანკის სხვადასხვა სტრუქტურული დანაყოფის მონაწილეობით, ბანკის საცალო ქსელის ოპერატორები და საოპერაციო ნაღდი ფულის სერვისების თანამშრომლები აქტიურად იყვნენ ჩართულები მომსახურების ხარისხის ამაღლებასა და გაყიდვების უნარების განვითარებაში.

ბანკის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს რამდენიმე საგანმანათლებლო ღონისძიებაში, ფორუმსა და კონფერენციაში, რომლებიც სხვადასხვა კომპანიის, მათ შორის, სებ-ისა და დამფუძნებელი ბანკის ორგანიზებით მოეწყო.

კორპორაციული პასუხისმგებლობა

2021 წლის განმავლობაში ბანკმა მონაწილეობა მიიღო შემდეგი პირების მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში:

- ასოციაცია „კათარზისი" - არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც სოციალურად დაუცველ მოქალაქეებს ეხმარება - თებერვლის რამდენიმე დღის განმავლობაში, აგრეთვე აპრილსა და დეკემბერში უფასო სადილის დაფინანსება (ზესტაფონი, თბილისი).

ხელმძღვანელობის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველოს („ბანკი") თანდართული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე აღნიშნული დღით დასრულებული წლის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში `*აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე*~. ჩვენ ვმოქმედებდით ბანკისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი `პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი~ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი. თუ, ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ.

ამ თვალსაზრისით არაფერი გვაქვს მოსახსენებელი.

ხელმძღვანელობისა და ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ბანკის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ბანკის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ბანკის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ბანკის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის

მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ბანკი აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგებაში, შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ბანკის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

სბრუჯი ჰაკობიანი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2022 წლის 7 მარტი

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
აქტივები:			
ფული და ფულის ეკვივალენტები	6	116,169	43,032
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	7	100,835	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		815	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	725,031	516,327
ინვესტიციები კაპიტალში		54	54
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	9	17,309	17,293
ძირითადი საშუალებები*	10	17,007	16,753
არამატერიალური აქტივები		4,499	4,464
მოგების მიმდინარე გადასახადი		21	1,115
სხვა აქტივები	11	21,243	17,760
სულ აქტივები		**1,002,983**	**668,024**
ვალდებულებები:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	12	432,978	313,537
კლიენტების დეპოზიტები	13	385,266	186,304
საიჯარო ვალდებულება*	14	2,206	2,654
ანარიცხები	19	366	853
მოგების გადასახადის ვალდებულება		2,115	-
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	23	837	3,158
სუბორდინირებული სესხი	15	31,057	32,862
სხვა ვალდებულებები	16	6,973	2,880
სულ ვალდებულებები		**861,798**	**542,248**
კაპიტალი:			
სააქციო კაპიტალი	17	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი		1,960	1,983
გაუნაწილებელი მოგება		63,225	47,793
სულ კაპიტალი		**141,185**	**125,776**
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		**1,002,983**	**668,024**

* ძირითადი საშუალებები მოიცავს იჯარის მიხედვით აქტივის გამოყენების უფლებას და განმარტებულია შენიშვნაში 10.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2021	2020
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით	18	51,801	39,943
სხვა საპროცენტო შემოსავალი	18	2,214	1,094
საპროცენტო ხარჯი	18	(21,993)	(14,340)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე	18	**32,022**	**26,697**
გაუფასურების დანაკარგები პროცენტიან აქტივებზე	19	(869)	(11,696)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**31,153**	**15,001**
საკომისიო შემოსავლები	20	2,592	1,901
საკომისიო ხარჯები	20	(2,419)	(1,860)
კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე დანაკარგების მოდიფიკაცია		(254)	(837)
წმინდა მოგება/(ზარალი) მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებზე		2,131	(1,232)
წმინდა (ზარალი)/მოგება სავალუტო ოპერაციებზე	21	(800)	3,382
გაუფასურების დანაკარგები უპროცენტო აქტივებზე	19	(70)	(72)
ანარიცხების (შექმნა)/აღდგენა	19	488	(642)
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		**1,668**	**640**
საოპერაციო შემოსავალი		**32,821**	**15,641**
სხვა შემოსავალი		139	220
საოპერაციო ხარჯები	22	(17,756)	(13,673)
მოგება მოგების გადასახადამდე		**15,204**	**2,188**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	23	205	(33)
წლიური მოგება		**15,409**	**2,155**
სხვა სრული შემოსავალი:			
შემდგომში მოგება-ზარალში არარეკლასიფიცირებული ერთეულები:			
მოგება ძირითადი საშუალებების გადაფასებიდან	10	-	476
ძირითადი საშუალებების გადაფასებასთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი		-	(71)
სხვა სრული შემოსავალი მოგების გადასახადის გარეშე		-	**405**
სულ სრული შემოსავალი		**15,409**	**2,560**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	გადფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2020		**76,000**	**1,596**	**45,620**	**123,216**
პერიოდის მოგება		-	-	2,155	2,155
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო		-	(18)	18	-
სხვა სრული შემოსავალი, მოგების გადასახადის გარეშე		-	405	-	405
31 დეკემბერი, 2020					
		76,000	**1,983**	**47,793**	**125,776**
პერიოდის მოგება		-	-	15,409	15,409
გადაფასების რეზერვის გამოთავისუფლება გადაფასებული აქტივების ცვეთის გამო			(23)	23	-
31 დეკემბერი, 2021		**76,000**	**1,960**	**63,225**	**141,185**

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	შენიშვნა	2021	2020
ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი		55,738	35,412
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი		(17,563)	(11,811)
უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით მიღებული რეალიზებული მოგება		1,956	495
მიღებული საკომისიო შემოსავალი		2,592	1,901
გადახდილი საკომისიო ხარჯი		(2,419)	(1,860)
მიღებული სხვა შემოსავალი		139	220
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები		(13,940)	(11,870)
ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებებამდე		**26,503**	**12,487**
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება			
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:			
ფულის სავალდებულო რეზერვი სებ-ში		(59,808)	(9,038)
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		1	1,130
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(248,817)	(48,300)
სხვა აქტივები		(1,613)	(13,353)
საოპერაციო ვალდებულებების (კლება)/ზრდა:			
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ		(1)	(10,750)
კლიენტების დეპოზიტები		203,177	65,611
სხვა ვალდებულებები		2,823	497
ნაღდი ფულის გადინება ოპერაციებიდან		**(77,735)**	**(1,716)**
გადახდილი მოგების გადასახადი		-	(1,115)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან		**(77,735)**	**(2,831)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან:			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	10	(1,601)	(1,246)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		29	50
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(605)	(1,307)
შემოდინება სავალო ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციებიდან		-	2,757
სავალო ფასიან ქაღლდებში ინვესტიციების შეძენა		-	(5,684)
წმინდა ნაღდი ფულის გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან		**(2,177)**	**(5,430)**
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
შემოდინება დამფუძნებლისგან აღებული სესხებიდან*	12	335,890	367,358
დამფუძნებლისგან აღებული სესხების დაფარვა*	12	(91,371)	(345,833)
შემოდინება დამფუძნებლის ანაბრებიდან*	12	79,158	119,847
დამფუძნებლის ანაბრების დაფარვა*	12	(167,304)	(126,650)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	14	(1,102)	(938)
წმინდა ფულადი სახსრების შემოდინება ფინანსური საქმიანობიდან		**155,271**	**13,784**
ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი ფულსა და ფულის ეკვივალენტებზე		(2,224)	2,258
წმინდა ზრდა ფულსა და ფულის ეკვივალენტებში		**73,135**	**7,781**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის დასაწყისი	6	**43,032**	**35,251**
ფული და ფულის ეკვივალენტები, წლის ბოლოს	6	**116,169**	**43,032**

* შედის ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებულ გადასახდელებში, რომლებიც წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

დირექტორატის სახელით:

ნიკოლოზ გეგუჩაძე
გენერალური დირექტორი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

გულნარა მარშანიშვილი
მთავარი ბუღალტერი

2022 წლის 7 მარტი
თბილისი, საქართველო

19-86 გვერდებზე თანდართული შენიშვნები წარმოადგენს მოცემული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

1. ორგანიზაცია

ხალიკ ბანკი საქართველო („ბანკი") არის სააქციო საზოგადოება, რომელიც საქართველოში დარეგისტრირდა 2008 წლის 29 იანვარს. ბანკის საქმიანობას არეგულირებს საქართველოს ეროვნული ბანკი („სებ"). ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს საბანკო საქმიანობის #0110246 გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს კომერციული საქმიანობა, ფასიანი ქაღალდებითა და უცხოური ვალუტით ვაჭრობა, სესხების და გარანტიების გაცემა და დეპოზიტების მოზიდვა.

ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი, კოსტავას ქუჩა #74. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს გააჩნდა რვა ფილიალი საქართველოში.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მიერ გამოშვებულ აქციებს ფლობდა შემდეგი აქციონერი:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
პირველი დონის აქციონერი:		
სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკი"	100%	100%
სულ	**100%**	**100%**

სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკის" ძირითადი აქციონერები არიან სს ჰოლდინგი ალმექსი და სს გაერთიანებული აკუმულირებული საპენსიო ფონდი. სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ტიმურ კულიბაიევი და დინარა კულიბაიევა.

ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2022 წლის 7 მარტს დირექტორატის მიერ.

2. მომზადების საფუძველი

შესაბამისობის ანგარიში. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ("ფასს") შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია იმის გათვალისწინებით, რომ ბანკი წარმოადგენს მოქმედ საწარმოს და გააგრძელებს მუშაობას ახლო მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას, მენეჯმენტმა გაითვალისწინა ბანკის ფინანსური მდგომარეობა, არსებული განზრახვები, ოპერაციების მომგებიანობა და წვდომა ფინანსურ რესურსებზე.

2021 წელს ბანკის ფინანსური მდგომარეობა გაძლიერდა. წმინდა შემოსავალმა შეადგინა 15,409 ათასი ლარი, რაც წლიურ 502%-იანი ზრდაა და გამოწვეულია როგორც წმინდა საპროცენტო შემოსავლის, აგრეთვე არასაპროცენტო შემოსავლის მატებით.

მთლიანი აქტივები წლიური 33.4%-ით, ანუ 335 მილიონი ლარით გაიზარდა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგინა 1 მილიარდი ლარი. ზრდა ძირითადად გამოწვეული იყო კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ფულის და ფულის ეკვივალენტების ზრდით. წმინდა სესხების პორტფელის ზრდამ შეადგინა მთლიანი აქტივების ზრდის 62%.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმდინარე აქტივები მიმდინარე ვალდებულებებს აჭარბებდა 42,546 ათასი ლარით, ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მიმდინარე ვალდებულებები მიმდინარე აქტივებს აჭარბებდა 16,240 ათასი ლარით. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის შემოდინება იყო 26,503 ათასი ლარი, ხოლო გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან - 77,735 ათასი ლარი, ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის შემოდინება იყო 12,489 ათასი ლარი, ხოლო საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ნაღდი ფულის გადინება - 2,832 ათასი ლარი.

დამფუძნებელი, ანუ სს „ყაზახეთის სახალხო ბანკი" მზადყოფნას გამოთქვამს, გააგრძელოს ბანკის ოპერაციების დაფინანსება. ეს ვალდებულება 2021 წლის განმავლობაში გამოიხატა ფინანსების განთავსებული დეპოზიტებისა და კლიენტებზე გაცემული სესხების სახით. გარდა ამისა, ბანკმა მიიღო 2021 წლის 14 თებერვლით დათარიღებული მხარდაჭერის წერილი, რომელშიც დამფუძნებელმა განაცხადაა, რომ მზადაა, მხარი დაუჭიროს ბანკის ოპერაციებს.

ბანკის მენეჯმენტი დარწმუნებულია, რომ არსებული პროგნოზებისა და ზომების საფუძველზე, ბანკს საკმარისი სახსრები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად.

ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე, გარდა იმ ზოგიერთი ქონებისა, რომელიც ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს აისახება გადაფასებული ღირებულებით, როგორც ეს განმარტებულია ქვემოთ.

ისტორიული ღირებულება საზოგადოდ ეფუძნება საქონელსა და მომსახურებაში გადახდილი ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის ის ფასი, რომლესაც გაზომვის დღეს ბაზრის მონაწილეთა შორის არსებულ თანმიმდევრულ ტრანზაქციაში პირი მიიღებდა აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების გასხვისებისთვის, იმის მიუხედავად, შეიძლება თუ არა ამ ფასზე პირდაპირ დაკვირვება ან მისი გამოთვლა შეფასების სხვა ტექნიკის გამოყენებით.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების გამოთვლისას, ბანკი ითვალისწინებს ამ აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეები ამავე მახასიათებლებს გაითვალისწინებდნენ აღნიშნული აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას, გაზომვის დღეს. წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებებში სამართლიანი ღირებულება გაზომვის ან/და განმარტების მიზნით აღნიშნულ საფუძველზე დაყრდნობით განისაზღვრება.

გარდა ამისა, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, სამართლიანი ღირებულების საზომი იყოფა 1-ელი, მე-2 და მე-3 დონის კატეგორიებად იმის მიხედვით, თუ სამართლიანი ღირებულების რომელი კომპონენტებია დაკვირვებადი და რა მნიშვნელობის მატარებელია ეს კომპონენტები მთლიანად სამართლიანი ღირებულების მოცულობის დადგენაში. აღნიშნული კატეგორიებია:

- 1-ელი დონის კომპონენტებს წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე იდენტურ აქტივებზე ან ვალდებულებებზე დადგენილი ფასები (კორექტირების გარეშე), რომელთა შეფასება პირს შეუძლია გაზომვის დღეს;
- მე-2 დონის კომპონენტებს წარმოადგენს ის კომპონენტები, რომლებიც განსხვავდება 1-ელ დონეში მოცემული დადგენილი ფასებისგან და პირდაპირ ან ირიბად დაკვირვებადია მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის; და
- მე-3 დონის კომპონენტებზე დაკვირვება მოცემული აქტივის ან ვალდებულებისათვის შეუძლებელია.

ბანკი რეგისტრირებულია საქართველოში და ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებს ქართული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად.

ბანკი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს წარადგენს ლიკვიდობის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და 12 თვეზე მეტი დროის განმავლობაში (გრძელვადიანი) მისაღები და გადასახდელი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში #27.

ფუნქციონალური ვალუტა

ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებებში შეტანილი ელემენტები იზომება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტის გამოყენებით, რომელშიც ბანკი ახორციელებს თავის საქმიანობას ("ფუნქციონალური ვალუტა"). ფუნქციონალური ვალუტა ბანკის აქციონერებისათვის არის ქართული ლარი. ბანკის ფინანსური ანგარიშგებები წარმოდგენილია ქართულ ლარში. ყველა ღირებულება დამრგვალებულია ათასობით ლარამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სხვაგვარად არის მითითებული.

ურთიერთჩათვლა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება წმინდა ღირებულებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბანკს გააჩნია იურიდიულად აღსრულებადი უფლება, ურთიერთგაქვითოს ზემოხსენებული თანხები და განზრახული აქვს წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა ან სურს ერთდროულად მოახდინოს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების დაფარვა. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში არ გაიქვითება, თუ ეს არ არის სავალდებულო ან ნებადართული რომელიმე საბუღალტრო სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით და შესაბამისად განმარტებული ბანკის საბუღალტრო პოლიტიკაში.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკები აღწერილია შენიშვნაში 4.

3. ახალი და შესწორებული ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) მიღება

მიმდინარე წელს ბანკმა გამოიყენა საბჭოს მიერ გამოშვებული ფასს სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების შემდეგი შესწორებები, რომლებიც ძალაშია 2021 წლის 1 იანვარს ან მას შემდეგ დაწყებული წლიური პერიოდებისათვის. მათ გამოყენებას არ ჰქონია რაიმე საგრძნობი ეფექტი ფინანსურ ანგარიშგებაში განმარტებულ თანხებზე.

ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის რეფორმა ფასს 9 და ფასს 7 სტანდარტების შესწორება	2020 წლის სექტემბერში ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ გამოსცა „ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის რეფორმა“ (შესწორება სტანდარტებში ფასს 9, ბასს 39 და ფასს 7). აღნიშნული შესწორებებით შეიცვალა ჰეჯირების აღრიცხვის კონკრეტული მოთხოვნები, რომელთა მიხედვით, დაშვებულია, ზეგავლენის ქვეშ მყოფი ჰეჯის აღრიცხვა გაგრძელდეს განუსაზღვრელობის პერიოდში, სანამ მოქმედი ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთების მოქმედების ქვეშ მყოფი ჰეჯირებული ერთეულები ან ჰეჯირების ინსტრუმენტები შეიცვლება ამოსავალი საპროცენტო განაკვეთის მიმდინარე რეფორმის შედეგად. ეს შესწორებები არ ეხება ბანკს, რადგან იგი რისკის ქვეშ მყოფ ამოსავალ საპროცენტო განაკვეთებზე ჰეჯირებას არ აღრიცხავს. შესაბამისად, აღნიშნული შესწორებების გამოყენება ზეგავლენას არ ახდენს ბანკის 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული პერიოდის ბუღალტრულ აღრიცხვაზე. ამ შესწორებებით აგრეთვე შემოვიდა ფასს 7 სტანდარტით გათვალისწინებული განმარტების ახალი მოთხოვნები, რომლებიც ჰეჯირების ისეთ ურთიერთობებს ეხება, რომლებზეც ვრცელდება ფასს 9 სტანდარტის შესწორებით შემოტანილი გამონაკლისები.

ახალი და რედაქტირებული, გამოქვეყნებული, მაგრამ ძალაში ჯერ არშესული ფასს-ები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღისათვის ბანკი არ იყენებს შემდეგ ახალ და რედაქტირებულ, გამოქვეყნებულ მაგრამ ძალაში ჯერ არშესულ ფასს-ებს:

ფასს 17 (ფასს 17-ის 2020 წლის ივნისის შესწორებების ჩათვლით)	სადაზღვევო კონტრაქტები
შესწორება სტანდარტებში ფასს 10 და ბასს 28	აქტივების გაყიდვა ან შეწირვა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის
შესწორება სტანდარტში ბასს 1	ვალდებულებათა კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიან ვალდებულებებად
შესწორება სტანდარტში ფასს 3	მითითება კონცეპტუალურ ჩარჩოზე
შესწორება სტანდარტში ბასს 16	ძირითადი საშუალებები - დაგეგმილ გამოყენებამდე მიღებული შემოსავალი
შესწორება სტანდარტში ბასს 37	მძიმე კონტრაქტები - კონტრაქტის შესრულებასთან დაკავშირებული ხარჯი
წლიური შესწორებები - ფასს სტანდარტების 2018-2021 წლების ციკლი	შესწორებები სტანდარტში ფასს 1 - ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება, ფასს 9 - ფინანსური ინსტრუმენტები, ფასს 16 - იჯარა და ბასს 41 - სოფლის მეურნეობა
შესწორება სტანდარტში ბასს 1 და ფასს პრაქტიკულ სახელმძღვანელოში #2	სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტება
შესწორება სტანდარტში ბასს 8	სააღრიცხვო შეფასებების განსაზღვრება
შესწორება სტანდარტში ბასს 12	ერთი ტრანზაქციიდან წარმოშობილ აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი

ხელმძღვანელობა არ ელის, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი სტანდარტების ამოქმედება მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე მომავალ პერიოდებში.

4. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა

ქვემოთ აღწერილია ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკის პრინციპები:

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალის ანგარიშში აისახება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

საპროცენტო შემოსავალი გამოითვლება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აღნიშნული არ ეხება შემდეგ ერთეულებს:

- შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. მათ შემთხვევაში ბანკი კრედიტზე შესწორებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარებისას დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.
- ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ იყო შესყიდული ან წარმოქმნილი გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდგომ გაუფასურდა. მათ შემთხვევაში ბანკი ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს იყენებს ფინანსური აქტივის შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში დაფიქსირებულ ამორტიზებულ ღირებულებაზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ახდენს მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინების ზუსტ დისკონტირებას ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდის ამოწურვამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოთვლისას ბანკი მხედველობაში იღებს მოსალოდნელ ფულად სახსრებს, ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობის გათვალისწინებით, გარდა სესხის დანაკარგებისა. გამოთვლაში შედის გადახდილი ან მიღებული საკომისიოები, რომლებიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, ასევე ტრანზაქციის ხარჯებსა და სხვა პრემიუმებსა თუ დისკონტებს.

საკომისიო შემოსავლების აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის წარმოშობის საკომისიო შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად გადავადდება და აღიარდება, როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

როდესაც სავარაუდოა, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიო გადავადდება შესაბამის პირდაპირ ხარჯებთან ერთად და აღირიცხება, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება. თუ სავარაუდო არ არის, რომ სავალო ვალდებულება გამოიწვევს კონკრეტული სასესხო ხელშეკრულების გაფორმებას, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში სავალო ვალდებულების მოქმედების დარჩენილი პერიოდის განმავლობაში. როდესაც სავალო ვალდებულების მოქმედების ვადა იწურება სასესხო ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, სავალო ვალდებულების საკომისიოს აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში ვადის ამოწურვის დღეს. სესხის მომსახურების საკომისიოს შემოსავლად აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ყველა სხვა საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურების გაწევისას.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აისახება მაშინ, როდესაც ბანკი ხდება ხელშეკრულების მონაწილე შესაბამის ფინანსურ ინსტრუმენტთან მიმართებაში.

აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შესყიდვასა და გამოშვებას (მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღიარებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გარდა) თავდაპირველი აღიარებისას ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შესყიდვასთან პირდაპირ დაკავშირებული ტრანზაქციის ხარჯები, რომლებიც მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აისახება, პირდაპირ აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ტრანზაქციის ფასი თავდაპირველი აღიარებისას რეალური ღირებულებისგან განსხვავდება, ბანკი სხვაობას აღრიცხავს შემდეგი წესით:

- თუ რეალური ღირებულება განსაზღვრულია აქტიურ ბაზარზე კოტირებული ფასით იდენტური აქტივისთვის ან ვალდებულებისათვის ან ეფუძნება შეფასების ისეთ მეთოდს, რომელიც ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვების ქვეშ მყოფი ბაზრებიდან მიღებულ მონაცემებს, ამ შემთხვევაში სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში თავდაპირველი აღიარებისას (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი).
- სხვა ნებისმიერ შემთხვევაში რეალური ღირებულება დაკორექტირდება გარიგების ფასის მიხედვით (ანუ პირველი დღის მოგება ან ზარალი გადავადდება აქტივის ან ვალდებულების საწყის საბალანსო ღირებულებაში შეყვანით).

პირველადი აღიარების შემდეგ გადავადებული მოგება ან ზარალი აისახება როგორც მოგება ან ზარალი რაციონალური საფუძვლით მხოლოდ იმ ზომით, რა ზომითაც იგი წარმოიშობა იმ ფაქტორის (მათ შორის, დროის) ცვლილებიდან, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული; რეალური ღირებულებით შეფასებული სხვა სრულ შემოსავალში; ან მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივები.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ ორ გარემოებას და არ განეკუთვნება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ აქტივებს:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და ძირი თანხის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

ფინანსური აქტივი ფასდება რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, თუ ის აკმაყოფილებს მომდევნო ორ პირობას და არ ექვემდებარება მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული აქტივის პირობას:

- კომპანია აქტივს ფლობს ბიზნეს-მოდელით, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომლებიც ერთპიროვნულად წარმოადგენს ძირი თანხის და მის დარჩენილ ნაწილზე პროცენტის გადახდას.

კაპიტალში ინვესტიციის საწყისი აღიარებისას, რომელიც არ არის განკუთვნილი ვაჭრობისათვის, ბანკს შეუძლია განახორციელოს რეალური ღირებულების ცვლილება სხვა სრულ შემოსავალში. ასეთი გადაწყვეტილება მიიღება ყოველი ინვესტიციისათვის ცალკე. ბანკმა გადაწყვიტა, სხვა სრულ შემოსავალში ასახოს `გაერთიანებულ ბილინგ-ცენტრში~ ფლობილი ინვესტიციის რეალური ღირებულების შემდგომი ცვლილება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ კლასიფიცირდება როგორც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ან რეალური ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

საწყისი აღიარებისას ბანკს შეუძლია აირჩიოს იმ ფინანსური აქტივების შეფასება რეალური ღირებულებით მოგება ზარალში, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში ასახვას იმ შემთხვევაში, თუ ამგვარი ასახვით გათიდლდება ან მნიშვნელოვნად მცირდება მოსალოდნელი შეუსაბამობა აღიარებასა თუ შეფასებაშიბანკის ფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდები	საზომი კატეგორია
ფული და ფულის ექვივალენტები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ინვესტიციები კაპიტალში	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდას	სხვა სრულ შემოსავალში რეალური ღირებულებით ასახული
კლიენტებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად განკუთვნილი	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

<u>ბიზნეს-მოდელის შეფასება</u>

ბანკი აფასებს ბიზნეს-მოდელის მიზანს, რომლის მიხედვითაც ფლობს ფინანსურ აქტივებს, ვინაიდან ეს არის საუკეთესო გზა, რომლითაც ხდება ბიზნესის მართვა და ინფორმაციის წარდგენა მენეჯმენტისთვის. ინფორმაცია მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- დადგენილ პოლიტიკებსა და მიზნებს პორტფელისთვის და ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში განხორციელებას. ეს განსაზღვრავს, მიმართულია თუ არა ხელმძღვანელობის სტრატეგია სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის მიღებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პორტფელის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ხანგრძლივობის დამთხვევაზე დაკავშირებული ვალდებულების ხანგრძლივობასთან თუ ფულადი სახსრების გადინებასა და აქტივების გაყიდვის გზით ფულადი ნაკადების მიღებაზე;
- როგორ არის შეფასებული და წარდგენილი ბანკის ხელმძღვანელობისთვის პორტფელის მაჩვენებლები;
- რისკებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-მოდელზე (და ამ ბიზნეს-მოდელით ფლობილ ფინანსურ აქტივებზე) და როგორ იმართება ეს რისკები;
- როგორ ხდება მენეჯმენტის ანაზღაურება - მაგ. ეფუძნება თუ არა მათი ანაზღაურება ფინანსური აქტივების რეალურ ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ფინანსური აქტივების გაყიდვების სიხშირეს, მოცულობას და ვადებს წინა პერიოდებში, ამგვარი გაყიდვების და მომავალი გაყიდვების მოლოდინებს.

გასაყიდად ფლობილი ან მართული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებლებიც ფასდება რეალური ღირებულების საფუძველზე, ფასდება რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში, რადგან ისინი არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისთვის და არც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღებისა და ფინანსური აქტივების გაყიდვისთვის არ არის განკუთვნილი.

შეფასება, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხის და პროცენტის გადახდას

ამ შეფასების მიზნებისთვის, 'ძირი თანხა' განისაზღვრება როგორც ფინანსური აქტივის რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას. 'პროცენტი' განისაზღვრება, როგორც ფულის დროში ღირებულებისა და დარჩენილ ძირ თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის კომპენსაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში, აგრეთვე, კომპენსაცია სხვა ძირითადი დაკრედიტების რისკებისა და დანახარჯებისთვის (მაგ. ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები) და მოგების მარჟისთვის.

იმის შეფასებისას, წარმოადგენს თუ არა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები მხოლოდ ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდებს, ბანკი აფასებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს წარმოადგენს იმის შეფასებას, მოიცავს თუ არა ფინანსური აქტივი სახელშეკრულებო პირობებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადებს ან თანხებს, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პირობებს. ამ შეფასების გაკეთებისას კომპანია განიხილავს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შესაძლოა ცვლიდეს ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობებს, რომლებსაც შეუძლია შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონური განაკვეთი, ცვლადი განაკვეთის ჩათვლით;
- წინასწარ გადახდისა და გადავადების ფუნქციებს; და
- პირობებს, რომლებიც ზღუდავს ბანკის მოთხოვნას ფულად ნაკადებზე კონკრეტული აქტივებიდან.

ფული და ფულის ექვივალენტები

ფული და ფულის ექვივალენტები შედგება ხელზე არსებული ნაღდი ფულისგან, საქართველოს ეროვნულ ბანკში განთავსებული შეუზღუდავი ნაშთებისგან და მაღალლიკვიდური ფინანსური აქტივებისგან სამ თვემდე ან ნაკლები დაფარვის ვადით, რომლებზეც მოქმედებს რეალური ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი და რომელთაც ბანკი იყენებს მოკლევადიანი ვალდებულებების სამართავად.

სავალდებულო ნაშთი სებ-ში

სებ-ში განთავსებული სავალდებულო ნაშთები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტს, რომლის გამოყენება ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად დაუშვებელია. ამდენად, ეს ნაშთი არ განიხილება ფულისა და ფულის ექვივალენტების ნაწილად ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის.

მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ აღირიცხება მაშინ, როდესაც ბანკი ავანსის სახით, სამ თვეზე მეტი თავდაპირველი ვადით გასცემს ფულს კონტრაგენტ ბანკებზე. ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სავალო ინსტრუმენტებში მოიცავს ინვესტიციებს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ სადეპოზიტო სერტიფიკატებში. ეს ინვესტიციები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების დამატებით, ხოლო შემდგომში ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

ინვესტიციები კაპიტალში

ბანკმა არჩია, არასავაჭროდ განკუთვნილი კაპიტალში ინვესტიციის რეალური ღირებულება წარმოადგინოს სხვა სრულ შემოსავალში. გადაწყვეტილება მიიღება ინდივიდუალურად თითო ინსტრუმენტისათვის თავდაპირველი აღიარებისას და შეუქცევად ხასიათს ატარებს.

კაპიტალის ინსტრუმენტებით მიღებული მოგება და ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში არასოდეს რეკლასიფიცირდება და გაუფასურება ამავე ანგარიშში არ აისახება.

დივიდენდები აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ეს დივიდენდები მკაფიოდ არ წარმოადგენს ინვესტიციის ღირებულების ნაწილს, რა შემთხვევაშიც მათი აღიარება ხდება სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული ჯამური მოგება და ზარალი ინვესტიციის რეალიზაციისას გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

დერივაციული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსურ ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებში შესული დერივაციული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს.

დერივატები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით დერივაციული კონტრაქტის გაფორმების თარიღში და შემდგომში ფასდება რეალური ღირებულებით. ყველა დერივატივი, თუ მათი რეალური ღირებულება დადებითია, აისახება ფინანსურ აქტივად, ხოლო თუ მათი რეალური ღირებულება უარყოფითია - ფინანსურ ვალდებულებად.

დერივატივეების რეალური ღირებულების ცვლილება დაუყოვნებლივ აისახება მოგებაში ან ზარალში.

რეკლასიფიკაცია

ფინანსური აქტივები არ რეკლასიფიცირდება მათი საწყისი აღიარების შემდეგ, გარდა ბანკის მიერ ბიზნეს-მოდელის შეცვლისა. თუ ბიზნეს-მოდელი, რომლის ფარგლებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ აქტივებს, იცვლება, შესაბამისი ფინანსური აქტივები რეკლასიფიცირდება. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციისა და შეფასების მოთხოვნები გამოიყენება პროსპექტიულად ფინანსური აქტივების რეკლასიფიციკაციის შემდგომი საანგარიშო პერიოდის პირველი დღიდან. მიმდინარე და გასულ საანგარიშო პერიოდში ბიზნეს-მოდელი, რომლის პირობებშიც ბანკი ფლობს ფინანსურ სახსრებს, არ შეცვლილა და ამდენად, რეკლასიფიცირებაც არ მომხდარა. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების მოძრაობაში გათვალისწინებულია სააღრიცხვო პოლიტიკით ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ (იხილეთ ქვემოთ).

გაუფასურება

ბანკი აღიარებს რეზერვებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ არის შეფასებული რეალური ღირებულებით მოგება-ზარალში.

გარდა შეძენილი ან წარმოშობილი საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივებისა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს თანხით, რომელიც ტოლია:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში საანგარიშგებო პერიოდიდან 12 თვის ვადაში (მოიხსენიება როგორც 1-ელი ეტაპი); ან
- მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე, ანუ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშვება ფინანსური ინსტრუმენტების დეფოლტის შემთხვევაში ამ ფინანსური ინსტრუმენტის მოქმედების ვადაში (მოიხსენიება, როგორც მე-2 და მე-3 ეტაპი).

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი საჭიროა შეიქმნას იმ ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, რომელთა საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანასური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება თანხით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა.
სხვა დებიტორული დავალიანებების რეზერვი იანგარიშება თანხით, რომელიც ტოლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა არსებობის მანძილზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ალბათურ-შეწონილ შეფასებას. იგი იზომება, როგორც სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ღირებულებისა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულება, რომელიც გამოითვლება სხვადასხვა სამომავლო ეკონომიკური სცენარის დისკონტირებული აქტივების ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის შესახებ მოცემულია 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოყვანილია დეტალური ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ ხდება ინსტრუმენტების დაჯგუფება მათი კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები</u>

ფინანსური აქტივი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მოხდა ერთი ან რამდენიმე მოვლენა, რომელთაც აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა მოსალოდნელ ფულად ნაკადებზე. საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მიეკუთვნება მე-3 ეტაპის აქტივებს. საკრედიტო გაუფასურება მტკიცდება შემდეგი მოვლენების დაკვირვებადი მონაცემებით:

- მსესხებლის ან კრედიტორის სერიოზული ფინანსური პრობლემები;
- კონტრაქტის დარღვევა, როგორიცაა დეფოლტი ან ვადაგადაცილებული ვალდებულება;
- სესხის გამცემი მსესხებლის ფინანსური პრობლემების გამო მიდის გარკვეულ დათმობაზე, რის შესაძლებლობასაც კრედიტორი სხვა შემთხვევაში არ განიხილავდა;
- ფინანსური აქტივისთვის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური პრობლემების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის შეძენა დიდი ფასდაკლებით, რაც წარმოშობილი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებელია.

ზოგჯერ არ არის შესაძლებელი ცალკეული ზარალის გამომწვევი მოვლენის აღმოჩენა და ფინანსური აქტივის საკრედიტო გაუფასურება შეიძლება რამდენიმე მოვლენის კომბინირებული მოქმედებით იყოს გამოწვეული. ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის ბანკი აფასებს, არის თუ არა საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ის სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენს ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გაზომილია ამორტიზებული ღირებულებით ან რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში.

სესხი ითვლება «საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად», როდესაც მსესხებელს ეძლევა შეღავათი მისი ფინანსური მდგომარეობის გაუარესების გამო, თუკი არ არსებობს დამადასტურებელი ფაქტი, რომ დათმობის შედეგად ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნაღდი ფულის არმიღების რისკი მნიშვნელოვნად მცირდება და არ არსებობს გაუფასურების სხვა ნიშნები. ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, როდესაც განიხილება შეღავათები, მაგრამ არ ხდება მათი გამოყენება, აქტივი საკრედიტო რისკით გაუფასურებულად ითვლება, თუ არსებობს საკრედიტო რისკით გაუფასურების აშკარა დამადასტურებელი ფაქტი, დეფოლტის განსაზღვრების ჩათვლით.

დეფოლტის განსაზღვრება (იხ. ქვემოთ) გულისხმობს ვალის არ გადახდას, თუ ვალის გადახდა დაგვიანდა 90 ან მეტი დღით.

<u>საკრედიტო რისკით გაუფასურებელი შეძენილი ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები</u>

საკრედიტო რისკით გაუფასურებელ შეძენილ ან წარმოშობილ ფინანსურ აქტივებზე გაუფასურების შეფასება ხდება განსხვავებულად, რადგან ასეთი აქტივები გაუფასურებული იყო თავდაპირველი აღიარების დროს. ამ აქტივებისთვის ბანკი ყველა ცვლილებას აღიარებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო

ზარალში, როგორც ზარალს ყველა ცვლილებასთან ერთად, რომელიც აღიარდა მოგება-ზარალში. ასეთ აქტივებზე დადებითი ცვლილება გაუფასურების მოგებას წარმოშობს.

ვალდებულებათა შეუსრულებლობის (დეფოლტის) განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განმარტების მიზნით უნდა განვსაზღვროთ, თუ რა არის დეფოლტი. დეფოლტის განსაზღვრება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობის გასაზომად და იმის შესაფასებლად, ზარალის შეფასების რეზერვი ეფუძნება 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს თუ არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი წარმოადგენს დეფოლტის ალბათობის კომპონენტს, რომელიც გავლენას ახდენს როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სიდიდეების გაზომვაზე, ისე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ბანკი აღიარებს ვალდებულებების შეუსრულებლობას, ანუ დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში:

- ნებისმიერი მნიშვნელოვანი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადით გადაცილება მსესხებლის მხრიდან; ან
- ნაკლებ სავარაუდოა, რომ მსესხებელმა სრულად გადაუხადოს საკრედიტო ვალდებულება კომპანიას.

დეფოლტი განმარტებულია ისე, რომ კარგად ასახოს სხვადასხვა ფინანსური აქტივების მახასიათებლები. იმის შეფასებისას, თუ რამდენად არსებობს იმის ალბათობა, რომ მსესხებელი არ შეასრულებს საკრედიტო ვალდებულებას, ბანკი ითვალისწინებს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. რაოდენობრივი მაჩვენებლები, როგორიცაა იმავე მხარესთან სხვა ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილება და გადაუხდელობა, წარმოადგენს მთავარ მონაცემებს ასეთი ანალიზისთვის. ბანკი დეფოლტის შესაფასებლად იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროებს, რომლებიც ან ბანკის დონეზეა შემუშავებელი, ან მოპოვებულია გარეშე წყაროებიდან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომელიც ექვემდებარება გაუფასურების მოთხოვნას იმის შესაფასებლად, გაიზარდა თუ არა მნიშვნელოვნად საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბანკი გაზომავს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

30 დღიანი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, ბანკი თვლის, რომ ადგილი ჰქონდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას და აქტივი გადადის გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი აღირიცხება როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არსებობის მანძილზე.

ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას არ არის მიზანშეწონილი იმის დაშვება, რომ «დაბალი» საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში ანგარიშგების დღეს არ აღინიშნებოდა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. შედეგად, ბანკი ახორციელებს ყველა იმ ფინანსური აქტივის მონიტორინგს, რომლებიც უფასურდება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვნად გაზრდის შემთხვევაში.

დეტალური ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ მოცემულია 27-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: როგორც აქტივების მთლიანი ღირებულებიდან გამოქვითვა;
- რეალური ღირებულებით სრულ შემოსავალში მეთოდით შეფასებული სასესხო ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის შეფასების რეზერვის აღიარება არ ხდება, რადგან საბალანსო ღირებულება მოცემულია რეალური ღირებულებით.

- ფულად-სასესხო და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებისთვის: როგორც უზრუნველყოფა; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიცავს როგორც წარმოდგენილ, ისე აუთვისებელ კომპონენტებს, კომპანიას არ აქვს შესაძლებლობა, დაადგინოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი სესხის კომპონენტზე წარმოდგენილი კომპონენტისგან იზოლირებულად: კომპანია წარმოადგენს ზარალის შეფასების ერთობლივ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. ერთიანი თანხა ნაჩვენებია, როგორც წარმოდგენილი კომპონენტის ერთიანი საანგარიშო ღირებულებიდან გამოქვითვა. ზარალის რეზერვის სიჭარბით შეფასება წარმოდგენილი კომპონენტის საერთო ოდენობაზე ნაჩვენებია, როგორც უზრუნველყოფა.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირდება მაშინ, როდესაც გადაიხედება ხელშეკრულების ის პირობები, რომლებიც არეგულირებს ფინანსური აქტივების ფულადი ნაკადების მოძრაობას ან იცვლება ამ ხელშეკრულების პირობების შეცვლა ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან მათი გადახდის ვადის დადგომამდე პერიოდში. მოდიფიცირების ზეგავლენა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მოცულობაზე ან/და დროზე მყისიერია ან მოსალოდნელია მომავალში.

ბანკი აწარმოებს ხელახალ მოლაპარაკებას იმ კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე, რომელთაც შეექმნათ ფინანსური პრობლემები, რათა მაქსიმალურად გაზარდოს ამ თანხების ამოღება და მინიმუმამდე შეამციროს დეფოლტის რისკი. სესხის პირობები იცვლება იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებლის ყველა შესაძლო ძალისხმევის მიუხედავად, გადაეხადა სათანადო თანხები ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობებით, არსებობს დეფოლტის დიდი რისკი და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შეასრულებს ახალ პირობებს. განახლებული პირობები უმეტესწილად გულისხმობს სესხის დაფარვის ვადის გაგრძელებას, ფულადი ნაკადების (ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდის) მოძრაობის ვადების შეცვლას, მისაღები ფულადი ნაკადების ოდენობის შემცირებას (ძირი თანხიდან და პროცენტიდან) და სხვა პირობების შეცვლას.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისას ბანკი აფასებს, თუ რამდენად იწვევს მოდიფიკაცია აღიარების შეწყვეტას. ბანკის პოლიტიკის თანახმად, მოდიფიკაცია იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც მის შედეგად ხელშეკრულებაში ჩნდება არსებითად განსხვავებული პირობები. იმის დასადგენად, თუ შეცვლილი პირობები რამდენად არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი ხელშეკრულების პირობებისგან, ბანკი მხედველობაში იღებს შემდეგ ფაქტორებს:

- ხარისხობრივი ფაქტორები, როგორიცაა სახელშეკრულებო თანხების მოძრაობა, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირი თანხისა და დარჩენილ ძირზე პროცენტის გადახდების კატეგორიას, ვალუტის ან ხელშეკრულების მხარის შეცვლა, საპროცენტო განაკვეთის შეცვლა, გადახდის ვადის დადგომა, კოვენანტების დაწესება; თუ აღნიშნული ფაქტორები აშკარად არ მიუთითებს არსებით ცვლილებაზე (მოდიფიკაციაზე), მაშინ:
- რაოდენობრივი შეფასება ტარდება დარჩენილი თავდაპირველი პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარებით განახლებული პირობებით მოცემული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებასთან. ამასთან, ორივე თანხა დისკონტირებულია თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებათა სხვაობა 10%-ზე მეტია, ბანკი თვლის, რომ ახალი შეთანხმება არსებითად განსხვავდება თავდაპირველი შეთანხმებისგან, რაც იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას.

იმ შემთხვევაში, თუ ხდება ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის რეზერვი ხელმეორედ გაიზომება, რათა მოხდეს აღიარების შეწყვეტის დღეს აქტივების წმინდა საბალანსო ღირებულების დადგენა. სხვაობა ამგვარად განახლებულ საბალანსო ღირებულებასა და ახალი პირობებით ახალი ფინანსური აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის გამოიწვევს სარგებლის ან ზარალის მიღებას აღიარების შეწყვეტისას. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც გაზომილია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, გარდა იმ იშვიათი შემთხვევებისა, როდესაც ითვლება, რომ წარმოშობილი ახალი სესხი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით. აღნიშნული მეთოდი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ხდება ახალი სესხის რეალური ღირებულების აღიარება მნიშვნელოვანი ფასდაკლებით განახლებული ნომინალური ღირებულებით, რადგან ამ შემთხვევაში არსებობს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც არ შემცირდა მოდიფიცირების შედეგად. ბანკი მონიტორინგს უწევს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს, რა

მიზნითაც აფასებს რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინფორმაციას, როგორიცაა მაგალითად, ინფორმაცია იმის შესახებ, ხომ არ რჩება მსესხებელს ვადაგადაცილებულის სტატუსიახალი პირობების მიხედვით;

როდესაც ხდება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობების მოდიფიცირება და ასეთი მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი აფასებს, ხომ არ გაიზარდა მნიშვნელოვნად ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან.

ისეთი ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომელთა მოდიფიცირებაც მოხდა ბანკის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის ფარგლებში და აღნიშნულმა მოდიფიცირებამ არ გამოიწვია აღიარების შეწყვეტა, დეფოლტის ალბათობის შეფასება ასახავს ბანკის უნარს, მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით რესტრუქტურიზაციის ანალოგიური მოქმედების განხორციელებისას და, ასევე, ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის, მსესხებლის გადახდების ისტორიისა, ხელშეკრულების მოდიფიცირებული/შეცვლილი პირობების ფონზე. თუ საკრედიტო რისკი კვლავ მნიშვნელოვნად მაღალია მოსალოდნელ მნიშვნელობაზე თავდაპირველი აღიარების მომენტში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი კვლავაც შეფასდება იმ ოდენობით, რომელიცარსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლია. გადაუხდელი სესხების რეზერვი როგორც წესი, იზომება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც არსებობს იმის დამადასტურებელი ფაქტი, რომ მსესხებლის გადახდის უნარი გაუმჯობესდა მოდიფიცირების შემდგომ, რაც იწვევს წარსულში საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეჩერებას.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ბანკი მოდიფიცირების სარგებელს/ზარალს ანგარიშობს ერთიანი საანგარიშო ღირებულების შედარებით მოდიფიკაციამდე და მას შემდეგ (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეღავათის გამოკლებით). შემდეგ ბანკი ზომავს მოდიფიცირებული აქტივის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, როდესაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის შედეგად წარმოშობილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებიც მონაწილეობს თავდაპირველი აქტივის მოსალოდნელი ფულადი დეფიციტის ანგარიშში.

ბანკი ფინანსური აქტივის აღიარებას წყვეტს მხოლოდ აქტივის ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებების ვადის ამოწურვის შემდეგ (მათ შორის, ვადის ამოწურვისაც, რომელიც წარმოიშვება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირების შემთხვევაში), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის ფლობის ყველა რისკი და სარგებელი არსებითად გადაეცემა სხვა პირს. თუ ბანკი არც არსებითად გადასცემს და არც იტოვებს აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს და კვლავ აკონტროლებს გადაცემულ აქტივს, ის აღიარებს, რომ მას კვლავ გააჩნია აქტივისა და თანხების გადახდაზე ვალდებულების ინტერესი. თუ ბანკი არსებითად ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის ფლობის ყველა რისკსა და სარგებელს, იგი კვლავაც აღიარებს ფინანსურ აქტივს.

ჩამოწერა

სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების ჩამოწერა ხდება, როდესაც ბანკს არ აქვს იმის გონივრული მოლოდინი, რომ მოხდება ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწერება (მთლიანად ან ნაწილობრივ) ანაზღაურება. ეს ზოგადად არის შემთხვევა, როდესაც ბანკს აქვს მოლოდინი, რომ მსესხებელს არ ექნება აქტივები ან უზრუნველყოფილი შემოსავალი, რომლის საშუალებითაც მსესხებელი შეძლებს შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირებას, ჩამოსაწერად განკუთვნილი თანხების გადასახდელად. ამასთან, ფინანსური აქტივები, რომლებიც ჩამოიწერება, შესაძლოა კვლავ იყოს აღსრულების საქმიანობის საგანი, ბანკის მიმართ მართებული თანხების ამოღების პროცედურების დასაკმაყოფილებლად.

ფინანსური გარანტიები და სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიის კონტრაქტი არის კონტრაქტი, რომლის მიხედვით გამცემი ვალდებულია, განახორციელოს წინასწარ დადგენილი გადახდები მისი მფლობელისათვის გაწეული ზარალის ანაზღაურების მიზნით, თუ დადგენილი მოვალე არ ფარავს გადახდის ვალდებულებას ვადის დადგომის შემთხვევაში სავალო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად. სესხის გაცემის პირობითი ვალდებულებაარის კრედიტის გაცემის დამოწმებული გარანტია წინასწარ განსაზღვრული პირობებით.

ფინანსური გარანტიები და საბაზროზე ნაკლები განაკვეთით სესხის გაცემის ვალდებულებები თავდაპირველ აღიარებას ექვემდებარება რეალური ღირებულებით. შემდგომ ისინი იზომება ფასს 9-ის მიხედვით

განსაზღვრული დანაკარგის ანარიცხებსა და თავდაპირველად აღიარებული თანხის (შესაბამის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპებით აღიარებული ჯამური შემოსავლის გამოკლებით) სხვაობას შორის უმეტესით. ბანკს მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით ასახული სასესხო პირობითი ვალდებულებები და გარანტიები გაცემული არ აქვს.

სხვა ფულად-სასესხო გარანტიების შემთხვევაში, ბანკი დანაკარგის ანარიცხებს აღიარებს ფასს 9-ის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალის ინსტრუმენტები

გამოშვებული სესხისა და კაპიტალის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულებები ან კაპიტალი, საკონტრაქტო შეთანხმებების არსიდან გამომდინარე.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულება არის კონტრაქტით ნაკისრი ვალდებულება, რომელიც ითვალისწინებს სხვა პირისათვის ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის გადაცემას ან ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების გაცვლას ისეთი პირობებით, რომლებიც პოტენციურად არასასურველია ბანკისათვის, ან ისეთი კონტრაქტი, რომელზე ანგარიშსწორება შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით და რომელიც არის არაწარმოებული კონტრაქტი, რომლის მიხედვით ბანკი ვალდებულია ან შეიძლება ვალდებული გახდეს, პირს მიაწოდოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ცვლადი რაოდენობა ან წარმოებული კონტრაქტი საკუთარ კაპიტალზე, რომელზე ანგარიშსწორება მოხდება ან შეიძლება მოხდეს ბანკის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობის სანაცვლოდ ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) ფიქსირებული ოდენობის გადახდის გარდა სხვა გზით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს შეცვლილი პირობების საფუძველზე ხდება ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება.

თუ ბანკმა ფინანსური ვალდებულების მოდიფიცირება აღიარების შეწყვეტით არ აღრიცხა, მაშინ ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება გადაიანგარიშება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირების გზით და მიღებული მოგება ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ცვლადგანაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებების შემთხვევაში, მოდიფიცირებით გამოწვეული მოგების ან ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი კორექტირდება ისე, რათა მასში აისახოს მოდიფიცირების მომენტში არსებული საბაზრო პირობები. გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

ბანკი ფინანსური ვალდებულების აღიარებას წყვეტს, როდესაც მისი პირობები იცვლება და მოდიფიცირებული ვალდებულების ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება წინანდელისგან. ასეთ დროს ხდება შეცვლილი პირობების საფუძველზე ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარება მისი რეალური ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ანაზღაურებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახდილ ანაზღაურებაში უნდა შევიდეს, თუ ასეთი არსებობს, გადაცემული არაფინანსური აქტივები და ნაკისრი ვალდებულება, მათ შორის, ახალი მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულება. თუ ფინანსური ვალდებულების ცვლილება არ აღირიცხა როგორც აღიარების შეწყვეტა, მაშინ გაწეული ხარჯები და გადახდილი საკომისიოები აღიარდება როგორც ვალდებულების საბალანსო ღირებულების კორექტირება და ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ვადის განმავლობაში ამორტიზდება ინსტრუმენტის ხელახლა გამოთვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტები და სუბორდინირებული სესხები

ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს გადასახდელებს ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, კლიენტების დეპოზიტებსა და იმ სუბორდინირებულ სესხებს, რაც წარმოადგენს ბანკის დაფინანსების წყაროებს. ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აისახება რეალური ღირებულებით, პირდაპირი ტრანზაქციის ხარჯების გამოკლებით. შემდგომში ფინანსური ვალდებულებები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯი აღიარდება ეფექტური უკუგების საფუძველზე.

სააქციო ინსტრუმენტები

სააქციო ინსტრუმენტი წარმოადგენს ნებისმიერ კონტრაქტს, რომელიც ადასტურებს ბანკის აქტივებში ნარჩენ წილს, ყველა ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო ინსტრუმენტები აღიარებას ექვემდებარება მიღებულ შემოსავლებთან ერთად გამოშვების ხარჯების გამოკლებით.

იჯარა

იმას, შეიცავს თუ არა კონტრაქტი იჯარას, ბანკი აფასებს კონტრაქტის მიღებისას. ბანკი აქტივების გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას აღიარებს ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის გამოდის როგორც იჯარის მიმღები, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (განისაზღვრება, როგორც იჯარა 12 თვიანი ან ნაკლები ვადით) და დაბალღირებულებიანი აქტივების იჯარებისა (როგორებიცაა ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, მცირე საოფისე ავეჯი და ტელეფონები). ასეთი იჯარების შემთხვევაში, საიჯარო გადახდები აღიარდება როგორც საოპერაციო ხარჯი იჯარის მთელი ვადის განმავლობაში წრფივად, თუ სისტემატიზაციის სხვა ბაზისი უკეთ წარმოაჩენს იჯარით აღებული აქტივების მოხმარებით მიღებული ეკონომიკური სარგებლის სურათს დროში.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იმ საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, რომელთა გადახდა იჯარის დაწყების დღეს არ ხდება, რაც დისკონტირებულია იჯარაში ჩადებული განაკვეთით. თუ ამ განაკვეთის დადგენა რთულია, ბანკი იყენებს თავის სესხის მზარდ განაკვეთს.

იჯარის ვალდებულება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ცალკე მუხლში.

იჯარის ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ისეთი მატებით, რაც ასახავს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხულ პროცენტს (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით) ან საბალანსო ღირებულების ისეთი კლებით, რაც ასახავს გადახდილ საიჯარო გადასახდელს.

ბანკი საიჯარო ვალდებულებას გადააფასებს (და აქტივების გამოყენების უფლებას დააკორექტირებს), როდესაც:

- იჯარის ვადა შეიცვალა ან ადგილი ჰქონდა მნიშვნელოვან მოვლენას ან გარემოებათა ცვლილებას, რამაც გამოიწვია შესყიდვის ოფციის აღსრულების შეფასების შეცვლა, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- საიჯარო გადახდები შიცვალა ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა დროსაც ხდება საიჯარო ვალდებულების გადაფასება კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ ცვლილება საიჯარო გადახდებში გამოწვეული არ არის ცვლადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებით, რა დროსაც დისკონტირებისათვის გამოიყენება კორექტირებული დისკონტირების განაკვეთი).
- იჯარის კონტრაქტი შეიცვალა და იჯარის ცვლილება არ აღირიცხება დამოუკიდებელ იჯარად, რა დროსაც საიჯარო ვალდებულების გადაფასება ხდება მოდიფიცირებული იჯარის ვადის საფუძველზე, კორექტირებული საიჯარო გადახდების დისკონტირებით კორექტირებული დისკონტირებული განაკვეთის გამოყენებით მოდიფიცირების ძალაში შესვლის დღეს.

ბანკს წარმოდგენილ პერიოდებში მსგავსი კორექტირებები არ გაუკეთებია.

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შესაბამისი საიჯარო ვალდებულების ღირებულებას საწყისი შეფასებით, დაწყების თარიღში ან მანამდე გაკეთებულ საიჯარო გადახდებს და გამოკლებული აქვს მიღებული საიჯარო შეღავათები და საწყისი პირდაპირი ხარჯები. აქტივები შემდგომში ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

როდესაც ბანკს ეკისრება იჯარით აღებული აქტივის დაშლისა და ადგილიდან გატანის, ამ აქტივის ადგილის აღდგენის ან აქტივის იჯარის პირობების შესაბამის მდგომარეობაში დაბრუნების ხარჯების გაწევის ვალდებულება, ბანკი ბასს 37-ის მიხედვით აღიარებს და აფასებს რეზერვს. თუ ხარჯები დაკავშირებულია აქტივების გამოყენების უფლებასთან, ხარჯები შედის შესაბამის აქტივში, თუ მათი მიზანი მარაგების წარმოება არ იყო.

აქტივების გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხება იჯარის ვადასა და შესაბამისი აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადას შორის უმცირესი პერიოდის განმავლობაში. თუ იჯარით შესაბამისი აქტივის მფლობელობა სხვა პირზე გადადის ან აქტივების გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ბანკი ვარაუდობს შესყიდვის ოფციის გამოყენებას, შესაბამის აქტივს ცვეთა ერიცხება აქტივის სასარგებლო მოხმარების ვადის განმავლობაში. ცვეთა იწყება იჯარის დაწყების დღეს.

აქტივების გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში შედის ძირითადი საშუალებების გრაფაში.

აქტივების გამოყენების უფლების გაუფასურების დასადგენად ბანკი იყენებს ბასს 36-ს და დადგენილ გაუფასურებულ ზარალს აღრიცხავს, როგორც ეს აღწერილია საღრიცხვო პოლიტიკაში „ძირითადი საშუალებები“.

პრაქტიკული შეღავათის სახით, ფასს 16 იჯარის მიმღებს საშუალებას აძლევს, არ განაცალკევოს ერთმანეთისგან არასაიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად საიჯარო და მათთან დაკავშირებული არასაიჯარო კომპონენტები აღრიცხოს ერთ გარიგებად. ბანკი ამ პრაქტიკულ შეღავათს იყენებს.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში ბანკი იჯარის გამცემი არ ყოფილა.

დასაკუთრებული აქტივები

გარკვეულ ვითარებაში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტიანი სესხების უზრუნველყოფის დაკავების შედეგად. დასაკუთრებული აქტივები იზომება, ერთი მხრივ, საბალანსო ღირებულებასა და, მეორე მხრივ, რეალური ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას შორის უმცირესი ღირებულებით.

ძირითადი საშუალებები

საქონლისა და მომსახურების მიწოდების, ასევე ადმინისტრაციული მიზნით გამოყენებისათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების დღეს, გამოკლებულია შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგები. გადაფასება ხდება რეგულარულად, ისე, რომ საბალანსო ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება იმ ღირებულებისგან, რომელიც თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს სამართლიანი ღირებულების გამოყენებით დადგინდებოდა.

ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად წარმოქმნილი ზრდა აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში და გროვდება კაპიტალში მხოლოდ იმ ოდენობით, რომ მან მოახდინოს მანამდე მოგება-ზარალში აღიარებული გადაფასების კლება იმავე აქტივზე. ასეთ შემთხვევაში ზრდა შედის მოგება-ზარალში მანამდე ხარჯად აღიარებული კლების ოდენობით. ამგვარი ქონების გადაფასების შედეგად აქტივის საბალანსო ღირებულების კლება აღიარდება მოგება-ზარალში იმ ოდენობით, რომ მან გადააჭარბოს ამავე აქტივის წინა გადაფასებასთან დაკავშირებულ, უძრავი ქონების გადაფასების რეზერვში არსებულ ნაშთს.

წარმოების, მიწოდების ან ადმინისტრაციული მიზნით მიმდინარე მშენებლობით მოცული ქონება აღირიცხება თვითღირებულებით, გაუფასურების აღიარებული ზარალის გამოკლებით. თვითღირებულებაში შედის პროფესიული ანაზღაურება და, ასევე, ბანკის სააღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით შესაბამის აქტივებზე ხდება სესხის ხარჯების კაპიტალიზაცია. ამგვარი ქონება ძირითადი საშუალების შესაბამის კატეგორიაში გადადის მაშინ, როდესაც დასრულდება და მზად იქნება დანიშნულებისამებრ გამოყენებისთვის. ამ აქტივების ცვეთა, სხვა უძრავი აქტივების მსგავსად, აღირიცხება მათი დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად გამზადების შემდეგ.

გადაფასებული უძრავი ქონების გაუფასურება აღირიცხება მოგება-ზარალში. მისი შემდგომი გაყიდვის ან ჩამოწერის შემდეგ, გადაფასების ჭარბი ოდენობა, რომელიც გადაფასების რეზერვში რჩება, პირდაპირ გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

მიწას ცვეთის ხარჯი არ ერიცხება.

ცვეთა აისახება ისე, რომ წრფივი მეთოდით ჩამოიწეროს ღირებულება (გარდა მიწისა და მიმდინარე მშენებლობებისა) და შეფასებული ღირებულება აქტივების სასარგებლო მოხმარების პერიოდის მანძილზე ნარჩენი ღირებულებების გამოკლებით. სავარაუდო სასარგებლო მოხმარების პერიოდი, ნარჩენი ღირებულება და ცვეთის მეთოდი განიხილება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. ცვეთის დარიცხვა ხდება შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

შენობები და სხვა უძრავი ქონება	1%-2.17%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-15%
კომპიუტერები და საკომუნიკაციო მოწყობილობა	10%-33.33%
სატრანსპორტო საშუალებები	10%-33.33%
იჯარით აღებული ქონების კეთილმოწყობა	20%-50%
სხვა	15%

ძირითადი საშუალებები ჩამოიწერება გაყიდვისას ან როდესაც ბანკს აქვს აქტივის უწყვეტი გამოყენებით მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღების მოლოდინი. ნებისმიერი მოგება ან ზარალი, რომელიც წარმოიქმნება ძირითადი საშუალებების გაყიდვისას ან მისი სასარგებლო მოხმარების ვადის დასრულებისას, გამოითვლება როგორც სხვაობა რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აღიარებულია მოგება-ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები, განსაზღვრული მოხმარების ვადით, აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციისა და გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით. ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის საფუძველზე მათი სავარაუდო 2-15 წლიანი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, რის შედეგადაც სააღრიცხვო დაშვებაში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება აღირიცხება პროსპექტიულად. განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე, ცალკე შესყიდული არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, დაგროვილი გაუფასურების დანაკარგების გამოკლებით.

არამატერიალური აქტივი ჩამოიწერება რეალიზაციისას ან იმ შემთხვევაში, თუ მისი გამოყენების ან გაყიდვის შედეგად არ ივარაუდება მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება. არამატერიალური აქტივის ჩამოწერით მიღებული მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას რეალიზაციის შედეგად მიღებულ წმინდა ფულად სახსრებსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის და აისახება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტისას.

<u>არამატერიალური აქტივების აღიარების შეწყვეტა</u>. არამატერიალური აქტივის აღიარება წყდება მისი გაყიდვისას ან მაშინ, როდესაც მისი გამოყენების ან გასხვისების შედეგად ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ ივარაუდება. აღიარების შეწყვეტით მიღებული მოგება ან ზარალი, რომელიც იანგარიშება როგორც სხვაობა გაყიდვიდან მიღებული წმინდა შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის, აღიარდება მოგება-ზარალში აქტივის აღიარების შეწყვეტის მომენტში.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება, გარდა გუდვილისა. ყოველი საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკი სისტემატურად განიხილავს მატერიალურ და არამატერიალურ აქტივებს, ამ აქტივების გაუფასურების ობიექტური მაჩვენებლების გამოვლენის მიზნით. ასეთი მაჩვენებლის არსებობის შემთხვევაში, აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება ფასდება გაუფასურების ხარჯის განსაზღვრისათვის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია ინდივიდუალური აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების დადგენა, ბანკი განსაზღვრავს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც განეკუთვნება აქტივი. განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, კორპორატიული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე, ან ამ ერთეულების უფრო პატარა ჯგუფებზე, რომელთათვისაც განაწილების მართებული და თანმიმდევრული საფუძვლის გამოვლენა შესაძლებელია.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მოხმარების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ისეთი არამატერიალური აქტივები, რომლებიც ჯერ გამოსაყენებლად არაა მზად, გაუფასურებაზე მოწმდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ და მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

ანაზღაურებადი ღირებულება არის უმეტესი, ერთი მხრივ, სამართლიან ღირებულებისა და გაყიდვის ხარჯების სხვაობას, და, მეორე მხრივ, გამოყენებულ ღირებულებას შორის. გამოყენებული ღირებულების შეფასებისას სამომავლო ფულადი ნაკადები მიმდინარე ღირებულებამდე დისკონტირდება არსებული საპროცენტო განაკვეთით გადასახადების გამოკლებით, რომელიც ასახავს დროში ფულის ღირებულების ბაზრისეულ შეფასებას და აქტივისათვის დამახასიათებელ იმ რისკებს, რომელთა საფუძველზე სამომავლო ფულადი ნაკადების კორექტირება არ მომხდარა.

იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, აქტივის (ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების დანაკარგები აღიარებას ექვემდებარება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის წარმოდგენილი გადაფასებული ღირებულებით. ამ შემთხვევაში გაუფასურების დანაკარგები აისახება, როგორც შემცირება გადაფასების შედეგად.

გაუფასურების ხარჯის გაუქმების შემთხვევაში, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება იზრდება ანაზღაურებადი თანხის შესწორებულ სავარაუდო მოცულობამდე ისე, რომ გაზრდილმა საბალანსო ღირებულებამ არ გადააჭარბოს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც დაფიქსირდებოდა, წინა წლებში აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) გაუფასურების ხარჯი რომ არ აღიარებულიყო. გაუფასურების ხარჯების გაუქმება დაუყოვნებლივ აისახება მოგება-ზარალში, თუ შესაბამისი აქტივი არ არის აღრიცხული გადაფასებული ღირებულებით, რა შემთხვევაშიც გაუფასურების ხარჯების აღდგენა განიხილება, როგორც ზრდა გადაფასების შედეგად.

გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ზარალის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და, აგრეთვე, იმ ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ბანკის მიმდინარე გადასახადის ვალდებულება გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად მოქმედებდა საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული გადასახადის აღიარება ხდება იმ დროებითი სხვაობების მიხედვით, რომლებიც თავს იჩენს ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებსა და დასაბეგრი მოგების გამოთვლისას გამოყენებულ შესაბამის საგადასახადო ბაზისს შორის. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა დასაბეგრი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში. გადავადებული საგადასახადო აქტივი, ჩვეულებრივ, აღიარებას ექვემდებარება ყველა გამოქვითვადი დროებითი სხვაობის შემთხვევაში, თუ, სავარაუდოდ, იარსებებს ისეთი დასაბეგრი მოგება, რომელზეც შეიძლება აღნიშნული გამოქვითვადი დროებითი სხვაობების გამოყენება. ამგვარი გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი სხვაობა გამომდინარეობს სხვა აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარებისგან ისეთი გარიგების საფუძველზე, რომელიც არ ეხება არც დასაბეგრ მოგებას და არც საბალანსო მოგებას. გადავადებული გადასახადის აქტივები და ვალდებულებები იანგარიშება იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომელიც მოსალოდნელია ვალდებულების დაფარვის ან აქტივის რეალიზების პერიოდისათვის იმ საგადასახადო განაკვეთისა და კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც ძალაში იყო საანგარიშო პერიოდის ბოლოსათვის.

გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებებისა და აქტივების შეფასება ასახავს იმ საგადასახადო შედეგებს, რომლებიც მოყვება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ბანკის მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების აღდგენას ან დაფარვას.

წლის მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები

მიმდინარე და გადავადებული გადასახადები აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ისინი დაკავშირებულია ისეთ ერთეულებთან, რომელთა აღიარება ხდება მოგება-ზარალში ან პირდაპირ კაპიტალში. ასეთ შემთხვევაში, მიმდინარე და გადავადებული გადასახადებიშესაბამისად აისახება მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში ან პირდაპირ კაპიტალში.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა კანონი კომპანიების მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ასევე, ცნობილია, როგორც კომპანიების დაბეგვრის ესტონური მოდელი), რომლის მიხედვით დაბეგვრა ხდება არა დასაბეგრი მოგების მიღების, არამედ მისი განაწილების მომენტში.

კომპანიების მოგების დაბეგვრის ახალი სისტემა მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას არ გულისხმობს. მასში დაბეგვრა უბრალოდ გადატანილია მოგების მიღების მომენტიდან მათ განაწილებამდე; ანუ დაბეგვრის ობიექტი განაწილებული მოგებაა. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის განსაზღვრებით, განაწილებული მოგება არის აქციებზე დივიდენდის სახით განაწილებული მოგება. თუმცა, მოგების განაწილებად ითვლება ზოგიერთი სხვა ტრანზაქციაც, მაგალითად, საერთაშორისო ტრანზაქცია დაკავშირებულ პირებს შორის ან/და გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან საგადასახადო მიზნებისათვის.. გარდა ამისა, გადასახადის ობიექტი ასევე მოიცავს ხარჯებსა თუ სხვა გადახდებს, თუ ისინი არაა დაკავშირებული პირის ეკონომიკურ საქმიანობასთან, საქონლისა და მომსახურების უფასოდ მიწოდებას და ზედმეტად დიდ წარმომადგენლობით ხარჯებს.

დივიდენდების გადახდისგან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება ხარჯად დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მათი გადახდის თარიღის თუ პერიოდის მიუხედავად.

კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და ყველა პირის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტიტუტების გარდა (ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), ვრცელდება 2020 წლის 1 იანვრის შემდეგ დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე. ფინანსური ინსტიტუტების შემთხვევაში, კანონი თავდაპირველად ძალაში უნდა შესულიყო 2020 წლის 1 იანვარს. 2018 წლის 27 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა კანონის ძალაში შესვლის ვადა 2023 წლის 1 იანვრამდე გადასწია. 2023 წლის 1 იანვრიდან მოყოლებული, ფინანსური ინსტიტუტები შეწყვეტენ გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და ვალდებულებების ფლობას იქიდან გამომდინარე, რომ მოგების გადასახადის დარიცხვა მოხდება მხოლოდ დივიდენდების გამოცხადების შემთხვევაში.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში ასევე მოქმედებს სხვა გადასახადები, რომლებიც განისაზღვრება ბანკის საქმიანობიდან გამომდინარე. ეს გადასახადები მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების ანგარიშში აისახება როგორც საოპერაციო ხარჯების ნაწილი.

რეზერვები

რეზერვების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს აქვს მიმდინარე (სამართლებრივი ან პირობითი) ვალდებულებები, რომლებიც წარმოიშვა წარსული მოვლენების შედეგად, ბანკს სავარაუდოდ მოეთხოვება მათი დაფარვა და აღნიშნული ვალდებულების შეფასება შესაძლებელია საკმარისი სიზუსტით.

რეზერვებად აღიარებული თანხა წარმოადგენს იმ ანაზღაურების საუკეთესო შეფასებას, რომელიც საჭიროა ვალდებულების დასაფარად საანგარიშო პერიოდის ბოლოს ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და უზუსტობების გათვალისწინებით. იმ შემთხვევაში, თუ რეზერვი გამოითვლება ვალდებულების დასაფარად საჭირო ფულადი სახსრების მოძრაობიდან, მათი საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს ამავე ფულადი სახსრების მიმდინარე ღირებულებას (სადაც არსებითია ფულის ღირებულება დროში).
იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია, რომ ბანკი მესამე მხარისგან ნაწილობრივ ან სრულად ამოიღებს ეკონომიკურ სარგებელს, რომელიც საჭიროა რეზერვის ფორმირებისთვის, ხდება მოთხოვნის ასახვა აქტივებში. ამავდროულად, გადახდა უნდა იყოს სარწმუნო, ხოლო მოთხოვნის შეფასება შესაძლებელი საკმარისი სიზუსტით;

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მაგრამ აღიწერება ფინანსურ ანგარიშგების შენიშვნებში, სანამ არ გაჩნდება სახსრების გადინების შესაძლებლობა. პირობითი აქტივი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში არ აისახება, მაგრამ წარმოდგენილია ანგარიშგების შენიშვნებში იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა ნავარაუდევი.

უცხოური ვალუტა

ბანკის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ორგანიზაციის ფუნქციონალური ვალუტის გარდა სხვა ვალუტაში (უცხოურ ვალუტაში) განხორციელებული გარიგებები აისახება გარიგების თარიღისათვის მოქმედი გაცვლითი კურსით. თითოეული საანგარიშო პერიოდის ბოლოს უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული მონეტარული ერთეულები ამ თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით ექვემდებარება გადაფასებას. არაფულადი ერთეულები უცხოურ ვალუტაში ფასდება ისტორიული ღირებულების გათვალისწინებით და არ ექვემდებარება გადაფასებას.

გაცვლითი კურსის სხვაობა ფულად ერთეულებზე აღიარებულია მოგება-ზარალში იმ პერიოდში, როდესაც ისინი წარმოიქმნა.

ქვემოთ მოცემულია წლის ბოლოსათვის არსებული გაცვლითი კურსები, რომლებიც ბანკმა გამოიყენა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი 2020
ლარი / 1 აშშ დოლარი	3.0976	3.2766
ლარი / 1 ევრო	3.5040	4.0233

უზრუნველყოფა

ბანკი უზრუნველყოფას ითხოვს კლიენტების ვალდებულებებზე, საჭიროების მიხედვით. ჩვეულებრივ, უზრუნველყოფა გულისხმობს კლიენტის აქტივების გირავნობას და ბანკს აძლევს ამ აქტივების მოთხოვნის უფლებას, როგორც არსებული, ასევე მომავალი ვალდებულებებისთვის.

კაპიტალის რეზერვები

ბანკის ფინანსური მდგომარეობის უწყისში კაპიტალში აღრიცხული რეზერვი (სხვა სრული შემოსავალი) მოიცავს ქონების გადაფასების რეზერვს, რომელშიც, თავის მხრივ, შედის მიწისა და შენობა-ნაგებობების გადაფასების რეზერვი.

5. ბუღალტრული აღრიცხვის კრიტიკული განსჯა და შეფასებების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ბანკის ბუღალტრული პოლიტიკის გამოყენებისას ხელმძღვანელობა ვალდებულია, განიხილოს, შეაფასოს და გააკეთოს დაშვებები აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან არ იკვეთება. შეფასება და შესაბამისი დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც მართებულად ითვლება. ფაქტიური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები ფასდება საწარმოს უწყვეტობის დაშვების პრინციპით. ბუღალტრული შეფასებების შესწორება აღიარებას ექვემდებარება იმ პერიოდისათვის, როდესაც ხდება შესწორება, თუ შესწორება ეხება მხოლოდ ამ პერიოდს, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იგი ეხება მიმდინარე და მომავალ პერიოდებს, შესაბამისად შესწორება მოხდება მიმდინარე და შემდგომ პერიოდებში.

ბუღალტრული პოლიტიკების გამოყენების კრიტიკული განსჯა

შემდეგი საკითხები წარმოადგენს კრიტიკული განსჯის საგანს, იმ შეფასებების გარდა (იხილეთ ქვემოთ), რომლებიც ხელმძღვანელობამ გააკეთა ბანკის ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომელთაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვები

ქვემოთ წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის მიერ სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას გამოყენებული ძირითადი შეფასებები, რომლებიც ყველაზე დიდ გავლენას ახდენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების რეზერვებზე:

- **საპროგნოზო სცენარების დადგენა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას ბანკი იყენებს გონივრულ და ფაქტებით გამყარებულ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეფუძნება მოსაზრებებს სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორის სამომავლო მოქმედებისა და ამ ფაქტორების ურთიერთქმედების შესახებ.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

  საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა: როგორც მე- 4 შენიშვნაშია განმარტებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება რეზერვის სახით, რომელიც ტოლია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა პირველი ეტაპის აქტივებისთვის ან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა სესხის არსებობის მანძილზე მეორე ან მესამე ეტაპის აქტივებისთვის. აქტივი გადადის მეორე სტადიაში როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების მომენტიდან. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას წარმოადგენს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა. იმის შეფასებისას თუ რაოდენ მნიშვნელოვნად გაიზარდა აქტივის საკრედიტო რისკი ბანკი საყურადღებოდ იღებს ხარისხობრივად და რაოდენობრივად დასაბუთებულ და დადასტურებულ საპროგნოზო ინფორმაციას.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საანგარიშო საპროგნოზო სცენარებისადმი სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **დეფოლტის ალბათობა:** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მთავარ მონაცემს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაზომვისას. დეფოლტის ალბათობა არის მაჩვენებელი, რომელიც გვიჩვენებს დეფოლტის მოხდენის ალბათობას კონკრეტულ პერიოდში, რომლის გაანგარიშებისას გამოიყენება ისტორიული მონაცემები და სამომავლო პირობებთან დაკავშირებული დაშვებები და მოლოდინი.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის ალბათობაზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

- **ზარალი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში :** ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში არის შესაძლო ზარალის სიდიდე, რომელიც წარმოიშვება დეფოლტის შემთხვევაში. იგი ეფუძნება ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ფულად ნაკადებსა და იმ ნაკადებს შორის სხვაობას, რომლის მიღებასაც ელის კრედიტორი გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხებიდან და კრედიტის ერთიანი გაზრდით მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების გათვალისწინებით.

  დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 27-ე შენიშვნაში, სადაც მოცემულია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დეფოლტის შემთხვევაში ზარალზე სენსიტიურობის ანალიზიც.

6. ფული და ფულის ექვივალენტები

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ნაღდი ფული	10,331	7,981
სებ-ში არსებული ნაშთები	54,493	9,797
მოკორესპონდენტო ანგარიშები და 90 დღემდე დაფარვის ვადიანი დეპოზიტები	51,347	25,255
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2)	(1)
სულ ფული და ფულის ექვივალენტები	**116,169**	**43,032**

ფული და ფულის ექვივალენტები არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივები 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი, 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასდა საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ დადგენილი რეიტინგების საფუძველზე.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ ბანკებში განთავსებული ნაღდი ფულის უმეტესობა მოთავსებული იყო „ფიტჩ რეიტინგსის" მიერ B (მოკლევადიანი რეიტინგი) და BB- (გრძელვადიანი რეიტინგი) რეიტინგებით შეფასებულ ბანკებში.

7. სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში („სებ") წარმოადგენს სებ-ში განთავსებულ თანხას. რეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, სებ-ში განთავსებული ჰქონდეთ პროცენტიანი სავალდებულო რეზერვი, რომლის ოდენობა დამოკიდებულია ფინანსური ინსტიტუტების მიერ მოზიდულ თანხებზე. სებ-ში განთავსებული სავალდებულო რეზერვი პროცენტიანი ფინანსური აქტივია.

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	100,836	50,365
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(1)	(1)
სულ სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	**100,835**	**50,364**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სავალდებულო რეზერვები სებ-ში არის ვადაგადაუცილებელი ფინანსური აქტივი. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე. საქართველოს, როგორც ქვეყნის, საკრედიტო რეიტინგი კვლავაც არის BB, ხოლო პერსპექტივა „სტაბილურიდან" შეიცვალა „უარყოფითით".

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კლიენტებზე გაცემული სესხები	746,561	536,332
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

კლიენტებზე გაცემული ყველა სესხი აისახება ამორტიზებული ღირებულებით. კლიენტებზე გაცემული სესხები სახეობებად კლასიფიცირდება რამდენიმე ფაქტორის კომბინაციის საფუძველზე (ძირითადად, მსესხებლის შემოსავლის წყარო და სესხის დანიშნულება). ინდივიდუალური ბიზნესის მფლობელების მიერ სამომხმარებლო მიზნით აღებული სესხები შესაბამის კატეგორიებში წარმოდგენილია მსესხებლის ბიზნეს-საქმიანობის მიხედვით.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავდა, შესაბამისად, 9,050 ათასი და 9,623 ათასი ლარის ოდენობით დარიცხულ პროცენტს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები სექტორების მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
იურიდიულ პირებზე		
ვაჭრობა და მომსახურება	299,710	238,935
სამთო მომპოვებელი მრეწველობა	72,392	24,785
მშენებლობა	68,134	47,505
სოფლის მეურნეობა	23,855	19,929
იჯარა	10,962	18,300
ენერგეტიკა	4,616	5,298
სხვა	9,450	9,212
სულ იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხები	**489,119**	**363,964**
ფიზიკურ პირებზე		
სამომხმარებლო სესხები	144,758	78,174
იპოთეკური სესხები	112,684	94,194
სულ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები	**257,442**	**172,368**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**536,332**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის კაპიტალის 5%-ზე მეტი ოდენობის სესხები გაცემულია, შესაბამისად, 14 და 16 კლიენტზე, 146,567 ათასი და 157,971 ათასი ლარის ოდენობით.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების საბალანსო ღირებულებები ბანკის მიერ მიღებული უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კომბინირებულად უზრუნველყოფილი სესხები*	488,263	358,980
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	219,772	147,410
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	23,493	18,832
ნაღდი ფულით უზრუნველყოფილი სესხები	6,389	4,328
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	8,644	6,782
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**536,332**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(21,530)	(20,005)
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**725,031**	**516,327**

* ეს სესხები უზრუნველყოფილია სხვადასხვა სახის უზრუნველყოფის კომბინაციით, როგორიცაა: უძრავი ქონებით, სატრანსპორტო საშუალებებით, მარაგებით, მანქანა-დანადგარებით, მზა პროდუქციითა და გარანტიებით.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხების დიდი წილი (მთლიანი პორტფელის 99%) გაცემულია საქართველოში მოღვაწე კომპანიებზე.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტებზე გაცემული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი და უმნიშვნელო მიმდინარე სესხების საკრედიტო ხარისხის ანალიზი შემდეგნაირია:

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ფარდობა მთლიან სესხებთან
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო				
ვადაგადაუცილებელი	572,768	(7,294)	565,474	1.27%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	8,148	(418)	7,730	5.13%
31-60 დღე	4,882	(621)	4,261	12.72%
61-90 დღე	1,881	(280)	1,601	14.89%
91-180 დღე	2,567	(410)	2,157	15.97%
180 დღეზე მეტი	8,240	(1,731)	6,509	21.01%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**598,486**	**(10,754)**	**587,732**	**1.80%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	128,611	(8,953)	119,658	6.96%
ვადაგადაცილებული:				
30 დღემდე	4,197	(224)	3,973	5.34%
31-60 დღე	2,655	(263)	2,392	9.91%
180 დღეზე მეტი	12,612	(1,336)	11,276	10.59%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**148,075**	**(10,776)**	**137,299**	**7.28%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(21,530)**	**725,031**	**2.88%**
2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით				
ინდივიდუალურად უმნიშვნელო	367,184	(3,832)	363,352	1.04%
ვადაგადაუცილებელი	304,541	(9,265)	295,276	3.04%
ვადაგადაცილებული:	-	-	-	
30 დღემდე	10,509	(516)	9,993	4.91%
31-60 დღე	3,504	(429)	3,075	12.24%
61-90 დღე	1,169	(153)	1,016	13.09%
91-180 დღე	685	(162)	523	23.65%
180 დღეზე მეტი	10,929	(1,994)	8,935	18.25%
სულ ჯგუფურად შეფასებული	**331,337**	**(12,519)**	**318,818**	**3.78%**
ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი				
ვადაგადაუცილებელი	180,701	(5,752)	174,949	3.18%
ვადაგადაცილებული:	-	-	-	
30 დღემდე	9,556	(230)	9,326	2.41%
31-60 დღე	2,170	(162)	2,008	7.47%
61-90 დღე	3,684	(70)	3,614	1.90%
91-180 დღე	4,460	-	4,460	0.00%
180 დღეზე მეტი	4,424	(1,272)	3,152	28.75%
სულ ინდივიდუალურად შეფასებული სესხები	**204,995**	**(7,486)**	**197,509**	**3.65%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**536,332**	**(20,005)**	**516,327**	**3.73%**

2021 და 2020 წლებში ბანკმა მიიღო არაფინანსური აქტივები უზრუნველყოფად წარმოდგენილი აქტივების დასაკუთრების გზით. 2021 და 2020 წლების განმავლობაში დასაკუთრებული აქტივების ღირებულებამ შეადგინა 1,445 ათასი და 13,763 ათასი ლარი, შესაბამისად. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამ აქტივების საბალანსო ღირებულება შევიდა სხვა აქტივებსა და დასაკუთრებულ აქტივებში და შეადგინა, შესაბამისად, 15,767 ათასი ლარი და 15,378 ათასი ლარი.

2021 წლის 31 დეკემბრისა და 1 იანვრის მდგომარეობით კლიენტების სესხები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალთან მიმართებაში ეტაპების მიხედვით განაწილებულია შემდეგნაირად:

	31 დეკემბერი, 2021			31 დეკემბერი, 2020		
	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები	მთლიანი სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	წმინდა სესხები
1-ელი ეტაპი- 12 თვიანი მსზ	539,750	(2,244)	**537,506**	252,222	(3,444)	**248,778**
მე-2 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკის არმქონე:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	96,227	(7,148)	89,079	*155,364*	(3,936)	*151,428*
ჯგუფურად შეფასებული	22,340	(2,400)	19,940	43,525	(3,469)	*40,056*
	118,567	(9,548)	**109,019**	**198,889**	**(7,405)**	**191,484**
მე-3 ეტაპი - მსზ არსებობის მანძილზე – საკრედიტო რისკიანი:						
ინდივიდუალურად შეფასებული	51,848	(3,628)	48,220	*49,631*	*(3,549)*	*46,082*
ჯგუფურად შეფასებული	36,396	(6,110)	30,286	*35,590*	*(5,607)*	*29,983*
	88,244	(9,738)	**78,506**	**85,221**	**(9,156)**	**76,065**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	(21,530)	**725,031**	**536,332**	**(20,005)**	**516,327**

9. ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021		31 დეკემბერი, 2020	
	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა	წლიური ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	თანხა
სახაზინო ვალდებულებები	9.37%-11.6%	17,328	9.37%-11.6%	17,315
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი		(19)		(22)
		17,309		**17,293**
სულ ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში		**14,170**		**16,857**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებზე დარიცხულმა პროცენტმა შეადგინა, შესაბამისად, 728 ათასი და 555 ათასი ლარი.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში წარმოადგენს ვადაგადაუცილებელ ფინანსურ აქტივებს. 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოსალოდნელი

საკრედიტო ზარალის რეზერვი დადგინდა კონტრაგენტებისათვის საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებული რეიტინგების საფუძველზე.

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები მოიცავს:

	შენობები და სხვა უძრავი ქონება	კომპიუტერები და კავშირგაბმულობის ტექნიკა	სატრანსპორტო საშუალებები	ავეჯი და აქსესუარები	სხვა	იჯარით აღებული ქონების გაუმჯობესება	გამოყენების უფლებიანი აქტივები	სულ
ღირებულება / გადაფასებული								
1 იანვარი, 2020	**10,577**	**3,727**	**586**	**1,006**	**1,129**	**507**	**2,425**	**19,957**
დამატება	341	301	-	133	75	396	1,083	2,329
რეალიზაცია	-	(45)	-	-	(5)	-	-	(50)
გადაფასება	103	-	-	-	-	-	-	103
31 დეკემბერი, 2020	**11,021**	**3,983**	**586**	**1,139**	**1,199**	**903**	**3,508**	**22,339**
დამატება	-	1,431	-	109	58	4	582	2,184
რეალიზაცია	-	(30)	(82)	(3)	(21)	(141)	(325)	(602)
31 დეკემბერი, 2021	**11,021**	**5,384**	**504**	**1,245**	**1,236**	**766**	**3,765**	**23,921**
დაგროვილი ცვეთა								
1 იანვარი, 2020	**240**	**1,695**	**284**	**717**	**654**	**217**	**520**	**4,327**
წლის დარიცხვა	147	416	51	85	136	114	733	1,682
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	(45)	-	-	(5)	-	-	(50)
გაუქმება გადაფასების შედეგად	(373)	-	-	-	-	-	-	(373)
31 დეკემბერი, 2020	**14**	**2,066**	**335**	**802**	**785**	**331**	**1,253**	**5,586**
წლის დარიცხვა	162	428	44	100	135	194	837	1,900
გაუქმება რეალიზაციის შედეგად	-	(30)	(55)	(2)	(20)	(141)	(324)	(572)
31 დეკემბერი, 2021	**176**	**2,464**	**324**	**900**	**900**	**384**	**1,765**	**6,914**
წმინდა საბალანსო ღირებულება								
31 დეკემბერი, 2020	**11,007**	**1,917**	**251**	**337**	**414**	**572**	**2,255**	**16,753**
31 დეკემბერი, 2021	**10,845**	**2,920**	**180**	**345**	**336**	**382**	**2,000**	**17,007**

აქტივების გამოყენების უფლება მოიცავს შენობა-ნაგებობებთან და სხვა უძრავი ქონების ჯგუფთან დაკავშირებულ იჯარას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ ჰქონდა დაგირავებული ძირითადი საშუალებები.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანად გაცვეთილმა ძირითადმა საშუალებებმა შეადგინა შესაბამისად, 2,574 ათასი და 1,627 ათასი ლარი.

ბანკის კუთვნილი შენობა-ნაგებობები მოცემულია გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს გადაფასების დღეს არსებულ რეალურ ღირებულებას, რასაც აკლდება შემდგომში დაგროვილი ცვეთა და შემდგომში დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. 2021 წლის 31 ოქტომბერს შენობა-ნაგებობები გადაფასდა საბაზრო ღირებულებით.

შეფასება ჩაატარა შემფასებელთა დამოუკიდებელმა კომპანიამ, რომელსაც გააჩნია აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და აქვს ბოლოდროინდელი გამოცდილება მსგავსი ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის აქტივების შეფასებაში. შედარების პროცესში მათ გამოიყენეს სამი შესადარი ანალოგი (რეგისტრირებული გაყიდვა ან/და გაყიდვის შეთავაზება), რომლის ფარგლებში ფასები კორექტირდა შესაბამისი აქტივებისა და ანალოგების სხვაობების საფუძველზე. აქტივების უმეტესობა შეფასდა საბაზრო მიდგომით/მეთოდით ბაზარზე არსებული სიტუაციის გამო, კერძოდ, იმის გამო, რომ შეფასების დღეს არსებობდა რეგისტრირებული გაყიდვებისა და გაყიდვის შეთავაზებათა საკმარისი რაოდენობა.

ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია ბანკის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისა რეალური ღირებულების იერარქიის შესახებ, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	შეფასების ტექნიკა	არახილული მონაცემები	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	სამართლიანი ღირებულება 2021 წ. 31 დეკემბერს
შენობები რეგიონის მიხედვით:				
- თბილისი – შარტავას ქუჩა				6,829
- თბილისი – კოსტავას ქუჩა	გაყიდვების			2,559
- ბათუმი – გორგასალის ქუჩა	შედარების	ფასი კვადრატულ	III დონე	1,291
- თბილისი - გამსახურდიას ქუჩა	მიდგომა	მეტრზე		342
სულ				**11,021**

ბანკის შენობა-ნაგებობები ისტორიული ღირებულებით რომ გაზომილიყო, მათი საბალანსო ღირებულება, 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იქნებოდა, შესაბამისად, 8,547 ათასი და 8,699 ათასი ლარი.

11. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სხვა ფინანსური აქტივები		
მოთხოვნები	4,099	300
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(230)	(160)
მოთხოვნები, წმინდა	**3,869**	**140**
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები (შენიშვნა 16)	80	-
სულ ფინანსური აქტივები	**3,949**	**140**
სხვა არაფინანსური აქტივები		
დასაკუთრებული აქტივები	15,767	15,378
წინასწარ გაწეული ხარჯები	696	233
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	263	1,760
ავანსი ძირითადი საშუალებების შესყიდვაზე	151	-
სხვა	417	249
	17,294	**17,620**
სულ სხვა აქტივები	**21,243**	**17,760**

რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები წარმოადგენს სავალუტო ფორვარდულ კონტრაქტებს. ფორვარდი არის საკონტრაქტო შეთანხმება ორ მხარეს შორის, რომელიც ითვალისწინებს დროის პერიოდის განმავლობაში გადახდების ნაკადების გაცვლას შეთანხმებული პირობითი ოდენობების საფუძველზე.

სავალუტო ფორვარდის შემთხვევაში, ბანკი იხდის კონკრეტულ თანხას ერთ ვალუტაში და იღებს კონკრეტულ თანხას სხვა ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდი ურთიერთჩათვლადია.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრისათვის დარჩენილი არადისკონტირებული საკონტრაქტო თანხები და მათი დარჩენილი ვადები. ქვემოთ მოცემული ოდენობები უცხოურ ვალუტაში, კონვერტირებულია საანგარიშგებო თარიღში მოქმედი კურსით. ამ ჯერ არამოწურული კონტრაქტებით მიღებული არარეალიზებული მოგება და ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და მოგებაში ან ზარალში რეალური ღირებულებით ფინანსური ინსტრუმენტების ფარგლებში, როგორც ეს უფრო მართებულია.

	პირობითი ღირებულება	
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
აშშ დოლარის გაყიდვა, ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	13,749	-

	პირობითი ღირებულება	
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ევროს გაყიდვა, აშშ დოლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	12,874

12. გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ

გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის წელი	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2021	31 დეკემბერი, 2021	ნომინალური / საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი %, 2021	31 დეკემბერი, 2020
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხები	EUR/USD	2022-2024	2.70%	431,142	2.70%	218,465
დეპოზიტები დამფუძნებელი კომპანიიდან	EUR	2022	1.01%	1,768	1.19%	95,003
რეზიდენტი კომერციული ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშები	EUR/USD	2022	0%	68	0%	69
სულ გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ				**432,978**		**313,537**

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ გადასახდელები მოიცავს დარიცხულ გადასახდელ პროცენტებს 7,771 ათას და 4,882 ათას ლარს, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, 432,910 ათასი და 313,468 ათასი ლარი – 99.9% და 99.6%) წარმოდგენილი იყო ერთი ბანკის მიმართ (დამფუძნებელი) არსებული ვალდებულებით, რაც მნიშვნელოვან კონცენტრაციას წარმოადგენს. ქვემოთ მოცემულია 2021 და 2020 წლებში დამფუძნებლის სესხებიდან და დეპოზიტებიდან წარმოშობილი ცვლილებები:

	1 იანვარი, 2021	ძირი თანხის მიღებაძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2021
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	218,465	335,890 (91,371)	6,679	(3,237)	(35,284)	431,142
დამფუძნებლის დეპოზიტი	95,003	79,158 (167,304)	816	(1,093)	(4,812)	1,768

	1 იანვარი, 2020	ძირი თანხის მიღებაძირი თანხის დაფარვა	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2020
დამფუძნებლისგან მიღებული სესხი	167,647	367,358 (345,833)	5,930	(4,604)	27,967	218,465
დამფუძნებლის დეპოზიტი	82,858	119,847 (126,650)	995	(963)	18,916	95,003

13. კლიენტების დეპოზიტები

კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
მოთხოვნამდე ანგარიშები	281,620	121,979
ვადიანი დეპოზიტები	103,646	64,325
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**385,266**	**186,304**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები მოიცავს დარიცხულ პროცენტს 3,115 ათასი და 1,515 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 233,525 ათასი და108,525 ათასი ლარის ოდენობით (კლიენტების მთლიანი დეპოზიტების 60.2% და 58.25%), ეკუთვნოდა 10 კლიენტს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 290 ათასი და 1,261 ათასი ლარის ოდენობით, წარმოადგენდა ბანკის მიერ გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფას.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების დეპოზიტები, 9,081 ათასი და 8,824 ათასი ლარის ოდენობით, გამოყენებული იყო კლიენტების სესხების უზრუნველყოფად.

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
ანალიზი დარგების მიხედვით:		
სახელმწიფო და საჯარო ორგანიზაციები	139,593	57,723
ვაჭრობა და მომსახურება	126,843	56,694
ფიზიკური პირები	79,010	40,184
მშენებლობა	17,818	13,026
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	5,125	5,042
ენერგეტიკა	159	139
სხვა	16,718	13,496
სულ კლიენტების დეპოზიტები	**385,266**	**186,304**

14. საიჯარო ვალდებულება

ფილიალებისათვის ბანკს იჯარით აქვს აღებული რამდენიმე ფართი. იჯარის საშუალო ვადაა 5 წელი.

ქვემოთ წარმოდგენილია საიჯარო ოპერაციების ცვლილებები:

საიჯარო ვალდებულებები	1 იანვარი,2021 საიჯარო ვალდებულებების აღიარება	დამატება წლის განმავლობაში	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	იჯარის დაფარვა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობა წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი, 2021
2021	2,654	582	132	(1,102)	(60)	2,206
2020	2,049	1,083	150	(938)	310	2,654

მოგებაში და ზარალში აღიარებულ საიჯარო ოპერაციებთან დაკავშირებული თანხებია:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები		
ცვეთის ხარჯი აქტივების გამოყენების უფლებაზე	837	733
საპროცენტო ხარჯი საიჯაროვალდებულებებზე	132	150
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯი	44	34

საიჯარო ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი წარმოდგენილია შენიშვნაში 27.

15. სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხი მოიცავს:

	ვალუტა	დაფარვის ვადა	ნომინალური/სამუალო შეწონილი ეფექტური განაკვეთი 2021 წ.	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სს "ყაზახეთის სახალხო ბანკი"	აშშ დოლარი	2028	4.5%	31,057	32,862
სულ სუბორდინირებული სესხი				**31,057**	**32,862**

ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ეს სესხი დაიფარება ყველა სხვა კრედიტორის დავალიანების დაფარვის შემდეგ.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სუბორდინირებულ სესხში შედის დარიცხული პროცენტი, შესაბამისად, 81 ათასი და 96 ათასი ლარის ოდენობით.

სუბორდინირებული სესხის მოძრაობა 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების განმავლობაში იყო:

	1 იანვარი	პროცენტის დარიცხვა წლის განმავლობაში	პროცენტის გადახდა წლის განმავლობაში	საკურსო სხვაობით მიღებული მოგება/(ზარალი) წლის განმავლობაში	31 დეკემბერი
2021	32,862	1,499	(1,511)	(1,793)	31,057
2020	28,777	1,636	(1,955)	4,404	32,862

16. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სხვა ფინანსური ვალდებულებები:		
კრედიტორული დავალიანება	4,306	994
მოგებასა და ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	878
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები:		
თანამშრომელთა ბენეფიტების რეზერვები	2,249	904
საგადასახადო ვალდებულებები მოგების გადასახადის გარდა	418	104
სულ სხვა ვალდებულებები	**6,973**	**2,880**

17. სააქციო კაპიტალი

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის განცხადებული და გამოშვებული სააქციო კაპიტალი შედგებოდა 76,000 ჩვეულებრივი აქციისაგან, შესაბამისად, თითოეული ნომინალური ღირებულებით 1,000 ლარის ოდენობით. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიერ გამოშვებული სააქციო კაპიტალი სრულად იქნა გადახდილი.

18. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების დანაკარგებამდე

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი გაუფასურების დანაკარგებამდე მოიცავს:

	2021	2020
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო შემოსავალი:		
კლიენტებზე გაცემული სესხები	47,471	37,196
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	1,752	1,576
ფული და ფულის ექვივალენტები	2,483	934
სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	95	237
	51,801	**39,943**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
ჯარიმები	1,960	874
სხვა	254	220
	2,214	**1,094**
სულ საპროცენტო შემოსავალი	**54,015**	**41,037**
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გამოთვლილი საპროცენტო ხარჯი:		
კლიენტების დეპოზიტები	(12,697)	(5,580)
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(7,665)	(6,974)
სუბორდინირებული სესხი	(1,499)	(1,636)
საიჯარო ვალდებულება	(132)	(150)
სულ საპროცენტო ხარჯი	**(21,993)**	**(14,340)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**32,022**	**26,697**

19. გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი საპროცენტო შემოსავლის მქონე და არმქონე აქტივებზე / სხვა ოპერაციების რეზერვი

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე:

	ფული და ფულის ეკვივალენტები	სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	კლიენტებზე გაცემული სესხები	ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	სულ
1 იანვარი, 2020	**33**	**3**	**1**	**7,742**	**18**	**7,797**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	(32)	(2)	(1)	11,727	4	11,696
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	536	-	536
31 დეკემბერი, 2020	**1**	**1**	**-**	**20,005**	**22**	**20,029**
გაუფასურების ზარალი / (გაუფასურების ზარალის აღდგენა)	1	-	-	871	(3)	869
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	-	654	-	654
31 დეკემბერი, 2021	**2**	**1**	**-**	**21,530**	**19**	**21,552**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის მოძრაობა საპროცენტო სარგებლის არმქონე აქტივებზე:

	სხვა ფინანსური აქტივები
1 იანვარი, 2020	**88**
გაუფასურების დანაკარგები	72
31 დეკემბერი, 2020	**160**
გაუფასურების დანაკარგები	70
31 დეკემბერი, 2021	**230**

სხვა ოპერაციების რეზერვი წარმოადგენს რეზერვს გაცემულ სასესხო ვალდებულებებსა და გარანტიებზე. რეზერვების მოძრაობა იყო:

	გარანტიები და ფულად-სასესხო ვალდებულებები
1 იანვარი, 2020	**211**
რეზერვები	642
31 დეკემბერი, 2020	**853**
რეზერვების აღდგენა	(487)
31 დეკემბერი, 2021	**366**

20. საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები

საკომისიო შემოსავლები და ხარჯები მოიცავს:

	2021	2020
საკომისიო შემოსავლები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	1,582	1,150
ანგარიშსწორების საკომისიო	474	348
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	360	173
სხვა	176	230
სულ საკომისიო შემოსავლები	**2,592**	**1,901**
საკომისიო ხარჯები:		
პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციები	(2,176)	(1,661)
ანგარიშსწორების საკომისიო	(202)	(170)
ნაღდ ფულთან დაკავშირებული ოპერაციები	(41)	(29)
სულ საკომისიო ხარჯები	**(2,419)**	**(1,860)**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებულ წლებში, საკომისიო შემოსავლებსა და ხარჯებში შევიდა პლასტიკური ბარათით განხორციელებულ ოპერაციებზე დარიცხული მომსახურების გადასახადი. ბანკი შუამავლის როლს ასრულებს რამდენიმე რეზიდენტ კომპანიასა და პლასტიკური ბარათის მომსახურების მომწოდებლებს, „ვიზასა“ და „მასტერკარდს“ შორის. ამ მომსახურებისათვის ბანკი იღებს და იხდის საკომისიო გადასახადს.

21. წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოიცავს:

	2021	2020
სავაჭრო ოპერაციები, წმინდა	785	849
საკურსო სხვაობა, წმინდა	(1,585)	2,533
სულ წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებულ ოპერაციებზე მოგება-ზარალში	**(800)**	**3,382**

22. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები მოიცავს:

	2021	2020
ხელფასები და პრემიები	10,991	8,268
ცვეთა და ამორტიზაცია	2,467	2,105
საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურება	1,189	738
პროფესიული მომსახურება	387	435
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	409	261
კომუნალური ხარჯები	233	168
კავშირგაბმულობა	198	161
სარეკლამო ხარჯები	174	119
პლასტიკური ბარათით განხორციელებული ოპერაციები და ანგარიშსწორება	121	118
საოფისე მარაგები	137	84
დაზღვევის ხარჯები	70	52
დაცვის ხარჯები	60	49
ძირითადი საშუალებების რემონტი	69	45
წარმომადგენლობითი ხარჯები	22	39
მოკლევადიან და დაბალღირებულებიან აქტივებთან დაკავშირებული ხარჯები	44	34
სამივლინებო ხარჯები	16	4
სხვა ხარჯები	1,169	993
სულ საოპერაციო ხარჯები	**17,756**	**13,673**

23. მოგების გადასახადი

ბანკი მიმდინარე მოგების გადასახადის ოდენობასა და აქტივებისა და ვალდებულებების სახით წარმოდგენილ საგადასახადო ბაზისს ანგარიშობს და აღრიცხავს საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

იმის გამო, რომ საგადასახადო მიზნებისათვის გარკვეული ხარჯები არ ექვემდებარება გამოქვითვას, ხოლო გარკვეული შემოსავალი განიხილება როგორც დაუბეგრავი, ბანკს შეიძლება გაუჩნდეს გარკვეული მუდმივი საგადასახადო სხვაობები.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის გადავადებული გადასახადები ასახავს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებასა და საგადასახადო მიზნებისათვის არსებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან,
დროსა და, ასევე, გარკვეული სახის აქტივების აღრიცხვიანობის სხვაობასთან საბუღალტრო მონაცემებზე დაყრდნობით.

მონაცემების შეჯამებისას გამოყენებული საგადასახადო განაკვეთი წარმოადგენს 15%-იან კორპორატიულ საგადასახადო განაკვეთს, რომელსაც საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის საფუძველზე კორპორატიული საწარმოები იხდიან დასაბეგრ მოგებაზე.

2023 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შედის მოგების გადასახადის ახალი კანონი. კომპანიათა მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალ სისტემაში დაბეგვრა მოგების მიღების მომენტის ნაცვლად მოხდება მათი განაწილების მომენტში. შესაბამისად, 2023 წლის 1 იანვრის შემდეგ ფინანსურ ინსტიტუტებს გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღარ ექნებათ. ბანკის გამოთვლით, ახალ საგადასახადო მოთხოვნებზე გადასვლის მომენტისთვის ათვისებული არ იქნება გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება 690 ათასი ლარის ოდენობით. შესაბამისად, გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება ამ თანხით შემცირდა. აუთვისებელი გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების კორექტირება 2020 წლისათვის იყო 1,802 ათასი ლარი.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები შეადგენს:

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020	გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020
სხვა აქტივები	2	91	93
სხვა ოპერაციების რეზერვი	156	181	337
საოპარო ვალდებულებები	256	(119)	137
სხვა ვალდებულებები	58	58	86
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(578)	392	(186)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(3,052)	1,748	(1,304)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,158)**	**2,321**	**(837)**

	გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2019	მოგება-ზარალში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ხარჯი	გადავადებული საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების შედეგად	სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებული	წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივები/(ვალდებულებები) 31 დეკემბერი 2020
სხვა აქტივები	40	(38)	-	-	2
სხვა ოპერაციების რეზერვი	181	(25)	-	-	156
საოპარო ვალდებულებები	307	91	(142)	-	256
სხვა ვალდებულებები	82	(24)	-	-	58
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(1,144)	(174)	811	(71)	(578)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(2,520)	(1,665)	1,133	-	(3,052)
წმინდა გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	**(3,054)**	**(1,835)**	**1,802**	**71**	**(3,158)**

კავშირი ეფექტურ გადასახადის განაკვეთთან, 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისათვის, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2020	2019
მოგება მოგების გადასახადამდე	**15,204**	**2,188**
გადასახადი კანონით განსაზღვრული განაკვეთით (15%)	2,281	328
წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	(1,468)	-
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	(1,018)	(295)
მოგების გადასახადის (ხარჯი) / სარგებელი	**(205)**	**33**
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	3,583	-
მიმდინარე წელს აღიარებული გადავადებული გადასახადის ხარჯი	(2,321)	33
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შემცირება საგადასახადო კანონმდებლობის წინა წლის ზარალის რეალიზაცია	(1,468)	-
მოგების გადასახადის (ხარჯი) / სარგებელი	**(205)**	**33**

24. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ბანკი თავისი ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით იყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავს სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს, არ არის ასახული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ბანკი გარესაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს, რომელსაც საბალანსო ოპერაციებში იყენებს. 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობით ვალდებულებებზე დანაკარგების რეზერვმა შეადგინა 365 ათასი და 853 ათასი ლარი, შესაბამისად.

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პირობითი ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
პირობითი ვალდებულებები და საკრედიტო ვალდებულებები:		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულები	7,631	6,652
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	29,444	16,941
სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები	**37,075**	**23,593**

საკრედიტო ხაზის ფარგლებში კლიენტისათვის სესხის გაცემას ბანკი ამტკიცებს ინდივიდუალურად. სესხის გაცემა დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მაჩვენებლებზე, სესხის მომსახურებასა და სხვა პირობებზე.

კაპიტალური ვალდებულებები

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნდა არსებითი კაპიტალური ვალდებულებები.

სასამართლო დავები

ბიზნესის ჩვეულებრივი ფუნქციონირებისას დროდადრო ჩნდება კლიენტებისა და კონტრაგენტების მოთხოვნები ბანკის მიმართ. ხელმძღვანელობის აზრით, არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და ამგვარად ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს შესაბამისი ზარალის რეზერვს.

გადასახადები

საქართველოს კანონმდებლობაში არსებობს ისეთი მუხლები, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი. ასევე არსებობს საგადასახადო ორგანოების მიერ ბიზნესის საქმიანობის თაობაზე თვითნებური დასკვნების გაკეთების საშიშროება. იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანოები არ მოიწონებენ ბანკის რომელიმე კონკრეტულ ქმედებას, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის თავისებურად გაგებას, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა.

საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით კანონი "საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების შეფასება" 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა. კანონში შევიდა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტაციის განმსაზღვრელი მოთხოვნები. ახალი კანონის მიხედვით საგადასახადო უწყებებს უფლება აქვთ, მეწარმეს დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეული ტრანზაქციების ფარგლებში, რომლებიც ასევე მოიცავს გარიგებებს დაკავშირებულ მხარეებთან, თუ საგადასახადო ორგანომ ჩათვალა, რომ ტრანზაქციის ფასი კომერციულ საფუძველზე არ არის განსაზღვრული. საგადასახადო ორგანოების მიერ ბანკის საერთაშორისო კონტროლირებული ოპერაციების ეჭვქვეშ დაყენების შესაძლო შედეგის სარწმუნოდ განსაზღვრა შეუძლებელია.

ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების რეზერვის შექმნისა და გარიგებების საბაზრო ფასის დადგენისას. ასევე, ამგვარმა უზუსტობებმა შეიძლება თავი იჩინოს კლიენტების სესხებისა და სხვა მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ან რეზერვის

აღდგენაზე დროებითი განსხვავებების შეფასებისას, რაც იწვევს დასაბეგრი მოგების შემცირებულად წარმოდგენას. ბანკის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ყველა საგადასახადო თანხა უკვე დარიცხულია და ამდენად ფინანსურ ანგარიშგებაში რაიმე რეზერვი გათვალისწინებული არ არის.

ბოლო საგადასახადო შემოწმება ჩატარდა 2018 წლის აგვისტოში. ამდენად, საგადასახადო შემოწმებისათვის ამჟამად ღიაა 2019-2021 წლების პერიოდი.

საოპერაციო გარემო

საქართველო, როგორც განვითარებადი ბაზარი, ხასიათდება ისეთი რისკებით, როგორიცაა ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური, იურიდიული და საკანონმდებლო რისკები, რომლებიც არ არსებობს განვითარებულ ბაზარზე. წესები და კანონები, რომლებიც გავლენას ახდენს ბიზნესზე საქართველოში, სწრაფად ვითარდება, ხოლო საგადასახადო და მარეგულირებელ კანონმდებლობას ახასიათებს სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია. საქართველოში ამჟამად მოღვაწე მეწარმეთა წინაშე დგას სხვა სამართლებრივი და ფისკალური გამოწვევებიც. საქართველოს ეკონომიკის განვითარების მომავალი მიმართულება მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული ხელისუფლების მიერ განხორციელებული ეკონომიკური, ფისკალური და მონეტარული ღონისძიებების ეფექტურობაზე, საკანონმდებლო, მარეგულირებელი და პოლიტიკური მოვლენების პარალელურად.

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოში რამდენიმე საკანონმდებლო ცვლილება განხორციელდა, რომლებიც ძირითადად ქვეყნის ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებს უკავშირდება. 2021 და 2020 წლის განმავლობაში ჩატარებულ საკანონმდებლო ცვლილებებს ერთგვარად გზის გამკვლევის ფუნქცია ეკისრებოდა, საქართველო-ევროკავშირის დაახლოების სამოქმედო გეგმის პარალელურად მრავალი სხვა რეფორმაა მოსალოდნელი.

კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული გართულებებით გამოწვეული მატერიალური დარტყმა ოპერაციებზე ბანკს არ მიუღია, თუ არ ჩავთვლით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას 2020 წლის განმავლობაში, რომელიც ახსნილია შენიშვნაში #20. ბანკმა სწრაფად მოახერხა სამთავრობო რეგულაციების დასაკმაყოფილებლად ყველა საჭირო ზომის გატარება და თანამშრომელთა და კლიენტთათვის უსაფრთხო სამუშაო და მომსახურების სივრცის შექმნა. მას საგანგებო გეგმა აქვს შემუშავებული სხვადასხვა სცენარის პირობებში ყველა ფილიალის, დეპარტამენტისა და თანამშრომლის საქმიანობის ორგანიზების მიზნით.

25. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს-ის თანახმად, სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდება ვალდებულების გასხვისებისთვის ბაზარზე კომერციული ოპერაციის შედეგად გარიგების თარიღში.

რეალური ღირებულების რეგულარული შეფასება

ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები ითხოვენ ან ნებას რთავენ კომპანიებს რეგულარულად შეაფასონ რეალური ღირებულებები თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში რეალური ღირებულებით ფასდება და მესამე დონეს მიეკუთვნება.

ისეთი ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომლებიც რეგულარულად არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით (და რომელთა მიმართ არსებობს რეალური ღირებულების გაბმარტების მოთხოვნა).

მოკლევადიანი (3 თვეზე ნაკლები) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში იგულისხმება, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მიახლოებულია რეალურ ღირებულებასთან. ეს დაშვება აგრეთვე ვრცელდება მოთხოვნამდე ანაბრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე, რომელთა დაფარვის ვადა განსაზღვრული არ არის.

ფული და ფულის ექვივალენტები, სავალდებულო რეზერვი სებ-ში, მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ, გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ და კლიენტების დეპოზიტები

რეალური ღირებულების შეფასება ფულისა და ფულის ექვივალენტების, სებ-ში სავალდებულო რეზერვების, ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ არსებული მოთხოვნებისა და გადასახდელების და კლიენტების დეპოზიტების შემთხვევაში ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე,.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

ფიზიკურ პირებზე სესხები გაიცემა როგორც ფიქსირებული, აგრეთვე ცვლადი განაკვეთით. ვინაიდან ამგვარი სესხებისა და ავანსების აქტიური, მეორადი ბაზარი არ არსებობს, პორტფელის საბაზრო ღირებულების საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია. ფიქსირებული განაკვეთი - უზრუნველყოფილი სესხების გარკვეული ნაწილი გაიცემა ფიქსირებული განაკვეთით. სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხდება მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დაფარვის ვადის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებზე საანგარიშგებო თარიღში არსებული საბაზრო განაკვეთების საფუძველზე.

ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში

სამართლიანი ღირებულების შეფასება ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ინსტრუმენტებზე ხდება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირების საფუძველზე იმ მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით რომელიც ახასიათებს ახალ ფინანსურ ინსტრუმენტებს მსგავსი საკრედიტო რისკითა და დარჩენილი ვადით. დისკონტის განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტის ვალუტაზე, ვადაზე და კონტრაგენტის საკრედიტო რისკზე.

სუბორდინირებული სესხი

სუბორდინირებული სესხის რეალური ღირებულება განისაზღვრება შეფასების საზოგადოდ გავრცელებული მოდელებით და ეფუძნება მსგავს ინსტრუმენტებზე დაკვირვებადი საბაზრო ტრანზაქციების ფასების გამოყენებით შედგენილი სახსრების მოძრაობის ანალიზს.
სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები, ძირითადად, წარმოდგენილია მოკლევადიანი მოთხოვნებითა და გადასახდელებით. ამდენად, მათი საბალანსო ღირებულება ითვლება სამართლიან ღირებულებად.

ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომელიც შედარებულია მათ შესაბამის საბალანსო ღირებულებასთან:

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2020 წ. 31 დეკემბერი			
		საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო	სამართლიანი ღირებულება
კლიენტებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	725,031	736,457	516,327	519,208
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	მე-2 დონე	17,309	17,328	17,293	17,498
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	მე-3 დონე	432,978	426,162	313,537	313,162
კლიენტების დეპოზიტები	მე-3 დონე	385,266	383,845	186,304	186,704
სუბორდინირებული სესხი	მე-3 დონე	31,057	31,309	32,862	32,860

ბანკის იმ ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რომლებიც რეალური ღირებულებით რეგულარულად ფასდება

დერივატივები რეალური ღირებულებით ფასდება ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. შემდეგ ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ როგორ დგინდება ამ ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების რეალური ღირებულებები (შეფასების ტექნიკა და გამოყენებული მონაცემები).

	რეალური ღირებულება					
	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020	რეალური ღირებულების იერარქია	შეფასების ტექნიკა და მონაცემები	მნიშვნელოვანი არახილული მონაცემები	არახილული მონაცემების კავშირი რეალურ ღირებულებასთან
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები			მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსისა (საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ხილული ფორვარდული გაცვლითი კურსებიდან) და საკონტრაქტო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
	80	-				
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულება			მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსისა (საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ხილული ფორვარდული გაცვლითი კურსებიდან) და საკონტრაქტო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
	-	878				

ბანკი ისეთი დერივატების რეალური ღირებულების დასადგენად, მაგალითად, სავალუტო ფორვარდული კონტრაქტებისა და სავალუტო სვოპებისა, რომლებიც მხოლოდ ხილულ საბაზრო მონაცემებსა და ნაკლებ მენეჯმენტისეულ შეფასებას მოითხოვს, იყენებს ფართოდ გავრცელებულ შეფასების მოდელებს.

26. კაპიტალის რისკის მართვა

ბანკი საკუთარ კაპიტალს მართავს იმისათვის, რომ შეძლოს ჩვეულ რეჟიმში ფუნქციონირების გაგრძელება, რათა სესხებისა და კაპიტალის ნაშთების ოპტიმიზაციის საშუალებით მოახდინოს აქციონერების უკუგების მაქსიმიზაცია. მენეჯმენტსა და აქციონერებს განზრახული აქვთ, გააგრძელონ ბანკის განვითარება. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მოქმედი საწარმოს დაშვება ბანკის შემთხვევაში ადეკვატურია საკმარისი კაპიტალის ადეკვატურობისა და წარსული გამოცდილების გამო, რომელიც მეტყველებს, რომ მოკლევადიანი ვალდებულებები ბიზნესის მიმდინარეობისას ჩვეულებრივ დაფინანსდება.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობა სხვა ღონისძიებებთან ერთად მონიტორინგს ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ზედამხედველობის პროცესში დადგენილ კოეფიციენტებზე დაყრდნობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად ბანკის მიერ სებ-ის აღრიცხვის წესების დაცვით შედგენილი ანგარიშების მეშვეობით.

სებ-ის მიერ დადგენილი მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკები ვალდებულნი არიან:

a) ფლობდნენ საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ დონეს შემდეგი გრაფიკით

- 50,000 ათასი ლარი - 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
- 50,000 ათასი ლარი - 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ბ) შეინარჩუნონ რისკების მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და მარეგულირებელი კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან მინიმალურ დადგენილ დონეზე ან მეტზე მთელი საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში.

საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის მიერ შემუშავებული ჩარჩო-პრინციპების ფარგლებში, ბანკი ვალდებული იყო, დაეცვა მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები „კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების რეგულირება კომერციული ბანკებისათვის“ დოკუმენტის შესაბამისად.

I პილარის მინიმალური მოთხოვნებია:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალი - 4.5%
- პირველადი კაპიტალი - 6%
- მარეგულირებელი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი - 8%

პანდემიამდე სებ-ის მიერ შემოტანილი პილარ 1 და პილარ 2 ბუფერები იყო:

1. I პილარის ბუფერებია:

- კაპიტალის კონსერვაციის (კკ) ბუფერი, რომელიც 2020 წლის 31 დეკემბრიდან შევიდა ძალაში;

სისტემური რისკის ბუფერი, რომელიც ვრცელდება მნიშვნელოვან ბანკებზე, 2020 წლიდან ყოველწლიურად თანდათანობით იზრდება.

- კონტრციკლური კაპიტალის (კცკ) ბუფერი განსაზღვრულია 0%-ზე.

I პილარის ბუფერების კორექტირება ხდება სებ-ის შეხედულებისამებრ.

2. II პილარის ბუფერები:

- სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (სკცსრ) ბუფერი, რომელიც 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძალაშია არაჰეჯირებული უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხებისათვის;
- კონცენტრაციის რისკის (კრ) ბუფერი, რომელიც დაწესდება სექტორული და ინდივიდუალური მსესხებლის რისკებისათვის;
- წმინდა სტრესის (წს) ბუფერი, რომელიც დაწესდება ბანკის მიერ წარდგენილი სტრესის ტესტირების შედეგების მიხედვით;
- წმინდა ზოგადი რისკის შეფასების პროგრამის ბუფერი (GRAPE), რომელიც ისაზღვრება სებ-ის მიერ და გამოიყენება ბანკის სპეციფიური რისკების მიხედვით.

ზედამხედველობის გეგმის მიღება - კოვიდ-19

2021 წლის I კვარტლის ბოლოს საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა დაამტკიცა ზედამხედველობის გეგმა, რომელიც მიზნად ისახავს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური შოკების უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე დაყვანას.

ზედამხედველობის გეგმის შესაბამისად მიღებული ზომები საშუალებას მისცემს ბანკებს, გამოიყენონ კაპიტალისა და ლიკვიდობის ბუფერები სტრესულ პერიოდში და ამით მოახდინონ პოტენციური ზარალის ნეიტრალიზება და უწყვეტად გააგრძელონ ბიზნესი და საკრედიტო საქმიანობა.

ზედამხედველობის გეგმის მიხედვით, მოხდა შემდეგი ცვლილებები:

- კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი განუსაზღვრელი ვადით შემცირდა 2.5%-დან 0%-მდე;

- HHI და GRAPE ბუფერებისათვის, CET 1-სა და I პილარს შორის ბუფერის განაწილების გარდამავალი გრაფიკი გადავადდა და დარჩა პანდემიამდელ დონეზე;
- 2021 წლის 31 მარტამდე CET 1-თვის 30%-ის ნაცვლად 15%, ხოლო I პილარისათვის 40%-ის ნაცვლად 20%, მარეგულირებელი კაპიტალის ბუფერების განაწილების განაკვეთის თვალსაზრისით შენარჩუნდა უცვლელად, 100%-ზე;
- CICR ბუფერის მოთხოვნა შემცირდა 2/3-ით;
- 2021 წლის მაისამდე ეროვნულ ვალუტაზე LCR მოთხოვნა ერთი წლით შემცირდა 75%-დან 0%-მდე.

ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტმა საჭიროდ ჩათვალა, დაეწყო 2020 წლის მარტში გამოთავისუფლებული კაპიტალის ბუფერების აღდგენა. 2022 წლის 1 იანვარი ჩაითვალა კაპიტალის ბუფერების მოთხოვნების აღდგენის საწყის თარიღად. ბანკებს 2 წელი მიეცათ კაპიტალის მოთხოვნების აღდგენილი დონეების დასაკმაყოფილებლად. ბანკები ვალდებულები იქნებიან, 2023 წლის 1 იანვრისათვის აღადგინონ ვალუტით გამოწვეული საკრედიტო რისკის (CICR) ბუფერი, ხოლო 2024 წლის 1 იანვრისათვის - კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის მოთხოვნა.

კაპიტალის ადეკვატურობის სქემით დადგენილი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტების მოთხოვნები, 2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შემდეგია:

კაპიტალი რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	I პილარი				II პილარი				31 დეკემბერი, 2021 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	I პილარის ბუფერები			II პილარის ბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.57%	0.24%	0.00%	0.93%	6.24%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.77%	0.32%	0.00%	1.02%	8.33%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	1.02%	0.80%	0.00%	3.10%	12.92%

კაპიტალის ფარდობა რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებთან	I პილარი				II პილარი				31 დეკემბერი, 2020 სულ მინიმალური მოთხოვნები
	მოთხოვნა	I პილარის ბუფერები			II პილარის ბუფერები				
		CC	SR	CCC	CICR	CR	NS	GRAPE	
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	4.50%	0%	0%	0%	0.57%	0.18%	0.00%	0.42%	5.67%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	6.00%	0%	n/a	n/a	0.77%	0.24%	0.00%	0.56%	7.57%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	8.00%	0%	n/a	n/a	1.03%	1.20%	0.00%	2.80%	13.03%

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამავე თარიღისათვის მოქმედი სებ-ის აღრიცხვის წესებისა და კაპიტალის ადეკვატურობის სქემის ფარგლებში მომზადებული ანგარიშების მიხედვით, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
სააქციო კაპიტალი	76,000	76,000
გადაფასების რეზერვი	1,958	1,983
გაუნაწილებელი მოგება კაპიტალის ადეკვატურობისათვის	39,052	17,556
გამოქვითვები ძირითადი პირველადი კაპიტალიდან	(6,458)	(6,446)
პირველადი კაპიტალი	**110,553**	**89,093**
პირველადი კაპიტალი	**110,553**	**89,093**
კონვერტირებადი სუბორდინირებული სესხი	30,976	32,766
სესხზე დანაკარგების საერთო რეზერვები (რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-მდე)	10,970	7,409
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	**152,499**	**129,268**
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	**931,551**	**645,230**
ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	11.87%	13.81%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	11.87%	13.81%
სულ საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	16.37%	20.03%

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას მიზნებისთვის ბანკმა გაითვალისწინა მიღებული სუბორდინირებული დეპოზიტი, რომელიც შეზღუდულია პირველადი კაპიტალის 100%-მდე. ბანკის გაკოტრების ან ლიკვიდაციის შემთხვევაში ამ ვალდებულების გადახდა სუბორდინირებულია ბანკის ყველა სხვა კრედიტორის მიმართ არსებული ვალდებულებების გადახდასთან.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის დადგენის მიზნით, სრული საზედამხედველო კაპიტალის გამოთვლაში შეიტანა საერთო რეზერვები, რომლებიც რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 1.25%-ით შემოიფარგლება. კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის ზოგადი რეზერვები გამოითვლება სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით.

2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა სრულად დააკმაყოფილა გარედან დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნები.

27. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საბანკო საქმიანობაში და არის ბანკის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ელემენტი. ბანკის საქმიანობისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკები მოიცავს:

- საკრედიტო რისკს
- ლიკვიდობის რისკს
- საბაზრო რისკს

ბანკი აღიარებს, რომ რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა მნიშვნელოვანია. ამისათვის ბანკმა დაადგინა რისკის მართვის ფარგლები, რომლის უმთავრესი მიზანია ბანკი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს. მისი მეშვეობით ბანკი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

საკრედიტო რისკი
ბანკს ახასიათებს საკრედიტო რისკი, რომელიც წარმოადგენს რისკს, რომ ფინანსურ ინსტრუმენტთან დაკავშირებული რომელიმე მხარე ვერ შეძლებს დაკისრებული ვალდებულების შესრულებას, რის შედეგადაც მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი.

საკრედიტო რისკის მართვა და მონიტორინგი ხორციელდება ბანკის დირექტორატის მიერ დაწესებულ ფარგლებში. რისკის მართვის სამმართველო მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საკრედიტო რისკის მართვასა და კონტროლში. ეს სამმართველო პასუხისმგებელია საკრედიტო რისკის გამოვლენასა და შეფასებაზე, კონტროლის განხორციელებასა და მონიტორინგზე. რისკის მართვის სამმართველო პირდაპირ მონაწილეობს საკრედიტო გადაწყვეტილების მიღების პროცესში და შიდა წესების, რეგულაციებისა და საკრედიტო პროგრამების განხილვაში. ამასთან, სამმართველო ბანკს აწვდის დამოუკიდებელ რეკომენდაციებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად, ახორციელებს საკრედიტო რისკის კონტროლსა და მონიტორინგს, ხელმძღვანელობას უმზადებს შესაბამის მოხსენებებს და უზრუნველყოფს დაკრედიტების პროცესის შესაბამისობას გარე კანონებთან/წესებთან ისევე, როგორც შიდა მოთხოვნებსა და პროცედურებთან. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს რისკის მოცულობის ლიმიტების დაწესებით ერთ მსესხებელზე/კონტრაგენტზე ან მსესხებელთა ჯგუფზე და დარგობრივ (გეოგრაფიულ) სეგმენტზე. საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის ზღვარი დარგების მიხედვით მტკიცდება და კონტროლდება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. საკრედიტო რისკის ზღვარს საკრედიტო პროგრამებთან მიმართებაში (მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები) ამტკიცებს დირექტორატი. რისკდამოკიდებულება თითოეულ მსესხებელთან, მოიცავს საბალანსო და გარესაბალანსო რისკდამოკიდებულებას, რომელიც განიხილება საკრედიტო კომიტეტისა და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ. რეალური რისკდამოკიდებულება ყოველდღიურ მონიტორინგს ექვემდებარება.

საჭიროების დადგომისას და გარანტიების გაცემის შემთხვევაში, ბანკი იღებს უზრუნველყოფასა და კორპორაციულ და პირად გარანტიებს.

კრედიტის გაცემის ვალდებულებას წარმოადგენს გარანტიები ან აკრედიტივები. გარესაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განიმარტება, როგორც დანაკარგების ალბათობა, გამომდინარე კონტრაგენტის უუნარობიდან, შეასრულოს სახელშეკრულებო პირობები. რაც შეეხება საკრედიტო ვალდებულების საკრედიტო რისკს, ბანკი პოტენციურად დგას მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებების ოდენობის თანხის დაკარგვის საშიშროების წინაშე. თუმცა, დანაკარგის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებზე, რადგან კრედიტის გაზრდის ვალდებულებების უმეტესობა არის პირობითი და გამომდინარეობს კლიენტების მიერ სპეციფიური საკრედიტო მოთხოვნების დაცვიდან. ბანკი აკონტროლებს გარესაბალანსო საკრედიტო ვალდებულებების ვადიანობას, რადგან გრძელვადიან ვალდებულებებს ძირითადად აქვთ უფრო დიდი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.

საკრედიტო რისკების კატეგორიები

ბანკი თითოეულ რისკის პოზიციას საკრედიტო რისკის კატეგორიას აკუთვნებს იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომლებიც განისაზღვრება დეფოლტის რისკის პროგნოზირებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნებული საკრედიტო შეფასებების გაკეთების მიზნით. საკრედიტო რისკის კატეგორიები განისაზღვრება დეფოლტის რისკის ამსახველი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გამოყენებით და დამოკიდებულია გამოვლენილი რისკის მოცულობასა და მსესხებლის სახეობაზე.

ნებისმიერი რისკის გამოვლენა ხდება საწყის ეტაპზე მსესხებლზე ხელმისაწვდომი ინფორმაციის დამუშავების გზით. რისკების გამოვლენა მუდმივ მონიტორინგს ექვემდებარება და იწვევს მის გადატანას საკრედიტო რისკის სხვა კატეგორიაში.

ბანკში გამოიყენება ავტომატიზებული პროგრამა „რისკის ანალიტიკოსი“, რომელიც კორპორაციულ მსესხებლებზე მუშაობს და შიდა რეიტინგის მოდელების ორ შესაძლო მიდგომას გულისხმობს. ესენია „ფუნდამენტური ანალიზი“ და „შეფასების ფურცელი“. ორივე მიდგომა კოეფიციენტებისა და ფინანსური მაჩვენებლების რთულ ანალიზს ემსახურება.

მთავარი სხვაობა ორ აღნიშნულ მიდგომას შორის სისტემის მიერ მოდელის ცვლადი მონაცემების გამოთვლისა და შეფასების მინიჭების მეთოდია. მეორე მხრივ, თუმცა მეთოდოლოგიები განსხვავდება, ორივე სისტემა ერთსა და იმავე ტექნოლოგიურ პლატფორმაზე მუშაობს. გარდა ამისა, თითოეული შიდა სარეიტინგო მოდელი, მოდელის მიუხედავად, იძლევა მსესხებლის რეიტინგსა და დეფოლტის ალბათობას. „შიდა სარეიტინგო მოდელის ავტორი“ შიდა სარეიტინგო მოდელების შექმნასა და პროცესზე მორგებას ორივე მიდგომის გამოყენებით უზრუნველყოფს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ბანკში გამოიყენება მცირე და საშუალო მსესხებლების შეფასების კიდევ ერთი, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა. შეფასების ფურცელი მსესხებლის ფინანსური მონაცემების სტატისტიკურ დამუშავებასა და ხარისხობრივ მახასიათებლებს ეფუძნება. შედეგად, შიდა შეფასების ფურცლის სისტემა მსესხებლებს შიდასაბანკო რეიტინგს ანიჭებს.

სესხის გაცემისას მას, წინასწარ დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, ენიჭება რისკის ქულა, რომელიც მოგვიანებით აისახება რეიტინგებში.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია სესხის გაცემისას მინიჭებული რეიტინგები.

რეიტინგი	აღწერა
1	მაღალი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი აკმაყოფილებს უმაღლეს მოთხოვნებს. მსესხებლის გადახდის უნარი ძლიერია. პრაქტიკულად არ არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
2+	
2	
3+	
3	
3+	
3	
3-	დამაკმაყოფილებელი ხარისხის სესხი, დაბალი რისკი. სესხი მოთხოვნების უმეტესობას აკმაყოფილებს. გადახდის უნარი ძლიერია. სუსტად არის დამოკიდებული გარე ეკონომიკურ ფაქტორებზე. კატეგორიაში რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
4+	
4	
4-	
5+	მოკლევადიან პერსპექტივაში მსესხებელი მცირე მოწყვლადობას ავლენს. თუმცა, უფრო მაღალია სენსიტიურობა ბიზნესის, ფინანსურ და ეკონომიკურ სფეროებში უარყოფითი ცვლილებების ეფექტის მიმართ. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
5	
5-	
6+	ძლიერ მოწყვლადია უარყოფითი ბიზნეს-, ფინანსური და ეკონომიკური გარემოებების პირობებში. თუმცა, ამჟამად ფინანსური ვალდებულებების შესრულების შესაძლებლობა არსებობს. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
6	
6-	
7+	დეფოლტის მაღალი რისკი (მოცემულ მომენტში მაღალი საკრედიტო რისკი); ფინანსური ვალდებულებების შესრულება შესაძლებელია ხელსაყრელ ბიზნესის, ფინანსური და ეკონომიკურ პირობებში. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
7	
7-	
8	დეფოლტის ძალზე მაღალი რისკი. კლიენტის გადახდისუნარიანობა დაბალია. რეიტინგების განაწილება დამოკიდებულია სხვადასხვა რაოდენობრივ და ხარისხობრივ პარამეტრზე, როგორებიცაა ფინანსური პირობა, მენეჯმენტის ხარისხი, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, გარე ფაქტორების მოქმედება და ა.შ.
9	
10	

* ურეიტინგო სესხები; 100,000 აშშ დოლარზე ნაკლები, დეპოზიტით უზრუნველყოფილი სესხები, საცალო სესხები.

რეიტინგის ცვლილება

კატეგორიის ცვლილება რამდენიმე რაოდენობრივ და ხარისხობრივ ინდიკატორზეა დამოკიდებული. ესენია ფინანსური პირობები, ფინანსური ინფორმაციის ხარისხი, კონკურენტული პოზიცია ბაზარზე, მომწოდებლების/მყიდველების ზეგავლენა, მფლობელის ზეგავლენა, მართვის ხარისხი, არახელსაყრელი მოვლენების რისკი, ა.შ.

საკრედიტო რისკის შეფასების მეთოდოლოგია

რისკის მართვის მიზნით საკრედიტო რისკის გამოვლენის დადგენა რთული პროცესია და მოდელების გამოყენებას მოითხოვს, რადგან გამოვლენა ბაზრის პირობების ცვლილებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების და დროის სვლის პარალელურად მერყეობს. აქტივების პორტფელის საკრედიტო რისკის შეფასება სხვა ვარაუდების გამოთქმასაც მოიცავს, მაგალითად, დეფოლტის დადგომის ალბათობაზე და შესაბამისი დანაკარგების კოეფიციენტებსა და კონტრაგენტებს შორის დეფოლტის კორელაციაზე. ბანკი საკრედიტო რისკს ზომავს „დეფოლტის ალბათობით“ (PD), „დეფოლტის რისკის პოზიციით“ (EAD) და „დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგით“ (LGD). ეს მიდგომა ფასს 9-ში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაზომად გამოყენებული მიდგომის მსგავსია.

ფასს 9-ის შესაბამისად, ბანკში გამოიყენება გაუფასურების სამეტაპიანი მოდელი, რომელიც თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას ეფუძნება:

- ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც არ არის საკრედიტო რისკის მატარებელი თავდაპირველი შეფასებისას, კლასიფიცირდება 1-ელ ეტაპზე და მისი საკრედიტო რისკის მონიტორინგი მუდმივად მიმდინარეობს.
- თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის (SICR) გამოვლენის შემთხვევაში, ფინანსური ინსტრუმენტი გადადის მე-2 ეტაპზე, მაგრამ საკრედიტო რისკის მატარებლად ჯერ არ ითვლება.
- თუ ფინანსური ინსტრუმენტი საკრედიტო რისკის მქონეა, ის შემდეგ გადადის მე-3 ეტაპზე.
- 1-ელი ეტაპის ფინანსურ ინსტრუმენტებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ეზომება არსებობის მანძილზე იმ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით, რომლებიც მომდევნო 12 თვეში შესაძლო დეფოლტის მოვლენებით იქნება გამოწვეული. მე-2 და მე-3 ეტაპის ინსტრუმენტების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი იზომება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო რისკის დანაკარგების საფუძველზე.
- ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო დანკარგების გაზომვის საზოგადო კონცეფციის შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება საპროგნოზო ინფორმაცია-.
- საკრედიტო რისკის მატარებელი შესყიდული ან წარმოშობილი ფინანსური აქტივები ის ფინანსური აქტივებია, რომლებიც თავდაპირველი აღიარებისას უკვე საკრედიტო რისკის მატარებელია. მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ყოველთვის არსებობის მანძილზე იზომება (მე-3 ეტაპი).

ბანკი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს აღიარებს შემდეგ ფინანსურ ინსტრუმენტებზე, რომლებიც მოგება-ზარალის ანგარიშში რეალური ღირებულებით არ აისახება:

- მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ
- კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები
- ინვესტიციები სასესხო ფასიან ქაღალდებში
- სხვა მოთხოვნები
- სასესხო გარანტიები და
- გაცემული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტები+
- ბანკთაშორისი დეპოზიტები და საკორესპონდენტო ანგარიშები

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი რეზერვი (მსზ/ECL)

- 12 თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი (მსზ), ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომლებიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ისეთი მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ანგარიშგების დღიდან 12 თვის განმავლობაში (1-ელი ეტაპი); ან
- მსზ მთელი არსებობის მანძილზე, ანუ მსზ არსებობის მანძილზე, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის ყველა შესაძლო მოვლენიდან, რომელიც შესაძლებელია დადგეს ფინანსური ინსტრუმენტის მთელი არსებობის მანძილზე (მე-2 და მე-3 ეტაპები).

მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის რეზერვი საჭიროა ისეთი ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომლის საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საგრძნობლად გაიზარდა. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის შემთხვევაში, მსზ შეადგენს 12 თვიანი მსზ-ის ტოლ თანხას.

აუთვისებელი სასესხო გარანტიებისა და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტების შემთხვევაში, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მსზ იზომება კრედიტის კონვერსიის 34.8%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე. ხოლო 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მსზ იზომებოდა კრედიტის კონვერსიის 34.6%-იანი ფაქტორის (აუთვისებელი სასესხო ვალდებულებები) და 100%-იანი ფაქტორის (ფინანსური გარანტიები) საფუძველზე.

ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოთხოვნებს, ბანკთაშორის დეპოზიტებსა და საკორესპონდენტო ანგარიშებს, აგრეთვე სასესხო ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს გაუფასურება ერიცხება 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე. დეფოლტის ალბათობა და დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები კლიენტებისათვის მიიღება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მოწოდებული საკრედიტო რეიტინგის ინფორმაციიდან.

სხვა მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება გაუფასურების მოდელის ჯგუფური მიდგომის რეზერვირების განაკვეთების საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხები

მსესხებლების საკრედიტო რისკის გამოვლენის შესაფასებლად ბანკმა შეიმუშავა ფასს 9-ის შესაბამისი მეთოდოლოგია.

ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად, სესხების იმგვარი პორტფელით აფასებს, რომელიც მსგავსი საკრედიტო რისკის მაჩვენებლებით ხასიათდება.

ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი რისკის გამოვლენებად ითვლება ის მსესხებლები/მსესხებელთა ჯგუფები, რომელთა რისკის გამოვლენა პირველადი კაპიტალის 1%-ს აჭარბებს. გარდა ამისა, მათში დაფიქსირებული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის ნიშნები.

ისეთი რისკის გამოვლენის დასადგენად, რომლის საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა ან რომელმაც განიცადა გაუფასურების ზარალის გამომწვევი მოვლენა, ანალიზდება ინფორმაცია მსესხებლების ლიკვიდობის, გადახდისუნარიანობის, ბიზნესისა და ფინანსური რისკების, ვადაგადაცილების სტატუსის, რესტრუქტურიზაციის, საკრედიტო რეიტინგებისა და უზრუნველყოფის რეალური ღირებულების თაობაზე. კოვიდ-19-ის გავრცელება ითვლება ისეთ ხდომილებად, რომელმაც ზოგიერთ არეალში საგრძნობლად გაზარდა სესხების პორტფელის საკრედიტო რისკი. შესაბამისად, ითვლება, რომ ის კლიენტები, რომლებიც კოვიდ-19-გან ყველაზე დაუცველ სეგმენტებში, ანუ სტუმარ-მასპინძლობის სერვისში (სასტუმროებში, რესტორნებსა და კაფეებში) მოღვაწეობენ და ის კლიენტები, რომლებმაც 2021 წელს ისარგებლეს ბანკის მიერ შეთავაზებული საშეღავათო პერიოდით, საკრედიტო რისკის საგრძნობი ნიშნების მატარებლები არიან.

მსზ ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე, რომლებიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით ხასიათდება, ფასდება ინდივიდუალურად. მსზ, რომელიც საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ნიშნებით არ ხასიათდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან რისკის გამოვლინებაზე ფასდება ჯგუფურად.

მსზ-ის შეფასება ინდივიდუალურად

ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში, მსზ ფასდება კონტრაქტით ბანკის მიერ მისაღები ფულადი ნაკადებისა და მომავალი ეკონომიკური სცენარების სიმრავლის შეწონვით მისაღები ფულადი

ნაკადების სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. გარდა ამისა, მხედველობაში მიიღება სესხების უზრუნველყოფად ფლობილი აქტივების უზრუნველყოფის რეალიზაცია.

უზრუნველყოფის სალიკვიდაციო ღირებულება ზოგადად ფასდება ამოღების პერიოდად მხედველობაში ორი წლის, ხოლო აქტივების ლიკვიდაციისათვის 10%-იანი ხარჯების მიღებით. გამოთვლებში გამოყენებული სალიკვიდაციო ღირებულება უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებაზე სულ მცირე 25%-ით უნდა იყოს ნაკლები. ზოგადი მიდგომა შეიძლება ინდივიდუალურად შეიცვალოს, თუ სხვა გარემოებებმა უჩვენა, რომ ამოღების პერიოდი ან შეფასების ზღვრული მაჩვენებელი არარეალისტურია.

მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად

მსზ-ის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება შემდეგი ცვლადების სტრუქტურა:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგი (LGD);
- დეფოლტის რისკის პოზიცია (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, შეფასებულია შიდა სტატისტიკური მოდელების და სხვა ისტორიული მონაცემთა ბაზის გამოყენებით. ისინი შექმნილია სამომავლო პროგნოზის ასახვის მიზნით.

ჯგუფური შეფასება ტარდება მსესხებლის და არა კონტრაქტის დონეზე.

სეგმენტაცია

ჯგუფურად შეფასებული სესხები სეგმენტებად იყოფა საკრედიტო რისკის შემდეგი მახასიათებლების მიხედვით:

- სეგმენტი
- ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა
- რესტრუქტურიზაცია
- უზრუნველყოფა
- ვალუტა

ის პორტფელი, რომელზეც მსზ-ის შეფასება ჯგუფურად ხდება, იყოფა 4 სექტორად: ვაჭრობა, მშენებლობა და უძრავი ქონების მართვა, სხვა ბიზნეს-სექტორები და პროდუქტებად: უზრუნველყოფილი საცალო და არაუზრუნველყოფილი საცალო და აგრეთვე ვალუტის მიხედვით (ლარი და უცხოური ვალუტა, გარდა არაუზრუნველყოფილი საცალო სესხებისა, რომელიც ვალუტებად არ სეგმენტირდება). სულ 9 სეგმენტია.

თითოეული სეგმენტი შემდეგ იყოფა 5 კატეგორიად, რომელთაგან თითოეული მსგავსი საკრედიტო რისკის თვისებებით ხასიათდება, როგორიცაა ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა და რესტრუქტურიზაცია, აგრეთვე, ზოგიერთ შემთხვევაში, საკრედიტო რეიტინგი.

სეგმენტაციის ზემოთ აღწერილი წესების მიხედვით, ჯგუფურად შეფასებული პორტფელი ჯგუფდება 45 მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების კატეგორიად.

დეფოლტის განსაზღვრება

შეფასების დასადგენად კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება დეფოლტის განსაზღვრებას, რომელიც მსზ-ის ოდენობის შეფასებაშია ინტეგრირებული. დეფოლტის მოვლენად ბანკი მიიჩნევს შემდეგ მოვლენებს:

- მსესხებელმა ბანკის მიმართ მატერიალურ საკრედიტო ვალდებულებაზე ვადას გადააცილა 90-ზე მეტი დღით

- მსესხებლის მატერიალური საკრედიტო ვალდებულება დაექვემდებარა სხვადასხვა საკრედიტო კომიტეტების პროტოკოლებით რესტრუქტურიზაციას, ხოლო აქტივების კატეგორია, საქართველოს ეროვნული ბანკის აქტივების კლასიფიკაციის რეგულაციის მიხედვით, არის „საყურადღებო სესხი“, „არასტანდარტული“, „საეჭვო სესხი“, „უიმედო სესხი“
- მსესხებლის მიერ ბანკისათვის საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა მოსალოდნელი არ არის, მისი ვალები ჩამოიწერა ან გაიყიდა დიდი ფასდათმობით, ან მსესხებელი ითვლება პრობლემურად, ან მსესხებელზე მიმდინარეობს გაკოტრების პროცესი.
- აქტიური საკრედიტო რეიტინგი 8, 9 ან 10.

იმის განსაზღვრისას, სავარაუდოა თუ არა მსესხებლის მხრიდან საკრედიტო ვალდებულების დაფარვა, ბანკი მხედველობაში იღებს როგორც ხარისხობრივ, აგრეთვე რაოდენობრივ ინდიკატორებს. დეფოლტის შესაფასებლად ბანკი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს, რომლებიც ან ბანკის შიგნით არის შემუშავებული, ან გარე წყაროებიდან მიიღება. შეფასებული ინფორმაცია ასევე დამოკიდებულია რისკის გამოვლენის სიდიდეზეც. ანალიზში მნიშვნელოვან მონაცემებს წარმოადგენს ხარისხობრივი ინდიკატორები, როგორიცაა შიდა საკრედიტო რეიტინგის მოდელის უდაბლესი კატეგორია და გარედან მიღებული ინფორმაცია მსესხებლის ფინანსური სიტუაციის შესაძლო გაუარესების თაობაზე. ეს ინდიკატორები გამოიყენება მსზ-ის ინდივიდუალურად შესაფასებელი სესხების დასადგენად, თუ მსესხებლის რისკის გამოვლენა მნიშვნელოვნად მაღალ ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. მსზ-ის ჯგუფური შეფასების მიზნებისათვის, დეფოლტად აგრეთვე ითვლება საკრედიტო რეიტინგი 8, 9, 10 ან მსესხებლისათვის „პრობლემურის“ სტატუსის მინიჭება.

საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდა

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის აღმოსაჩენად, ბანკი მონიტორინგს ახორციელებს იმ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებსაც გაუფასურება ერიცხება. თუ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა, ბანკი დანაკარგის რეზერვს აფასებს მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის და არა 12 თვიანი მსზ-ის საფუძველზე.

იმის შესაფასებლად, საგრძნობლად გაიზარდა თუ არა ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ბანკი მხედველობაში იღებს სათანადო და არგუმენტირებულ ხარისხობრივ და რაოდენობრივ ინფორმაციას. მსესხებლის საკრედიტო რეიტინგის მნიშვნელოვანი გაუარესება, რაც იწვევს დეფოლტის ალბათობის 10%-ზე მეტით ზრდას და შიდა რეიტინგი არის 6- ან უარესი, აგრეთვე მნიშვნელოვანი კლება უზრუნველყოფის ფასში, შეიძლება ჩაითვალოს საკრედიტო რისკის საგრძნობი ზრდის ხარისხობრივ მაჩვენებლად. სწორედ ეს ინდიკატორები გამოიყენება ინდივიდუალურად შესაფასებელი მსზ-ის მქონე სესხების გამოსავლენად, თუ მსესხებლის რისკი ზღვრულ მაჩვენებელს აღემატება. ითვლება, რომ ის კლიენტები, რომლებიც კოვიდ-19-გან ყველაზე დაუცველ სეგმენტებში, ანუ სასტუმროებში, რესტორნებსა და კაფეებში, მოღვაწეობენ, საკრედიტო რისკის საგრძნობი ნიშნების მატარებლები არიან. გარდა ამისა, თუ კლიენტმა 2021 წელს გამოიყენა ბანკის მიერ შეთავაზებული საშეღავათო პერიოდი, აღნიშნული ფაქტი ითვლება გაუფასურების მოდელის მეორე დონის ნიშნად.

როდესაც აქტივზე ვადაგადაცილება 30 დღეზე მეტია, ბანკი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკი საგრძნობლად გაიზარდა და აქტივი ხვდება გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზე, ანუ დანაკარგის რეზერვი განიხილება მთელი არსებობის მანძილზე მსზ-ის მიხედვით.

დეფოლტის ალბათობის მოდელი

თითოეული ჯგუფისათვის დეფოლტის ალბათობის კოეფიციენტის განსასაზღვრად, ბანკი იყენებს მიგრაციის მატრიცების მეთოდოლოგიას, რომელიც ისტორიულ მონაცემებსა და გადაუხდელობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით დეფოლტის სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე სარწმუნოდ ზომავს იმ სესხების ოდენობას, რომლებიც დროთა განმავლობაში დეფოლტს განიცდის სამალანსო უწყისის თარიღამდე დამდგარი მოვლენების გამო. ჰომოგენური ჯგუფის დაკვირვების პერიოდად აღებულია ერთი წელი 2020 წლის ნოემბრიდან 2021 წლის ნოემბრამდე. დაკვირვების პერიოდის განმავლობაში გენერირდა ერთ თვიანი მიგრაციის მატრიცები. პორტფელის ზრდის ეფექტის გამოსარიცხად 2020 წლის ივლისის შემდეგ გაცემული სესხები სტატისტიკურ ანალიზში არ შევიდა.

მიგრაციის მატრიცები გამოიყენება თითოეული ჯგუფურად შესაფასებელი ჯგუფის 12 თვიანი დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად. ამის გათვალისწინებით, ხდება ზღვრული დეფოლტის ალბათობების გამოთვლა პორტფელის ვადის ამოწურვამდე რამდენიმე წელიწადზე. დეფოლტის ალბათობის გამოსათვლელად დეფოლტად განისაზღვრა 90 დღიანი ვადაგადაცილება.

დროის მომენტში დეფოლტის ალბათობის შესაფასებლად ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას ამუშავებს სხვადასხვა მაკროსცენარის მეშვეობით.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თითოეულ წრეში საშუალო დეფოლტის ალბათობის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მთლიანი მსზ-ის 2.1%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 460/(460) ათას ლარს.

LGD მოდელი

გაუფასურების მოდელის კიდევ ერთი კომპონენტია LGD (დეფოლტით გამოწვეული დანაკარგები), ანუ დეფოლტის შემთხვევაში წარმოშობილი ზარალის შეფასებული ოდენობა. მის შესაფასებლად დეფოლტგანცდილი რისკგამოვლინებები სეგმენტების მიხედვით მცირდება უზრუნველყოფად გამოყენებული დეპოზიტებით, 2 წლიანი ამოღების პერიოდის უძრავი ქონების დისკონტირებული სალიკვიდაციო ღირებულებით, 10%-იანი რეალიზაციის ხარჯებით და საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 25%-იანი ზღვრული მაჩვენებლით. LGD იზომება სეგმენტურად და არა ჯგუფის დონეზე.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეფასების ზღვრული მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 5.20%/-5.67%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,119/(-1,220) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ამოღების პერიოდის 10%-იანი ზრდა/(კლება) იწვევს მსზ-ის 6.7%/7.5%-იან ზრდას/(კლებას), რაც შეადგენს 1,445/(-1,619) ათას ლარს.

EAD მოდელი

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ბანკი მას ანგარიშობს კონტრაგენტის მიმდინარე რისკგამოვლენის საფუძველზე, რომელიც კორექტირებულია პოტენციური ცვლილებებით, რომლებიც დგება მე-3 დონეზე (დეფოლტი) გადაყვანისას, ანუ 1.006 1-ელი დონის სესხებისთვის და 1.011 მე-2 დონის სესხებისათვის.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ბანკი მსზ-ის გამოთვლებში იყენებს საპროგნოზო ინფორმაციას. ეს ინფორმაცია მოიცავს ეკონომიკურ მონაცემებსა და ეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზს, რომელსაც მონეტარული სამსახურები აქვეყნებენ. დეფოლტის ზღვრული ალბათობების კორექტირებისათვის გამოიყენება სამი ეკონომიკური სცენარი (საბაზისო, პესიმისტური, ოპტიმისტური). ამ 3 სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობების საფუძველს, რომლებიც მსზ-ის გამოთვლებში გამოიყენება. 12 თვიანი მსზ (1-ელი ეტაპის სესხები) ფასდება მხოლოდ თორმეტთვიანი დეფოლტის ალბათობით. არსებობის მანძილზე მსზ (მე-2 და მე-3 ეტაპების სესხები) ფასდება ყველა წლიური ზღვრული დეფოლტის ალბათობით სესხის ვადის გასვლამდე.

ფასს 9-ის მიზნებისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკი აქვეყნებს მაკროეკონომიკური ინდიკატორების პროგნოზებს სხვადასხვა სცენარით და მათ წონას გამოთვლებში. საბაზისო სცენარი ყველაზე სავარაუდო სცენარია და მისი წონა გამოთვლებში 50%-ია. პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარების წონა 25%-ია.

ისტორიული მონაცემების სტატისტიკური ანალიზის გამოყენებით ბანკმა შეაფასა ურთიერთქმედება მაკროეკონომიკურ ცვლადებსა და და დეფოლტის ალბათობას შორის.
ინდივიდუალურად შეფასებული სესხების მომავალ ეკონომიკურ სცენარში შედის სამი მაკროეკონომიკური ინდიკატორი - მშპ-ის ზრდა, ლარი/აშშ დოლარი გაცვლითი კურსი და უძრავი ქონების ფასები. ჯგუფურად

შეფასებული პორტფელის შემთხვევაში, ბანკს შეუძლია შეაფასოს, თუ რა ზეგავლენა აქვს მშპ-ის ზრდას, წლიური ინფლაციის განაკვეთს, ლარი/აშშ დოლარის გაცვლით კურსს.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია 2021 წლის 31 დეკემბერს გამოყენებულ 2021-2024 წლების საქართველოს ეკონომიკურ სცენარებში შესული ინდიკატორები, რომლებიც დიდ ზეგავლენას ახდენს მსზ-ზე.

	2022	2023	2024
მშპ-ის ზრდის დონე			
საბაზისო სცენარი	5.00%	4.00%	4.50%
აღმავალი სცენარი	6.00%	5.00%	4.50%
დაღმავალი სცენარი	2.00%	4.00%	5.00%
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის ცვლილება (წლიდან წლამდე)			
საბაზისო სცენარი	0.00%	0.00%	0.00%
აღმავალი სცენარი	4.00%	2.00%	2.00%
დაღმავალი სცენარი	-10.00%	2.00%	3.00%
უმრავი ქონების ფასის ცვლილება (წლიდან წლამდე)			
საბაზისო სცენარი	7.00%	5.00%	5.00%
აღმავალი სცენარი	6.00%	5.00%	5.50%
დაღმავალი სცენარი	9.00%	1.00%	3.00%
წლიური ინფლაცია			
საბაზისო სცენარი	7.00%	2.50%	3.00%
აღმავალი სცენარი	5.50%	3.00%	3.00%
დაღმავალი სცენარი	8.00%	4.00%	3.00%

პროგნოზირებული ურთიერთობა ეკონომიკურ ინდიკატორებსა და დეფოლტსა და დანაკარგის განაკვეთებს შორის სესხის პორტფელებში შემუშავდა ბოლო 5 წლის მონაცემების საფუძველზე.

ბანკმა ჩაატარა სენსიტიურობის ანალიზი, რომელიც უჩვენებს, თუ როგორ შეიცვლება სესხის პორტფელის მსზ მათ გამოთვლაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ცვლილებების შემთხვევაში. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ჯგუფრად შეფასებული მთლიანი მსზ, თუ თითოეული გამოყენებული დაშვება შეიცვლება 10%-ით. საილუსტრაციოდ, ცვლილებები იზოლირებულად არის ნაჩვენები და გამოყენებულია თითოეულ ალბათობის მიხედვით შეწონილ სცენარზე, რომლებსაც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ეფუძნება.

	ცვლილება	საშუალო დეფოლტის ალბათობა	საშუალო LGD	ზეგავლენა მსზ-ზე (ლარი)
მშპ-ის ზრდის განაკვეთის სცენარის ცვლილება	10%	9.94%	17.75%	(199)
	-10%	10.31%	17.75%	199
ლარი/აშშ დოლარის გაცვლითი კურსის სცენარის ცვლილება	10%	10.17%	17.75%	49
	-10%	9.98%	17.75%	(151)
ინფლაციის ზრდის განაკვეთის სცენარის ცვლილება	10%	10.17%	17.75%	45
	-10%	10.05%	17.75%	(78)
უძრავი ქონების ფასები	10%	10.12%	13.32%	(2,680)
	-10%	10.12%	22.68%	2,992

მსზ-ის გამოთვლა

როდესაც ზღვრული PD და LGD დგინდება თითოეული სეგმენტისათვის, ხდება სესხზე დანაკარგის რეზერვის გამოთვლა. ის დამოკიდებულია ჯგუფების რისკის მახასიათებლებზე: 12 თვიანი მსზ გამოითვლება 1-ელი ეტაპის ჯგუფებისთვის (31 დღეზე ნაკლები გადაცილება) და არსებობის მანძილზე მსზ მე-2 ან მე-3 ეტაპის ჯგუფებისათვის (30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება ან საკრედიტო კომიტეტების მიერ რესტრუქტურიზებული სესხი ან სხვა ხარისხობრივი ინდიკატორი). დანაკარგის რეზერვის გამოთვლის

შედეგი ბანკს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ჯგუფური შეფასების 45 კატეგორიიდან თითოეულის გაუფასურების განაკვეთი, რომლებიც გამოიყენება სესხზე დანაკარგის რეზერვის ფორმირებისათვის მთლიანი მოდელის ხელახლა გამოთვლამდე. გაუფასურების მოდელის გადათვლა მოხდა 2021 წლის დეკემბერში, უახლესი ინფორმაციის საფუძველზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორაციული სესხები							
5	4,723	(2)	-	-	(2)	4,721	0.04%
5-	13,506	(25)	-	-	(25)	13,481	0.19%
6+	36,612	(195)	-	-	(195)	36,417	0.53%
6	53,783	(190)	(1,498)	(17)	(1,705)	52,078	3.17%
6-	75,759	(226)	(1,846)	(76)	(2,148)	73,611	2.84%
7+	46,640	(32)	(2,108)	(1,292)	(3,432)	43,208	7.36%
7	4,260	(1)	-	(21)	(22)	4,238	0.52%
10	16,921	-	-	(1,057)	(1,057)	15,864	6.25%
ურეიტინგო	18,633	(27)	-	-	(27)	18,606	0.14%
სულ კორპორაციული სესხები	**270,837**	**(698)**	**(5,452)**	**(2,463)**	**(8,613)**	**262,224**	**3.18%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	7,333	(73)	-	-	(73)	7,260	1.00%
5-	13,160	(70)	(63)	(36)	(169)	12,991	1.28%
6+	83,634	(456)	(924)	(740)	(2,120)	81,514	2.53%
6	130,115	(398)	(1,691)	(1,092)	(3,181)	126,934	2.44%
6-	17,408	(21)	(251)	(273)	(545)	16,863	3.13%
7+	2,859	-	-	-	-	2,859	0.00%
7	4,224	(2)	-	(935)	(937)	3,287	22.18%
7-	-	-	-	-	-	-	0.00%
8	907	-	-	(144)	(144)	763	15.88%
9	4,226	-	-	(509)	(509)	3,717	12.04%
ურეიტინგო	59,441	(298)	(1,040)	(614)	(1,952)	57,489	3.28%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**323,307**	**(1,318)**	**(3,969)**	**(4,343)**	**(9,630)**	**313,677**	**2.98%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	152,417	(227)	(127)	(2,932)	(3,287)	149,130	2.16%
სულ საცალო სესხები	**152,417**	**(227)**	**(127)**	**(2,932)**	**(3,287)**	**149,130**	**2.16%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**746,561**	**(2,243)**	**(9,549)**	**(9,738)**	**(21,530)**	**725,029**	**1.79%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ინფორმაცია კლიენტებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შიდა საკრედიტო რისკის კატეგორიების მიხედვით:

	მთლიანი სესხები	1-ელი ეტაპის 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - არა საკრედიტო რისკიანი	მე-2 ეტაპის არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკიანი	სულ მსზ	წმინდა სესხები	მსზ რეზერვი მთლიან სესხებთან %
კორპორაციული სესხები							
5	2,736	(22)	-	-	(22)	2,714	0.80%
5-	25,745	(78)	-	-	(78)	25,667	0.30%
6+	9,875	(7)	-	-	(7)	9,868	0.07%
6	108,343	(183)	(444)	(458)	(1,085)	107,258	1.00%
6-	56,561	(79)	(230)	(397)	(706)	55,855	1.25%
7+	11,926	-	(1,568)	(1,355)	(2,923)	9,003	24.51%
7	-	-	-	-	-	-	0.00%
10	12,826	-	-	(198)	(198)	12,628	1.54%
ურეიტინგო	3,585	(113)	(46)	-	(159)	3,426	4.44%
სულ კორპორაციული სესხები	**231,597**	**(482)**	**(2,288)**	**(2,408)**	**(5,178)**	**226,419**	**2.24%**
მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები							
5	-	-	-	-	-	-	0.00%
5-	4,828	(36)	-	-	(36)	4,792	0.75%
6+	8,247	(161)	(135)	(83)	(379)	7,868	4.60%
6	65,382	(386)	(754)	(741)	(1,881)	63,501	2.88%
6-	69,719	(896)	(1,256)	(849)	(3,001)	66,718	4.30%
7+	13,681	-	(417)	(1,405)	(1,822)	11,859	13.32%
7	2,414	-	-	(105)	(105)	2,309	4.35%
7-	4,780	-	(36)	(389)	(425)	4,355	8.89%
8	2,588	-	-	(191)	(191)	2,397	7.38%
9	655	-	-	-	-	655	0.00%
ურეიტინგო	18,439	(537)	(392)	(429)	(1,358)	17,081	7.36%
სულ მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხები	**190,733**	**(2,016)**	**(2,990)**	**(4,192)**	**(9,198)**	**181,535**	**4,82%**
საცალო სესხები							
ურეიტინგო	114,002	(946)	(2127)	(2,556)	(5,629)	108,373	4.94%
სულ საცალო სესხები	**114,002**	**(946)**	**(2,127)**	**(2,556)**	**(5,629)**	**108,373**	**4.94%**
სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები	**536,332**	**(3,444)**	**(7,405)**	**-(9,156)**	**(20,005)**	**516,327**	**3.73%**

ბანკის სარეიტინგო მეთოდოლოგიის მიხედვით, კორპორაციული და მცირე და საშუალო ბიზნესის სესხებში შედის ინდივიდუალური მეწარმეებისა და იურიდიული პირების სესხები. ბანკი საცალო სესხებს, რომლებიც ფიზიკურ პირებზე გაცემულ სესხებს მოიცავს, შიდა საკრედიტო რეიტინგით არ ამუშავებს. მცირე და საშუალო ბიზნესზე გაცემული რამდენი სესხი გაცემულია ინდივიდუალურ მეწარმეებზე.

რესტრუქტურიზებული სესხები

კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე პირობების ცვლილება, როგორც წესი, ხდება კლიენტებთან ურთიერთობის განვითარების პროცესის ფარგლებში ან მსესხებლის მდგომარეობის გაუარესების დროს. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, მოლაპარაკების შედეგად შესაძლოა გაგრძელდეს სესხის გადახდის ვადა ან შეიცვალოს გადახდის გეგმა, რომლის მიხედვითაც ბანკი შეღავათიან საპროცენტო განაკვეთს სთავაზობს იმ მსესხებლებს, რომლებიც ნამდვილად მძიმე ვითარებაში აღმოჩნდნენ. ამის შედეგად, აქტივი კვლავაც ვადაგადაცილებული რჩება და ინდივიდუალურად გაუფასურებულია, თუ ხელმეორე მოლაპარაკების შედეგად დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისა და ძირითადი თანხის გადახდა ნაკლებია აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაზე. სხვა შემთხვევაში, მოლაპარაკებების შედეგად იდება ახალი ხელშეკრულება, რომელიც ახალ სესხად განიხილება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია იმ ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება, კლასების მიხედვით, რომელთა პირობები შეიცვალა:

ფინანსური აქტივის კლასი	31 დეკემბერი, 2021	31 დეკემბერი, 2020
კლიენტებზე გაცემული სესხები	68,813	66,333
გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის	(9,989)	(7,410)

გარდა ამისა, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 60,097 ათასი ლარის საბალანსო ღირებულების სესხებმა 2021 წელს კოვიდ-19-ის გამო ისარგებლა გადახდებთან დაკავშირებული შეღავათიანი პერიოდით (2020: 208,000 ლარი).

გაუნაღდებელ სასესხო ვალდებულებებთან მიმართებაში ბანკი პოტენციურად ექვემდებარება ამგვარი ვალდებულებების მთლიანი ოდენობის დანაკარგს. თუმცა, დანაკარგის სავარაუდო ოდენობა ნაკლებია, ვინაიდან პირობითი ვალდებულებების უმეტესობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებების გარკვეულ პირობებზე.

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოძრაობა ეტაპების მიხედვით

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2021	**252,222**	**198,889**	**85,221**	**536,332**
ახალი წარმოშობილი სესხები	437,575	-	-	453,575
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	88,344	(88,344)	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(105,223)	105,223	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(37,525)	37,525	-
სესხების დაფარვა	(137,801)	(54,995)	(31,310)	(224,106)
ცვლილება ისეთი მოდიფიკაციის გამო, რასაც აღიარების შეწყვეტა არ გამოუწვევია	(187)	(91)	24	(254)
საკურსო სხვაობა	(11,180)	(4,590)	(3,217)	(18,987)
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2021	**539,750**	**118,567**	**88,243**	**746,561**

2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2021			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2021	**3,444**	**7,405**	**9,156**	**20,005**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	**11,439**	-	-	11,439
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2,524	**(2,524)**	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(9,841)	**9,841**	-	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	**(4,531)**	**4,531**	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	-	**1,126**	**378**	1,504
სესხების დაფარვა	(1,760)	**(3,470)**	**(2,821)**	(8,051)
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(3,538)	**1,774**	**(1,980)**	(3,744)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	**654**	654
საკურსო სხვაობა	(26)	**(72)**	**(180)**	(278)
საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბერი, 2021	**2,242**	9,549	9,738	21,530

2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა კლიენტებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში იყო:

	2020			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 1 იანვარი, 2020	**370,392**	**14,616**	**43,706**	**428,714**
ცვლილება მთლიან საბალანსო ღირებულებაში:	288,947	-	-	288,947
ახალი წარმოშობილი სესხები	2,288	(2,288)	-	-
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	(247,737)	247,737	-	-
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	-	(59,466)	59,466	-
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	(183,916)	(2,981)	(20,405)	(207,302)
სესხების დაფარვა	(77)	(319)	(181)	(577)
საკურსო სხვაობა	22,325	1,590	2,635	26,550
მთლიანი საბალანსო ღირებულება 31 დეკემბერი, 2021	**252,222**	**198,889**	**85,221**	**536,332**

2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებულ წელს, მოძრაობა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვში იყო:

	2020			
	1-ელი ეტაპი: 12 თვიანი მსზ	მე-2 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის არმქონე	მე-3 ეტაპი: არსებობის მანძილზე მსზ - საკრედიტო რისკის მქონე	სულ
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 1 იანვარი, 2020	**3,261**	**264**	**4,217**	**7,742**
ცვლილება საკრედიტო ზარალში				
ახალი წარმოშობილი სესხები	5,841	-	-	**5,841**
–გადავიდა მე-2-დან 1-ელ ეტაპზე	2	(2)	-	**-**
–გადავიდა 1-დან მე-2 ეტაპზე	(6,630)	6,630	-	**-**
–გადავიდა მე-2-დან მე-3 ეტაპზე	-	(416)	416	-
ზრდა საკრედიტო რისკის ცვლილების გამო	2,377	1,047	6,083	**9,507**
სესხების დაფარვა	(1,163)	(154)	(1,308)	**(2,625)**
ცვლილება რისკის პარამეტრებში	(282)	(19)	(1,139)	**(1,440)**
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	536	**536**
საკურსო სხვაობა	38	55	351	**444**
საკრედიტო ზარალის რეზერვი 31 დეკემბერი, 2020	**3,444**	**7,405**	**9,156**	**20,005**

მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება

ბანკის მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება ცვალებადია და განპირობებულია როგორც ინდივიდუალური რისკებით, ასევე საბაზრო ეკონომიკასთან დაკავშირებული ზოგადი რისკებითაც.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო ფინანსური აქტივების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკდამოკიდებულებას. ბალანსის უწყისში ასახული ფინანსური აქტივების მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე ან უზრუნველყოფამდე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალამდე. პირობითი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, მაქსიმალური საკრედიტო რისკდამოკიდებულება წარმოდგენილია ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ღირებულებითიმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფა, საპასუხო მოთხოვნები ან გარანტია გაუფასურდა და პირობითი ვალდებულებება ან კრედიტის გაცემის ვალდებულება არ სრულდება. წმინდა რისკდამოკიდებულება არის მთლიანი რისკდამოკიდებულება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით.

31 დეკემბერი, 2021	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება
ფული და ფულის ეკვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	105,840	105,838
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,836	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	815	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	746,561	725,031
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,328	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	4,179	3,949
გარანტიები და აკრედიტივები	7,714	7,631

31 დეკემბერი, 2020	მაქსიმალური რისკდამოკიდებულება	წმინდა რისკდამოკიდებულება

ფული და ფულის ქვივალენტები სალაროში არსებული ფულის გარდა	35,052	35,051
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	50,365	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	862	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	536,332	516,327
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,315	17,293
სხვა ფინანსური აქტივები	300	140
გარანტიები და აკრედიტივები	7,300	6,652

გარესამალანსო რისკი

გარესაბალანსო რისკების სამართავად გამოიყენება რისკის მართვის არსებითად ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც საბალანსო რისკების შემთხვევაში. სასესხო ვალდებულების შემთხვევაში, კლიენტებსა და კონტრაგენტებზე გავრცელდება კრედიტის მართვის ისეთივე პოლიტიკა, როგორიც სესხებისა და ავანსების შემთხვევაში. ბანკმა უზრუნველყოფა შეიძლება მოითხოვოს კონტრაგენტის ფინანსური სიძლიერისა და გარიგების ხასიათის მიხედვით.

გეოგრაფიული კონცენტრაცია

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ წესებთან დაკავშირებულ რისკებს და აფასებს მათ გავლენას ბანკის საქმიანობაზე. 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები კონცენტრირებული იყო საქართველოში.

აქტივებისა და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

	საქართველო	სხვა არა ეთგო-ს ქვეყნები	ეთგო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2021 სულ
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები				
ფული და ფულის ექვივალენტები	108,215	2,787	5,167	116,170
ავალდებულო რეზერვი სებ-ში	100,835	-	-	100,835
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	-	815	0	815
კლიენტებზე გაცემული სესხები	717,858	5,604	1,569	725,031
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	17,309
სხვა ფინანსური აქტივები	3,949	-	-	3,949
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	948,220	9,206	6,736	964,163
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	68	432,910	-	432,978
კლიენტების დეპოზიტები	366,596	16,451	2,218	385,265
საიჯარო ვალდებულება	2,206	-	-	2,206
სუბორდინირებული სესხი	-	31,057	-	31,057
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,306	-	-	4,306
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**373,176**	**480,418**	**2,218**	**855,812**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**575,044**	**(471,212)**	**4,518**	**108,351**

	საქართველო	სხვა არა ეთგო-ს ქვეყნები	ეთგო-ს ქვეყნები	31 დეკემბერი, 2021 სულ

არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

ფული და ფულის ექვივალენტები	37,099	549	5,384	43,032
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	50,364	-	-	50,364
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრუმენტების მიმართ	-	862	-	862
კლიენტებზე გაცემული სესხები	512,836	3,097	394	516,327
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	54
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,293	-	-	17,293
სხვა ფინანსური აქტივები	140	-	-	140
სულ არაწარმოებული ფინანსური აქტივები	617,786	4,508	5,778	628,072
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	69	313,468	-	313,537
კლიენტების დეპოზიტები	169,533	15,058	1,713	186,304
საიჯარო ვალდებულება	2,654	-	-	2,654
სუბორდინირებული სესხი	-	32,862	-	32,862
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,872	-	-	1,872
სულ არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	**174,128**	**361,388**	**1,713**	**537,229**
წმინდა პოზიცია ფინანსურ ინსტრუმენტებზე	**443,658**	**(356,880)**	**4,065**	**90,843**

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასის მიხედვით

ფინანსური აქტივები ხარისხდება საერთაშორისო სააგენტო "ფიტჩის" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით. ააა მაქსიმალური რეიტინგია. საინვესტიციო რანგის ფინანსური აქტივების რეიტინგი მერყეობს AAA-BBB ფარგლებში. ამ უკანასკნელზე ნაკლები რეიტინგის მქონე ფინანსური აქტივები ითვლება სპეკულაციურად.

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

31 დეკემბერი, 2021	**AAA**	**AA**	**A**	**BBB**	**<BBB**	**შეუფასებელი**	**სულ**
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	-	2,787	113,382	-	**116,169**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	100,835	-	**100,835**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	-	-	**815**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	9,886	715,145	**725,031**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,309	-	**17,309**
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	3,949	**3.949**
31 დეკემბერი, 2020							
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	-	-	5 4 9	42,483	-	**43,032**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-	-	-	-	50,364	-	**50,364**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	862	-	-	-	-	**862**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	18,300	498,027	**516,327**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	-	54	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	-	-	-	-	17,293	-	**17,293**
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	140	**140**

კლიენტებზე გაცემული სესხებისგან განსხვავებული ფინანსური აქტივების დახარისხება ხდება საერთაშორისო სააგენტოების, "ფიტჩი", "სტანდარდ & ფუარზი" და "მუდისი" მიერ მინიჭებული მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით.

საბანკო ინდუსტრიას ზოგადად ახასიათებს საკრედიტო რისკი კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ბანკთაშორისი დეპოზიტების გამო. კლიენტებზე გაცემული სესხების შემთხვევაში რისკდამოკიდებულება კონცენტრირებულია საქართველოს ფარგლებში. რისკდამოკიდებულება რეგულარულ მონიტორინგს

ექვემდებარება რათა უზრუნველყოფილ იქნას ბანკის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი საკრედიტო ლიმიტებისა და კრედიტუნარიანობის მოთხოვნების დაცვა.

საქართველოს საკრედიტო რეიტინგი საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების თანახმად შეესაბამება – ბბ-ს.

ბანკი ახორციელებს მრავალ გარიგებას, სადაც კონტრაგენტები არ არიან შეფასებულნი საერთაშორისო შეფასების სააგენტოების მიერ. ბანკმა შეიმუშავა შეფასების შიდა მოდელი, რის მიხედვითაც იგი განსაზღვრავს კონტრაგენტის რეიტინგს. მსესხებელთა შეფასების მიზნით ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის დადგენის მეთოდოლოგია. ამ მეთოდის საშუალებით მსესხებელს რეიტინგი ენიჭება ფინანსური ინფორმაციის გამჭვირვალობის, აუდირებული ფინანსური ანგარიშების, მმართველობის ხარისხის, კონკურენტუნარიანობის, საბაზრო წილის, დაკავშირებული მხარეებისა და სხვა ინდიკატორების მიხედვით.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინებისა და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას, როცა მათი ვადა ამოიწურება.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს ზემოთ აღნიშნულ რისკებს ვადიანობის ანალიზის საფუძველზე და განსაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას შემდგომი ფინანსური პერიოდისათვის. მიმდინარე ლიკვიდურობის კონტროლი ხორციელდება ხაზინის მიერ, რომლის ფუნქციაც არის ფულად ბაზრებზე გარიგებების დადება მიმდინარე ლიკვიდობის შესანარჩუნებლად და ფულადი ნაკადების ოპტიმიზაციისათვის.

ლიკვიდობის რისკის სამართავად, ბანკი ახორციელებს ყოველდღიურ მონიტორინგს კლიენტებისგან მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადებსა და ბანკის ოპერაციებზე, რომელიც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. დირექტორატი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ წილზე გასანაღდებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესხო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განაღდების მოთხოვნია მისი მოულოდნელი წარმოქმნისას.

ლიკვიდობის რისკის გასაკონტროლებლად, ლიკვიდობის ჯამური დეფიციტისა (სხვაობა აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის) და მთლიანი აქტივების ფარდობაზე ბანკი აწესებს ზღვარს. აღნიშნული ზღვრის დარღვევის შემთხვევაში კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას კორექციული ზომების შემოღების შესახებ.

ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკების ანალიზი:

(a) ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც გამოიანგარიშება ფინანსური ვალდებულებების დაუდისკონტირებელი ფულადი სახსრების (სესხის ძირითადი თანხა და პროცენტი) იმ უახლოესი თარიღით, როდესაც ბანკი ვალდებულია დაფაროს ვალდებულება; და

(b) ფინანსური აქტივებისთვის განსაზღვრული დაფარვის ვადამდე დარჩენილი პერიოდი, რომელიც იანგარიშება ფინანსურ აქტივებზე (პროცენტის ჩათვლით) არადისკონტირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის საფუძველზე, რომელიც მიღებული იქნება აქტივებზე კონტრაქტით გათვალისწინებულ დაფარვის ვადაში, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბანკი ფულადი სახსრების შემოდინებას სხვა დროს ვარაუდობს.

შემდეგ ცხრილში გაანალიზებულია ლიკვიდობისა და საპროცენტო განაკვეთის რისკები. ქვემოთ მოცემული მონაცემები ეფუძნება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადებს:

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2021 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.12%	89,270	-	-	-	-	-	**89,270**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.44%	100,835	-	-	-	-	-	**100,835**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.04%	43,517	27,527	139,720	260,296	253,971	-	**725,031**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	484	-	10,902	5,679	-	**17,309**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**233,866**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**259,650**	**-**	**932,445**
ფული და ფულის ექვივალენტები		26,899	-	-	-	-	-	**26,899**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრიტუტების მიმართ		-	-	-	-	815	-	**815**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		3,949	-	-	-	-	-	**3,949**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		30,848	-	-	-	815	54	**31,717**
სულ ფინანსური აქტივები		**264,714**	**28,011**	**139,720**	**271,198**	**260,465**	**54**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	68	1,768	37,893	393,249	-	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,203	10,146	44,266	32,444	7,915	-	**316,974**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	76	154	686	1,290	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	81	-	-	-	30,976	-	**31,057**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,428**	**12,068**	**82,845**	**426,983**	**38,891**	**-**	**783,215**
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	-	**68,262**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,306	-	-	-	-	-	**4,306**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**72,426**	**-**	**132**	**-**	**40**	**-**	**72,598**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**294,854**	**12,068**	**82,977**	**426,983**	**38,931**	-	**855,813**
საპროცენტო პოზიცია		11,438	15,943	56,875	(155,785)	220,759	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		11,438	27,381	84,256	(71,529)	149,230	149,230	
ლიკვიდობის პოზიცია		(30,140)	15,943	56,743	(155,785)	221,534	54 3,734)	
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**(30,140)**	**(14,197)**	**42,546**	**(113,239)**	**108,295**	**108,309**	

ცხრილში კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები ნაჩვენებია 1 თვემდე ვადაში. ბანკის გამოცდილების მიხედვით, ისტორიული გამოცდილებიდან გამომდინარე მოთხოვნამდე ანაბრების ნახევარი 1 წლის ვადით არის განთავსებული.

ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მდგომარეობით
(ათასობით ლარში)

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	განუსაზღვრელი ვადიანობა	2020 წლის 31 დეკემბერი, სულ
ფინანსური აქტივები								
ფული და ფულის ექვივალენტები	6.06%	23,178	-	-	-	-	-	**23,178**
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	-0.51%	50,364	-	-	-	-	-	**50,364**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8.23%	30,024	19,224	112,353	191,456	163,270	-	**516,327**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	10.45%	244	483	-	10,887	5,679	-	**17,293**
სულ პროცენტიანი ფინანსური აქტივები		**103,810**	**19,707**	**112,353**	**202,343**	**168,949**	-	**607,162**
ფული და ფულის ექვივალენტები		19,854	-	-	-	-	-	**19,854**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტრიტუტების მიმართ		-	-	-	-	862	-	**862**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში		-	-	-	-	-	54	**54**
სხვა ფინანსური აქტივები		140	-	-	-	-	-	**140**
სულ უპროცენტო ფინანსური აქტივები		19,994	-	-	-	862	54	**20,910**
სულ ფინანსური აქტივები		**123,804**	**19,707**	**112,353**	**202,343**	**169,811**	**54**	**628,072**
ფინანსური ვალდებულებები								
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.50%	70	4,066	99,078	210,323	-	-	**313,537**
კლიენტების დეპოზიტები	4.63%	89,221	4,506	34,011	14,615	5,685	-	**148,038**
საიჯარო ვალდებულება	5.84%	76	155	687	1,736	-	-	**2,654**
სუბორდინირებული სესხი	5.00%	96	-	-	-	32,766	-	**32,862**
სულ პროცენტიანი ფინანსური ვალდებულებები		**89,463**	**8,727**	**133,776**	**226,674**	**38,451**	-	**497,091**
კლიენტების დეპოზიტები		38,257	9	-	-		-	**38,266**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		1,872	-	-	-	-	-	**1,872**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**40,129**	**9**	-	-	-	-	**40,138**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**129,592**	**8,736**	**133,776**	**226,674**	**38,451**	-	**537,229**
საპროცენტო პოზიცია		14,347	10,980	(21,423)	(24,331)	130,498	-	
კუმულატიური საპროცენტო პოზიცია		14,347	25,327	3,904	(20,427)	110,071	110,071	
ლიკვიდობის პოზიცია		(5,788)	10,971	(21,423)	(24,331)	131,360	54	3,734)
კუმულატიური ლიკვიდობის პოზიცია		**(5,788)**	**5,183**	**(16,240)**	**(40,571)**	**90,789**	**90,843**	

შემდეგი ცხრილები დეტალურად წარმოადგენს ბანკის დარჩენილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს გადახდის წინასწარ შეთანხმებული პერიოდით. ცხრილი შედგა არადისკონტირებული ფულადი სახსრების გადინების საფუძველზე ბანკის მიერ მათი დაფარვის ყველაზე ადრეული თარიღის გათვალისწინებით. ცხრილი მოიცავს პროცენტისა და ძირითადი თანხის ფულადი სახსრების მოძრაობას. იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო ხარჯები ემყარება ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, არადისკონტირებული თანხები გამომდინარეობს საპროცენტო განაკვეთის მრუდებიდან საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. კონტრაქტით გათვალისწინებული დაფარვის ვადა ემყარება ყველაზე ადრეულ თარიღს, როდესაც ბანკს შეიძლება მოუწიოს თანხის დაფარვა.

კლიენტების მოთხოვნამდე დეპოზიტები შედის 1 თვემდე ლიკვიდობის კატეგორიაში, რადგან კონტრაქტის მიხედვით, ნებისმიერი თანხა შეიძლება გატანილი იქნეს კლიენტის მოთხოვნისთანავე.ბანკის მთავარი დეპოზიტარები არიან ის მსესხებლები, რომლებიც, სასესხო ხელშეკრულების მიხედვით, ვალდებულნი არიან, ბანკში იქონიონ მოქმედი ანგარიშები და შეინარჩუნონ გარკვეული ბრუნვა. ამდენად, ბანკის

ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ მიმდინარე ანგარიშებიდან სავარაუდო გადინება მნიშვნელოვნად განსხვავდება საკონტრაქტო ლიკვიდობისგან.

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2021 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.23%	66	1,770	38,333	407,274	-	**447,445**
კლიენტების დეპოზიტები	6.75%	222,516	10,302	46,711	39,743	8,621	**327,893**
საიჯარო ვალდებულება	5.37%	86	171	750	1,362	-	**2,369**
სუბორდინირებული სესხი	4.50%	119	227	1,059	5,625	33,511	**40,541**
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**222,789**	**12,470**	**86,853**	**454,004**	**42,132**	**818,248**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		68,120	-	132	-	40	68,292
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		4,306	-	-	-	-	4,306
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		72,426	-	132	-	40	72,598
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**295,215**	**12,470**	**86,985**	**454,004**	**42,172**	**890,846**

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	2020 წლის 31 დეკემბერი სულ
ფიქსირებულ განაკვეთიანი ინსტრუმენტები							
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	2.50%	70	4,076	99,893	222,298	-	326,337
კლიენტების დეპოზიტები	4.63%	89,416	4,596	35,885	17,383	7,090	154,370
საიჯარო ვალდებულება	5.84%	89	179	778	1,862	-	2,908
სუბორდინირებული სესხი	5.00%	139	265	1,235	6,558	37,065	45,262
სულ ფიქსირებულ განაკვეთიანი ფინანსური ვალდებულებები		**89,714**	**9,116**	**137,791**	**248,101**	**44,155**	**528,877**
უპროცენტო ინსტრუმენტები							
კლიენტების დეპოზიტები		38,257	9	-	-	-	**38,266**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		1,872	-	-	-	-	**1,872**
სულ უპროცენტო ფინანსური ვალდებულებები		**40,129**	**9**	**-**	**-**	-	**40,138**
სულ ფინანსური ვალდებულებები		**129,843**	**9,125**	**137,791**	**248,101**	**44,155**	**569,015**

ზემოთ მოცემულ ცხრილში ვადიანობა საკონტრაქტო პირობებს შეესაბამება. თუმცა, არსებული კანონმდებლობით, ფიზიკურ პირს უფლება აქვს, ვადამდე ადრე გაწყვიტოს საანაბრე ხელშეკრულება.

ცვლადგანაკვეთიანი ინსტრუმენტებისათვის (არაწარმოებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში) მოცემული თანხები შეიცვლება, თუ ცვლადი განაკვეთი განსხვავდება საანგარიშო პერიოდის ბოლოს დადგენილი საპროცენტო განაკვეთისგან.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის იმის რისკი, რომ ბანკის მოგებაზე ან კაპიტალზე ან მის მიერ მიზნების მიღწევის უნარზე უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს საბაზრო განაკვეთების ან ფასების დონის ცვლილება ან მერყეობა. საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკსა და სხვა რისკებს. ბანკის მიერ

რისკების გამოთვლის მეთოდებში და იმ რისკებში, რომლებსაც ის ექვემდებარება, ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია. ასევე, არ შეცვლილა რისკების მართვისა და გაზომვის მეთოდები.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ბანკის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის შენარჩუნებით, რაც უზრუნველყოფს ბანკის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური ზედამხედველობის სამმართველო აწარმოებს ბანკის მიმდინარე ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს, აფასებს მის მგრძნობიარობას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და ამ განაკვეთის ცვლილების ზეგავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

მგრძნობიაროზა საპროცენტო განაკვეთის მიმართ

პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების გზით ბანკი მართავს სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის მდგომარეობის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად. ბანკის ხელმძღვანელობა ახორციელებს ბანკის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს, აფასებს ბანკის მგრძნობიარობას სამართლიანი ღირებულების საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ბანკის მომგებიანობაზე.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მთავარ ინსტრუმენტს წარმოადგენს საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარის დაწესება და მისი მონიტორინგი. ბანკის საბაზრო რისკის მართვის პოლიტიკის მიხედვით, საპროცენტო პოზიციაზე ზღვარი წესდება იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცენტო განაკვეთებში 2%-იანი ცვლილებით გამოწვეული დანაკარგი არ უნდა აჭარბებდეს წლიურ ბიუჯეტში მოცემული წმინდა საპროცენტო შემოსავლის 12%-ს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიმართ მგრძნობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრა ,,რისკის ცვალებადობის შესაძლო მისაღებ ცვლილებებზე" დაყრდნობით. ამ ცვლილებების დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და გათვალისწინებულია ანგარიშებში რისკების თაობაზე, რომლებსაც ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას წარუდგენენ.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2013 წ. 1 იანვრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2021 წ. 31 დეკემბერს		2020 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ეკვივალენტები	1,785	(1,785)	464	(464)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	2,017	(2,017)	1,007	(1,007)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	14,501	(14,501)	10,327	(10,327)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	346	(346)	346	(346)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(8,660)	8,660	(6,271)	6,271
კლიენტების დეპოზიტები	(6,339)	6,339	(2,961)	2,961
საიჯარო ვალდებულება	(44)	44	(53)	53
სუბორდინირებული სესხი	(621)	621	(657)	657
წმინდა ზეგავლენა მოგებაზე მოგების გადასახადამდე	**2,985**	**(2,985)**	**2,202**	**(2,202)**

ზეგავლენა აქციონერთა კაპიტალზე:

	2021 წ. 31 დეკემბერს		2020 წ. 31 დეკემბერს	
	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%	განაკვეთი +2%	განაკვეთი -2%
არაწარმოებული ფინანსური აქტივები:				
ფული და ფულის ექვივალენტები	1,517	(1,517)	394	(394)
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	1,714	(1,714)	856	(856)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	12,326	(12,326)	8,778	(8,778)
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	294	(294)	294	(294)
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები:				
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	(7,361)	7,361	(5,330)	5,330
კლიენტების დეპოზიტები	(5,388)	5,388	(2,517)	2,517
საოჯარო ვალდებულება	(37)	37	(45)	45
სუბორდინირებული სესხი	(528)	528	(558)	558
წმინდა ზეგავლენა კაპიტალზე	**2,537**	**(2,537)**	**1,872**	**(1,872)**

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი განიმარტება, როგორც რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულება შეიცვლება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობასთან ერთად. ძირითადი უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსების რყევა გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე.

აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი სავალუტო რისკს აკონტროლებს ღია სავალუტო პოზიციის მართვით, რაც ბანკს აძლევს საშუალებას, მინიმუმამდე დაიყვანოს ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში სხვა ვალუტების კურსის ცვალებადობის შედეგად განცდილი დანაკარგები. სახაზინო განყოფილება ახორციელებს ბანკის ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიურ მონიტორინგს, რათა სებ-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობა უზრუნველყოფილი იქნეს.

ბანკის ღია პოზიციები იმ ვალუტების მიხედვით, რომლებშიც იგი ფლობს აქტივებსა და ვალდებულებებს:

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 3.0976 ლარი	ევრო 1 ევრო = 3.0540 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2021 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ექვივალენტები	77,246	24,939	13,793	191	**116,169**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	58,700	42,135	-	**100,835**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	815	-	-	**815**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	200,431	287,366	237,234	-	**725,031**
ინვესტიციები კაპიტალის ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,309	-	-	-	**17,309**
სხვა ფინანსური აქტივები	284	2,333	1,332	-	**3,949**
სულ ფინანსური აქტივები	**295,324**	**374,153**	**294,494**	**191**	**964,162**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	163,759	269,219	-	**432,978**
კლიენტების დეპოზიტები	193,804	165,257	26,130	75	**385,266**
საოჯარო ვალდებულება	-	1,936	-	-	**2,206**
სუბორდინირებული სესხები	270.00	31,057	-	-	**31,057**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,197	1,587	1,463	59	**4,306**
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**195,271**	**363,596**	**296,812**	**134**	**855,813**
ღია პოზიცია	**100,053**	**10,557**	**(2,318)**	**57**	

	ლარი	აშშ დოლარი 1 აშშ დოლარი = 3.2766 ლარი	ევრო 1 ევრო = 4.0233 ლარი	სხვა ვალუტა	31 დეკემბერი, 2020 სულ
ფინანსური აქტივები					
ფული და ფულის ეკვივალენტები	23,487	15,317	4,093	135	**43,032**
მინიმალური სავალდებულო ნაშთი სებ-ში	-	20,779	29,585	-	**50,364**
მოთხოვნები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	862	-	-	**862**
კლიენტებზე გაცემული სესხები	143,525	260,137	112,665	-	**516,327**
ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში	54	-	-	-	**54**
ინვესტიციები სასესხო ინსტრუმენტებში	17,293	-	-	-	**17,293**
სხვა ფინანსური აქტივები	140	-	-	-	**140**
სულ ფინანსური აქტივები	**184,499**	**297,095**	**146,343**	**135**	**628,072**
ფინანსური ვალდებულებები					
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	-	186,252	127,285	-	**313,537**
კლიენტების დეპოზიტები	84,927	92,981	8,278	118	**186,304**
საიჯარო ვალდებულება	343	2,311	-	-	**2,654**
სუბორდინირებული სესხები	-	32,862	-	-	**32,862**
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,479	319	74	-	**1,872**
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**86,749**	**314,725**	**135,637**	**118**	**537,229**
ღია საბალანსო პოზიცია	**97,750**	**(17,630)**	**10,706**	**17**	

მგრძნობიარობა სავალუტო რისკის მიმართ. შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ბანკის მგრძნობიარობას აშშ დოლარის ლართან კურსის 25%-იან ზრდასა და შემცირებასთან მიმართებაში. 25% არის მგრძნობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და წარმოადგენს ხელმძღვანელობის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შეფასებას. მგრძნობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი ერთეულების მიმდინარე ნაწილს და აკორექტირებს მათს გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 25%-იანი ცვლილებით.

ავლენა წმინდა მოგებასა და კაპიტალზე აქტივების ღირებულებაზე დაყრდნობით 2021 და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს:

	2021 წ. 31 დეკემბერი		2020 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)	ლარი/აშშ დოლარი 25%	ლარი/აშშ დოლარი (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	2,639	(2,639)	(4,408)	4,408
გავლენა კაპიტალზე	2,243	(2,243)	(3,746)	3,746

	2021 წ. 31 დეკემბერი		2020 წ. 31 დეკემბერი	
	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)	ლარი/ევრო 25%	ლარი/ევრო (25%)
გავლენა მოგება-ზარალზე	(580)	580	2,677	(2,677)
გავლენა კაპიტალზე	(493)	493	2,275	(2,275)

მგრძნობიარობის ანალიზის შეზღუდვები. ზემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითად დაშვებებში მომხდარი ცვლილებების შედეგებს, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე, უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძნობიარობა არ არის წრფივი და უფრო დიდი ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან გამომდინარე.

მგრნობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ბანკის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ბანკის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად, ბანკის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. სხვადასხვა დონის მიმართ საინვესტიციო ბაზრის მოძრაობის პარალელურად, მმართველობითი ზომები შეიძლება მოცავდეს ინვესტიციების გაყიდვას, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებას და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელებას. ამის შედეგად, დაშვებებში ცვლილებებს შეიძლება არ ჰქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ, როდესაც აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ ვითარებაში აქტივებისა და ვალდებულებების გაზომვის განსხვავებულმა მეთოდებმა შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

სხვა შეზღუდვები მგრძნობიარობის ანალიზში მოიცავს ჰიპოთეტიური საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ბანკის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობის შედეგად ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების მერყეობის რისკი, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისთვის, ან მისი გამომშვებისთვის სპეციფიური ფაქტორებით, თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიანი ქაღალდზე მოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მისი პროდუქტების საფასო რისკი, რომელიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს. თუმცა, ბანკი არ ფლობს ბაზარზე კვოტირებადი ფასიანი ქაღალდების პორტფელს.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს ისეთი ზარალის რისკს, რომელიც წარმოიშობა სისტემის მოშლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის და გარე მოვლენების შედეგად. თუ კონტროლი არ მუშაობს, საოპერაციო რისკმა შეიძლება ავნოს კომპანიის რეპუტაციას, გამოიწვიოს სამართლებრივი სირთულეები და ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ შეამცირებს ყველა საოპერაციო რისკს, მაგრამ იგი ცდილობს, მართოს აღნიშნული რისკები და აკონტროლოს გარემო პოტენციური რისკების მონიტორინგისა და მათზე ადეკვატური რეაგირების საშუალებით. მართვის მექანიზმები მოიცავს მოვალეობების გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შედარების ეფექტიან პროცედურებს, პერსონალის განათლებასა და პროცესების შეფასებას.

28. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან

ქვემოთ მოცემულია ინფორმაცია ბანკსა და მის დაკავშირებულ მხარეებთან განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

	31 დეკემბერი, 2021		31 დეკემბერი, 2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ნაშთები	მთლიანი კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
ფული და ფულის ეკვივალენტები	4,352	116,169	5,384	43,032
- დამფუძნებელი	3,750		3,183	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	602		2,201	
მთლიანი კლიენტებზე გაცემული სესხები	790	746,561	687	536,332
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	446		474	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	344		214	
კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის/გაუფასურების რეზერვი	(1)	(21,530)	(2)	(20,005)
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(1)		(1)	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	-		(1)	
გადასახდელები ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	432,910	432,978	313,468	313,537
- დამფუძნებელი	432,910		313,468	
კლიენტების დეპოზიტები	1,016	385,266	687	186,304
- ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	228		223	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	788		463	
სუბორდინირებული სესხები	31,057	31,057	32,862	32,862
- დამფუძნებელი	31,057		32,862	

დირექტორებისა და უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება მოიცავს:

	2021		2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება:				
- თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი	805	10,991	944	8,268
სულ	**805**	**10,991**	**944**	**8,268**

2021 და 2020 წლების 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	2021		2020	
	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირე-ბული მხარეების ტრანზაქციები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით	55	39,943	59	39,943
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	41			
(დამფუძნებლის ან ბანკის)	-		45	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	14		14	
საპროცენტო ხარჯი	(9,091)	(14,340)	(8,575)	(14,340)
- დამფუძნებელი	(9,081)		(8,562)	
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(2)			
ბანკში			(5)	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	(7)		(8)	
საკომისიო ხარჯები	(98)	(1,860)	(64)	(1,860)
- დამფუძნებელი	(98)		(64)	
წმინდა (ზარალი)/მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებზე	(2)	3,382	(63)	3,382
- დამფუძნებელი	(2)		(63)	
საოპერაციო ხარჯები	(811)	(17,756)	(944)	(13,673)
- უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	(811)		(944)	

29. შემდგომი მოვლენები

2022 წლის 21 თებერვალს რუსეთის პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა დონეცკის სახალხო რესპუბლიკისა და ლუგანსკის სახალხო რესპუბლიკის აღიარების ბრძანებებს. 2022 წლის 24 თებერვალს გამოცხადდა უკრაინაში სპეციალური ოპერაციის განხორციელების შესახებ გადაწყვეტილება. აღნიშნულის შემდეგ შეერთებულმა შტატებმა, გაერთიანებულმა სამეფომ, ევროკავშირმა და სხვა ქვეყნებმა გამოაცხადეს, რომ სანქციებში მოექცევიან რუსეთის გარკვეული თანამდებობის პირები, ბიზნესმენები და კომპანიები. ამ მოვლენებმა შეიძლება გამოიწვიოს რუსული ბიზნესისათვის საერთაშორისო კაპიტალსა და საექსპორტო ბაზრებზე ნაკლები წვდომა, რუსული რუბლის გაუფასურება, კაპიტალის ბაზრების შემცირება და სხვა უარყოფითი ეკონომიკური შედეგები.

საქართველოს ეკონომიკის ორი მსხვილი სექტორი, კერძოდ, მეღვინეობა და ტურიზმი, მკვეთრადაა დამოკიდებული რუსეთის ბაზარზე. 2021 წელს ქართული ღვინის ექსპორტის 55% რუსეთზე მოდიოდა და შეადგინა სულ 130 მილიონი აშშ დოლარი, მეორე ადგილზე ექსპორტის მხრივ კი იყო უკრაინა 25 მილიონი აშშ დოლარით. ტურიზმის თვალსაზრისითაც მოგზაურების დიდი ნაწილი რუსეთსა და უკრაინაზე მოდის.

ამ და სხვა მოვლენების ზეგავლენა ბანკის მომავალ ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე ამ ეტაპზე ძნელი განსაჭვრეტია.

სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის ნომერი	N220349728
სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის თარიღი	31.03.2022 წ
სანოტარო მოქმედების დასახელება	დოკუმენტის თარგმანზე დიპლომირებული მთარგმნელის ხელმოწერის დამოწმება
ნოტარიუსი	სალომე სალუქვაძე
სანოტარო ბიუროს მისამართი	ქ. თბილისი, მერაბ ალექსიძის ქ. #13, I სართული, კომერციული ფართი #4, 3ა
სანოტარო ბიუროს ტელეფონი	577921111
სანოტარო მოქმედების ინდივიდუალური ნომერი	40585717189422

ორიათას ოცდაორი წლის ოცდათერთმეტ მარტს, მე, სალომე სალუქვაძე, ნოტარიუსი ქ. თბილისში, რომლის სანოტარო ბიურო მდებარეობს მისამართზე: ქ. თბილისი, ქ. თბილისი, მერაბ ალექსიძის ქ. #13, 1 სართული, კომერციულ ფართ #4, 3ა-ში, ვამოწმებ თარჯიმნის ინგა რეხვიაშვილის, დაბ. 10.02.1986წ. პირადი #10001017562, პირადობის მოწმობა #13IC28849/დიპლომი #ISU #000258, გაცემული ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ 2008წ./ ხელმოწერის ნამდვილობას, მის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტის - სააქციო საზოგადოება ხალიკ ბანკი საქართველო ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობის ანგარიში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მდგომარეობით, თარგმანზე. მე ნოტარიუსმა გავაფრთხილე თარჯიმანი, რომ იგი პასუხს აგებს თარგმნის სისწორეზე. მან დამიდასტურა, რომ ჯეროვნად ფლობს ინგლისურ ენას და უზრუნველყოფს თარგმნის სიზუსტეს. თარგმანი შესრულებულია ინგლისური ენიდან ქართულ ენაზე. მე, ნოტარიუსი ვამოწმებ თარჯიმნის ხელისმოწერის სინამდვილეს და არა დოკუმენტში წარმოდგენილი სამართლებრივი ფაქტების სიზუსტეს ან დოკუმენტის ნამდვილობას. გადახდილია საზღაური: "სანოტარო მოქმედებათა შესრულულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისათვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერს მიღებული #507-ე დადგენილების 31.3-ე მუხლის თანახმად 176.00 ლარი და 39.1. მუხლის თანახმად ელექტრონულ რეესტრში რეგისტრაციისათვის 2.00 ლარი. სულ გადახდილია 178(ასსამოცდათვრამეტი) ლარი.

ნოტარიუსი სალომე სალუქვაძე

სანოტარო მოქმედებისა და სანოტარო აქტის შესახებ ინფორმაციის (მისი შექმნის, შეცვლის და/ან გაუქმების შესახებ) მიღება–გადამოწმება შეგიძლიათ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ვებ–გვერდზე: www.notary.ge ასევე შეგიძლიათ დარეკოთ ტელეფონზე: +995(32) 2 66 19 18